

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

ΚΑΙ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Τιμᾶται μετὰ τοῦ βιβλιοσήμου καὶ φόρου δραχ. 24.—

Βιβλιόσημον καὶ φόρος Ἀναγκ. Δανείου δραχ. 8.30

Ἀριθμὸς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 21384

Ἀριθμὸς ἀδείας κυκλοφορίας 51.349, 16 Ὀκτωβρίου 1929

ἘΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ἘΚΔΟΤΑΙ: ἸΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ἘΣΤΙΑΣ,,

ἔο - ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ - ἔο

1929

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

ΚΑΙ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΕΝΥΠΝΙΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ

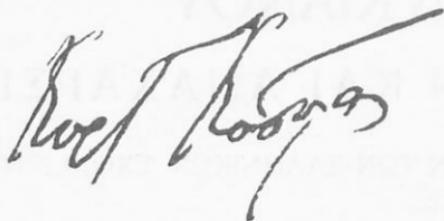
ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΑΙ: ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
50 · ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ · 50

1929

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

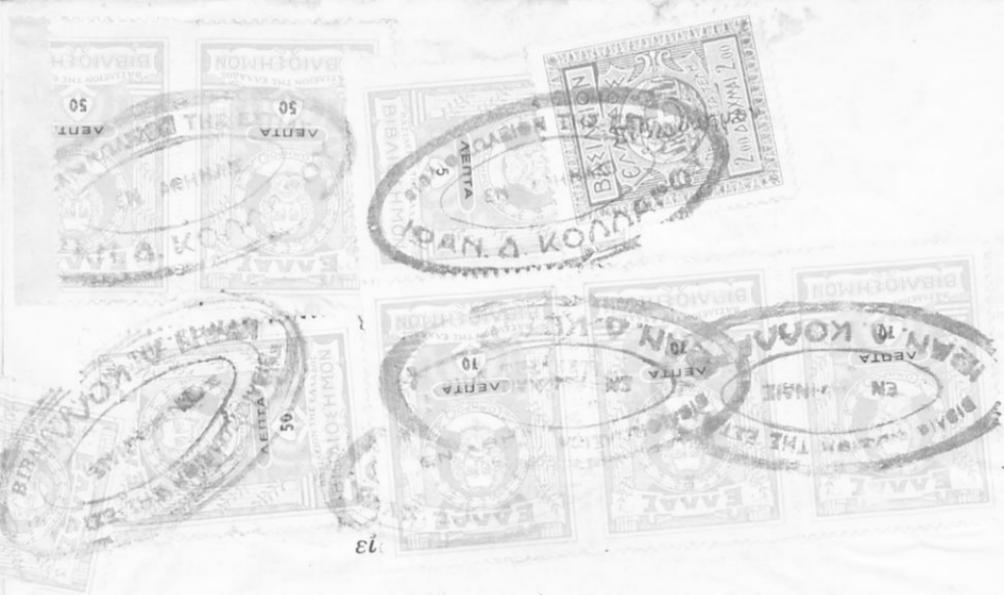

ΤΥΠΟΙΣ ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ 10 - ΑΘΗΝΑΙ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

(1, 1—28)

Ἡ μὲν δὴ Ἀθήνησι στάσις οὕτως ἐτελεύτησεν. ἐκ δὲ τού- § 1—2
του πέμπτας Κύρος ἀγγέλους εἰς Λακεδαιμόνα ἤξιόν, οἷόσπερ
αὐτὸς Λακεδαιμονίοις ἦν ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους πολέμῳ,
τοιούτους καὶ Λακεδαιμονίους αὐτῇ γίγνεσθαι. οἱ δ' ἔφοροι
δίκαια νομίσαντες λέγειν αὐτόν, Σαμίῳ, τῇ τότε ναυάρχῳ,
ἐπέστειλαν ὑπηρετεῖν Κύρῳ, εἴ τι δέοιτο. κάκεινος μέντοι
προθύμως, ὅπερ ἐδεήθη Κύρος, ἔπραξεν· ἔχων γὰρ τὸ ἑαυ-
τοῦ ναυτικὸν σὺν τῇ Κύρου περιέπλευσεν εἰς Κιλικίαν, καὶ
ἐποίησε τὸν τῆς Κιλικίας ἄρχοντα Συέννεσιν μὴ δύνασθαι
κατὰ γῆν ἐναντιοῦσθαι Κύρῳ πορευομένῳ ἐπὶ βασιλέα. ὡς
μὲν οὖν Κύρος στρατεύμα τε συνέλεξε καὶ τοῦτ' ἔχων ἀνέβη
ἐπὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο, καὶ ὡς ἀπέθανε,
καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπεσώθησαν οἱ Ἕλληγες ἐπὶ θάλατταν,
Θεμιστογόνοι τῇ Συρακοσίῳ γέγραπται.

Ἐπεὶ μέντοι Τισσαφέρνης, πολλοῦ ἄξιος βασιλεὶ δόξας § 3
γεγενῆσθαι ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀδελφὸν πολέμῳ, σατράπης κατε-
πέμφθη, ὧν τε αὐτὸς πρόσθεν ἤρχε καὶ ὧν Κύρος, εὐθὺς
ἤξιόν τὰς Ἰωνικὰς πόλεις ἀπάσας ἑαυτῷ ὑπηκόους εἶναι. αἱ
δὲ ἅμα μὲν ἐλεύθεραι βουλόμεναι εἶναι, ἅμα δὲ φοβούμεναι

τὸν Τισσαφέρην, ὅτι Κύρον, ὅτ' ἔζη, ἀντ' ἐκείνου ἡρημέναι ἦσαν, εἰς μὲν τὰς πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτόν, εἰς Λακεδαιμόνα δὲ ἔπεμπον πρέσβεις, καὶ ἠξίουσαν, ἕπει πάσης τῆς Ἑλλάδος προστάται εἰσίν, ἐπιμεληθῆναι καὶ σφῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων, ὅπως ἢ τε χώρα μὴ δηριτο αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἐλεύθεροι εἶεν.

§ 4 Οἱ οὖν Λακεδαιμόνιοι πέμπουσιν αὐτοῖς Θίβρωνα ἀρμοστήν, δόντες στρατιώτας τῶν μὲν νοδοαμῶδων εἰς χιλίους, τῶν δὲ ἄλλων Πελοποννησίων εἰς τετρακισχιλίους. ἠτήσατο δ' ὁ Θίβρων καὶ παρ' Ἀθηναίων τριακοσίους ἵππέας εἰπών, ὅτι αὐτὸς μισθὸν παρέξει. οἱ δ' ἔπεμψαν τῶν ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἵππευσάντων, νομίζοντες κέρδος τῷ δήμῳ, εἰ ἀποδημοῖεν καὶ ἐναπόλοιτο.

§ 5—6 Ἐπεὶ δ' εἰς τὴν Ἀσίαν ἀφίκοντο, συνήγαγε στρατιώτας καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἠπειρῷ Ἑλληνίδων πόλειων· πᾶσαι γὰρ τότε αἱ πόλεις ἐπειθοντο, ὅτι Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ ἐπιτάττει. καὶ οὖν μὲν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ ὄρων Θίβρων πρὸς τὸ ἵππικόν εἰς τὸ πεδίον οὐ κατέβαινε, ἠγάπα δέ, εἰ, ὅπου τυγχάνοι ὄν, δύναίτο ταύτην τὴν χώραν ἀδήωτον διαφυλάττειν. ἕπει δὲ σωθέντες οἱ ἀναβάντες μετὰ Κυροῦ συνέμειξαν αὐτῷ, ἐκ τούτου ἤδη καὶ ἐν τοῖς πεδίοις ἀνετάττετο τῷ Τισσαφέρει, καὶ πόλεις Πέργαμον μὲν ἐκοῦσαν προσέλαβε καὶ Τευθρανίαν καὶ Ἀλίσαρναν, ὣν Εὐρυσθένης τε καὶ Προκλῆς ἦρχον οἱ ἀπὸ Δημαράτου τοῦ Λακεδαιμονίου· ἐκείνῳ δ' αὕτη ἡ χώρα δῶρον ἐκ βασιλέως ἐδόθη ἀντὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα συστρατείας· προσεχώρησαν δὲ αὐτῷ καὶ Γοργίων καὶ Γογγύλος, ἀδελφοὶ ὄντες, ἔχοντες ὁ μὲν Γάμβριον καὶ Παλαιγάμβριον, ὁ δὲ Μύριαν καὶ Γρύνειον· δῶρον δὲ καὶ αὐταὶ αἱ πόλεις ἦσαν παρὰ βασιλέως Γογγύλῳ, ὅτι μόνος Ἐρετριέων μηδίσας ἔφυγεν.

§ 7 Ἦν δ' ἄς ἀσθενεῖς οὔσας καὶ κατὰ κράτος ὁ Θίβρων

ἐλάμβανε. Λάρισάν γε μὴν τὴν Αἴγυπτίαν καλουμένην, ἐπὶ οὐκ ἐπέφθετο, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει. ἐπὶ δὲ ἄλλως οὐκ ἐδύνατο ἔλπειν, φρεατίαν τεμόμενος ὑπόνομον ὠρυττεν, ὡς ἀφαιρησόμενος τὸ ὕδωρ αὐτῶν. ὡς δ' ἐκ τοῦ ταίχους ἐκθιέοντες πολλάκις ἐνέβαλλον εἰς τὸ ὄρυγμα καὶ ξύλα καὶ λίθους, ποιησάμενος αὐτὸν χελώνην ξυλίνην ἐπέστησεν ἐπὶ τῇ φρεατίᾳ. καὶ ταύτην μέντοι ἐκδραμόντες οἱ Λαρισαῖοι νύκτωρ κατέκαυσαν. δοκοῦντος δ' αὐτοῦ οὐδὲν ποιεῖν, πέμπουσιν οἱ ἔφοροι ἀπολιπόντα Λάρισαν στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίαν.

Ἐν Ἐφέσῳ δὲ ἤδη ὄντως αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ Καρίαν πορευσο- § 8
μένου, Δερκυλίδας ἄρξων ἀφίκετο ἐπὶ τὸ στράτευμα, ἀνὴρ δοκῶν εἶναι μάλα μηχανητικός· καὶ ἐπεκαλεῖτο δὲ Σίσυφος. ὁ μὲν οὖν Θίβρων ἀπῆλθεν οἴκαδε καὶ ζημιωθεὶς ἔφυγε· κατηγόρου γὰρ αὐτοῦ οἱ σύμμαχοι, ὡς ἐφείη ἀρπάξειν τῷ στρατεύματι τοὺς φίλους.

Ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐπεὶ παρέλαβε τὸ στράτευμα, γνοὺς § 9
ὑπόπτους ὄντας ἀλλήλοις τὸν Τισσαφέρνη καὶ τὸν Φαρναβάζον, κοινολογησάμενος τῇ Τισσαφέρνει ἀπῆγαγεν εἰς τὴν Φαρναβάζου χώραν τὸ στράτευμα, ἐλόμενος θατέρῳ μᾶλλον ἢ ἅμα ἀμφοτέροις πολεμεῖν. ἦν δὲ καὶ πρόσθεν ὁ Δερκυλίδας πολέμιος τῇ Φαρναβάζῳ· ἄρμωστής γὰρ γενόμενος ἐν Ἀβύδῳ ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος, διαβληθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου, ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων, ὃ δοκεῖ κηλὶς εἶναι τοῖς σπουδαίοις Λακεδαιμονίων· ἀταξίας γὰρ ζημιώμα ἐστὶ. καὶ διὰ ταῦτα δὴ πολὺ ἦδιον ἐπὶ τὸν Φαρναβάζον ἦει. καὶ εὐθὺς μὲν τοσοῦτῃ διέφερεν εἰς τὸ ἄρχειν τοῦ Θίβρωνος, ὥστε παρήγαγε τὸ στράτευμα διὰ τῆς φιλίας χώρας μέχρι τῆς Φαρναβάζου Αἰολίδος οὐδὲν βλάβας τοὺς συμμάχους.

Ἡ δὲ Αἰολὶς αὕτη ἦν μὲν Φαρναβάζου, ἐσατράπευε δ' αὐτῷ § 10—11
ταύτης τῆς χώρας, ἕως μὲν ἕξῃ, Ζήνις Δαρδανεύς· ἐπειδὴ δὲ ἐκείνος νόσῳ ἀπέθανε, παρασκευαζομένου τοῦ Φαρναβάζου

ἄλλῃ δοῦναι τὴν σατραπείαν, Μανία ἢ τοῦ Ζήνιος γυνή, Δαρδανίς καὶ αὐτή, ἀναζεύξασα στόλον καὶ δῶρα λαβοῦσα, ὥστε καὶ αὐτῇ Φαρναβάζῳ δοῦναι καὶ τοῖς δυναμένοις μάλιστα παρ' αὐτῇ, ἐπορεύετο. ἐλθοῦσα δ' εἰς λόγους εἶπεν· «ὦ Φαρνάβαζε, ὁ ἀνὴρ σοὶ ὁ ἐμὸς καὶ τᾶλλα φίλος ἦν καὶ τοὺς φόρους ἀπεδίδου, ὥστε σὺ ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας. ἂν οὖν ἐγὼ σοὶ μηδὲν χειρὸν ἐκείνου ὑπηρετῶ, τί σε δεῖ ἄλλον σατράπην καθιστάναι; ἦν δὲ τί σοὶ μὴ ἀρέσκω, ἐπὶ σοὶ δῆπου ἔσται ἀφελομένη ἐμὲ ἄλλῃ δοῦναι τὴν ἀρχήν».

§ 12—13 Ἀκούσας ταῦτα ὁ Φαρνάβαζος ἔγνω δεῖν τὴν γυναῖκα σατραπεύειν. ἢ δ' ἐπεὶ κυρία τῆς χώρας ἐγένετο, τοὺς τε φόρους οὐδὲν ἤττον τάνδρὸς ἀπεδίδου, καὶ πρὸς τούτοις, ὁπότε ἀφικνοῖτο πρὸς Φαρνάβαζον, αἰεὶ ἦγε δῶρα αὐτῇ καὶ, ὁπότε ἐκεῖνος εἰς τὴν χώραν καταβαίνει, πολὺ πάντων τῶν ὑπάρχων κάλλιστα καὶ ἤδιστα ἐδέχετο αὐτὸν καὶ, ἃς τε παρέλαθε πόλεις, διεφύλαττεν αὐτῇ καὶ τῶν οὐχ ὑπηγκῶν προσέλαθεν ἐπιθαλαττιδίας Λάρισάν τε καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνάς, ξενικῇ μὲν Ἑλληνικῇ προσβαλλοῦσα τοῖς τεύχεσιν, αὐτῇ δὲ ἐφ' ἄρμαμάξης θεωμένη· ὃν δ' ἐπαινέσεις, τούτῳ δῶρα ἀμέμπτως ἐδίδου, ὥστε λαμπρότατα τὸ ξενικὸν κατεσκευάσατο. συνεστρατεύετο δὲ τῷ Φαρναβάζῳ καὶ ὁπότε εἰς Μυσοὺς ἢ Πισιδὰς ἐμβάλλοι, ὅτι τὴν βασιλέως χώραν κακουργοῦσιν. ὥστε καὶ ἀντετίμα αὐτὴν μεγαλοπρεπῶς ὁ Φαρνάβαζος καὶ σύμβουλον ἔστιν ὅτε παρεκάλει.

§ 14—15 Ἦδη δ' οὔσης αὐτῆς ἐτῶν πλέον ἢ τεσσαράκοντα, Μειδίας θυγατρὸς ἀνὴρ αὐτῆς ὢν, ἀναπτρωθεὶς ὑπὸ τινῶν, ὡς αἰσχρὸν εἶη γυναῖκα μὲν ἄρχειν, αὐτὸν δ' ἰδιώτην εἶναι τοὺς μὲν ἄλλους μάλα φυλαττομένης αὐτῆς, ὥσπερ ἐν τυραννίδι προσῆκεν, ἐκείνῳ δὲ πιστευούσης καὶ ἀσπαζομένης, ὥσπερ ἂν γυνὴ γαμβρὸν ἀσπάζοιτο, εἰσελθὼν ἀποπνίξαι αὐτὴν λέγεται. ἀπέκτεινε δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, τὸ τε εἶδος ὄντα πάγκαλον

καὶ ἐτῶν ὄντα ὡς ἑπτακαίδεκα. ταῦτα δὲ ποιήσας Σικλήψιν καὶ Γέργιθα ὀχυρὰς πόλεις κατέσχευεν, ἔνθα καὶ τὰ χρήματα μάλιστα ἦν τῇ Μανίᾳ. αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις οὐκ ἐδέχοντο αὐτὸν, ἀλλὰ Φαρναβάζω ἔσφριζον αὐτὰς οἱ ἐνόντες φρουροί. ἐκ δὲ τούτου ὁ Μειδίας πέμψας δῶρα τῷ Φαρναβάζω, ἡξίου ἔχειν τὴν χώραν ὡσπερ ἡ Μανία. ὁ δ' ἀποκρίνατο φυλάττειν αὐτά, ἔστ' ἂν αὐτὸς ἐλθὼν σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ λάβῃ τὰ δῶρα· οὐ γὰρ ἂν ἔφη ζῆν βούλεσθαι μὴ τιμωρήσας Μανία.

Ὁ δὲ Δερκυλίδας ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἀφικνεῖται καὶ εὐθὺς § 16—17
μὲν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ Λάρισαν καὶ Ἀμαξιτὸν καὶ Κολωνὰς τὰς ἐπιθαλαττίους πόλεις ἐκούσας παρέλαβε· πέμπων δὲ καὶ πρὸς τὰς Αἰολίδας πόλεις ἡξίου ἐλευθεροῦσθαι· τε αὐτὰς καὶ εἰς τὰ τεῖχη δέχεσθαι καὶ συμμάχους γίγνεσθαι. οἱ μὲν οὖν Νεανδροεῖς καὶ Ἰλιεῖς καὶ Κοκυλίται ἐπέιθοντο. καὶ γὰρ οἱ φρουροῦντες Ἕλληνας ἐν αὐταῖς, ἐπεὶ ἡ Μανία ἀπέθανεν, οὐ πάνυ τι καλῶς περιείποντο· ὁ δ' ἐν Κεβρῆνι, μάλα ἰσχυρῶ χωρίῳ, τὴν φυλακὴν ἔχων, νομίσας, εἰ διαφυλάξειε Φαρναβάζω τὴν πόλιν, τιμηθῆναι ἂν ὑπ' ἐκείνου, οὐκ ἐδέχετο τὸν Δερκυλίδαν. ὁ δὲ ὀργιζόμενος, παρεσκευάζετο προσβάλλειν. ἐπεὶ δὲ θυομένη αὐτῷ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερὰ τῇ πρώτῃ, τῇ ὑστεραίᾳ πάλιν ἐθύετο. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐκαλλιερεῖτο, πάλιν τῇ τρίτῃ· καὶ μέχρι τεττάρων ἡμερῶν ἐκαρτέρει θυόμενος, μάλα χαλεπῶς φέρων· ἔσπευδε γὰρ, πρὶν Φαρναβάζον βοηθῆσαι, ἐγκρατῆς γενέσθαι πάσης τῆς Αἰολίδος.

Ἀθηνάδας δέ τις Σικυώνιος λοχαγός, νομίσας τὸν μὲν § 18—19
Δερκυλίδαν φλυαρεῖν διατρίβοντα, αὐτὸς δ' ἱκανὸς εἶναι τὸ ὕδωρ ἀφελέσθαι τοὺς Κεβρηνίους, προσδραμὼν σὺν τῇ εαυτοῦ τάξει ἐπειράτο τὴν κρήνην συγχοῦν. οἱ δὲ ἔνδοθεν ἐπεξελθόντες αὐτὸν τε συνέτρωσαν καὶ δύο ἀπέκτειναν, καὶ τοὺς ἄλλους παίοντες καὶ βάλλοντες ἀπήλασαν. ἀχθομένου δὲ τοῦ Δερκυλίδου καὶ νομίζοντος ἀθυμοτέρους κατὰ τὴν προσβολὴν

ἔσεσθαι, ἔρχονται ἐκ τοῦ τείχους παρὰ τῶν Ἑλλήνων κήρυκες, καὶ εἶπον, ὅτι, ἃ μὲν ὁ ἄρχων ποιοίη, οὐκ ἀρέσκοι σφίσι, αὐτοὶ δὲ θούλοιντο σὺν τοῖς Ἑλλησι μᾶλλον ἢ σὺν τῇ βαρβάρῳ εἶναι. ἔτι δὲ διαλεγομένων αὐτῶν ταῦτα, παρὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτῶν ἦκε λέγων, ὅτι, ὅσα λέγοιεν οἱ πρόσθεν, καὶ αὐτῆ δοκοῦντα λέγοιεν. ὁ οὖν Δερκυλίδας εὐθύς, ὥσπερ ἔτυχε κεκαλλιερηκῶς ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀναλαθὼν τὰ ὄπλα ἤγειτο πρὸς τὰς πύλας. οἱ δ' ἀναπετάσαντες ἐδέξαντο. καταστήσας δὲ καὶ ἐνταῦθα φρουροὺς εὐθύς ἦει ἐπὶ τὴν Σκηψίν καὶ τὴν Γέργιθα.

§ 20—21 Ὁ δὲ Μειδίας προσδοκῶν μὲν τὸν Φαρνάβαζον, δυνῶν δ' ἤδη τοὺς πολίτας, πέμψας πρὸς τὸν Δερκυλίδαν εἶπεν, ὅτι ἔλθοι ἂν εἰς λόγους, εἰ δμήρους λάθοι. ὁ δὲ πέμψας αὐτῷ ἀπὸ πόλεως ἐκάστης τῶν συμμάχων ἓνα ἐκέλευσε λαβεῖν τούτων, ὁπόσους τε καὶ ὁποίους βούλοιο. ὁ δὲ λαθὼν δέκα ἐξήλθε, καὶ συμμειξας τῇ Δερκυλίδᾳ ἡρώτα, ἐπὶ τίσιν ἂν σύμμαχος γένοιτο. ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ἐφ' ᾗτε τοὺς πολίτας ἐλευθέρους τε καὶ αὐτονόμους ἔαν. καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὴν Σκηψίν. γνοὺς δὲ ὁ Μειδίας, ὅτι οὐκ ἂν δύναιτο κωλύειν βία τῶν πολιτῶν, εἴασεν αὐτὸν εἰσιέναι. ὁ δὲ Δερκυλίδας θύσας τῇ Ἀθηνᾶ ἐν τῇ τῶν Σκηψίων ἀκροπόλει τοὺς μὲν τοῦ Μειδίου φρουροὺς ἐξήγαγε, παραδοὺς δὲ τοῖς πολίταις τὴν πόλιν καὶ παρακελευσάμενος, ὥσπερ Ἑλληνας καὶ ἐλευθέρους χρή, οὕτω πολιτεύειν, ἐξελθὼν ἤγειτο ἐπὶ τὴν Γέργιθα. συμπρούπεμπον δὲ πολλοὶ αὐτὸν καὶ τῶν Σκηψίων, τιμῶντές τε καὶ ἠδόμενοι τοῖς πεπραγμένοις.

§ 22 Ὁ δὲ Μειδίας παρεπόμενος αὐτῷ ἠξίου τὴν τῶν Γεργιθίων πόλιν παραδοῦναι αὐτῷ. καὶ ὁ Δερκυλίδας μέντοι ἔλεγεν, ὡς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀτυχῆσοι· ἅμα δὲ ταῦτα λέγων ἦει πρὸς τὰς πύλας σὺν τῇ Μειδίᾳ, καὶ τὸ στράτευμα ἠκολούθει αὐτῷ εἰρηγνικῶς εἰς δύο. οἱ δ' ἀπὸ τῶν πύργων καὶ μάλα ὑψηλῶν ὄντων ὀρῶντες τὸν Μειδίαν σὺν αὐτῷ οὐκ ἔβαλλον· εἰπόντος δὲ

τοῦ Δερκυλίδου «Κέλευσον, ὦ Μειδία, ἀνοίξαι τὰς πύλας, ἵνα ἡγγῆ μὲν σύ, ἐγὼ δὲ σὺν σοὶ εἰς τὸ ἱερὸν ἔλθω κἀνταῦθα θύσω τῇ Ἀθηνᾶ», ὁ Μειδίας ὤκνει· μὲν ἀνοίγειν τὰς πύλας φοβούμενος δέ, μὴ παραχρήμα συλληφθῆ, ἐκέλευσεν ἀνοίξαι.

Ὁ δ' ἐπεὶ εἰσῆλθεν, ἔχων αὐτὸν τὸν Μειδίαν ἐπορεύετο πρὸς § 23—24 τὴν ἀκρόπολιν· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους στρατιώτας ἐκέλευε θέσθαι περὶ τὰ τείχη τὰ ὄπλα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἔθυσ τῇ Ἀθηνᾶ. ἐπεὶ δ' ἐτέθυστο, ἀνείπε καὶ τοὺς Μειδίου δορυφόρους θέσθαι τὰ ὄπλα ἐπὶ τῆ στόματι τοῦ ἑαυτοῦ στρατεύματος, ὡς μισθοφορήσοντας· Μειδίᾳ γὰρ οὐδὲν ἔτι δεινὸν εἶναι. ὁ μὲντοι Μειδίας ἀπορῶν, ὅτι ποιοίη, εἶπεν· «Ἐγὼ μὲν τοίνυν ἄπειμι», ἔφη, «ξενία σοὶ παρασκευάσων». ὁ δὲ «Οὐ, μὰ Δί'», ἔφη, «ἐπεὶ αἰσχρὸν ἐμὲ τεθυκότα ξενίζεσθαι ὑπὸ σοῦ ἀλλὰ μὴ ξενίζειν σέ. μένε οὖν παρ' ἡμῖν· ἐν ᾧ δ' ἂν τὸ δειπνον παρασκευάζεται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους καὶ διασκεψόμεθα καὶ ποιήσομεν».

Ἐπεὶ δ' ἐκαθέζοντο, ἡρώτα ὁ Δερκυλίδας· «Εἰπέ μοι, ὦ § 25—26 Μειδία, ὁ πατήρ σε ἄρχοντα τοῦ οἴκου κατέλιπε;». «Μάλιστα», ἔφη. «Καὶ πόσαι σοὶ οἰκίαι ἦσαν; πόσοι δὲ χῶροι; πόσαι δὲ νομαί;». ἀπογράφοντας δ' αὐτοῦ οἱ παρόντες τῶν Σκηψίων εἶπον· «Ψεύδεται σε οὗτος, ὦ Δερκυλίδα». «Ἵμεῖς δέ γ'», ἔφη, «μὴ λίαν μικρολογεῖσθε». ἐπειδὴ δὲ ἀπεγέγραπτο τὰ πατρῶα, «Εἰπέ μοι», ἔφη, «Μανία δὲ τίνας ἦν;». οἱ δὲ πάντες εἶπον, ὅτι Φαρναβάζου. «Οὐκοῦν καὶ τὰ ἐκείνης», ἔφη, «Φαρναβάζου;». «Μάλιστα», ἔφασαν. «Ἡμέτερ' ἂν εἴη», ἔφη, «ἐπεὶ κρατοῦμεν· πολέμιος γὰρ ἡμῖν Φαρναβάζος, ἀλλ' ἡγείσθω τις», ἔφη, «ὅπου κείται τὰ Μανίας καὶ τὰ Φαρναβάζου».

Ἦγουμένων δὲ τῶν ἄλλων ἐπὶ τὴν Μανίαν οἴκησιν, ἦν § 27—28 παρειλήφθαι ὁ Μειδίας, ἠκολούθει κἀκείνος. ἐπεὶ δ' εἰσῆλθεν, ἐκάλει ὁ Δερκυλίδας τοὺς ταμίας, φράσας δὲ τοῖς ὑπηρέταις

λαβεῖν αὐτοὺς προεῖπεν αὐτοῖς, ὥς, εἴ τι κλέπτοντες ἀλώ-
 σοιντο τῶν Μανίας, παραχρήμα ἀποσφραγήτοινο. οἱ δ' ἐδεί-
 κνυσαν· ὁ δ' ἐπεὶ εἶδε πάντα, κατέκλῃσεν αὐτὰ καὶ κατεση-
 μήνατο καὶ φύλακας κατέστησεν. ἐξιῶν δέ, οὓς ἤϋρεν ἐπὶ
 ταῖς θύραις τῶν ταξιάρχων καὶ λοχαγῶν, εἶπεν αὐτοῖς·
 «Μισθὸς μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, εἴργασται τῇ στρατιᾷ ἐγγυὲς
 ἐνιαυτοῦ ὀκτακισχιλίοις ἀνδράσιν· ἂν δέ τι προσεργασώμεθα,
 καὶ ταῦτα προσέσται». ταῦτα δ' εἶπε γινώσκων, ὅτι ἀκού-
 σαντες πολὺ εὐτακτότεροι καὶ θεραπευτικώτεροι ἔσονται.
 ἐρομένου δὲ τοῦ Μειδίου «Ἐμὲ δὲ ποῦ χρὴ οἰκεῖν, ὦ Δερκυ-
 λίδα;», ἀπεκρίνατο· «Ἐνθαπερ καὶ δικαιοτάτον, ὦ Μειδία,
 ἐν τῇ πατρίδι τῇ σουτοῦ Σκήψει καὶ ἐν τῇ πατρίδι οἰκίᾳ».

**Β'. Συνέχεια τῆς δράσεως τοῦ Δερκυλίδου
 ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ.**

(2, 1—20)

- § 1 Ὁ μὲν δὴ Δερκυλίδας ταῦτα διαπραξάμενος καὶ λαθὼν ἐν
 ὀκτῶ ἡμέραις ἐννέα πόλεις, ἐβουλεύετο, ὅπως ἂν μὴ ἐν τῇ
 φιλίᾳ χειμάζων βαρὺς εἴη τοῖς συμμάχοις, ὡςπερ Θίβρων,
 μηδ' αὖ Φαρνάβαζος καταφρονῶν τῇ ἵππῳ κακουργῇ τὰς
 Ἑλληνίδας πόλεις. πέμπει οὖν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐρωτᾷ, πότε-
 ρον βούλεται εἰρήνην ἢ πόλεμον ἔχειν. ὁ μὲντοι Φαρνάβα-
 ζος νομίσας τὴν Αἰολίδα ἐπιτετειχίσθαι τῇ ἑαυτοῦ οἰκίῃσι
 Φρυγίᾳ, σπογδὰς εἴλετο.
- § 2 Ὡς δὲ ταῦτα ἐγένετο, ἐλθὼν ὁ Δερκυλίδας εἰς τὴν Βιθυ-
 νίδα Θράκην ἐκεῖ διεχείμαζεν, οὐδὲ τοῦ Φαρναβάζου πάνυ τι
 ἀχθομένου· πολλὰκις γὰρ οἱ Βιθυνοὶ αὐτῷ ἐπολέμουν. καὶ
 τὰ μὲν ἄλλα ὁ Δερκυλίδας ἀσφαλῶς φέρων καὶ ἄγων τὴν

Βιθυνίδα καὶ ἄφθονα ἔχων τὰ ἐπιτήρεια διετέλει· ἐπειδὴ δὲ ἦλθον αὐτῷ παρὰ τοῦ Σεύθου πέραθεν σύμμαχοι τῶν Ὀδρουσῶν ἵππεις τε ὡς διακοσίοι καὶ πελτασταὶ ὡς τριακοσίοι, οὗτοι στρατοπεδευσάμενοι καὶ περισταυρωσάμενοι ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὡς εἴκοσι στάδια, αἰτοῦντες φύλακας τοῦ στρατοπέδου τὸν Δερκυλίδαν τῶν ὀπλιτῶν, ἐξῆσαν ἐπὶ λείαν καὶ πολλὰ ἐλάμβανον ἀνδράποδά τε καὶ χρήματα.

Ἦδη δ' ὄντος μεστοῦ τοῦ στρατοπέδου αὐτοῖς πολλῶν § 3—4
αἰχμαλώτων, καταμαθόντες οἱ Βιθυνοὶ, ὅσοι τ' ἐξῆσαν καὶ ὅσους κατέλιπον Ἑλληνας φύλακας, συλλεγέντες παμπλήθεις πελτασταὶ καὶ ἵππεις ἅμ' ἡμέρᾳ προσπίπτουσι τοῖς ὀπλιταῖς ὡς διακοσίοις οὖσιν· ἐπειδὴ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο, οἱ μὲν ἔβαλλον, οἱ δ' ἠκόντιζον εἰς αὐτούς. οἱ δ' ἐπεὶ ἐπιτρώσκοντο μὲν καὶ ἀπέθνησκον, ἐποιοῦν δ' οὐδὲν καθεριγγμένοι ἐν τῷ σταυρωμάτι ὡς ἀνδρομήκει ὄντι, διασπάσαντες τὸ αὐτῶν ὀχύρωμα ἐφέροντο εἰς αὐτούς. οἱ δέ, ἦ μὲν ἐκθέσειεν, ὑπεχώρουν καὶ ῥαδίως ἀπέφευγον πελτασταὶ ὀπλίτας, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν ἠκόντιζον, καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀφ' ἐκάστη ἐκδρομῇ κατέβαλλον· τέλος δὲ ὥσπερ ἐν ἀυλίῳ σηκασθέντες κατηκοντίσθησαν. ἐσώθησαν μέντοι αὐτῶν ἀμφὶ τοὺς πεντεκαίδεκα εἰς τὸ Ἑλληνικόν, καὶ οὗτοι, ἐπεὶ εὐθέως ἦσθοντο τὸ πρᾶγμα, ἀπεχώρησαν ἐν τῇ μάχῃ διαπεσόντες, ἀμελησάντων τῶν Βιθυνῶν.

Ταχὺ δὲ ταῦτα διαπραξάμενοι οἱ Βιθυνοὶ καὶ τοὺς σκηνο- § 5
φύλακας τῶν Ὀδρουσῶν Θρακῶν ἀποκτείναντες, ἀπολαβόντες πάντα τὰ αἰχμάλωτα ἀπ᾿ ἡλθον· ὥστε οἱ Ἕλληνες, ἐπεὶ ἦσθοντο, βοηθοῦντες οὐδὲν ἄλλο ἡῦρον ἢ νεκροὺς γυμνοὺς ἐν τῇ στρατοπέδῳ. ἐπεὶ μέντοι ἐπανῆλθον οἱ Ὀδρύσαι, θάψαντες τοὺς ἑαυτῶν καὶ πολὺν οἶνον ἐκπιόντες ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἵπποδρομίαν ποιήσαντες, ὁμοῦ δὲ τὸ λοιπὸν τοῖς Ἑλληνιστράτοπεδευσάμενοι ἦγον καὶ ἕκαστον τὴν Βιθυνίδα.

Ἄμα δὲ τῇ ἡρὶ ἀποπορευόμενος ὁ Δερκυλίδας ἐκ τῶν § 6—7

Βιθυνῶν ἀφικνεῖται εἰς Λάμψακον. ἐνταῦθα δ' ὄντος αὐτοῦ ἔρχονται ἀπὸ τῶν οἴκοι τελευτῶν Ἄρακος τε καὶ Ναυβάτης καὶ Ἀντισθένης. οὗτοι δ' ἦλθον ἐπισκεψόμενοι τά τε ἄλλα, ὅπως ἔχοι τὰ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ Δερκυλίδᾳ ἐροῦντες μένοντι ἄρχειν καὶ τὸν ἐπιόντα ἐνιαυτόν· καὶ ἐπιστεῖλαι δὲ σφίσι αὐτοῖς τοὺς ἐφόρους συγκαλέσαντας τοὺς στρατιώτας εἰπεῖν ὡς, ὧν μὲν πρόσθεν ἐποίουν, μέμνηντο αὐτοῖς, ὅτι δὲ νῦν οὐδὲν ἡδέικουν, ἐπαινοῖεν· καὶ περὶ τοῦ λοιποῦ χρόνου εἰπεῖν, ὅτι, ἂν μὲν ἀδικῶσιν, οὐκ ἐπιτρέψουσιν, ἂν δὲ δίκαια περὶ τοὺς συμμάχους ποιῶσιν, ἐπαινέσονται αὐτούς. ἐπεὶ μέντοι συγκαλέσαντες τοὺς στρατιώτας ταῦτ' ἔλεγον, ὁ τῶν Κυρειαίων προεστηκώς ἀπεκρίνατο· « Ἄλλ', ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, ἡμεῖς μὲν ἐσμὲν οἱ αὐτοὶ νῦν τε καὶ πέρυσιν· ἄρχων δὲ ἄλλος μὲν νῦν, ἄλλος δὲ τὸ παρεθόν. τὸ οὖν αἴτιον τοῦ νῦν μὲν μὴ ἔξαμαρτάνειν, τότε δέ, αὐτοὶ ἦδη ἱκανοὶ ἔστε γιγνώσκειν ».

§ 8 Συστηνούτων δὲ τῶν τε οἴκοθεν πρέσβων καὶ τοῦ Δερκυλίδου, ἐπεμνήσθη τις τῶν περὶ τὸν Ἄρακον, ὅτι κατατελοῖσι πρέσβεις τῶν Χερρονησιτῶν ἐν Λακεδαίμονι. τούτους δὲ λέγειν ἔφασαν, ὡς νῦν μὲν οὐ δύναιντο τὴν Χερρόνησον ἐργάζεσθαι· φέρεσθαι γὰρ καὶ ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν Θρακῶν. εἰ δ' ἀπρωτειαίη ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν, καὶ σφίσι ἂν γῆν πολλὴν καὶ ἀγαθὴν εἶναι ἐργάζεσθαι καὶ ἄλλοις ὅποσοι βούλοιντο Λακεδαιμονίων. ὥστ' ἔφασαν οὐκ ἂν θαυμάζειν, εἰ καὶ πεμφθεῖη τις Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῆς πόλεως σὺν δυνάμει ταῦτα πράξων. ὁ οὖν Δερκυλίδας πρὸς μὲν ἐκείνους οὐκ εἶπεν, ἦ ἔχοι γνώμην, ταῦτ' ἀκούσας, ἀλλ' ἐπεμφεν αὐτοὺς ἐπ' Ἐφέσου διὰ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἡδόμενος, ὅτι ἔμελλον ὄψεσθαι τὰς πόλεις ἐν εἰρήνῃ εὐδαιμονικῶς διαγοῦσας. οἱ μὲν δὴ ἐπορεύοντο.

§ 9 Ὁ δὲ Δερκυλίδας, ἐπειδὴ ἔγνω μενετεόν ὄν, πάλιν πέμψας

πρὸς τὸν Φαρναβάζον ἐπήρето, πότερα βούλοιο σπονδὰς ἔχειν καθάπερ διὰ τοῦ χειμῶνος ἢ πόλεμον. ἐλομένου δὲ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τότε σπονδὰς, οὕτω καταλιπὼν καὶ τὰς περὶ ἐκεῖνον πόλεις φιλίας ἐν εἰρήνῃ διαβαίνει τὸν Ἑλλησποντον σὺν τῷ στρατεύματι εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ διὰ φιλίας τῆς Θράκης πορευθεὶς καὶ ξενισθεὶς ὑπὸ Σεύθου ἀφικνεῖται εἰς Χερρόνησον.

Ἦν καταμαθὼν πόλεις μὲν ἔνδεκα ἔχουσιν, χώραν δὲ § 10
παμφορωτάτην καὶ ἀρίστην οὖσαν, κεκακωμένην δέ, ὥσπερ ἐλέγετο, ὑπὸ τῶν Θρακῶν, ἐπεὶ μέτρον ἦρε τοῦ Ἰσθμοῦ ἑπτὰ καὶ τριάκοντα στάδια, οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ θυσάμενος ἐτείχιζε, κατὰ μέρη διελὼν τοῖς στρατιώταις τὸ χωρίον· καὶ ἄθλα αὐτοῖς ὑποσχόμενος δώσειν τοῖς πρώτοις ἐκτειχίσασιν καὶ τοῖς ἄλλοις, ὡς ἕκαστοι ἄξιαι εἶεν, ἀπετέλεσε τὸ τεῖχος ἀρξάμενος ἀπὸ ἡρινοῦ χρόνου πρὸ ὀπώρας. καὶ ἐποίησεν ἐντὸς τοῦ τεύχους ἔνδεκα μὲν πόλεις, πολλοὺς δὲ λιμένας, πολλὴν δὲ κάγαθὴν σπόριμον, πολλὴν δὲ πεφυτευμένην, παμπληθεῖς δὲ καὶ παγκάλας νομάς παντοδαποῖς κτήνεσι. ταῦτα δὲ πράξας διέβαινε πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ἐπισκοπῶν δὲ τὰς πόλεις εἴωρα τὰ μὲν ἄλλα καλῶς ἐχοῦ- § 11
σας, Χίων δὲ φυγάδας εὗρεν Ἀταρνεά ἔχοντας χωρίον ἰσχυρόν, καὶ ἐκ τούτου ὀρμωμένους φέροντας καὶ ἄγοντας τὴν Ἰωνίαν, καὶ ζῶντας ἐκ τούτου. πυθόμενος δὲ, ὅτι πολὺς οἶτος ἐνὶ αὐτοῖς, περιστρατοπεδευσάμενος ἐπολιόρκει· καὶ ἐν ὀκτῶ μηνσὶ παρασθησάμενος αὐτούς, καταστήσας ἐν αὐτῷ Δράκοντα Πελληνέα ἐπιμελητήν, καὶ κατασκευάσας ἐν τῷ χωρίῳ ἔκπλεω πάντα τὰ ἐπιτήδεια, ἵνα εἴη αὐτῷ καταγωγὴ, ὁπότε ἀφικνοῖτο, ἀπὸ τῶν ἡμερῶν οὗτων.

Καὶ μέχρι τούτου τοῦ χρόνου ἐν εἰρήνῃ διήγον Τισσα- § 12
φέρνης τε καὶ Δερκυλίδας καὶ οἱ αὐτῆ Ἑλληνες καὶ οἱ βάρβαροι. ἐπεὶ δὲ ἀφικνούμενοι πρέσβεις εἰς Λακεδαίμονα ἀπὸ

τῶν Ἴωνίδων πόλεων ἐδίδασκον, ὅτι εἴη ἐπὶ Τισσαφέρνει, εἰ βούλοιοτο, ἀφιέναι αὐτονόμους τὰς Ἑλληνίδας πόλεις· εἰ οὖν κακῶς πάσχοι Καρία, ἔνθαπερ ὁ Τισσαφέρνους οἶκος, οὕτως ἂν ἔφασαν τάχιστα νομίζειν αὐτὸν αὐτονόμους σφᾶς ἀφείναι· ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔφοροι ἔπεμψαν πρὸς Δερκυλίδαν καὶ ἐκέλευον αὐτὸν διαβαίνειν σὺν τῷ στρατεύματι ἐπὶ Καρίαν καὶ Φάρακα τὸν ναύαρχον σὺν ταῖς ναυσὶ παραπλεῖν. οἱ μὲν δὴ ταῦτ' ἐποιοῦν.

§ 13—14 Ἐτύγχανε δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Φαρνάβαζος πρὸς Τισσαφέρνην ἀφιγμένος, ἅμα μὲν ὅτι στρατηγὸς τῶν πάντων ἀπεδέδεικτο Τισσαφέρνης, ἅμα δὲ διαμαρτυρούμενος, ὅτι ἔτοιμος εἴη κοινῇ πολεμεῖν καὶ συμμάχεσθαι καὶ συνεκβάλλειν τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς βασιλείας. ὁ δ' ἀκούων «Πρῶτον μὲν τοίνυν», ἔφη, «διάβηθι σὺν ἔμοι ἐπὶ Καρίαν, ἔπειτα δὲ καὶ περὶ τούτων βουλευσόμεθα». ἐπεὶ δ' ἐκεῖ ἦσαν, ἔδοξεν αὐτοῖς ἱκανὰς φυλακὰς εἰς τὰ ἐρύματα καταστήσαντας διαβαίνειν πάλιν ἐπὶ τὴν Ἴωνίαν. ὡς δ' ἤκουσεν ὁ Δερκυλίδας, ὅτι πάλιν πεπερακότες εἰσὶ τὸν Μαϊάνδρον, εἰπὼν τῷ Φάρακι, ὡς ὀκνοίη, μὴ ὁ Τισσαφέρνης καὶ ὁ Φαρνάβαζος ἐρήμην οὔσαν καταθέοντες φέρωσι καὶ ἄγῳσι τὴν χώραν, διέβαινε καὶ αὐτός.

§ 15 Πορευόμενοι δὲ οὗτοι οὐδέν τι συντεταγμένῃ τῷ στρατεύματι, ὡς προεληλυθότων τῶν πολεμίων εἰς τὴν Ἐφεσίαν, ἐξαίφνης ὀρώσιν ἐκ τοῦ ἀντιπέρας σκοποὺς ἐπὶ τῶν μνημάτων· καὶ ἀντανθιβάσαντες εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς μνημεῖα καὶ τύρσεις τινάς, καθορώσι παρατεταγμένους, ἢ αὐτοῖς ἦν ἢ ὁδός, Κᾶράς τε λευκάσπιδας καὶ τὸ Περσικόν, ὅσον ἐτύγχανε παρὸν, στράτευμα καὶ τὸ Ἑλληνικόν, ὅσον εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν, καὶ τὸ ἵππικόν μάλα πολὺ, τὸ μὲν Τισσαφέρνους ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρατι, τὸ δὲ Φαρναβάζου ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ.

§ 16—17 Ὡς δὲ ταῦτα ἦσθετο ὁ Δερκυλίδας, τοῖς μὲν ταξιάρχοις καὶ

τοὺς λοχαγοὺς εἶπε παρατάττεσθαι τὴν ταχίστην εἰς ὀκτώ, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰ κράσπεδα ἑκατέρωθεν καθίστασθαι καὶ τοὺς ἵππεας, ὅσους γὰρ δὴ καὶ οἴους ἐτύγγανεν ἔχων· αὐτὸς δὲ ἐθύετο. ὅσον μὲν δὴ ἦν ἐκ Πελοποννήσου στρατεύμα ἡσυχίαν εἶχε καὶ παρεσκευάζετο ὡς μαχοῦμενον· ὅσοι δὲ ἦσαν ἀπὸ Πριήνης τε καὶ Ἀχιλλείου καὶ ἀπὸ νήσων καὶ τῶν Ἰωνικῶν πόλεων, οἱ μὲν τινες καταλιπόντες ἐν τῇ σίτῃ τὰ ἔπλα ἀπεδίδρασκον· καὶ γὰρ ἦν βαθὺς ὁ σίτος ἐν τῇ Μαιάνδρου πεδίῳ· ὅσοι δὲ καὶ ἔμεινον, δῆλοι ἦσαν οὐ μενοῦντες.

Τὸν μὲν οὖν Φαρνάβαζον ἐξηγγέλλετο μάχεσθαι κελεύειν. § 18
ὁ μέντοι Τισσαφέρνης τὸ τε Κύρειον στρατεύμα καταλογιζόμενος, ὡς ἐπολέμησεν αὐτοῖς, καὶ τούτῃ πάντας νομίζων ὁμοίους εἶναι τοὺς Ἕλληνας οὐκ ἐβούλετο μάχεσθαι, ἀλλὰ πέμψας πρὸς Δερκυλίδαν εἶπε, ὅτι εἰς λόγους βούλοιο τοῦτῃ ἀφικέσθαι. καὶ ὁ Δερκυλίδας λαθὼν τοὺς κρατίστους τὰ εἶδη τῶν περὶ αὐτὸν καὶ ἵππεων καὶ πεζῶν προῆλθε πρὸς τοὺς ἀγγέλους καὶ εἶπεν· «Ἀλλὰ παρεσκευασάμην μὲν ἔγωγε μάχεσθαι, ὡς ὄρατε· ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνος βούλεται εἰς λόγους ἀφικέσθαι, οὐδ' ἐγὼ ἀντιλέγω. ἂν μέντοι ταῦτα δέη ποιεῖν, πιστὰ καὶ ὀμήρους δοτέον καὶ ληπτέον».

Δόξαντα δὲ ταῦτα καὶ περανθέντα, τὰ μὲν στρατεύματα § 19—20
ἀπῆλθε, τὸ μὲν βαρβαρικὸν εἰς Τράλλεις τῆς Καρίας, τὸ δ' Ἕλληνικὸν εἰς Λεύκοφρον. καὶ τότε μὲν ταῦτα ἐπράχθη τῇ δ' ὕστερα εἰς τὸ συγκείμενον χωρίον ἦλθον, καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πυθέσθαι ἀλλήλων, ἐπὶ τίσιν ἂν τὴν εἰρήνην ποιήσαιντο. ὁ μὲν δὴ Δερκυλίδας εἶπεν, εἰ αὐτονόμους ἐφῆ βασιλεὺς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ὁ δὲ Τισσαφέρνης καὶ Φαρνάβαζος εἶπαν, ὅτι, εἰ ἐξέλθοι τὸ Ἕλληνικὸν στρατεύμα ἐκ τῆς χώρας καὶ οἱ Λακεδαιμονίων ἄρμισταὶ ἐκ τῶν πόλεων. ταῦτα δὲ εἰπόντες ἀλλήλοις σπονδὰς ἐποιήσαντο, ἕως ἀπαγγελθείη τὰ λεχθέντα Δερκυλίδᾳ μὲν εἰς Λακεδαίμονα, Τισσαφέρνει δὲ ἐπὶ βασιλείᾳ.

Γ'. Ἐκστρατεία τοῦ Ἀγησιλάου εἰς Ἀσίαν. — Ἡ
παρὰ τὸν Πακτωλὸν νίκη αὐτοῦ. — Ἀντικατά-
στασις τοῦ Τισσαφέρου διὰ τοῦ Τιθραύστου.

(4, 1—29)

- § 1 Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡρώδας τις Συρακόσιος ἐν Φοινίκῃ ὄν
μετὰ ναυκλήρου τινός, καὶ ἰδὼν τριήρεις Φοινίσσας τὰς μὲν
καταπλεύσας ἄλλοθεν, τὰς δὲ καὶ αὐτοῦ πεπληρωμένας,
τὰς δὲ καὶ ἔτι κατασκευαζομένας, προσακούσας δὲ καὶ τοῦτο,
ὅτι τριακοσίας αὐτὰς δέοι γενέσθαι, ἐπιβὰς ἐπὶ τὸ πρῶτον
ἀναγόμενον πλοῖον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐξήγγειλε τοῖς Λακε-
δαιμονίοις ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφέρου τὸν στόλον τοῦτον
παρασκευαζομένων· ὅποι δέ, οὐδὲν ἔφη εἰδέναι.
- § 2 Ἄνεπτρωμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὺς συμμά-
χους συναγόντων καὶ βουλευομένων, τί χρῆ ποιεῖν, Λύσαν-
δρος νομίζων καὶ τῇ ναυτικῇ πολὺ περιέσεσθαι τοὺς Ἕλλη-
νας καὶ τὸ πεζὸν λογιζόμενος ὡς ἐσώθη τὸ μετὰ Κύρου
ἀναβάν, πείθει τὸν Ἀγησίλαον ὑποστῆναι, ἂν αὐτῷ δῶσι
τριάκοντα μὲν Σπαρτιατῶν, εἰς δισχιλίους δὲ τῶν νεοδαμώ-
δων, εἰς ἑξακισχιλίους δὲ τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων, στρα-
τεύεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. πρὸς δὲ τούτῳ τῇ λογισμῇ καὶ
αὐτὸς συνεξελεῖν αὐτῷ ἐβούλετο, ὅπως τὰς δεκαρχίας τὰς
κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐκπεπτωκυίας
δὲ διὰ τοὺς ἐφόρους, οἱ τὰς πατρίους πολιτείας παρήγγει-
λαν, πάλιν καταστήσειε μετ' Ἀγησιλάου.
- § 3—4 Ἀπαγγελαμένου δὲ τοῦ Ἀγησιλάου τὴν στρατείαν, διδόνασί
τε οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὅσα περ ἤτησε, καὶ ἑξαμήνου σίτον. ἐπεὶ
δὲ θυσάμενος, ὅσα ἔδει, καὶ τᾶλλα καὶ τὰ διαβατήρια ἐξῆλθε,
ταῖς μὲν πόλεσι διαπέμψας ἀγγέλους προεῖπεν, ὅσους τε δέοι

ἐκασταχόθεν πέμπεσθαι καὶ ὅποι παρεῖναι, αὐτὸς δ' ἐβουλήθη ἐλθὼν θῦσαι ἐν Αὐλίδι, ἐνθαπερ ὁ Ἀγαμέμνων, ὅτ' εἰς Τροίαν ἔπλει, ἐθύετο. ὡς δ' ἐκεῖ ἐγένετο, πυθόμενοι οἱ βροῦνταρχοί, ὅτι θύοι, πέμψαντες ἰππέας τοῦ τε λοιποῦ εἶπαν μὴ θύειν καί, οἷς ἐνέτυχον ἱεροῖς τεθυμένοις, διέρριψαν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. ὁ δ' ἐπιμαρτυράμενος τοὺς θεοὺς καὶ ὀργιζόμενος, ἀναθὰς ἐπὶ τὴν τριήρει ἀπέπλει. ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ Γεραστὸν καὶ συλλέξας ἐκεῖ, ὅσον ἐδύνατο τοῦ στρατεύματος πλειστον, εἰς Ἔφεσον τὸν στόλον ἐποίητο.

Ἐπεὶ δ' ἐκεῖσε ἀφίκετο, πρῶτον μὲν Τισσαφέρνης πέμ- § 5
φας ἤρετο αὐτόν, τίνος δεόμενος ἦκοι. ὁ δ' εἶπεν αὐτονόμους καὶ τὰς ἐν Ἀσίᾳ πόλεις εἶναι, ὡσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ παρ' ἡμῖν Ἑλλάδι. πρὸς ταῦτ' εἶπεν ὁ Τισσαφέρνης· «Εἰ- τοῖνυν θέλεις σπεύσασθαι, ἕως ἂν ἐγὼ πρὸς βασιλέα πέμψω, οἶμαι ἂν σε ταῦτα διαπραξάμενον ἀποπλεῖν, εἰ βούλοιο». «Ἀλλὰ βουλοίμην ἂν», ἔφη, «εἰ μὴ οἰοίμην γε ὑπὸ σοῦ ἐξαπατάσθαι». «Ἄλλ' ἔξεστιν», ἔφη, «σοὶ τούτων πίστιν λαβεῖν ἢ μὴν ἀδόλως σου πράττοντος ταῦτα ἡμᾶς μὴδὲν τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσειν ἐν ταῖς σπονδαῖς».

Ἐπὶ τούτοις ῥηθεῖσι Τισσαφέρνης μὲν ὤμοσε τοῖς πεμ- § 6
φθεῖσι πρὸς αὐτὸν Ἡριππίδᾳ καὶ Δερκυλίδᾳ καὶ Μεγίλλῳ ἢ μὴν πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην, ἐκείνοι δὲ ἀντόμωσαν ὑπὲρ Ἀγησιλάου Τισσαφέρνει ἢ μὴν ταῦτα πράττοντος αὐτοῦ ἐμπεδώσειν τὰς σπονδὰς. Ὁ μὲν δὲ Τισσαφέρνης, ἃ ὤμοσεν, εὐθύς ἐψεύσατο· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰρήνην ἔχειν στράτευμα πολὺ παρά βασιλέως, πρὸς ᾧ εἶχε πρόσθεν, μετεπέμπετο. Ἀγησίλαος δέ, καίπερ αἰσθανόμενος ταῦτα, ὅμως ἐνέμενε ταῖς σπονδαῖς.

Ὡς δὲ ἤσυχίαν τε καὶ σχολὴν ἔχων ὁ Ἀγησίλαος διέτρι- § 7
βεν ἐν τῇ Ἐφέσῳ, ἅτε συντεταραγμένων ἐν ταῖς πόλεσι τῶν πολιτειῶν καὶ οὔτε δημοκρατίας ἔτι οὔσης, ὡσπερ ἐπ' Ἀθηναίων, οὔτε δεκαρχίας, ὡσπερ ἐπὶ Λυσάνδρου, ἅτε γιγνώ-

σκοντες πάντες τὸν Λύσανδρον προσέκειντο αὐτῷ ἀξιούντες διαπράττεσθαι αὐτὸν παρ' Ἀγησιλάου, ὃν ἐδέοντο· καὶ διὰ ταῦτα ἀεὶ παμπληθῆς ὄχλος θεραπεύων αὐτὸν ἠκολούθει, ὥστε ὁ μὲν Ἀγησίλαος ἰδιώτης ἐφαίνετο, ὁ δὲ Λύσανδρος βασιλεύς.

§ 8 Ὅτι μὲν οὖν ἔμηνε καὶ τὸν Ἀγησίλαον ταῦτα, ἐδήλωσεν ὕστερον· οἱ γὰρ μὴν ἄλλοι τριάκοντα ὑπὸ τοῦ φθόνου οὐκ ἐσίγων, ἀλλ' ἔλεγον πρὸς τὸν Ἀγησίλαον, ὡς παράνομα ποιεῖν Λύσανδρος τῆς βασιλείας ὀγκνηρότερον διάγων. ἐπεὶ δὲ καὶ ἤρξατο προσάγειν τινὰς τῷ Ἀγησιλάῳ ὁ Λύσανδρος, πάντας, οἷς γνοιή αὐτῶν συμπράττοντά τι, ἠττωμένους ἀπέπεμπεν. ὡς δ' ἀεὶ τὰ ἐναντία, ὃν ἐβούλετο, ἀπέβαινε τῷ Λυσάνδρῳ, ἔγνω δὴ τὸ γιγνόμενον· καὶ οὔτε ἐπεσθαι ἑαυτῷ ἔτι εἶα ὄχλον, τοῖς τε συμπράξαι τι δεομένοις σαφῶς ἔλεγεν, ὅτι ἔλαττον ἐξοίεν, εἰ αὐτὸς παρείη.

§ 9 -10 Βαρῆως δὲ φέρων τῇ ἀτιμίᾳ προσελθὼν εἶπεν· «ὦ Ἀγησίλαε, μειοῦν μὲν ἄρα σύ γε τοὺς φίλους ἠπίστω». «Ναὶ μὰ Δί'», ἔφη, «τούς γε βουλομένους ἐμοῦ μείζους φαίνεσθαι· τοὺς δὲ γε αὔξοντας εἰ μὴ ἐπισταίμην ἀντιτιμᾶν, αἰσχυνοίμην ἄν». καὶ ὁ Λύσανδρος εἶπεν· «Ἄλλ' ἴσως καὶ μᾶλλον εἰκότα σὺ ποιεῖς, ἢ ἐγὼ ἔπραττον. τάδε οὖν μοι ἐκ τοῦ λοιποῦ χάρισαι· ὅπως ἂν μὴτ' αἰσχύνομαι ἀδυνατῶν παρὰ σοὶ μὴτ' ἐμποδῶν σοὶ ὦ, ἀπόπεμψόν ποί με. ὅπου γὰρ ἂν ὦ, πειράσομαι ἐν καιρῷ σοὶ εἶναι». εἰπόντος δὲ ταῦτα, ἔδοξε καὶ τῷ Ἀγησιλάῳ οὕτω ποιῆσαι, καὶ πέμπει αὐτὸν ἐφ' Ἑλλησπόντου. ἐκεῖ δὲ ὁ Λύσανδρος αἰσθόμενος Σπιθριδάτην τὸν Πέρσην ἐλαττούμενόν τι ὑπὸ Φαρναβάζου διαλέγεται αὐτῷ καὶ πείθει ἀποστῆναι ἔχοντα τοὺς τε παῖδας καὶ τὰ περὶ αὐτὸν χρήματα καὶ ἱππέας ὡς διακοσίους. καὶ τὰ μὲν ἄλλα κατέλιπεν ἐν Κυζίκῳ, αὐτὸν δὲ καὶ τὸν υἱὸν ἀναβιβασάμενος ἦκεν ἄγων πρὸς Ἀγησίλαον. ἰδὼν δὲ ὁ Ἀγησίλαος ἦσθη τε

τῇ πράξει καὶ εὐθὺς ἀνεπυθάνετο περὶ τῆς Φαρναβάζου
χώρας τε καὶ ἀρχῆς.

Ἐπεὶ δὲ μέγα φρονήσας ὁ Τισσαφέρνης ἐπὶ τῇ καταβάντι § 11
στρατεύματι παρὰ βασιλέως προεῖπεν Ἄγησιλάῳ πόλεμον,
εἰ μὴ ἄπιοι ἐκ τῆς Ἀσίας, οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι καὶ Λακε-
δαίμονίων οἱ παρόντες μάλα ἀχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο
νομίζοντες ἐλάττω τὴν παροῦσαν εἶναι δύναμιν Ἄγησιλάῳ
τῆς βασιλείως παρασκευῆς· Ἄγησίλαος δὲ μάλα φαιδρῶ τῷ
προσώπῳ ἀπαγγεῖλαι Τισσαφέρνει τοὺς πρέσβεις ἐκέλευσεν,
ὡς πολλὴν χάριν αὐτῷ ἔχει, ὅτι ἐπιορκήσας αὐτὸς μὲν πολε-
μίους τοὺς θεοὺς ἐκτίσατο, τοῖς δ' Ἑλλησι συμμάχους
ἐποίησεν. ἐκ δὲ τούτου εὐθὺς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγ-
ειλε συσκευάζεσθαι ὡς εἰς στρατείαν, ταῖς δὲ πόλεσιν, εἰς
ἃς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖσθαι στρατευομένῳ ἐπὶ Καρίαν, προ-
εῖπεν ἀγορὰν παρασκευάζειν. ἐπέστειλε δὲ καὶ Ἴωσι καὶ
Αἰολεῦσι καὶ Ἑλλησποντίοις πέμπειν πρὸς ἑαυτὸν εἰς Ἐφε-
σον τοὺς συστρατευσομένους.

Ὁ δὲ Τισσαφέρνης, καὶ ὅτι ἵππικὸν οὐκ εἶχεν ὁ Ἄγησι- § 12
λαος, ἣ δὲ Καρία ἄφιππος ἦν, καὶ ὅτι ἠγείτο αὐτὸν ὀργί-
ζεσθαι αὐτῷ διὰ τὴν ἀπάτην, τῷ ὄντι νομίσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ
οἶκον εἰς Καρίαν αὐτὸν ὀρμήσειν, τὸ μὲν πεζὸν ἅπαν διεβί-
θασεν ἐκείσε, τὸ δ' ἵππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδῖον περιήγε
νομίζων ἱκανὸς εἶναι καταπατήσαι τῇ ἵππῳ τοὺς Ἑλληνας,
πρὶν εἰς τὰ δύσιππα ἀφικέσθαι. ὁ δὲ Ἄγησίλαος ἀντὶ τοῦ
ἐπὶ Καρίαν εἶναι εὐθὺς τάναντία ἀποστρέψας ἐπὶ Φρυγίας
ἐπορεύετο, καὶ τὰς τ' ἐν τῇ πορείᾳ πόλεις κατεστρέφετο καὶ
ἐμβαλὼν ἀπροσδοκῆτοῖς παμπληθῆ χρήματα ἐλάμβανε.

Καὶ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀσφαλῶς διεπορεύετο· οὐ πόρρω § 13—14
δ' ὄντος Δυσκυλείου προϊόντες αὐτοῦ οἱ ἵππεις ἤλαυνον ἐπὶ
λόφον τινά, ὡς προῖδοιεν, τί τᾶμπροσθεν εἴη. κατὰ τύχην δὲ
τινα καὶ οἱ τοῦ Φαρναβάζου ἵππεις, ὄντες παρόμοιοι τοῖς

Ἔλλησι τὸν ἀριθμὸν, πεμφθέντες ὑπὸ Φαρναβάζου ἤλαυνον καὶ οὗτοι ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόφον. ἰδόντες δὲ ἀλλήλους οὐδὲ τέτταρα πλέθρα ἀπέχοντας, τὸ μὲν πρῶτον ἔστησαν ἀμφοτέρω ὁ μὲν Ἕλληνας ἵππεις ὡσπερ φάλαγξ ἐπὶ τεττάρων παρατεταγμένοι, οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρῶτους οὐ πλέον ἢ εἰς δώδεκα ποιήσαντες, τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν. ἔπειτα μέντοι πρόσθεν ὤρμησαν οἱ βάρβαροι. ὡς δ' εἰς χεῖρας ἤλθον, ὅσοι μὲν τῶν Ἑλλήνων ἔπαισάν τινας, πάντες συνέτριψαν τὰ δόρατα, οἱ δὲ Πέρσαι κρανέϊνα παλτὰ ἔχοντες ταχὺ δώδεκα μὲν ἵππεας, δύο δ' ἵππους ἀπέκτειναν. ἐκ δὲ τούτου ἐτρέφθησαν οἱ Ἕλληνας ἵππεις. βοηθήσαντος δὲ Ἀγχιλαίου σὺν τοῖς ὀπλίταις, πάλιν ἀπεχώρουν οἱ βάρβαροι καὶ εἰς αὐτῶν ἀποθνήσκει.

§ 15 Γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἵππομαχίας, θυομένη τῇ Ἀγχιλαίῳ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ προόδῳ ἄλλα γίνεσθαι τὰ ἱερά. τούτου μέντοι φανερός στρέψας ἐπορεύετο ἐπὶ θάλατταν. γινώσκων δέ, ὅτι, εἰ μὴ ἵππικὸν ἱκανὸν κτήσαιο, οὐ δυνήσοιτο κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι, ἔγνω τούτο κατασκευαστέον εἶναι, ὡς μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν θεοί. καὶ τοὺς μὲν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων ἵπποτροφεῖν κατέλεξε· προσιπῶν δέ, ὅστις παρέχοιτο ἵππον καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὅτι ἐξέσται αὐτῇ μὴ στρατεύεσθαι, ἐποίησεν οὕτω ταῦτα συντόμως πράττεσθαι, ὡσπερ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανοῦμενον προθύμως ζητοίη.

§ 16—17 Ἐκ δὲ τούτου, ἐπειδὴ ἔαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε μὲν ἅπαν τὸ στράτευμα εἰς Ἐφεσον ἀσκήσαι δ' αὐτὸ βουλόμενος ἄλλα προύθηκε ταῖς τε ὀπλιτικαῖς τάξεσιν, ἣτις ἄριστα σωματίων ἔχοι, καὶ ταῖς ἵππικαῖς, ἣτις κράτιστα ἵππεοι· καὶ πελτασταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄλλα προύθηκεν, ὅσοι κράτιστοι πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα φανείεν. ἐκ τούτου δὲ παρῆν ὄραν τὰ μὲν γυμνάσια πάντα μεστὰ ἀνδρῶν τῶν γυμναζομένων, τὸν

δ' ἵππόδρομον τῶν ἵππαζομένων, τοὺς δὲ ἀκοντιστάς καὶ τοὺς τοξότας μελετῶντας. ἀξίαν δὲ καὶ ὄλην τὴν πόλιν, ἐν ἣ ἦν, θεάς ἐποίησεν· ἣ τε γὰρ ἀγορὰ ἦν μεστὴ παντοδαπῶν καὶ ἵππων καὶ ὄπλων ὀνίων, οἳ τε χαλκοτύποι καὶ οἳ τέκτονες καὶ οἳ χαλκεῖς καὶ οἳ σκυτοτόμοι καὶ οἳ ζωγράφοι πάντες πολεμικὰ ὄπλα κατεσκευάζον, ὥστε τὴν πόλιν ὄντως οἶσθαι πολέμου ἐργαστήριον εἶναι.

Ἐπερρώσθη δ' ἂν τις καὶ ἐκεῖνο ἰδὼν, Ἄγγησίλαον μὲν § 18—19
 πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἐστεφανωμέ-
 νους ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀπιόντας καὶ ἀνατιθέντας τοὺς στε-
 φάνους τῇ Ἀρτέμιδι. ὅπου γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοντο,
 τὰ δὲ πολεμικὰ ἀσκοῖεν, πειθαρχεῖν δὲ μελετῶεν, πῶς οὐκ
 εἰκὸς ἐνταῦθα πάντα μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι; ἡγούμενος
 δὲ καὶ τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων ῥώμην τινὰ ἐμβάλλειν
 πρὸς τὸ μάχεσθαι, προεῖπε τοῖς κήρυξι τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν
 ἀλίσκομένους βαρβάρους γυμνοὺς πωλεῖν. ὁρῶντες οὖν οἱ
 στρατιῶται λευκοὺς μὲν διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι, μαλα-
 κοὺς δὲ καὶ ἀπόνους διὰ τὸ ἀεὶ ἐπ' ὀχημάτων εἶναι, ἐνόμι-
 σαν οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον, ἢ εἰ γυναῖξι δέοι μάχεσθαι.

Ἐν δὲ τούτῳ τῇ χρόνῳ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἦδη, ἀφ' οὗ ἐξέ- § 20—21
 πλευσεν ὁ Ἄγγησίλαος, διεληλύθει, ὥστε οἱ μὲν περὶ Λύσαν-
 δρον τριάκοντα οἴκαδε ἀπέπλεον, διάδοχοι δ' αὐτοῖς οἱ περὶ
 Ἐριπίδαν παρήσαν. τούτων Ξενοκλέα μὲν καὶ ἄλλον ἔταξεν
 ἐπὶ τοὺς ἵππείας, Σκύθην δὲ ἐπὶ τοὺς νεοδαμῶδεις ὀπλίτας,
 Ἐριπίδαν δ' ἐπὶ τοὺς Κυρεῖους, Μύγδωνα δὲ ἐπὶ τοὺς ἀπὸ
 τῶν πόλεων στρατιώτας, καὶ προεῖπεν αὐτοῖς, ὡς εὐθὺς ἡγή-
 σοιτο τὴν συντομωτάτην ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χώρας, ὅπως
 αὐτόθεν οὕτω τὰ σήματα καὶ τὴν γνώμην παρασκευάζοιεντο
 ὡς ἀγωνιούμενοι. ὁ μὲντοι Τισσαφέρνης ταῦτα μὲν ἐνόμισε
 λέγειν αὐτὸν πάλιν βουλόμενον ἐξαπατηῆσαι, εἰς Καρίαν δὲ
 νῦν τῇ ὄντι ἐμβαλεῖν, καὶ τό τε πεζὸν καθάπερ τὸ πρόσθεν

εἰς Καρίαν διεβίβασε καὶ τὸ ἵππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδῖον κατέστησεν. ὁ δ' Ἀγησίλαος οὐκ ἐψεύσατο, ἀλλ', ὥσπερ προεῖπεν, εὐθὺς εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον ἐνέβαλε.

§ 22—23

Καὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας δι' ἐρημίας πολεμίων πορευόμενος πολλὰ τὰ ἐπιτήδεια τῇ στρατιᾷ εἶχε, τῇ δὲ τετάρτῃ ἦκον οἱ τῶν πολεμίων ἵππεις. καὶ τῇ μὲν ἄρχοντι τῶν σκευοφόρων εἶπεν ὁ ἡγεμὼν διαθάντι τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν στρατοπεδεύεσθαι, αὐτοὶ δὲ κατιδόντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀκολουθούς ἐσπαρμένους εἰς ἀρπαγὴν πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν. αἰσθόμενος δὲ Ἀγησίλαος, βοηθεῖν ἐκέλευσε τοὺς ἵππέας. οἱ δ' αὖ Πέρσαι, ὡς εἶδον τὴν βοήθειαν, ἤθροισθησαν καὶ ἀντιπαρετάξαντο καμπληθέσι τῶν ἵππέων τάξεσιν. ἔνθα δὴ ὁ Ἀγησίλαος γινώσκων, ὅτι τοῖς μὲν πολεμίοις οὐπω παρεῖη τὸ πεζόν, αὐτῇ δὲ οὐδὲν ἀπειρή τῶν παρεσκευασμένων, καιρὸν ἠγγήσατο μάχην συνάψαι, εἰ δύναιτο. σφαγιασάμενος οὖν τὴν μὲν φάλαγγα εὐθὺς ἤγειν ἐπὶ τοὺς παρατεταγμένους ἵππέας, ἐκ δὲ τῶν ὀπλιτῶν ἐκέλευσε τὰ δέκα ἀφ' ἠέθης θεῖν ὁμόσε αὐτοῖς. τοῖς δὲ πελτασταῖς εἶπε δρόμῳ ὑφηγεῖσθαι. παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἵππεῦσιν ἐμβάλλειν, ὡς αὐτοῦ τε καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἐπομένου.

§ 24

Τοὺς μὲν δὴ ἵππέας ἐδέξαντο οἱ Πέρσαι· ἐπεὶ δ' ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν, ἐνέκλιναν, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν εὐθὺς ἐν τῇ ποταμῷ ἔπεσον, οἱ δ' ἄλλοι ἔφευγον. οἱ δ' Ἑλληνες ἐπακολουθοῦντες αἰροῦσι καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν πελτασταί, ὥσπερ εἰκός, εἰς ἀρπαγὴν ἐτράποντο· ὁ δ' Ἀγησίλαος κύκλῳ πάντα καὶ φίλια καὶ πολέμια περιεστρατοπεδεύσατο. καὶ ἄλλα τε πολλὰ χρήματα ἐλήφθη, ἃ γῆρε πλέον ἢ ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ αἱ κάμηλοι δὲ τότε ἐλήφθησαν, ἃς Ἀγησίλαος εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπήγαγεν.

§ 25—26

Ὅτε δ' αὕτη ἡ μάχη ἐγένετο, Τισσαφέρνῃς ἐν Σάρδεσιν ἔτυχεν ὧν ὥστε ἠτιῶντο οἱ Πέρσαι προδεδόσθαι ὑπ' αὐτοῦ.

γνούς δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Περσῶν βασιλεὺς Τισσαφέρην αἴτιον εἶναι τοῦ κακῶς φέρεσθαι τὰ ἑαυτοῦ, Τιθραύστην καταπέμψας ἀποτέμνει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν. τοῦτο δὲ ποιήσας ὁ Τιθραύστης πέμπει πρὸς τὸν Ἀγησίλαον πρέσβεις λέγοντας· «ὦ Ἀγησίλαε, ὁ μὲν αἴτιος τῶν πραγμάτων καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν ἔχει τὴν δίκην· βασιλεὺς δὲ ἀξιοὶ σὲ μὲν ἀποπλεῖν οἴκαδε, τὰς δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις αὐτονόμους οὕσας τὸν ἀρχαῖον δασμὸν αὐτῷ ἀποφέρειν». ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Ἀγησίλαου, ὅτι οὐκ ἂν ποιήσεις ταῦτα ἄνευ τῶν οἴκοι τελῶν, «Σὺ δ' ἀλλά, ἕως ἂν πύθῃ τὰ παρὰ τῆς πόλεως, μεταχώρησον», ἔφη, «εἰς τὴν Φαρναβάζου, ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ τὸν σὸν ἔχθρὸν τετιμώρημαι». «Ἔως ἂν τοῖνον», ἔφη ὁ Ἀγησίλαος, «ἐκείσε πορεύωμαι, δίδου δὲ τῇ στρατιᾷ τὰ ἐπιτήδεια». ἐκείνη μὲν δὲ ὁ Τιθραύστης δίδωσι τριάκοντα τάλαντα· ὁ δὲ λαβὼν ἦει ἐπὶ τὴν Φαρναβάζου Φρυγίαν.

Ὅντι δ' αὐτῷ ἐν τῇ πεδίῳ τῷ ὑπὲρ Κύμης ἔρχεται ἀπὸ § 27—29 τῶν οἴκοι τελῶν ἄρχειν καὶ τοῦ ναυτικοῦ, ὅπως γινώσκουσι, καὶ καταστήρασθαι ναύαρχον, ὅτινα αὐτὸς βούλοιο. τοῦτο δ' ἐποίησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοιῷδε λογισμῷ, ὡς, εἰ ὁ αὐτὸς ἀμφοτέρων ἄρχου, τό τε πεζὸν πολὺ ἂν ἰσχυρότερον εἶναι, καθ' ἕνα οὕτης τῆς ἰσχύος ἀμφοτέροις, τό τε ναυτικόν, ἐπιφανομένου τοῦ πεζοῦ, ἔνθα δέοι. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος, πρῶτον μὲν ταῖς πόλεσι παρήγγειλε ταῖς ἐν ταῖς νήσοις καὶ ταῖς ἐπιθαλαττιδίαις τριήρεις ποιεῖσθαι, ὁπόσας ἐκάστη βούλοιο τῶν πόλεων. καὶ ἐγένοντο καιναί, ἐξ ὧν αἶτε πόλεις ἐπηγγείλαντο καὶ οἱ ἰδιῶται ἐποιοῦντο χαρίζεσθαι βουλόμενοι, εἰς εἴκοσιν καὶ ἑκατόν. Πείσανδρον δὲ τὸν τῆς γυναικὸς ἀδελφὸν ναύαρχον κατέστησε, φιλότιμον μὲν καὶ ἔρρωμένον τὴν ψυχὴν, ἀπειρότερον δὲ τοῦ παρασκευάζεσθαι ὡς δεῖ. καὶ Πείσανδρος μὲν ἀπελθὼν τὰ ναυτικὰ ἔπραττεν· ὁ δ' Ἀγησίλαος, ὡσπερ ὄρμησεν, ἐπὶ τὴν Φρυγίαν ἐπορεύετο.

*Δ'. Ἐνέργειαι τοῦ Τιθραύστου ἐν τῇ κυρίῳς
Ἑλλάδι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων*

(5, 1—2)

§ 1—2 Ὁ μέντοι Τιθραύστης, καταμαθεὶν δοκῶν τὸν Ἀγησί-
λαον καταφρονοῦντα τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ οὐδαμῇ
διανοούμενον ἀπιεῖναι ἐκ τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλπίδας
ἔχοντα μεγάλας αἰρήσειν βασιλέα, ἀπορῶν, τί χρῆτο τοῖς
πράγμασι, πέμπει Τιμοκράτην τὸν Ῥόδιον εἰς Ἑλλάδα,
δοὺς χρυσίον εἰς πεντήκοντα τάλαντα ἀργυρίου, καὶ κε-
λεύει πειρᾶσθαι πιστὰ τὰ μέγιστα λαμβάνοντα διδόναι τοῖς
προεστηκόσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐφ' ᾗτε πόλεμον ἐξοίσειν
πρὸς Λακεδαιμονίους. ἐκεῖνος δ' ἐλθὼν δίδωσιν ἐν Θήβαις
μὲν Ἀνδροκλείδῃ τε καὶ Ἰσμηγίᾳ καὶ Γαλαξιδώρῳ, ἐν Κο-
ρίνθῳ δὲ Τιμολάῳ τε καὶ Πολυάνθῃ, ἐν Ἄργει δὲ Κύλωνί
τε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ οὐ μεταλαβόντες
τούτου τοῦ χρυσίου ὁμῶς πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον.
οἱ μὲν δὴ δεξάμενοι τὰ χρήματα εἰς τὰς οἰκείας πόλεις
διέβαλλον τοὺς Λακεδαιμονίους· ἐπεὶ δὲ ταύτας εἰς μίσος
αὐτῶν προήγαγον, συνίστασαν καὶ τὰς μεγίστας πόλεις
πρὸς ἀλλήλας.

BIBLION TETARTON

Α' Συνέχεια τῆς δράσεως τοῦ Ἀγησιλάου ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ

(1, 1—3, 15—24, 29—41)

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος, ἐπεὶ ἀφίκετο ἅμα μετοπώρῳ εἰς τὴν § 1—3 τοῦ Φαρναβάζου Φρυγίαν, τὴν μὲν χώραν ἔκασε καὶ ἐπόρθη, πόλεις δὲ τὰς μὲν βία, τὰς δ' ἐκούσας προσελάμβανε. λέγοντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου, ὡς, εἰ ἔλθοι πρὸς τὴν Παφλαγονίαν σὺν αὐτῷ, Ὅτυν, τὸν τῶν Παφλαγόνων βασιλέα, καὶ εἰς λόγους ἄξει καὶ σύμμαχον ποιήσῃ, προθύμως ἐπορεύετο, πάλαι τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ ἀφιστᾶναι τι ἔθνος ἀπὸ βασιλέως. ἐπεὶ δὲ ἀφίκετο εἰς τὴν Παφλαγονίαν, ἦλθεν Ὅτυν καὶ συμμαχίαν ἐποιήσατο· καὶ γὰρ καλούμενος ὑπὸ βασιλέως οὐκ ἀνεβεδήκει. πείσαντος δὲ τοῦ Σπιθριδάτου κατέλιπε τῷ Ἀγησιλάῳ Ὅτυν χιλίους μὲν ἵππείας, δισχιλίους δὲ πελταστάς.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος ἐπὶ Δασκυλείου ἀπεπορεύετο § 15—16 ἔνθα καὶ τὰ βασίλεια ἦν Φαρναβάζῳ καὶ κῶμαι περὶ αὐτὰ πολλαὶ καὶ μεγάλαι καὶ ἄφθονα ἔχουσαι τὰ ἐπιτήδεια. καὶ θῆραι αἱ μὲν ἐν περιειργμένοις παραδείσοις, αἱ δὲ καὶ ἀναπεπταμένοις τόποις, πάγκαλαι. παρέρρει δὲ καὶ ποταμὸς παντοδαπῶν ἰχθύων πλήρης. ἦν δὲ καὶ τὰ πτηνὰ ἄφθονα τοῖς ὀρνιθεῦσαι δυναμένοις. ἐνταῦθα μὲν δὴ διεχεΐμαζε καὶ αὐτόθεν καὶ σὺν προνομαῖς τὰ ἐπιτήδεια τῆς στρατιᾶς λαμβάνων.

Καταφρονητικῶς δὲ ποτε καὶ ἀφυλάκτως διὰ τὸ μῆδὲν § 17—19 πρότερον ἐσφάλλαι λαμβανόντων τῶν στρατιωτῶν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπέτυχεν αὐτοῖς ὁ Φαρνάβαζος κατὰ τὸ πεδίον ἐσπαρμένοις, ἄρματα μὲν ἔχων δύο δρεπανηφόρα, ἵππείας δὲ ὡς τετρακοσίους. διὰ γὰρ τὸ φοβεῖσθαι μῆ, εἶπου κατασταίη,

κυκλωθεὶς πολιορκοῖτο, ἄλλοτε ἄλλῃ τῆς χώρας ἀπήει, ὡσπερ οἱ νομάδες, καὶ μάλα ἀφανίζων τὰς στρατοπεδεύσεις. οἱ δ' Ἕλληγες, ὡς εἶδον αὐτὸν προσελαύνοντα συνέδραμον ὡς εἰς ἑπτακοσίους· ὁ δ' οὐκ ἐμέλλησεν, ἀλλὰ προστησάμενος τὰ ἄρματα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς ἵππευσιν ὄπισθεν γενόμενος, ἐλαύνειν εἰς αὐτοὺς ἐκέλευσεν. ὡς δὲ τὰ ἄρματα ἐμβολόντα διεσκέδασε τὸ ἀθρόον, ταχὺ οἱ ἵππεις κατέβαλον ὡς εἰς ἑκατὸν ἀνθρώπους, οἱ δ' ἄλλοι κατέφυγον πρὸς Ἀγῆσιλαον· ἐγγὺς γὰρ ἔτυχε σὺν τοῖς ὀπλίταις ὢν.

§ 20—21 Ἐκ δὲ τούτου τρίτῃ ἢ τετάρτῃ ἡμέρᾳ αἰσθάνεται ὁ Σπιθριδάτης τὸν Φαρναβάζον ἐν Καυῇ, κώμῃ μεγάλῃ στρατοπεδεύμενον, ἀπέχοντα στάδια ὡς ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ εὐθὺς λέγει πρὸς τὸν Ἑριππίδαν. καὶ ὁ Ἑριππίδας ἐπιθυμῶν λαμπρὸν τι ἐργάσασθαι, αἰτεῖ τὸν Ἀγῆσιλαον ὀπλίτας τε εἰς δισχιλίους καὶ πελταστὰς ἄλλους τοσοῦτους καὶ ἵππέας τοὺς τε Σπιθριδάτου καὶ τοὺς παφλαγόνας καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ὀπόσους πείσειεν.

§ 22—24 Ἐπεὶ δὲ ὑπέσχετο αὐτῷ, ἐθύετο· καὶ ἅμα δείλῃ καλλιερησάμενος κατέλυσε τὴν θυσίαν. ἐκ δὲ τούτου δεῖπνήσαντας παρήγγειλε παρεῖναι πρὸςθεν τοῦ στρατοπέδου. σκότους δὲ γενομένου οὐδ' οἱ ἡμίσεις ἐκάστῳ ἐξήλθον. ὅπως δὲ μή, εἰ ἀποτρέποιτο, καταγελῶν αὐτοῦ οἱ ἄλλοι τριάκοντα, ἐπορεύετο σὺν ἧ εἶχε δυνάμει. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐπιπεσὼν τῇ Φαρναβάξου στρατοπεδείᾳ, τῆς μὲν προφυλακῆς αὐτοῦ Μυσῶν ὄντων πολλοὶ ἔπεσον, αὐτοὶ δὲ διαφεύγουσι· τὸ δὲ στρατόπεδον ἀλίσκεται, καὶ πολλὰ μὲν ἐκπίσματα καὶ ἄλλα δὴ οἷα Φαρναβάξου κτήματα, πρὸς δὲ τούτοις σκευὴ πολλὰ καὶ ὑποζύγια σκευοφόρα.

§ 29—31 Ἦν δέ τις Ἀπολλοφάνης Κυζικηνός, ὃς καὶ Φαρναβάξῳ ἐτύγχανεν ἐκ παλαιοῦ ξένος ὢν καὶ Ἀγῆσιλάῳ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐξενώθη. οὗτος οὖν εἶπε πρὸς τὸν Ἀγῆσιλαον.

ὡς οἶοιτο συναγαγεῖν αὐτῷ ἂν εἰς λόγους περὶ φιλίας Φαρνάβαζον. ὡς δ' ἤκουσεν αὐτοῦ, σπονδὰς λαθὼν καὶ δεξιὰν παρῆν ἄγων τὸν Φαρνάβαζον εἰς συγκείμενον χωρίον, ἐνθα δὴ Ἄγησίλαος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν τριάκοντα χαμαὶ ἐν πόσῃ τινὶ κατακείμενοι ἀνέμενον· ὁ δὲ Φαρνάβαζος ἦκεν ἔχων στολὴν πολλοῦ χρυσοῦ ἀξίαν. ὑποτιθέντων δὲ αὐτῷ τῶν θεραπεύοντων ῥαπτὰ, ἐφ' ὧν καθίζουσιν οἱ Πέρσαι μαλακῶς, ἤσχύθη ἐντροφῆσαι, ὁρῶν τοῦ Ἄγησιλάου τὴν φαυλότητα· κατεκλίθη οὖν καὶ αὐτός, ὥσπερ εἶχε χαμαί. καὶ πρῶτα μὲν ἀλλήλους χαίρειν προσεῖπαν, ἔπειτα τὴν δεξιὰν προτείναντος τοῦ Φαρναβάζου ἀντιπρούτεινε καὶ ὁ Ἄγησίλαος.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἤρξε τοῦ λόγου ὁ Φαρνάβαζος· καὶ γὰρ ἦν § 32—33
 πρεσβύτερος· «Ὁ Ἄγησίλαε καὶ πάντες οἱ παρόντες Λακεδαιμόνιοι, ἐγὼ ὑμῖν, ὅτε τοῖς Ἀθηναίοις ἐπολέμηετε, φίλος καὶ σύμμαχος ἐγενόμην, καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν τὸ ὑμέτερον χρήματα παρέχων ἰσχυρὸν ἐποίησα, ἐν δὲ τῇ γῇ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἔππου μαχόμενος μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν θάλατταν κατεδίωκον τοὺς πολεμίους. καὶ διπλοῦν, ὥσπερ Ἰτिसαφέρους, οὐδὲν πώποτε μου οὔτε ποιήσαντος οὔτ' εἰπόντος πρὸς ὑμᾶς ἔχοιτ' ἂν κατηγορήσαι. τοιοῦτος δὲ γενόμενος νῦν οὕτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν, ὡς οὐδὲ δεῖπνον ἔχω ἐν τῇ ἐμαυτοῦ χώρᾳ, εἰ μή τι, ὧν ἂν ὑμεῖς λίπητε, συλλέξομαι, ὥσπερ τὰ θηρία. ἃ δέ μοι ὁ πατήρ καὶ οἰκήματα καλὰ καὶ παραδείσους καὶ δένδρων καὶ θηρίων μεστοὺς κατέλιπεν, ἐφ' οἷς ἡύφραινόμην, ταῦτα πάντα ὁρῶ τὰ μὲν κατακεκομμένα, τὰ δὲ κατακεκαυμένα. εἰ οὖν ἐγὼ μὴ γιγνώσκω μήτε τὰ ὅσια μήτε τὰ δίκαια, ὑμεῖς δὲ διδάξατέ με, ὅπως ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρῶν ἐπισταμένων χάριτας ἀποδιδόναι.»

Ὁ μὲν ταῦτ' εἶπεν· οἱ δὲ τριάκοντα πάντες μὲν ἐπησχύν- § 34—36
 θησαν αὐτὸν καὶ ἐσιώπων· ὁ δὲ Ἄγησίλαος χρόνῳ ποτὲ εἶπε. «Ἄλλ' οἶμαι μὲν σε, ὦ Φαρνάβαζε, εἰδέναι, ὅτι καὶ ἐν

ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι ξένοι ἀλλήλοις γίνονται ἄνθρωποι. οὗτοι δέ, ὅταν αἱ πόλεις πολέμια γένωνται, σὺν ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἐξενωμένοις πολεμοῦσι καί, ἂν οὕτω τύχωσιν, ἔστιν ὅτε καὶ ἀπέκτειναν ἀλλήλους. καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν βασιλεὶ τῆρ ὑμετέρῳ πολεμοῦντες πάντα ἠναγκάσμεθα τὰ ἐκείνου πολέμια νομίζειν· σοὶ γὰρ μέντοι φίλοι γενέσθαι περὶ πάντος ἂν ποιησαίμεθα. καὶ εἰ μὲν ἀλλάξασθαί σε ἔδει ἀντὶ δεσπότητος βασιλέως ἡμᾶς δεσπότης, οὐκ ἂν ἔγωγέ σοι συνεβούλευον· νῦν δὲ ἔξεστί σοι μεθ' ἡμῶν γενομένην μηδένα προσκυνοῦντα μηδὲ δεσπότην ἔχοντα ζῆν καρπούμενον τὰ σαυτοῦ. καίτοι ἐλεύθερον εἶναι ἐγὼ μὲν οἶμαι ἀντάξιον εἶναι τῶν πάντων χρημάτων. οὐδὲ μέντοι τοῦτό σε κελεύομεν, πένητα μὲν, ἐλεύθερον δ' εἶναι, ἀλλ' ἡμῖν συμμάχοις χρώμενον αὔξειν μὴ τὴν βασιλείως, ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ ἀρχήν, τοὺς νῦν ὁμοδόλους σοι καταστρεφόμενον, ὥστε σοὺς ὑπηκόους εἶναι· καίτοι, εἰ ἅμα ἐλεύθερός τ' εἴης καὶ πλούσιος γένοιο, τίνας ἂν δέοις μὴ οὐχὶ πάμπαν εὐδαίμων εἶναι;»

§ 37—38

«Οὐκ οὖν», ἔφη ὁ Φαρνάβαζος, «ἀπλῶς ὑμῖν ἀποκρίνωμαι, ἄπερ ποιήσω;» «Πρέπει γοῦν σοι». «Ἐγὼ τοίνυν», ἔφη, «ἐὰν βασιλεὺς ἄλλον μὲν στρατηγὸν πέμπῃ, ἐμὲ δὲ ὑπήκοον ἐκείνου τάττῃ, βουλήσομαι ὑμῖν καὶ φίλος καὶ σύμμαχος εἶναι· ἐὰν μέντοι μοι τὴν ἀρχὴν προστάτῃ, — τοιοῦτόν τι, ὡς ἔοικε, φιλοτιμία ἐστίν— εὐχρῆ εἰδέναι, ὅτι πολεμήσω ὑμῖν ὡς ἂν δύνωμαι ἄριστα». ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀγησίλαος ἐλάβετο τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ εἶπεν· «Εἶθ', ὦ λῆψτε, σὺ τοιοῦτος ὢν φίλος ἡμῖν γένοιο. ἐν δ' οὖν ἐπίστω, ὅτι νῦν τε ἄπειμι ὡς ἂν δύνωμαι τάχιστα ἐκ τῆς σῆς χώρας, τοῦτε τε λοιποῦ, κἂν πόλεμος ᾗ, ἕως ἂν ἐπ' ἄλλον ἔχωμεν στρατεύεσθαι, σοῦ τε καὶ τῶν σῶν ἀφεξόμεθα.»

§ 39—40

Τούτων δὲ λεχθέντων διέλυσε τὴν σύνοδον. καὶ ὁ μὲν Φαρνάβαζος ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήει, ὁ δὲ ἐκ τῆς Παρα-

πίτας υἱὸς αὐτοῦ, καλὸς ὢν, ὑπολειφθεὶς καὶ προσδραμῶν «Ξένον σε», ἔφη, «ὦ Ἀγησίλαε, ποιούμαι». «'Εγὼ δέ γε δέχομαι». «Μέμνησό νυν», ἔφη, καὶ εὐθὺς τὸ παλτὸν—εἶχε δὲ καλὸν—ἔδωκε τῷ Ἀγησιλάῳ. ὁ δὲ δεξιόμενος, φάλαρα ἔχοντας περὶ τῷ ἔππῳ Ἰδαίου τοῦ γραφέως πάγκαλα, περιελὼν ἀντέδωκεν αὐτῷ. τότε μὲν οὖν ὁ παῖς ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἔππον μετεδίωκε τὸν πατέρα.

Καὶ τότε δῆ, ὡςπερ εἶπε πρὸς τὸν Φαρνάβαζον, εὐθὺς § 41 ἀπεπορεύετο ἐκ τῆς χώρας· σχεδὸν δὲ καὶ ἔαρ ἦδη ὑπέφαινεν. ἀφικόμενος δὲ εἰς Θήβης πεδίον κατεστρατοπεδεύσατο περὶ τὸ τῆς Ἀστυρηνῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν, καὶ ἐπὶ πρὸς ᾧ εἶχε συνέλεγε πανταχόθεν παμπληθῆς στρατεύματα. παρεσκευάζετο γὰρ πορευσόμενος ὡς δύναίτο ἀνωτάτω, νομίζων, ὅποσα ὀπισθεν ποιήσαιοτο ἔθνη, πάντα ἀποστήσειν βασιλεύς.

*Β'. Ἀνάκλησις ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων
τοῦ Ἀγησιλάου ἐκ τῆς Ἀσίας.*

(2, 1—8)

Ἀγησίλαος μὲν δῆ ἐν τούτοις ἦν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, § 1—2 ἐπεὶ σαφῶς ἤσθοντο τὰ τε χρήματα ἐληλυθότα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς μεγίστας πόλεις συνεστηκυίας ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτούς, ἐν κινδύνῳ τε τὴν πόλιν ἐνόμισαν καὶ στρατεύειν ἀναγκαῖον ἠγήσαντο εἶναι. καὶ αὐτοὶ μὲν ταῦτα παρεσκευάζοντο, εὐθὺς δὲ καὶ ἐπὶ τὸν Ἀγησίλαον πέμπουσιν Ἐπικουρίδαν. ὁ δ' ἐπεὶ ἀφίκετο, τὰ τε ἄλλα διηγείτο, ὡς ἔχοι, καὶ ὅτι ἡ πόλις ἐπιστέλλοι αὐτῷ βοηθεῖν ὡς τάχιστα τῇ πατρίδι.

Ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἐπεὶ ἤκουσε, χαλεπῶς μὲν ἦνεγκεν § 3—4 ἐνθυμούμενος, καὶ οἶων τιμῶν καὶ οἶων ἐλπίδων ἀποστεροῖτο. ὁμῶς δὲ συγκαλέσας τοὺς συμμάχους ἐδήλωσε τὰ ὑπὸ τῆς πόλεως παραγγελλόμενα, καὶ εἶπεν, ὅτι ἀναγκαῖον εἶη βοη-

θεῖν τῇ πατρίδι· «ἐὰν μέντοι ἐκεῖνα καλῶς γένηται, εὖ ἐπίστασθε», ἔφη, «ὡ ἄνδρες σύμμαχοι, ὅτι οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν, ἀλλὰ πάλιν παρέσομαι πράξων, ὧν ὑμεῖς δεῖσθε». ἀκούσαντες δὲ ταῦτα πολλοὶ μὲν ἐδάκρυσαν, πάντες δ' ἐψήφισαντο βοηθεῖν μετ' Ἀγησιλάου τῇ Λακεδαίμονι· εἰ δὲ καλῶς τάκει γένοιτο, λαβόντες αὐτὸν πάλιν ἦκειν εἰς τὴν Ἀσίαν. καὶ οἱ μὲν δὴ συνεσκευάζοντο ὡς ἀκολουθήσοντες.

§ 5—8 Ὁ δ' Ἀγησίλαος ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ κατέλιπεν Εὐξενον ἄρμωστὴν καὶ φρουροὺς παρ' αὐτῷ οὐκ ἔλαττον τετρακισχιλίων, ἵνα δύναίτο διασώζειν τὰς πόλεις· αὐτὸς δὲ ὄρων, ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν μένειν ἐπεθύμουν μᾶλλον ἢ ἐφ' Ἑλληνας στρατεύεσθαι, βουλόμενος ὡς βελτίστους καὶ πλείστους ἄγειν μεθ' ἑαυτοῦ, ἄθλα προύθηκε ταῖς πόλεσιν, ἣτις ἄριστον σθένος πέμπει, καὶ τῶν μισθοφόρων τοῖς λοχαγοῖς, ὅστις εὐοπλότατον λόχον ἔχων συστρατεύοιτο καὶ ὀπλιτῶν καὶ τοξοτῶν καὶ πελταστῶν. προεῖπε δὲ καὶ τοῖς ἰππάρχοις, ὅστις εὐιπποτάτην καὶ εὐοπλότατην τάξιν παρέχοιτο, ὡς καὶ τούτοις νικητήριον δώσω. τὴν δὲ κρίσιν ἔφη ποιήσειν, ἐπεὶ διαβαίησαν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐν Χερρονήσῳ, ὅπως εὖ εἰδείησαν, ὅτι τοὺς στρατευομένους δεῖ εὐκρινεῖν. ἦν δὲ τὰ ἄθλα τὰ μὲν πλείστα ὄπλα ἐκπεπονημένα εἰς κόσμον καὶ ὀπλιτικά καὶ ἰππικά· ἦσαν δὲ καὶ στέφανοι χρυσοὶ· τὰ δὲ πάντα ἄθλα οὐκ ἔλαττον ἐγένοντο ἢ ἀπὸ τεττάρων ταλάντων. τοσούτων μέντοι ἀναλωθέντων, παμπόλλων χρημάτων ὄπλα εἰς τὴν στρατιάν κατεσκευάσθη. ἐπεὶ δὲ διέβη τὸν Ἑλλήσποντον, κριταὶ κατέστησαν Λακεδαιμονίων μὲν Μένασκος καὶ Ἡριπίδας καὶ Ὀρσιππος, τῶν δὲ συμμάχων εἰς ἀπὸ πόλεως. καὶ Ἀγησίλαος μὲν, ἐπεὶ τὴν κρίσιν ἐποίησεν, ἔχων τὸ σθένος ἐπορεύετο τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἦν περ βασιλεύς, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευεν.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΥ ΗΤΟΙ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

Ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν ἤδη τὴν 1
ἡλικίαν πρόσηβος ὢν, ὁ δὲ πατὴρ ἐσκοπεῖτο μετὰ τῶν φίλων,
ὅ τι καὶ διδάξειτό με. τοῖς πλείστοις οὖν ἔδοξε παιδεία μὲν
καὶ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου μακροῦ καὶ δαπάνης οὐ μικρᾶς
καὶ τύχης δεῖσθαι λαμπρᾶς, τὰ δ' ἡμέτερα μικρά τε εἶναι καὶ
ταχεῖάν τινα τὴν ἐπικουρίαν ἀπαιτεῖν· εἰ δέ τινα τέχνην τῶν
βαναύσων ἐκμάθοιμι τούτων, τὸ μὲν πρῶτον εὐθύς ἂν αὐτὸς
ἔχειν τὰ ἀρκοῦντα παρὰ τῆς τέχνης καὶ μηκέτ' οἰκίσσιτος
εἶναι τηλικούτος ὢν, οὐκ εἰς μακρὰν δὲ καὶ τὸν πατέρα
εὐφρανεῖν ἀποφέρων ἀεὶ τὸ γιγνόμενον.

Δευτέρας οὖν σκέψεως ἀρχὴ προὔτεθη, τίς ἀρίστη τῶν 2
τεχνῶν καὶ βέλτερος ἐκμαθεῖν καὶ ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ πρέπουσα
καὶ πρόχειρον ἔχουσα τὴν χορηγίαν καὶ διαρκεῖ τὸν πόρον.
ἄλλου τοίνυν ἄλλην ἐπαινοῦντος, ὡς ἕκαστος γνώμης ἢ
ἐμπειρίας εἶχεν, ὁ πατὴρ εἰς τὸν θεῖον ἀπιδῶν,—παρῆν
γὰρ ὁ πρὸς μητρὸς θεῖος, ἄριστος ἔρμογλύφος εἶναι δοκῶν
—«Οὐ θέμις», εἶπεν, «ἄλλην τέχνην ἐπικρατεῖν σοῦ παρόντος,
ἀλλὰ τοῦτον ἄγε»—δείξας ἐμὲ— «καὶ δίδασκε παραλαβὼν
λίθων ἐργάτην ἀγαθὸν εἶναι καὶ συναρμοστὴν καὶ ἔρμογλυφέα·
δύναται γὰρ καὶ τοῦτο φύσεώς γε, ὡς οἴσθα, τυχῶν δεξιᾶς».
ἐτεκμαίρετο δὲ ταῖς ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαῖς· ὁπότε γὰρ ἀφε-
θεῖν ὑπὸ τῶν διδασκάλων, ἀποξέων ἂν τὸν κηρὸν ἢ βόας
ἢ ἔππους ἢ καὶ νῆ Δι' ἀνθρώπους ἀνέπλαττον, εἰκότας,
ὡς ἔδοκουν τῇ πατρί· ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν διδασκάλων
πληγὰς ἐλάμβανον, τότε δὲ ἔπαινος ἐς τὴν εὐφυΐαν καὶ
ταῦτα ἦν, καὶ χρηστάς εἶχον ἐπ' ἐμοὶ τὰς ἐλπιδας, ὡς ἐν
βραχεὶ μαθησομαι τὴν τέχνην, ἀπ' ἐκεῖνης γε τῆς πλαστικῆς.

- 3 Ἄμα τε οὖν ἐπιτήδειος ἐδόκει ἡμέρα τέχνης ἐνάρχεσθαι, κἀγὼ παρεδεδόμην τῷ θεῷ μὰ τὸν Δι' οὐ σφόδρα τῷ πράγματι ἀχθόμενος, ἀλλὰ μοι καὶ παιδιάν τινα οὐκ ἀτερπῆ ἐδόκει ἔχειν καὶ πρὸς τοὺς ἡλικιώτας ἐπίδειξιν, εἰ φαινοίμην θεοῦς τε γλύφων καὶ ἀγαλμάτων τινα μικρὰ παρασκευάζων ἐμαυτῷ τε κἀκείνοις, οἷς προηρούμην. καὶ τό γε πρῶτον ἐκείνο καὶ σύνηθες τοῖς ἀρχομένοις ἐγίγνετο· ἐγκοπέα γάρ τινά μοι δοῦς ὁ θεῖος ἐκέλευσεν ἡρέμα καθικέσθαι πλακὸς ἐν μέσῳ κειμένης, ἐπειπὼν τὸ κοινὸν «ἀρχὴ δέ τοι ἡμισυ παντός». σκληρότερον δὲ κατενεγκόντος ὑπ' ἀπειρίας κατεάγη μὲν ἡ πλάξ, ὁ δὲ ἀγανακτήσας σκυτάλην τινὰ πλησίον κειμένην λαθὼν οὐ πρῶτος οὐδὲ προτρεπτικῶς μου κατήρξατο, ὥστε δάκρυά μοι τὰ προσίμια τῆς τέχνης.
- 4 Ἀποδράς οὖν ἐκείθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι συνεχῆς ἀναλύζων καὶ δακρύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπόπλευς καὶ διηγούμαι τὴν σκυτάλην καὶ τοὺς μώλωπας ἐδείκνυον· καὶ κατηγόρου τοῦ θεοῦ πολλήν τινα ὀμότητα προσθεῖς, ὅτι ὑπὸ φθόνου ταῦτα ἔδρασε, μὴ αὐτὸν ὑπερβάλλωμαι κατὰ τὴν τέχνην. ἀγανακτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, ἐπεὶ νύξ ἐπῆλθε, κατέδαρθον ἔτι ἔνδακρος καὶ τὴν σκυτάλην ἐννοῶν.
- 5 Μέχρι μὲν δὴ τούτων γελάσιμα καὶ μειρακιώδη τὰ εἰρημένα· τὰ μετὰ ταῦτα δὲ οὐκέτι εὐκαταφρόνητα, ὧ ἄνδρες, ἀκούσεσθε, ἀλλὰ καὶ πάνυ φιληκόων ἀκροατῶν δεόμενα· ἵνα γὰρ καθ' Ὅμηρον εἶπω,

«θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος
ἀμβροσίην διὰ νύκτα»

ἐναργῆς οὕτως, ὥστε μηδὲν ἀπολείπεσθαι τῆς ἀληθείας· ἔτι γοῦν καὶ μετὰ τοσοῦτον χρόνον τὰ τε σχήματά μοι τῶν φανέντων ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς παραμένει καὶ ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἔναυλος· οὕτω σαφῆ πάντα ἦν.

Δύο γυναῖκες λαθόμεναι ταῖς χεροινεῖλκόν με πρὸς ἑαυτὴν 6
 ἑκατέρα μάλα θιαίως καὶ καρτερῶς· μικροῦ γοῦν με διεσπάζοντο πρὸς ἀλλήλας φιλοτιμούμεναι· καὶ γὰρ ἄρτι μὲν ἂν ἡ ἑτέρα ἐπεκράτει καὶ παρὰ μικρὸν ὄλον εἶχε με, ἄρτι δ' ἂν αὐθις ὑπὸ τῆς ἐτέρας εἰχόμεν. ἐβόων δὲ πρὸς ἀλλήλας ἑκατέρα, ἡ μὲν, ὡς αὐτῆς ὄντα με κεκτῆσθαι βούλοιο, ἡ δέ, ὡς μάτην τῶν ἀλλοτρίων ἀντιποιοῖτο. ἦν δὲ ἡ μὲν ἐργατικὴ καὶ ἀνδρική καὶ αὐχμηρὰ τὴν κόμην, τῶ χεῖρε τύλων ἀνάπλευς, διεζωσμένη τὴν ἐσθῆτα, τιτάνου καταγέμουσα, οἷς ἦν ὁ θεῖος, ὁπότε ξεοὶ τοὺς λίθους ἡ ἑτέρα δὲ μάλα εὐπρόσωπος καὶ τὸ σχῆμα εὐπρεπὴς καὶ κόσμιος τὴν ἀναβολὴν. τέλος δ' οὖν ἐφίασί μοι δικάζειν, ὁποτέρᾳ βουλοίμην συνεῖναι αὐτῶν.

Προτέρα δὲ ἡ σκληρὰ ἐκείνη καὶ ἀνδρώδης ἔλεξεν· «Ἐγώ, 7
 φίλε παι, Ἑρμογλυφικὴ τέχνη εἰμί, ἦν χθὲς ἤρξω μανθάνειν, οἰκεία τέ σοι καὶ συγγενῆς οἴκοθεν· ὁ τε γὰρ πάππος σου», —εἰπούσα τοῦνομα τοῦ μητροπάτορος— «λίθοξόος ἦν καὶ τὸ θεῖο ἀμφοτέρω καὶ μάλα εὐδοκιμεῖτον δι' ἡμᾶς. εἰ δ' ἐθέλεις λήρων μὲν καὶ φληνάδων τῶν παρὰ ταύτης ἀπέχεσθαι», —δείξασα τὴν ἑτέραν— «ἔπεισθαι δὲ καὶ συνοικεῖν ἔμοί, πρῶτα μὲν θρέψῃ γενικῶς καὶ τοὺς ὄμους ἔξεις καρτερούς, φθόνου δὲ παντὸς ἀλλότριος ἔση καὶ οὔποτε ἄπει ἐπὶ τὴν ἀλλοδαπήν, τὴν πατρίδα καὶ τοὺς οἰκειοὺς καταλιπών, οὐδὲ ἐπὶ λόγοις ἐπαινέσσονται σε πάντες.

«Μὴ μουσαχθῆς δὲ τοῦ σχήματος τὸ εὐτελὲς μηδὲ τῆς 8
 ἐσθῆτος τὸ πιναρόν· καὶ γὰρ τοιούτων ὀρμώμενος καὶ Φειδίας ἐκεῖνος ἔδειξε τὸν Δία καὶ Πολύκλειτος τὴν Ἥραν εἰργάσατο, καὶ Μύρων ἐπηνέθη καὶ Πραξιτέλης ἐθαυμάσθη· προσκυνοῦνται γοῦν οὗτοι μετὰ τῶν θεῶν. εἰ δὴ τούτων εἰς γένοιο, πῶς μὲν οὐ κλεινὸς αὐτὸς παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις δόξεις, ζῆλωτόν δὲ τὸν πατέρα ἀποδείξεις, περιβλεπτον δὲ ἀποφανεῖς καὶ τὴν πατρίδα ;»

Ταῦτα καὶ ἔτι τούτων πλείονα, διαπταίουσα καὶ βαρβαρίζουσα τὰ πολλά, εἶπεν ἡ Τέχνη, μάλα δὴ σπουδῆ συνείρουσα καὶ πείθει μὲ πειρωμένῃ· ἀλλ' οὐκ ἔτι μέμνημαι· τὰ πλείεστα γάρ μου τὴν μνήμην ἤδη διέφυγεν.

- 9 Ἐπεὶ δ' οὖν ἐπαύσατο, ἄρχεται ἡ ἑτέρα ὡδὲ πῶς· «Ἐγὼ δέ, ὦ τέκνον, Παιδεία εἰμί, ἤδη συνήθης σοι καὶ γνωρίμη, εἰ καὶ μηδέπω εἰς τὸ τέλος μου πεπείρασαι. ἡλικία μὲν οὖν τὰ γαθὰ ποριῆ λιθοξόος γενόμενος, αὕτη προείρηκεν· οὐδὲν γὰρ ὅτι μὴ ἐργάτης ἔση τῷ σώματι πονῶν κἂν τούτῳ τὴν ἅπασαν ἐλπίδα τοῦ βίου τεθειμένος, ἀφανῆς μὲν αὐτὸς ὢν, ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάνων, ταπεινὸς τὴν γνώμην, εὐτελής δὲ τὴν πρόσοδον, οὔτε φίλοις ἐπιδικάσιμοις οὔτε ἐχθροῖς φοβερὸς οὔτε τοῖς πολίταις ζηλωτός, ἀλλ' αὐτὸ μόνον ἐργάτης καὶ τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου εἰς, αἰετὸν προὔχοντα ὑποπτήσων καὶ τὸν λέγειν δυνάμενον θεραπεύων, λαγὼ βίον ζῶν καὶ τοῦ κρείττονος ἔρμαιον ὢν. εἰ δὲ καὶ Φειδίας ἢ Πολύκλειτος γένοιο καὶ πολλὰ θαυμαστὰ ἐξεργάσαιο, τὴν μὲν τέχνην ἅπαντες ἐπαινέσονται, οὐκ ἔστι δὲ ὅστις τῶν ἰδόντων, εἰ νοῦν ἔχοι, εὔξειτ' ἂν ὅμοιος σοὶ γενέσθαι· οἷος γὰρ ἂν ἦς, θάναυσος καὶ χειρῶναξ καὶ ἀποχειροβίωτος νομισθήσῃ.

- 10 » Ἦν δ' ἔμοι πείθη, πρῶτον μὲν σοὶ πολλὰ ἐπιδείξω παιλαίων ἀνδρῶν ἔργα, καὶ πράξεις θαυμαστάς καὶ λόγους αὐτῶν ἀπαγγέλλουσα καὶ πάντων ὡς εἰπεῖν ἔμπειρον ἀποφαίνουσα, καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σου κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σωφροσύνη, δικαιοσύνη, εὐσεβεία, πραότητι, ἐπιεικεία, συνέσει, καρτερίᾳ, τῷ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῇ πρὸς τὰ σεμνότατα ὀρμῇ· ταῦτα γὰρ ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἀκήρατος ὡς ἀληθῶς κόσμος. λήσει δὲ σε οὔτε παλαιὸν οὐδὲν οὔτε νῦν γενέσθαι δέον, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα πρόσφει μετ' ἐμοῦ· καὶ ὅλως ἅπαντα, ὅπόσα ἐστί, τά τε θεῖα τὰ τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακρὰν σε διδάξομαι.

» Καὶ ὁ νῦν πέννης, ὁ τοῦ δαΐνος, ὁ βουλευσάμενος περὶ 11
 ἀγεννοῦς οὕτω τέχνης, μετ' ὀλίγον ἅπασι ζηλωτὸς καὶ ἐπι-
 φθονος ἔσῃ, τιμώμενος καὶ ἐπαινούμενος καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρί-
 στοῖς εὐδοκιμῶν καὶ ὑπὸ τῶν γένει καὶ πλούτῳ προυχόντων
 ἀποθλεπόμενος, ἐσθήτα μὲν τοιαύτην ἀμπεχόμενος» — δει-
 ξασα τὴν ἑαυτῆς· πάνυ δὲ λαμπρὰν ἐφόρει — «ἀρχῆς δὲ καὶ
 προεδρίας ἀξιούμενος· κἂν ποι ἀποδημῆς, οὐδ' ἐπὶ τῆς ἀλλο-
 दाπῆς ἀγνώς καὶ ἀφανῆς ἔσῃ· τοιαυτὰ σοι παριθήσω τὰ
 γνωρίσματα, ὥστε τῶν δρώντων ἕκαστος τὸν πλησίον κινήσας
 δείξει σε τῇ δακτύλῳ «οὗτος ἐκεῖνος» λέγων.

» Ἄν δέ τι σπουδῆς ἄξιον ἦ τοὺς φίλους ἢ καὶ τὴν πόλιν 12
 ὄλῃν καταλαμβάνῃ, εἰς σὲ πάντες ἀποθλέφονται· κἂν πού τι
 λέγων τύχης, κεχηρότες οἱ πολλοὶ ἀκούσονται, θαυμάζοντες
 καὶ εὐδαιμονίζοντες σὲ τῆς δυνάμεως τῶν λόγων καὶ τὸν
 πατέρα τῆς εὐποτημίας· ὃ δὲ λέγουσιν, ὡς ἄρα καὶ ἀθάνατοί
 τινες γίνονται ἐξ ἀνθρώπων, τοῦτό σοι περιποιήσω. καὶ γὰρ
 ἦν αὐτὸς ἐκ τοῦ βίου ἀπέλθης, οὐποτα παύσῃ συνὼν τοῖς
 πεπαιδευμένοις καὶ προσομιλῶν τοῖς ἀρίστοις. ὄρῃς τὸν
 Δημοσθένην ἐκεῖνον, τίνος υἱὸν ὄντα ἐγὼ ἠλίκων ἐποίησα;
 ὄρῃς τὸν Αἰσχίνην, ὃς τυμπανιστρίας υἱὸς ἦν, ὅπως αὐτὸν
 δι' ἐμὲ Φίλιππος ἐθεράπευσεν; ὃ δὲ Σωκράτης, καὶ αὐτὸς
 ὑπὸ τῇ ἐρμογλυφικῇ ταύτῃ τραφεῖς, ἐπειδὴ τάχιστα συνῆκε
 τοῦ κρείττονος καὶ δραπετεύσας παρ' αὐτῆς ἠτομόλησεν ὡς
 ἐμέ, ἀκούεις ὡς παρὰ πάντων ἄδεται.

» Ἄφεις δὲ σὺ τοὺς τηλικούτους καὶ τοιούτους ἄνδρας καὶ 13
 πράξεις λαμπρὰς καὶ λόγους σεμνοὺς καὶ σχῆμα εὐπρεπὲς καὶ
 τιμὴν καὶ δόξαν καὶ ἔπαινον καὶ προεδρίας καὶ δυνάμεις καὶ
 ἀρχὰς καὶ τὸ ἐπὶ λόγοις εὐδοκιμεῖν καὶ τὸ ἐπὶ συναίσει εὐδαι-
 μονίζεσθαι, χιτώνιον τι πιναρὸν ἐνδύσῃ καὶ σχῆμα δουλοπρε-
 πὲς ἀναλίψῃ καὶ μοχλία καὶ γλυφίσα καὶ κοπέας καὶ κολα-
 πτήρας ἐν ταῖν χερσῶν ἐξεις κάτω νενευκῶς εἰς τὸ ἔργον, χα-

μαιπετής και χαμικίζηλος και πάντα τρόπον ταπεινός, ανακώ-
πτων δὲ οὐδέποτε οὐδὲ ἀνδρῶδες οὐδὲ ἐλεύθερον οὐδὲν ἐπινοῶν,
ἀλλὰ τὰ μὲν ἔργα ὅπως εὐρυθμα και εὐσχήμονα ἔσται σοι
προνοῶν, ὅπως δὲ αὐτὸς εὐρυθμος και κόσμιος ἔσῃ, ἤκιστα
πεφροντικώς, ἀλλ' ἀτιμότερον ποιῶν σεαυτὸν τῶν λίθων».

14 Ταῦτα ἔτι λεγούσης αὐτῆς οὐ περιμείνας ἐγὼ τὸ τέλος τῶν
λόγων ἀναστὰς ἀπεφηνάμην, και τὴν ἄμορφον ἐκείνην και
ἐργατικὴν ἀπολιπὼν μετέβαινον πρὸς τὴν Παιδείαν μάλα γε-
γνηθώς, και μάλιστα ἐπεί μοι εἰς νοῦν ἦλθεν ἡ σκυτάλη και ὅτι
πληγὰς οὐκ ὀλίγας εὐθὺς ἀρχομένῳ μοι χθὲς ἐνετρίψατο. ἡ
δὲ ἀπολειφθεῖσα τὸ μὲν πρῶτον ἠγανάκτει και τῷ χεῖρε συν-
εκρότει και τοὺς ὀδόντας ἔπριε, τέλος δέ, ὡσπερ τὴν Νιόβην
ἀκούομεν, ἐπεπήγει και εἰς λίθον μετεβέβλητο. εἰ δὲ παρά-
δοξα ἔπαθε, μὴ ἀπιστήσητε· θαυματοποιοὶ γὰρ οἱ ὄνειροι.

15 Ἡ ἑτέρα δὲ πρὸς με ἀπιδούσα, «Τοιγαροῦν ἀμείψομαι
σε», ἔφη, «τῆσδε τῆς δικαιοσύνης, ὅτι καλῶς τὴν δίκην ἐδί-
κασας· και ἐλθὲ ἦδη. ἐπίβηθι τούτου τοῦ ὀχλήματος»—δεί-

^{καὶ}
^{ἐπι}ξασά τι ὀχλημα ὑποπτέρων ἔππων τινῶν τῷ Πηγάσῳ ἐοικό-
των—«ὅπως εἰδῆς, οἷα και ἠλίκα μοι ἀκολουθήσας ἐμοὶ
ἀγνοήσῃν ἔμελλες». ἐπεὶ δὲ ἀνῆλθον, ἡ μὲν ἠλαυνε και
ὕψηλόχει, ἀρθεῖς δὲ εἰς ὕψος ἐγὼ ἐπεσκόπων, ἀπὸ τῆς
ἔω ἀρξάμενος ἄχρι πρὸς τὰ ἐσπέρια, πόλεις και ἔθνη και
δήμους, καθάπερ ὁ Τριπτόλεμος ἀποσπεύρων τι ἐς τὴν γῆν.
οὐκέτι μέντοι μέμνημαι, ὅ τι τὸ σπειρόμενον ἦν, πλὴν τοῦτο
μόνον, ὅτι κάτωθεν ἀφορῶντες οἱ ἄνθρωποι ἐπήνουν και
μετ' εὐφημίας, καθ' οὓς γενοίμην τῇ πτήσει παρέπεμπον.

16 Δείξασα δὲ μοι τὰ τοσαῦτα κάμει τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις,
ἐπανήγαγεν αὐθις οὐκέτι τὴν ἐσθῆτα ἐκείνην ἐνδεδυκῶτα, ἣν
εἶχον ἀφιπτάμενος, ἀλλὰ μοι ἐδόκουν εὐπάρυφος τις ἐπανή-
κειν. καταλαβοῦσα οὖν και τὸν πατέρα ἐσθῶτα και περιμένον-
τα, εἰδείκνυεν αὐτῷ ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα κάμει, οἷος ἦκοιμι, και

τι καὶ ὑπέμνησεν, οἷα μικροῦ δεῖν περὶ ἐμοῦ ἐβουλεύσαντο. ταῦτα μέμνημαι ἰδὼν ἀντίπαις ἔτι ὢν, ἐμοὶ δοκεῖν ἐκταραχθεῖς πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον.

Μεταξὺ δὲ λέγοντος, «Ἡράκλεις», ἔφη τις, «ὡς μακρὸν 17 τὸ ἐνύπνιον καὶ δικανικόν». εἰτ' ἄλλος ὑπέκρουσε, «Χειμερινὸς ὄνειρος, ὅτε μήκισταί εἰσιν αἱ νύκτες. τίδ' οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ ληρῆσαι ταῦτα πρὸς ἡμᾶς καὶ μνησθῆναι παιδικῆς νυκτὸς καὶ ὀνείρων παλαιῶν καὶ γεγηρακῶτων; ἔωλος γὰρ ἢ ψυχρολογία· μὴ ὀνείρων ὑποκριτὰς τινὰς ἡμᾶς ὑπείληφεν;» Οὐκ, ὦγαθέ· οὐδὲ γὰρ ὁ Ξενοφῶν ποτε διηγούμενος τὸ ἐνύπνιον, ὡς ἐδόκει αὐτῷ καίεσθαι ἢ πατρία οἰκία καὶ τὰ ἄλλα, — ἴστε γὰρ — οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν οὐδ' ὡς φλυαρεῖν ἐγνωκῶς αὐτὰ διεξήκει, καὶ ταῦτα ἐν πολέμῳ καὶ ἀπογνώσει πραγμάτων, περιστάτων πολεμίων, ἀλλὰ τι καὶ χρήσιμον εἶχεν ἢ διήγησις.

Καὶ τοίνυν καὶ γὰρ τοῦτον τὸν ὄνειρον ὑμῖν διηγησάμην 18 ἐκείνου ἕνεκα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω τρέπωνται καὶ παιδείας ἔχωνται, καὶ μάλιστα, εἴ τις αὐτῶν ὑπὸ πενίας ἐθελοκακεῖ καὶ πρὸς τὰ ἥττω ἀποκλίνει, φύσιν οὐκ ἀγεννή διαφθείρων· ἐπιρρωσθήσεται· εὐ οἶδ' ὅτι κάκεινος ἀκούσας τοῦ μύθου, ἰκανὸν ἑαυτῷ παράδειγμα ἐμὲ προστησάμενος, ἐννοῶν, οἷος μὲν ὢν πρὸς τὰ κάλλιστα ὄρμησα καὶ παιδείας ἐπεθύμησα, μηδὲν ἀποδειλιάσας πρὸς τὴν πένιν τὴν τότε, οἷος δὲ πρὸς ὑμᾶς ἐπανελήλυθα, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, οὐδενὸς γοῦν τῶν λιθογλύφων ἀδοξότερος.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ Ἡ ΠΕΡΙ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

- 1 ΑΝΑΧΑΡΣΙΣ. Ταῦτα δὲ ὑμῖν, ὦ Σόλων, τίνος ἕνεκα οἱ νέοι ποιοῦσιν ; οἱ μὲν αὐτῶν περιπλεκόμενοι ἀλλήλους ὑποσκελιζοῦσιν, οἱ δὲ ἄγχουσι καὶ λυγίζουσι καὶ ἐν τῇ πηλῇ συναφύρονται κυλινδούμενοι ὡσπερ σῦες. καίτοι κατ' ἀρχὰς εὐθὺς ἀποδυσάμενοι—ἐώρων γὰρ — λίπα τε ἠλείψαντο καὶ κατέψησε μάλα εἰρηγνικῶς ἄτερος τὸν ἕτερον ἐν τῇ μέρει, μετὰ δὲ οὐκ οἶδ' ὅ τι παθόντες ὠθοῦσί τε ἀλλήλους συννευκότες καὶ τὰ μέτωπα συναράττουσιν ὡσπερ οἱ κριοί. καὶ ἦν ἰδοῦ ἀράμενος ἐκείνοσὶ τὸν ἕτερον ἐκ τοῖν σκελοῖν ἀφήκεν εἰς τὸ ἔδαφος. εἴτ' ἐπικαταπεσῶν ἀνακύντειν οὐκ ἔχ, συνωθῶν κάτω ἐς τὸν πηλόν, τέλος δὲ ἦδη περιπλέξας αὐτῷ τὰ σκέλη κατὰ τὴν γαστέρα τὸν πῆχυν ὑποβαλὼν τῷ λαιμῷ ἄγχει τὸν ἄθλιον, ὃ δὲ παρακροτεῖ ἐς τὸν ὦμον, ἰκετεύων, οἶμαι, ὡς μὴ τέλειον ἀποπνιγείη. καὶ οὐδὲ τοῦ ἐλαίου ἕνεκα φεῖδονται μὴ μολύνεσθαι, ἀλλ' ἀφανίσαντες τὸ χρίσμα καὶ τοῦ βορβόρου ἀναπλησθέντες, ἐν ἰδρωτί ἅμα πολλῷ, γέλωτα ἐμοὶ γοῦν παρέχουσιν ὡσπερ αἰετὸς ἐχέλυες ἐκ τῶν χειρῶν διαλισθαίνοντες.
- 2 Ἔτεροι δὲ ἐν τῇ αἰθρίῳ τῆς αὐλῆς τὸ αὐτὸ τοῦτο δρῶσιν, οὐκ ἐν πηλῇ οὗτοί γε, ἀλλὰ ψάμμον ταύτην βαθεῖαν ὑποβαλλόμενοι ἐν τῇ ὀρύγματι πάττουσί τε ἀλλήλους καὶ αὐτοὶ ἐκόντες ἐπαμῶνται τὴν κόνιν ἀλεκτρούων δίκην, ὡς ἀφυκτότεροι εἶεν ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, οἶμαι, τῆς ψάμμου τὸν ὄλισθον ἀφαιρούσης καὶ βεβαιότεραν ἐν ξηρῇ παρεχούσης τὴν ἀντίληψιν.
- 3 Οἱ δὲ ὀρθοστάδην, κεκονιμένοι καὶ αὐτοί, παίουσιν ἀλλήλους προσπεσόντες καὶ λακτίζουσιν· οὗτοσὶ γοῦν καὶ τοὺς δδόντας ἔοικεν ἀποπτύσειν ὁ κακοδαίμων· οὕτως αἷματος

αὐτῷ καὶ φάμμου ἀναπέπλησται τὸ στόμα, πύξι, ὡς ὄραξι,
παταχθέντες ἐς τὴν γνάθον. ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἄρχων οὐτοσί δι-
στησιν αὐτοὺς καὶ λύει τὴν μάχην — τεκμαίρομαι γὰρ τῇ
πορφυρίδι τῶν ἀρχόντων τινὰ τοῦτον εἶναι — ὁ δὲ καὶ ἐπο-
τρύνει καὶ τὸν παντάξαντα ἐπαινεῖ.

Ἄλλοι δὲ ἀλλαχόθι πάντες ἐγκονοῦσι καὶ ἀναπηδῶσιν 4
ὥσπερ θεόντες, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες, καὶ ἐς τὸ ἄνω
συναλλόμενοι λακτιζοῦσι τὸν ἀέρα.

Ταῦτα οὖν ἐθέλω εἰδέναι τίνος ἀγαθοῦ ἂν εἶη ποιεῖν· ὡς 5
ἔμοιγε μανία μᾶλλον εἰκέναι δοκεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ οὐκ
ἔστιν ὅστις ἂν ραδίως μεταπέσειέ με, ὡς οὐ παραπαίουσιν οἱ
ταῦτα δρώντες.

ΣΩΛΩΝ. Καὶ εἰκότως, ὦ Ἄναχαρσι, τοιαυτὰ σοι τὰ γιγνό- 6
μενα φαίνεται, ξένα γε ὄντα καὶ πάμπολυ τῶν Σκυθικῶν
ἔθων ἀπᾶλλοντα, καθάπερ καὶ ὑμῖν πολλὰ εἰκὸς εἶναι μαθή-
ματα καὶ ἐπιτηδεύματα τοῖς Ἑλλησιν ἡμῖν ἀλλόκοτα εἶναι
δόξαντα ἂν, εἴ τις ἡμῶν, ὥσπερ σὺ νῦν, ἐπισταίῃ αὐτοῖς.
πλὴν ἀλλὰ θάρρει, ὦγαθέ· οὐ γὰρ μανία τὰ γιγνόμενά ἐστιν
οὐδ' ἐφ' ὕβρει οὗτοι παίουσιν ἀλλήλους καὶ κυλίουσιν ἐν τῇ
πηλῇ ἢ ἐπιπάττουσι τὴν κόνιν, ἀλλ' ἔχει τινὰ χρεῖαν οὐκ
ἀτερπῆ τὸ πρᾶγμα καὶ ἀκμήν οὐ μικρὰν ἐπάγει τοῖς σώμα-
σιν. ἦν γοῦν ἐνδιατρίψῃς, ὥσπερ οἰμαί σε ποιήσειν, τῇ
Ἑλλάδι, οὐκ εἰς μακρὰν εἰς καὶ αὐτὸς ἔσῃ τῶν πεπηλωμένων
ἢ κεκονιμένων· οὕτω σοι τὸ πρᾶγμα ἡδύ τε ἅμα καὶ λυσιτε-
λές εἶναι δόξει.

ΑΝΑΧ. Ἄπαγε, ὦ Σόλων· ὑμῖν ταῦτα γένοιτο τὰ ὠφέλιμα
καὶ τερπνά, ἐμὲ δὲ εἴ τις ὑμῶν τοιοῦτό τι διαθείῃ, εἴσεται ὡς
οὐ μάτην παρεζώσμεθα τὸν ἀκινάκην.

Ἄταρ εἰπέ μοι, τί ὄνομα ἔθεσθε τοῖς γιγνομένοις, ἢ τί 7—8
φῶμεν ποιεῖν αὐτούς;

ΣΩΛ. Ὁ μὲν χώρος αὐτὸς, ὦ Ἀχάρνασι, γυμνάσιον ὕψ'

ἡμῶν ὀνομάζεται καὶ ἔστιν ἱερὸν Ἀπόλλωνος τοῦ Λυκείου καὶ τὸ ἄγαλμα δὲ αὐτοῦ ὄρθς, τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ κεκλιμένον, τῇ ἀριστερᾷ μὲν τὸ τόξον ἔχοντα, ἡ δεξιὰ δὲ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἀνακεκλασμένη ὥσπερ ἐκ καμάτου μακροῦ ἀναπαυόμενον δείκνυσι τὸν θεόν. τῶν γυμνασμάτων δὲ τούτων τὸ μὲν ἐν τῷ πηλῷ ἐκεῖνο πάλη καλεῖται, οἱ δ' ἐν τῇ κόνει παλαίουσι καὶ αὐτοί, τὸ δὲ παῖειν ἀλλήλους ὀρθοστάδην παγκρατιάζειν λέγομεν. καὶ ἄλλα δὲ ἡμῖν ἐστι γυμνάσια τοιαῦτα πυγμῆς καὶ δίσκου καὶ τοῦ ὑπεράλλεσθαι, ὧν ἀπάντων ἀγῶνας προτίθεμεν, καὶ ὁ κρατήσας ἄριστος εἶναι δοκεῖ τῶν καθ' αὐτὸν καὶ ἀναιρεῖται τὰ ἄθλα.

9 ANAX. Τὰ δὲ ἄθλα τίνα ὑμῖν ταυτὰ ἐστίν ;

ΣΟΛ. Ὀλυμπίᾳσι μὲν στέφανος ἐκ κοτίνου, Ἴσθμοῖ δὲ ἐκ πίτυος, ἐν Νεμέᾳ δὲ σελίνων πεπλεγμένους, Πυθοῖ δὲ μῆλα τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ, παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Παναθηναίοις τὸ ἔλαιον τὸ ἐκ τῆς μορίας, τί ἐγέλασας, ὦ Ἀχάρνασι ; ἢ διότι μικρά σοι εἶναι ταῦτα δοκεῖ ;

ANAX. Οὐκ, ἀλλὰ πάνσεμνα, ὦ Σόλων, κατέλεξας τὰ ἄθλα καὶ ἄξια τοῖς τε διαθεῖσιν αὐτὰ φιλοτιμῆσθαι ἐπὶ τῇ μεγαλοδωρίᾳ καὶ τοῖς ἀγωνισταῖς αὐτοῖς ὑπερσπουδακέναι περὶ τὴν ἀναίρεσιν τῶν τηλικούτων, ὥστε μῆλων ἕνεκα καὶ σελίνων τοσαῦτα προπονεῖν καὶ κινδυνεύειν, ἀγχομένους πρὸς ἀλλήλων καὶ κατακλωμένους, ὡς οὐκ ἐνὸν ἀπραγμόνως εὐπορήσαι μῆλων, ὅτῃ ἐπιθυμία, ἢ σελίῳ ἐστεφανῶσθαι ἢ πίτυϊ, μήτε πηλῷ καταχριόμενον τὸ πρόσωπον μήτε λακτιζόμενον ἐς τὴν γαστέρα ὑπὸ τῶν ἀνταγωνιστῶν.

10 ΣΟΛ. Ἄλλ', ὦ ἄριστε, οὐκ ἐς ψιλὰ τὰ διδόμενα ἡμεῖς ἀποβλέπομεν. ταῦτα μὲν γὰρ ἐστὶ σημεῖα τῆς νίκης καὶ γνωρίσματα, οἵτινες οἱ κρατήσαντες, ἢ δὲ παρακολουθοῦσα τούτοις δόξα τοῦ παντὸς ἀξία τοῖς νενικηκόσιν, ὑπὲρ ἧς καὶ λακτιζεσθαι καλῶς ἔχει τοῖς θηρωμένοις τὴν εὐκλειαν ἐκ

τῶν πόνων· οὐ γὰρ ἀπονητὶ προσγένοιτο ἂν αὐτῇ, ἀλλὰ χρῆ τὸν ὀρεγόμενον αὐτῆς, πολλὰ τὰ δυσχερῆ ἀνασχόμενον ἐν τῇ ἀρχῇ, τότε ἤδη τὸ λυσιτελὲς καὶ ἡδὺ τέλος ἐκ τῶν καμάτων περιμένειν.

ANAX. Τοῦτο φῆς, ὦ Σόλων, τὸ τέλος ἡδὺ καὶ λυσιτελές, ὅτι πάντες αὐτοὺς ὄψονται ἐστεφανωμένους καὶ ἐπὶ τῇ νίκῃ ἐπαινέσονται, πολὺ πρότερον οἰκτίραντες ἐπὶ ταῖς πληγαῖς, οἱ δὲ εὐδαιμονήσουσιν ἀντὶ τῶν πόνων μῆλα καὶ σέλινα ἔχοντες.

ΣΟΛ. Ἄπειρος εἶ, φημί, τῶν ἡμετέρων ἔτι· μετὰ μικρὸν δὲ ἄλλα σοὶ δόξει περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴν ἐς τὰς πανηγύρεις ἀπιῶν ὄραξ τοσοῦτον πλῆθος ἀνθρώπων συλλεγόμενον ἐπὶ τὴν θέαν τῶν τοιούτων καὶ θεάτρα μυριάνδρα συμπληρούμενα καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐπαινουμένους, τὸν δὲ καὶ νικῆσοντα αὐτῶν ἰσόθεον νομιζόμενον.

ANAX. Αὐτὸ τοῦτο, ὦ Σόλων, καὶ τὸ οἰκιστόν ἐστι, εἰ μὴ ¹¹ ἐπ' ὀλίγων ταῦτα πάσχουσιν, ἀλλὰ ἐν τοσοῦτοις θεαταῖς καὶ μάρτυσι τῆς ὕβρεως, οἱ δηλαδὴ εὐδαιμονίζουσιν αὐτοὺς αἷματι βαινομένους ὄρωντες ἢ ἀγχομένους ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων· ταῦτα γὰρ τὰ εὐδαιμονέστατα προσέστι τῇ νίκῃ αὐτῶν. παρ' ἡμῖν δὲ τοῖς Σκύθαις ἦν τις, ὦ Σόλων, ἢ πατάξῃ τινὰ τῶν πολιτῶν ἢ ἀνατρέψῃ προσπεσῶν ἢ θαϊμάτια περιρρήξῃ, μεγάλας οἱ προσθῦται τὰς ζημίας ἐπάγουσι, κἂν ἐπ' ὀλίγων τῶν μαρτύρων τοῦτο πάθῃ τις, οὔτε γε ἐν τηλικούτοις θεάτροις, οἷα σὺ διηγῇ τὸ Ἴσθμοῖ καὶ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ. οὐ μὲν ἀλλὰ τοὺς μὲν ἀγωνιστὰς οἰκτίρειν με ἔπεισιν, ὧν πασχουσι, τῶν δὲ θεατῶν, οὓς φῆς ἀπανταχόθεν τοὺς ἀρίστους παραγίγνεσθαι ἐς τὰς πανηγύρεις, καὶ πάνυ θαυμάζω, εἰ τὰναγκαῖα παρέντες σχολάζουσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνό πω δύναμαι κατανοῆσαι, ὅτι τοῦτο τερπνὸν αὐτοῖς, ὄραν παιομένους τε καὶ διαπληκτιζομένους ἀνθρώπους καὶ

πρὸς τὴν γῆν ἀραττομένους καὶ συντριβομένους ὑπ' ἀλλήλων.

- 12 ΣΟΛ. Εἰ καιρὸς ἦν, ὦ Ἀνάχαρσι, Ὀλυμπίων ἢ Ἰσθμίων ἢ Παναθηναίων, αὐτὸ ἂν σε τὸ γιγνόμενον ἐδίδαξεν, ὡς οὐ μάτην ἐσοπυδάκαμεν ἐπὶ τούτοις· οὐ γὰρ οὕτω λέγων ἂν τις προσθιβάσειέ σε τῇ ἡδονῇ τῶν ἐκεῖ δρωμένων, ὡς εἰ καθεζόμενος αὐτὸς ἐν μέσοις τοῖς θεαταῖς βλέποις ἀρετὰς ἀνδρῶν καὶ κάλλη σωματῶν καὶ εὐεξίας θαυμαστάς καὶ ἐμπειρίας δεινὰς καὶ ἰσχυρὸν ἄμαχον καὶ τόλμαν καὶ φιλοτιμίαν καὶ γνώμας ἀηττήτους καὶ σπουδὴν ἄληκτον ὑπὲρ τῆς νίκης· εὐ γὰρ δὴ οἶδα, ὡς οὐκ ἂν ἐπαύσω ἐπαινῶν καὶ ἐπιβοῶν καὶ ἐπικροτῶν.

- 13 ΑΝΑΧ. Νῆ Δι', ὦ Σόλων, καὶ ἐπιγελῶν γε προσέτι καὶ ἐπιχλευάζων· ἅπαντα γὰρ ὅπόσα κατηριθμήσω ἐκεῖνα, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς εὐεξίας καὶ τὰ κάλλη καὶ τόλμαν, ὄρω οὐδενὸς μεγάλου ἕνεκα παραπολλυμένας ὑμῖν, οὔτε πατρίδος κινδυνεύουσης οὔτε χώρας πορθουμένης οὔτε φίλων ἢ οἰκείων πρὸς ὕβριν ἀπαγομένων. ὥστε τοσοῦτη γελοϊότεροι ἂν εἶεν, ἄριστοι μὲν, ὡς φῆς, ὄντες, μάτην δὲ τοσαῦτα πάσχοντες καὶ ταλαιπωρούμενοι καὶ αἰσχύνοντες τὰ κάλλη καὶ τὰ μεγέθη τῇ ψάμμῳ καὶ τοῖς ὑπωπίοις, ὡς μήλου ἢ κοτίνου ἐγκρατεῖς γένοιτο νικήσαντες· ἦδὲ γὰρ μοι αἰεὶ μεμνησθαι τῶν ἄθλων τοιούτων ὄντων. ἀτὰρ εἰπέ μοι, πάντες αὐτὰ λαμβάνουσιν οἱ ἀγωνισταί;

ΣΟΛ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ εἰς ἐξ ἀπάντων ὁ κρατῆσας αὐτῶν.

ΑΝΑΧ. Εἶτ', ὦ Σόλων, ἐπὶ τῷ ἀδήλῳ καὶ ἀμφιβόλῳ τῆς νίκης τοσοῦτοι πονοῦσι, καὶ ταῦτ' εἰδότες, ὅτι ὁ μὲν νικῶν εἰς ἔσται πάντως, οἱ δὲ ἡττώμενοι πάμπολοι, μάτην ἄθλιοι πληγὰς, οἱ δὲ καὶ τραύματα λαβόντες;

- 14 ΣΟΛ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, μηδέπω ἐννενοηκέναι πολιτείας ὀρθῆς περὶ μηδέν· οὐ γὰρ ἂν τὰ κάλλιστα τῶν ἐθνῶν ἐν ψόγῳ ἐτίθεσο. ἦν δέ σοι μελήσῃ ποτὲ εἰδέναι, ὅπως ἂν τὰ

κάλλιστα οἰκηθεῖν πόλις καὶ ὅπως ἂν ἄριστοι γένοιτο οἱ πολῖται αὐτῆς, ἐπαινέσῃ τότε καὶ τὰς ἀσκήσεις ταύτας καὶ τὴν φιλοτιμίαν, ἣν φιλοτιμούμεθα περὶ αὐτάς, καὶ εἶσῃ ὅτι πολὺ τὸ χρήσιμον ἔχουσιν ἐγκαταμεμειγμένον τοῖς πόνοις, εἰ καὶ νῦν μάττην σπουδάζεσθαι δοκοῦσι.

ΑΝΑΧ. Καὶ μὲν, ὦ Σόλων, κατ' οὐδὲν ἄλλο ἀπὸ τῆς Σκυθίας ἦκω παρ' ὑμᾶς τοσαύτην μὲν γῆν διοδεύσας, μέγαν δὲ τὸν Εὐξείνιον καὶ δυσχείμερον περαιωθεὶς, ἣ ὅπως νόμους τε τοὺς Ἑλλήνων ἐκμάθοιμι καὶ ἔθη τὰ παρ' ὑμῖν κατανοήσαιμι καὶ πολιτείαν τὴν ἀρίστην ἐκμελετήσαιμι. διὸ καὶ σὲ μάλιστα φίλον ἐξ ἀπάντων Ἀθηναίων καὶ ξένον προειλόμην κατὰ κλέος, ἐπεὶ περ ἦκουσιν νόμων τέ τινων ξυγγραφέα εἶναί σε καὶ ἔθων τῶν ἀρίστων εὐρετὴν καὶ ἐπιτηδευμάτων ὠφελίμων εἰσηγητὴν καὶ ὅλως πολιτείας τινὸς συναρμοστήν. ὥστε οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων με καὶ μαθητὴν ποιούμενος· ὡς ἔγωγε ἠδέως ἂν ἄσιτός σοι καὶ ἄποτος παρακαθεζόμενος, ἐς ὅσον ἂν αὐτὸς διαρκούης λέγων, κεχηγῶς ἐπακούοιμι περὶ πολιτείας τε καὶ νόμων διεξιόντος.

ΣΟΛ. Τὰ μὲν πάντα οὐ ράδιον, ὦ ἑταῖρε, διελθεῖν ἐν βρα- 15
χει, ἀλλὰ κατὰ μέρη ἐπιὼν εἶσῃ ἕκαστα, οἷα μὲν περὶ θεῶν, οἷα δὲ περὶ γονέων ἢ περὶ γάμων ἢ τῶν ἄλλων δοκεῖ ἡμῖν. ἃ δὲ περὶ τῶν νέων γινώσκωμεν καὶ ὅπως αὐτοῖς χρώμεθα, ἐπειδὴν πρῶτον ἄρξωνται συνιέναι τε τοῦ βελτίονος καὶ τῆ σῶματι ἀνδρίζεσθαι καὶ ὑφίστασθαι τοὺς πόνους, ταῦτα ἦδη σοι διέξειμι, ὡς μάθοις οὐτινος χάριν τὰς ἀσκήσεις ταύτας προτεθείκαμεν αὐτοῖς καὶ διαπονεῖν τὸ σῶμα καταναγκάζομεν, οὐ μόνον ἕνεκα τῶν ἀγῶνων, ὅπως τὰ ἄθλα δύναιντο ἀναιρεῖσθαι—ἐπ' ἐκεῖνα μὲν γὰρ ὀλίγοι πάνυ ἐξ ἀπάντων χωροῦσιν—ἀλλὰ μείζον τι ἀπάσῃ τῇ πόλει ἀγαθὸν ἐκ τούτου καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις προσκτώμενοι· κοινὸς γάρ τις ἀγὼν ἄλλος ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς πολίταις πρόκειται καὶ στέφανος

οὐ πίτυρος οὐδὲ κοτίνου ἢ σελίνων, ἀλλ' ὅς ἐν αὐτῇ συλλαβῶν ἔχει τὴν ἀνθρώπων εὐδαιμονίαν, οἷον ἐλευθερίαν λέγω αὐτοῦ τε ἐκάστου ἰδίᾳ καὶ κοινῇ τῆς πατρίδος καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν καὶ ἐορτῶν πατρίων ἀπόλαυσιν καὶ οἰκείων σωτηρίαν καὶ συνόλους τὰ κάλλιστα, ὧν ἂν τις εὐξαιτο γενέσθαι οἱ παρὰ τῶν θεῶν· ταῦτα πάντα τῇ στεφάνῳ, ὃν φημι, συναναπέπλεκται καὶ ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου περιγίγνεται, ἐφ' ὃν αἱ ἀσκήσεις αὐταὶ καὶ οἱ πόνοι ἄγουσιν.

16 ANAX. Εἶτα, ὦ θαυμάσιε Σόλων, τοιαυτὰ μοι καὶ τηλικαυτὰ ἔχων ἄθλα διεξιέναι μῆλα καὶ σέλινα διηγοῦ καὶ θαλλὸν ἐλαίας ἀγρίας καὶ πίτυν ;

ΣΟΛ. Καὶ μὴν, ὦ Ἀνάχαρσι, οὐδ' ἐκεῖνά σοι ἔτι δόξει μικρὰ εἶναι, ὁπόταν, ἃ λέγω, καταμάθῃς· ἀπὸ γάρ τοι τῆς αὐτῆς γνώμης γίγνεται καὶ μέρη πάντα ταυτὰ ἐστί· μικρὰ τοῦ μεζονος ἐκείνου ἀγῶνος καὶ τοῦ στεφάνου, ὃν κατέλεξα, τοῦ πανευδαίμονος. ὁ δὲ λόγος οὐκ οἶδ' ὅπως ὑπερβάς τὴν τάξιν, ἐκείνων πρότερον ἐπεμνήσθη τῶν Ἴσθμοι γιγνομένων καὶ Ὀλυμπίαςι καὶ ἐν Νεμέᾳ. πλὴν ἀλλὰ νῶ—σχολὴν γὰρ ἄγομεν καὶ σύ, ὡς φῆς, προθυμῇ ἀκούειν—ἀναδραμούμεθα βραδίως πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν κοινὸν ἀγῶνα, δι' ὃν φημι πάντα ταῦτα ἐπιτηδεύεσθαι.

ANAX. Ἄμεινον, ὦ Σόλων, οὕτως· καθ' ὁδὸν γὰρ ἂν ἡμῖν ὁ λόγος μᾶλλον προχωροίη καὶ τάχ' ἂν ἴσως ἀπὸ τούτων πεισθεῖην μὴδ' ἐκείνων ἔτι καταγελᾶν, εἴ τινα ἴδοιμι σεμνυνόμενον κοτίνῳ ἢ σελίῳ ἐστεφανωμένον. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ἐς τὸ σύσκιον ἐκεῖσε ἐπελθόντες, καθίσωμεν ἐπὶ τῶν θάκων, ὡς μὴ ἐνοχλοῖεν ἡμῖν οἱ ἐπικεκραγότες τοῖς παλαίουσιν· ἄλλως τε—εἰρήσεται γὰρ—οὐδὲ τὸν ἥλιον ἔτι βραδίως ἀνέχομαι δξὺν καὶ φλογώδη ἐμπίπτοντα γυμνῇ τῇ κεφαλῇ· τὸν γὰρ πῖλόν μοι ἀφελεῖν οἴκοθεν ἔδοξεν, ὡς μὴ μόνος ἐν ὑμῖν ξενίζοιμι τῷ σχήματι. ἡ δὲ ὥρα τοῦ ἔτους ὅ,τι περ τὸ πυρωδέ-

σταστόν ἐστιν, τοῦ ἀστέροσ, ὃν ὑμεῖς κύνα φατέ, πάντα καταφλέγοντος καὶ τὸν ἀέρα ξηρὸν καὶ διακατῆ τιθέντος ὃ τε ἥλιος κατὰ μεσημβρίαν ἤδη ὑπὲρ κεφαλῆς ἐπικείμενος φλογμὸν τοῦτον οὐ φορητὸν ἐπάγει τοῖς σώμασιν. ὥστε καὶ σοῦ θαυμάζω, ὅπως γηραιὸς ἤδη ἄνθρωπος οὔτε ἰδίαις πρὸς τὸ θάλασπος, ὡσπερ ἐγώ, οὔτε ὅλως ἐνοχλουμένῳ ἔοικας οὐδὲ περιβλέπεις σύσκιόν τι, ἔνθα ὑποδύη, ἀλλὰ δέχῃ τὸν ἥλιον εὐμαρῶς.

ΣΟΛ. Οἱ μάταιοι γὰρ οὗτοι πόνοι, ὦ Ἀνάχασι, καὶ αἱ συνεχεῖς ἐν τῇ πηλῷ κυβιστήσεις, καὶ αἱ ὑπαίθριοι ἐν τῇ φάμμῳ ταλαιπωρίαὶ τοῦτο ἡμῖν τὸ ἀμυντήριον παρέχουσι πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου βολὰς καὶ οὐκέτι πῖλου δεόμεθα, ὅς τὴν ἀκτίνα κωλύσει καθικνεῖσθαι τῆς κεφαλῆς. ἀπίωμεν δ' οὖν.

Καὶ ὅμως μὴ καθάπερ νόμοις προσέξεις, οἷς ἂν λέγω πρὸς 17' σέ, ὡς ἐξ ἅπαντος πιστεύειν αὐτοῖς, ἀλλ', ἔνθα ἂν σοι μὴ ὀρθῶς τι λέγεσθαι δοκῇ, ἀντιλέγειν εὐθὺς καὶ διευθύνειν τὸν λόγον· δυοῖν γὰρ θατέρου πάντως οὐκ ἂν ἁμάρτοιμεν, ἢ σέ βεβαίως πεισθῆναι ἐκχέαντα, ὅποσα οἷσι ἀντιλεπτέα εἶναι, ἢ ἐμὲ ἀναδιδαχθῆναι, ὡς οὐκ ὀρθῶς γιγνώσκω περὶ αὐτῶν· καὶ ἐν τούτῳ πᾶσα ἂν σοι ἢ πόλις Ἀθηναίων οὐκ ἂν φθάνοι χάριν ἡμολογοῦσθαι ὅσα γὰρ ἂν ἐμὲ παιδεύτης καὶ μεταπέσισης πρὸς τὸ βέλτιον, ἐκείνην τὰ μέγιστα ἔσῃ ὠφεληκῶς. οὐδὲν γὰρ ἂν ἀποκρυφαίμην αὐτήν, ἀλλ' εὐθὺς εἰς τὸ μέσον καταθήσω φέρων καὶ καταστάς ἐν τῇ Πηνυκί ἐρῶ πρὸς ἅπαντας, « Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ μὲν ὑμῖν ἔγραψα τοὺς νόμους, οἷους ὧμην ὠφελιμωτάτους ἔσεσθαι τῇ πόλει, ὃ δὲ ξένος οὕτως » — δείξας σέ, ὦ Ἀνάχασι — « Σκύθης μὲν ἐστι, σοφὸς δὲ ὢν μετεπαίδευσέ με καὶ ἄλλα βελτίω μαθήματα καὶ ἐπιτηδεύματα ἐδιδάξατο· ὥστε εὐεργέτης ὑμῶν ὁ ἀνὴρ ἀναγεγράφθω καὶ χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε παρά τοὺς ἐπωνύμους ἢ ἐν πόλει παρά τὴν Ἀθηναῖν ». καὶ εὖ ἴσθι, ὡς οὐκ

αίσχυνεῖται ἢ Ἀθηναίων πόλις παρὰ βαρβάρου καὶ ξένου τὰ συμφέροντα ἐκμανθάνοντες.

- 18 ANAX. Τοῦτο ἐκεῖνο ἦν ἄρα, ὃ ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἤκουον τῶν Ἀθηναίων, ὡς εἶητε εἰρωνες ἐν τοῖς λόγοις. ἐπεὶ πόθεν ἂν ἐγὼ, νομᾶς καὶ πλάνης ἄνθρωπος, ἐφ' ἀμάξης βεβιωκῶς, ἄλλοτε ἄλλην γῆν ἀμείβων, πόλιν δὲ οὔτε οἰκήσας πώποτε οὔτε ἄλλοτε ἢ νῦν ἐωρακῶς, περὶ πολιτείας διεξίσιμι καὶ διδάσκωμι αὐτόχθονας ἄνδρας, πόλιν ταύτην ἀρχαιοτάτην τούτοις ἤδη χρόνοις ἐν εὐνομίᾳ κατακηκότας, καὶ μάλιστα σέ, ὦ Σόλων, ᾧ τοῦτο, ὡς φασιν, ἐξ ἀρχῆς τὸ μάθημα ἐγένετο, ἐπίστασθαι ὅπως ἂν ἄριστα πόλις οἰκοῖτο καὶ οἰσισι νόμοις χρωμένῃ εὐδαιμονήσειε; πλὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὡς νομοθέτῃ πειστέον σοι, καὶ ἀντερῶ, ἦν τί μοι δοκῆ μὴ ὀρθῶς λέγεσθαι, ὡς βεβαιότερον μάθοιμι. καὶ ἰδοὺ γὰρ ἤδη ἐκφυγόντες τὸν ἥλιον ἐν τῇ συνηρεφεί ἐσμεν, καὶ καθέδρα μάλα ἡδεῖα καὶ εὐκαιρος ἐπὶ ψυχροῦ τοῦ λίθου.

Λέγε οὖν τὸν λόγον ἐξ ἀρχῆς, καθ' ὃ τι τοὺς νέους παραλαβόντες ἐκ παιδῶν εὐθὺς διαπονεῖτε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄριστοι ἄνδρες ἀποβαίνουσιν ἐκ τοῦ πηλοῦ καὶ τῶν ἀσκημάτων τούτων καὶ τί ἢ κόνις καὶ τὰ κυδιστήματα συντελεῖ πρὸς ἀρετὴν αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ δὴ μάλιστα ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ἐπόθουν ἀκοῦσαι· τὰ δ' ἄλλα εἰς ὕστερον διδάξῃ με κατὰ καιρὸν ἕκαστον ἐν τῷ μέρει. ἐκεῖνου μέντοι, ὦ Σόλων, μέμνησό μοι παρὰ τὴν ῥῆσιν, ὅτι πρὸς ἄνδρα βάρβαρον ἐρεῖς, λέγω δέ, ὡς μὴ περιπλέκης μηδὲ ἀπομηκύνῃς τοὺς λόγους· δέδρα γὰρ μὴ ἐπιλανθάνωμαι τῶν πρώτων, εἰ τὰ μετὰ ταῦτα πολλὰ ἐπιρρέοι

- 19 ΣΟΛ. Σὺ τοῦτο, ὦ Ἀνάχαρσι, ταμιεύσῃ ἄμεινον, ἔνθα ἂν σοι δοκῆ μὴ πάνυ σαφῆς ὁ λόγος εἶναι ἢ πόρρω σοι ἀποπλανᾶσθαι εἰκῆ βέων· ἐρήσῃ γὰρ μεταξὺ ὅτι ἂν ἐθέλῃς καὶ διακόψεις αὐτοῦ τὸ μῆκος. ἦν μέντοι μὴ ἐξαγώνια μηδὲ πόρρω τοῦ σκοποῦ τὰ λεγόμενα ἦ, κωλύσει οὐδέν, οἶμαι, εἰ καὶ

μακρὰ λέγοιτο· ἐπεὶ καὶ τῇ βουλῇ τῇ ἐξ Ἀρείου πάγου· ἢ περ τὰς φονικὰς ἡμῖν δίκας δικάζει, πάτριον οὕτω ποιεῖν. ὀπόταν γὰρ ἀνελθοῦσα εἰς τὸν πάγον συγκαθέζεται φόνου ἢ τραύματος ἐκ προνοίας ἢ πυρκαϊᾶς δικάσοντες, ἀποδίδοται λόγος ἑκατέρῳ τῶν κρινομένων καὶ λέγουσιν ἐν τῷ μέρει ὃ μὲν διώκων ὃ δὲ φεύγων ἢ αὐτοί, ἢ ῥήτορας ἀναβιβάζονται τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ αὐτῶν. οἱ δὲ ἔστ' ἂν μὲν περὶ τοῦ πράγματος λέγωσιν, ἀνέχεται ἡ βουλή καθ' ἡσυχίαν ἀκούουσα· ἢν δέ τις ἢ φροῖμιον εἶπη πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εὐνουστέρους ἀπεργάσαιτο αὐτούς, ἢ οἰκτον ἢ δεινώσιν ἔξωθεν ἐπάγη τῷ πράγματι, — οἷα πολλὰ ῥητόρων παιδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μηχανῶνται — παρελθὼν ὁ κῆρυξ κατεσιώπησεν εὐθύς οὐκ ἔων ληρεῖν πρὸς τὴν βουλήν καὶ περιπέττειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἀεροπαγίται βλέποισιν.

Ὡστε καὶ σέ, ὦ Ἄναχαρσι, Ἀεροπαγίτην ἐν τῷ παρόντι ποιῶμαι ἔγωγε, καὶ κατὰ τὸν τῆς βουλῆς μου νόμον ἄκουε καὶ σιωπῶν κέλευε, ἢν αἰσθη καταρρητορευόμενος· ἄχρι δ' ἂν οἰκεία τῷ πράγματι λέγεται, ἐξέστω ἀπομηκύνειν. οὐδὲ γὰρ ὑφ' ἡλίφ ἔτι ποιησόμεθα τὴν συνουσίαν, ὡς ἄχθεσθαι, εἰ ἀποτείνοιτο ἢ ῥῆσις, ἀλλὰ ἢ τε σικιά πυκνή καὶ ἡμεῖς σχολὴν ἄγομεν.

ANAX. Εὐγνώμονά σου ταῦτα, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε ἤδη χάριν οὐ μικρὰν οἶδά σοι καὶ ἐπὶ τούτοις, ὅτι πάρεργον τοῦ λόγου καὶ τὰ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ γιγνόμενα ἐδιδάξω με, θαυμάσια ὡς ἀληθῶς καὶ ἀγαθῶν βουλευτῶν ἔργα πρὸς ἀλήθειαν οἰσόντων τὴν ψῆφον. ἐπὶ τούτοις οὖν ἤδη λέγε, καὶ ὁ Ἀεροπαγίτης ἐγὼ — τοῦτο γὰρ ἔθου με — κατὰ σχῆμα τῆς βουλῆς ἀκούσομαί σου.

ΣΟΛ. Οὐκοῦν διὰ βραχέων προακοῦσαι χρή σε, ἃ περὶ πόλεως καὶ πολιτῶν ἡμῖν δοκεῖ· πόλιν γὰρ ἡμεῖς οὐ τὰ οἰκοδομήματα ἡγούμεθα εἶναι, οἷον τείχη καὶ ἱερά καὶ νεωσοί-

κους, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὡσπερ σωμαί τι ἐδραῖον καὶ ἀκίνητον ὑπάρχειν ἐς ὑποδοχὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν πολιτευομένων, τὸ δὲ πᾶν κύρος ἐν τοῖς πολίταις τιθέμεθα· τούτους γὰρ εἶναι τοὺς ἀναπληροῦντας καὶ διατάττοντας καὶ ἐπιτελοῦντας ἕκαστα καὶ φυλάττοντας, οἷόν τι ἐν ἡμῖν ἐκάστω ἐστὶν ἢ ψυχῇ. τοῦτο δὴ τοῖνυν κατανοήσαντες ἐπιμελούμεθα μὲν, ὡς ὄρας, καὶ τοῦ σώματος τῆς πόλεως, κατακοσμοῦντες αὐτό, ὡς κάλλιστον ἡμῖν εἶη, ἔνδοθεν τε οἰκοδομήμασι κατεσκευασμένον καὶ ταῖς ἔκτοσθεν ταύταις περιβολαῖς ἐς τὸ ἀσφαλέστατον πεφραγμένον. μάλιστα δὲ καὶ ἐξ ἅπαντος τοῦτο προνοοῦμεν, ὅπως οἱ πολῖται ἀγαθοὶ μὲν τὰς ψυχάς, ἰσχυροὶ δὲ τὰ σώματα γίγνοιτο· τοὺς γὰρ ταιούτους σφίσι τε αὐτοῖς καλῶς χρῆσθαι ἐν εἰρήνῃ συμπολιτευομένους καὶ ἐκ πολέμου σώσειν τὴν πόλιν καὶ ἐλευθέραν καὶ εὐδαίμονα διαφυλάξειν.

Τὴν μὲν δὴ πρώτην ἀνατροφὴν αὐτῶν μητράσι καὶ τίτθαις καὶ παιδαγωγοῖς ἐπιτρέπομεν ὑπὸ παιδείαις ἐλευθερίοις ἄγειν τε καὶ τρέφειν αὐτούς· ἐπειδὴν δὲ συνετοὶ ἤδη γίγνονται τῶν καλῶς ἐχόντων καὶ αἰδῶς καὶ ἐρύθημα καὶ φόβος καὶ ἐπιθυμία τῶν ἀρίστων ἀναφύηται αὐτοῖς καὶ αὐτὰ ἤδη τὰ σώματα ἀξιόχρεα δοκῆ πρὸς τοὺς πόνους, παγιώτερα γιγνόμενα καὶ πρὸς τὸ ἰσχυρότερον συνιστάμενα, τηνικαῦτα ἤδη παραλαβόντες αὐτοὺς διδάσκομεν ἄλλα μὲν τῆς ψυχῆς μαθήματα καὶ γυμνάσια προτιθέντες, ἄλλως δὲ πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰ σώματα ἐθίζοντες· οὐ γὰρ ἱκανὸν ἡμῖν ἔδοξεν αὐτὸ μόνον φῦναι, ὡς ἔφη ἕκαστος, ἦτοι κατὰ τὸ σῶμα ἢ κατὰ τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ παιδεύσεως καὶ μαθημάτων ἐπ' αὐτοὺς δεόμεθα, ὑφ' ὧν τὰ τε εὐφυῶς διακείμενα βελτίω παρὰ πολὺ γίγνοιτο ἂν καὶ τὰ φαύλως ἔχοντα μετακοσμοῖτο πρὸς τὸ βέλτιον. καὶ τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γεωργῶν, οἳ τὰ φυτὰ, μέχρι μὲν πρόσγεια καὶ νήπιά ἐστι, σκέπουσι καὶ περι-

φράττουσιν, ὡς μὴ βλάπτοιτο ὑπὸ τῶν πνευμάτων, ἐπειδὴν δὲ ἤδη παχύνηται τὸ ἔρνος, τηνικαῦτα περιτέμνουσί τε τὰ περιττά καὶ παραδιδόντες αὐτὰ τοῖς ἀνέμοις δονεῖν καὶ διασαλεύειν καρπιμώτερα ἐξεργάζονται.

Τὴν μὲν τοίνυν ψυχὴν μουσικῇ τὸ πρῶτον καὶ ἀριθμητικῇ 21 ἀναρριπίζομεν καὶ γράμματα γράψασθαι καὶ τορῶς αὐτὰ ἐπιλέξασθαι διδάσκομεν· προϋῶσι δὲ ἤδη σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας καὶ ἔργα παλαιὰ καὶ λόγους ὠφελίμους ἐν μέτροις· κατακοσμήσαντες, ὡς μᾶλλον μνημονεύοιεν, ῥαψῶδουμέν αὐτοῖς, οἱ δὲ καὶ ἀκούοντες ἀριστείας τινὰς καὶ πράξεις ἀοιδίμους ὀρέγονται κατὰ μικρὸν καὶ πρὸς μίμησιν ἐπεγείρονται, ὡς καὶ αὐτοὶ ἄδουσιν καὶ θαυμάζουσιν ὑπὸ τῶν ὑστερον, οἷα πολλὰ Ἡσίοδος τε ἡμῖν καὶ Ὀμηρος ἐποίησαν. ἐπειδὴν δὲ πλησιάζωσι πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ δέη αὐτοῦς ἤδη μεταχειρίζεσθαι τὰ κοινὰ—καίτοι ἔξω τοῦ ἀγῶνος ἴσως ταῦτα· οὐ γὰρ ὅπως τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀσκούμεν, ἐξ ἀρχῆς προὔκειτο εἰπεῖν, ἀλλὰ δι' ὅ τι τοῖς τοιοῦτοις πόνοις καταγυμνάζειν αὐτοὺς ἀξιούμεν. ὥστε αὐτὸς ἐμαυτῷ σιωπᾶν προστάττω, οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα οὐδὲ τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ, ὅς ὑπ' αἰδοῦς, οἶμαι, ἀνέχη ληροῦντα ἤδη τοσαῦτα ἔξω τοῦ πράγματος.

ANAX. Εἰπέ μοι, ὦ Σόλων, πρὸς δὲ δὴ τοὺς τὰ ἀναγκαῖότατα μὴ λέγοντας ἐν Ἀρείῳ πάγω, ἀλλὰ ἀποσιωπῶντας, οὐδὲν τῇ βουλῇ πρόδοτιμον ἐπινενόγηται;

ΣΟΛ. Τί τοῦτο ἤρου με; οὐδέπω γὰρ δῆλον.

ANAX. Ὅτι τὰ κάλλιστα καὶ ἐμοὶ ἀκουσαι ἤδιστα παρεῖς, τὰ περὶ τῆς ψυχῆς, τὰ ἤττον ἀναγκαῖα λέγειν διανοῆ, γυμνάσια καὶ διαπονήσεις τῶν σωμάτων.

ΣΟΛ. Μὲμνημαι γάρ, ὦ γενναῖε, τῶν ἀπ' ἀρχῆς προρρήσεων καὶ ἀποπλανᾶν οὐ βούλομαι τὸν λόγον, μὴ σου ἐπιταράξῃ τὴν μνήμην ἐπιρρέων. πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐρῶ διὰ βραχείων,

ὡς οἶόν τε· τὸ γὰρ ἀκριβὲς τῆς περὶ αὐτῶν διασκέψεως ἐτέρου ἂν εἶη λόγου.

- 22 Ῥυθμιζομεν οὖν τὰς γνώμας αὐτῶν νόμους τε τοὺς κοινοὺς ἐκδιδάσκοντες, οἱ δημοσίᾳ πᾶσι πρόκεινται ἀναγινώσκειν μεγάλοις γράμμασιν ἀναγεγραμμένοι, κελεύοντες ἅ τε χρῆ ποιεῖν καὶ ὧν ἀπέχεσθαι, καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις, παρ' ὧν λέγειν τὰ δέοντα ἐκμανθάνουσι καὶ πράττειν τὰ δίκαια καὶ ἐκ τοῦ ἴσου ἀλλήλοις συμπολιτεύεσθαι καὶ μὴ ἐφίεσθαι τῶν αἰχρῶν καὶ ὀρέγεσθαι τῶν καλῶν, βίαιον δὲ μὴδὲν ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες οὗτοι σοφισταὶ καὶ φιλόσοφοι πρὸς ἡμῶν ὀνομάζονται.

Καὶ μέντοι καὶ ἐς τὸ θέατρον συνάγοντες αὐτοὺς δημοσίᾳ παιδεύομεν ὑπὸ κωμωδίαις καὶ τραγωδίαις, ἀρετὰς τε ἀνδρῶν παλαιῶν καὶ κακίας θεωμένους, ὡς τῶν μὲν ἀποτρέποιτο, ἐπ' ἐλεῖνα δὲ σπεύδοιεν, τοῖς δέ γε κωμωδοῖς καὶ ἀποσκώπτειν καὶ λοιδορεῖσθαι ἐφίεμεν ἐς τοὺς πολίτας, οὓς ἂν αἰσχροὶ καὶ ἀνάξια τῆς πόλεως ἐπιτηδεύοντας αἴσθωνται, αὐτῶν τε ἐκείνων χάριν, ἀμείνους γὰρ οὕτω γίγνονται ὄνειδιζόμενοι, καὶ τῶν πολλῶν, ὡς φεύγοιεν τὸν ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις ἔλεγχον.

- 23 ΑΝΑΧ. Εἶδον, ὦ Σόλων, οὓς φῆς τοὺς τραγωδοὺς καὶ κωμωδοὺς, εἴ γε ἐκεῖνοί εἰσιν, ὑποδήματα μὲν βαρῆα καὶ ὑψηλὰ ὑποδεδεμένοι, χρυσαῖς δὲ ταινίαις τὴν ἐσθῆτα πεποικιλμένοι, κράνη δὲ ἐπικείμενοι παγγέλοια, κεχηγνῶτα παμμέγεθες· αὐτοὶ δὲ ἔνδοθεν μεγάλα τε ἐκεκράγεσαν καὶ διέβαινον οὐκ οἶδ' ὅπως ἀσφαλῶς ἐν τοῖς ὑποδήμασι. Διονύσφ δέ, οἶμαι, τότε ἢ πόλις ἐώρταζεν. οἱ δὲ κωμωδοὶ βραχύτεροι μὲν ἐκείνων καὶ πεζοὶ καὶ ἀνθρωπινώτεροι καὶ ἤττον ἐβόων, κράνη δὲ πολὺ γελοιότερα, καὶ τὸ θέατρον γοῦν ἅπαν ἐγάλα ἐπ' αὐτοῖς. ἐκείνων δὲ τῶν ὑψηλῶν σκυθρωποὶ ἅπαντες ἦκουον, οἰκτίροντες, οἶμαι, αὐτοὺς πέδας τηλικαύτας ἐπισυρομένους.

ΣΟΛ. Οὐκ ἐκείνους, ὦγαθέ, ὄκτιρον, ἀλλὰ ποιητῆς ἴσως ἀρχαίαν τινα συμφορὰν ἐπεδείκνυτο τοῖς θεαταῖς καὶ ῥήσεις οἰκτρὰς ἐτραγῶδει πρὸς τὸ θέατρον, ὅφ' ὧν ἐς δάκρυα κατεσπῶντο οἱ ἀκούοντες. εἰκὸς δέ σε καὶ αὐλοῦντας ἑωρακέναι τινὰς τότε, καὶ ἄλλους συνάδοντας, ἐν κύκλῳ συνεστῶτας. οὐδ' αὐτά, ὦ Ἄναχαρσι, ἀχρεῖα ἄσματα καὶ αὐλῆματα. τούτοις δ' οὖν ἅπασι καὶ τοῖς τοιούτοις παραθηγόμενοι τὰς ψυχὰς ἀμείνους ἡμῖν γίνονται.

Τὰ δὲ δὴ σώματα, ὅπερ μάλιστα ἐπόθεις ἀκοῦσαι, ὧδε 24 καταγυμνάζομεν· ἀποδύσαντες αὐτά, ὡς ἔφην, οὐκέτι ἀπαλὰ καὶ τέλειον ἀσυμπαγῆ ὄντα, πρῶτον μὲν ἐθίζειν ἀξιόμην πρὸς τὸν ἀέρα, συνοικειοῦντες αὐτὰ ταῖς ὥραις ἐκάσταις, ὡς μήτε θάλπος δυσχεραίνειν μήτε πρὸς κρύος ἀπαγορεύειν, ἔπειτα δὲ χραιομεν ἐλαίῳ καὶ καταμαλάττομεν, ὡς εὐτονώτερα γίγνεται· ἄτοπον γάρ, εἰ τὰ μὲν σκύτη νομίζομεν ὑπὸ τῇ ἐλαίῳ μαλαττόμενα δυστραγέστερα καὶ πολλῷ διαρκέστερα γίγνεσθαι, νεκρά γε ἤδη ὄντα, τὸ δ' ἔτι ζωῆς μετέχον σῶμα μὴ ἂν ἄμεινον ἡγοίμεθα ὑπὸ τοῦ ἐλαίου διατεθῆναι.

Τοῦντεῦθεν ποικίλα τὰ γυμνάσια ἐπινοήσαντες καὶ διδασκάλους ἐκάστων ἐπιστήσαντες τὸν μὲν τινα πυκτεύειν, τὸν δὲ παγκρατιάζειν διδάσκομεν, ὡς τούς τε πόνους καρτερεῖν ἐθίζονται καὶ ὁμοσε χωρεῖν ταῖς πληγαῖς μηδὲ ἀποτρέποντο δέει τῶν τραυμάτων. τοῦτο δὲ ἡμῖν δύο τὰ ὠφελιμώτατα ἐξεργάζεται ἐν αὐτοῖς, θυμοειδεῖς τε παρασκευάζον ἐς τοὺς κινδύνους καὶ τῶν σωμάτων ἀφειδεῖν, καὶ προσέτι ἐρρωσθαι καὶ καρτεροὺς εἶναι.

Ὅσοι δὲ αὐτῶν κάτω συννευκότες παλαίουσι, καταπίπτειν τε ἀσφαλῶς μανθάνουσι καὶ ἀνίστασθαι εὐμαρῶς καὶ ὠθισμοὺς καὶ περιπλοκάς καὶ λυγισμοὺς καὶ ἄγχεσθαι δύνασθαι καὶ ἐς ὕψος ἀναβαστάσαι τὸν ἀντίπαλον, οὐκ ἀχρεῖα

οὐδὲ οὗτοι ἐκμελετῶντες, ἀλλὰ ἐν μὲν τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον ἀναμφιβόλως κτώμενοι· δυσπαθέστερα γὰρ καὶ καρτερώτερα τὰ σώματα γίγνεται αὐτοῖς διαπονούμενα. ἕτερον δὲ οὐδὲ αὐτὸ μικρόν· ἔμπειροι γὰρ δὴ ἐκ τούτου καθίστανται, εἴ ποτε ἀφίκοντο εἰς χρεῖαν τῶν μαθημάτων τούτων ἐν ὄπλοις· δῆλον γὰρ ὅτι καὶ πολεμίῳ ἀνδρὶ ὁ τοιοῦτος συμπλακεία καταρρίψει τε θάπτον ὑποσκελίσας καὶ καταπεσῶν εἴσεται ὡς ῥῆστα ἐξανίστασθαι.

Πάντα γὰρ ταῦτα, ὧ Ἄνάχαρσι, ἐπ' ἐκείνον τὸν ἀγῶνα ποριζόμεθα, τὸν ἐν τοῖς ὄπλοις, καὶ ἡγούμεθα πολλοὶ ἀμείνοσι χρήσεσθαι τοῖς οὕτως ἀσκηθεῖσιν, ἐπειδὴν πρότερον αὐτῶν γυμνὰ τὰ σώματα καταμαλάξαντες καὶ διαπονήσαντες ἐρρωμενέστερα καὶ ἀλκιμώτερα ἐξεργασώμεθα καὶ κοῦφα καὶ εὔτονα καὶ τὰ αὐτὰ βάρεια τοῖς ἀνταγωνισταῖς.

- 25 Ἐννοεῖς γάρ, οἴμαι, τὸ μετὰ τοῦτο, οἷους εἰκὸς σὺν ὄπλοις ἔσσεσθαι τοὺς καὶ γυμνοὺς ἂν φόβον τοῖς δυσμενέσιν ἐμποιήσαντας, οὐ πολυσαρκίαν ἀργὸν καὶ λευκὴν ἢ ἀσαρκίαν μετὰ ὠχρότητος ἐπιδεικνυμένους, οἷα γυναικῶν σώματα ὑπὸ σκιᾷ μεμαρασμένα, τρέμοντα ἰδρωτὶ τε πολλῇ εὐθὺς βρόμενα καὶ ἀσθμαίνοντα ὑπὸ τῆς κράναι, καὶ μάλιστα ἦν καὶ ὁ ἥλιος, ὥσπερ νῦν, τὸ μεσημβρινὸν ἐπιφλέγη. οἷς τί ἂν τις χρήσαιτο διψῶσι καὶ τὸν κονιορτὸν οὐκ ἀνεχομένοις καί, εἰ αἷμα ἴδοιεν, εὐθὺς ταραττομένοις καὶ προαποθνήσκουσι πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι καὶ εἰς χεῖρας ἔλθειν τοῖς πολεμίοις; οὔτοι δὲ ἡμῖν ὑπέρυθμοι ἐς τὸ μελάντερον ὑπὸ τοῦ ἡλίου κεχρωσμένοι καὶ ἄρρενωποί, πολὺ τὸ ἔμφυχον καὶ θερμὸν καὶ ἀνδρῶδες ἐπιφαίνοντες, τσαύτης εὐεξίας ἀπολαύοντες, οὔτε ξικνοὶ καὶ κατεσκληρότες οὔτε περιπληθεῖς ἐς βάρος, ἀλλὰ ἐς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένοι, τὸ μὲν ἀχρεῖον τῶν σαρκῶν καὶ περιττὸν τοῖς ἰδρωσιν ἐξαναλωκότες, ὃ δὲ ἰσχὺν καὶ τόνον παρῆχεν, ἀμιγῆς τοῦ φαύλου περιλειμμένον ἐρρω-

μένως φυλάττοντες· ὅπερ γὰρ δὴ οἱ λικμῶντες τὸν πυρὸν, τοῦτο ἡμῖν καὶ τὰ γυμνάσια ἐργάζεται· ἐν τοῖς σώμασι, τὴν μὲν ἄχνην καὶ τοὺς αἰθέρας ἀποφυσῶντα, καθαρὸν δὲ τὸν καρπὸν διευκρινούοντα καὶ προσσωρεύοντα.

Καὶ διὰ τοῦτο ὑγιαίνειν τε ἀνάγκη καὶ ἐπὶ μῆκιστον διαρ- 26
 κειν ἐν τοῖς καμάτοις· ὅψέ τε ἂν ἰδίειν ὁ τοιοῦτος ἄρξαιτο καὶ ὀλιγάκις ἂν ἀσθαινωῶν φανείη· ὥσπερ εἰ πῦρ τις φέρων ἄμα ἐμβάλοι ἐς πυρὸν αὐτὸν καὶ ἐς τὴν καλάμην αὐτοῦ καὶ ἐς τὴν ἄχνην—αὐθις γὰρ ἐπὶ τὸν λικμῶντα ἐπάνειμι— θάπτον ἂν, οἶμαι, παρὰ πολὺ ἢ καλάμη ἀναφλεγείη, ὁ δὲ πυρὸς κατ' ὀλίγον οὔτε φλογὸς μεγάλης ἀνισταμένης οὔτε ὑπὸ μιᾶ τῇ ὀρμῇ, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ὑποτυφόμενος χρόνῳ ὕστερον καὶ αὐτὸς ἂν κατακαυθείη. οὐ ταίνυν οὐδὲ νόσος οὐδὲ κάματος ἐς τοιοῦτο σῶμα ἐμπεσόντα βραδίως ἐλέγξειεν ἂν οὐδ' ἐπικρατήσειεν εὐμαρῶς· τὰ ἔνδοθεν γὰρ εὐ παρεσκευάσται αὐτῇ καὶ τὰ ἔξω μάλα καρτερῶς πέφρακται πρὸς αὐτά, ὡς μὴ παριέναι ἐς τὸ εἶσω μηδὲ παραδέχεσθαι μήτε ἥλιον μήτε κρῦος ἐπὶ λύμῃ τοῦ σώματος. πρὸς τε τὸ ἐνδιδὸν ἐν τοῖς πόνοις πολὺ τὸ θερμὸν τὸ ἐνδοθεν ἐπιρρέον, ἅτε ἐκ πολλοῦ προπαρασκευασμένον καὶ ἐς τὴν ἀναγκαίαν χρεῖαν ἀποκείμενον, ἀναπληροῖ εὐθὺς ἐπάρδον τῇ ἀκμῇ καὶ ἀκαμάτους ἐπὶ πλείστον παρέχεται· τὸ γὰρ προπονήσαι πολλὰ καὶ προκαμῖν οὐκ ἀνάλωσιν τῆς ἰσχύος, ἀλλ' ἐπίδοσιν ἐργάζεται, καὶ ἀναρριπιζομένη πλείων γίγνεται.

Καὶ μὴν καὶ δρομικούς εἶναι ἀσκοῦμεν αὐτούς, ἐς μῆκος τε 27
 διαρκεῖν ἐθίζοντες καὶ ἐς τὸ ἐν βραχεὶ ὠκύτερον ἐπικουφίζοντες· καὶ ὁ δρόμος οὐ πρὸς τὸ στερρόν καὶ ἀντίτυπον, ἀλλὰ ἐν ψάμμῳ βαθείᾳ, ἔνθα οὔτε βεθαίως ἀπερσεῖσαι τὴν θάσιν οὔτε ἐπιστηρίξαι βράδιον, ὑποσυρομένου πρὸς τὸ ὑπεῖκον τοῦ ποδός. ἀλλὰ καὶ ὑπεράλλεσθαι τάφρον, εἰ δέοι, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐμπόδιον, καὶ πρὸς τοῦτο ἀσκοῦνται ἡμῖν, εἶτι

καὶ μολυβδίδας χειροπληθεῖς ἐν ταῖς χεροῖν ἔχοντες. εἶτα περὶ ἀκοντίου βολῆς ἐς μῆκος ἀμιλλῶνται.

Εἶδες δὲ καὶ ἄλλο τι ἐν τῇ γυμνασίῳ χαλκοῦν περιφερές, ἀσπίδι μικρᾷ ἑοικός, ὄργανον οὐκ ἐχούση οὐδὲ τελαμῶνας, καὶ ἐπειράθης γε αὐτοῦ κειμένου ἐν τῇ μέσῃ καὶ ἐδόκει σοι βαρὺ καὶ δύσληπτον ὑπὸ λειότητος. ἐκεῖνο τοίνυν ἄνω τε ἀναρριπτοῦσιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ ἐς τὸ πόρρω φιλοτιμούμενοι, ὅστις ἐπὶ μῆκιστον ἐξέλθοι καὶ τοὺς ἄλλους ὑπερβάλοιτο· καὶ ὁ πόνος οὗτος ὦμους τε αὐτῶν κρατύνει καὶ τόνον τοῖς ἄκροις ἐντίθησιν.

28 Ὁ πηλὸς δὲ καὶ ἡ κόνις, ἅπερ σοι γελοιότερα ἐξ ἀρχῆς ἔδοξεν, ἄκουσον, ὦ θαυμάσιε, ὅτου ἕνεκα ὑποθέβληται. πρῶτον μὲν, ὡς μὴ ἐπὶ τὸ κραταιὸν ἢ πτώσις αὐτοῖς γίγνοιτο, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μαλακὸν ἀσφαλῶς πίπτουεν· ἔπειτα καὶ τὸν ὀλισθὸν ἀνάγκη πλείω γίγνεσθαι, ἰδρῶντων ἐν τῇ πηλῇ, ὃ σὺ ταῖς ἐγγέλεσιν εἴκαζες, οὐκ ἀχρεῖον οὐδὲ γελοῖον ὄν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐς ἰσχὺν καὶ τόνον οὐκ ὀλίγα συντελεῖ, ὅποταν οὕτως ἐχόντων ἀλλήλων ἀναγκάζωνται ἐγκρατῶς ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ συνέχειν διολισθάνοντας· αἵρεσθαί τε ἐν πηλῇ ἰδρωκότα μετ' ἐλαίου, ἐκπεσεῖν καὶ διαρρυῖναι τῶν χειρῶν σπουδάζοντα μὴ μικρὸν εἶναι νόμιζε. καὶ ταῦτα πάντα, ὡσπερ ἔφην ἔμπροσθεν, καὶ ἐς τοὺς πολέμους χρήσιμα, εἰ δέοι φίλον τρωθέντα βράδιως ἀράμενον ἐπεξεργεῖν ἢ καὶ πολέμιον συναρπάσαντα ἤκειν μετέωρον κομίζοντα. καὶ διὰ τοῦτο ἐς ὑπερβολὴν ἀσκοῦμεν τὰ χαλεπώτερα προτιθέντες, ὡς τὰ μικρότερα μακρῇ εὐκολότερον φέρειεν.

29 Τὴν μέντοι κόνιν ἐπὶ τὸ ἐναντίον χρησίμην οἴομεθα εἶναι, ὡς μὴ διολισθάνουεν συμπλεκόμενοι· ἐπειδὴν γὰρ ἐν τῇ πηλῇ ἀσκηθῶσι συνέχειν τὸ διαδιδρασκὸν ὑπὸ γλισχρότητος, ἐθίζονται καὶ ἐκφεύγειν αὐτοὶ ληφθέντες ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ ταῦτα ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι. καὶ μὴν καὶ τὸν ἰδρωτὰ συνέχειν

δοκεῖ ἢ κόνις ἀθρόον ἐκχεόμενον ἐπιπαττομένη καὶ ἐπὶ πολὺ διαρκεῖν ποιεῖ τὴν δύναμιν καὶ κώλυμα γίγνεται μὴ βλάπτεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἀραιοῖς τότε καὶ ἀνεφγῶσι τοῖς σώμασιν ἐμπιπτόντων· ἄλλως τε καὶ τὸν ῥύπον ἀποσμάξ καὶ στιλπνότερον ποιεῖ τὸν ἄνδρα. καὶ ἔγωγε ἠδέως ἀν παραστησάμενος πλησίον τῶν τε λευκῶν τινα ἐκείνων καὶ ὑπὸ σικιᾶ δεδιητημένων καὶ ὄν ἄν ἔλη τῶν ἐν τῷ Λυκείῳ γυμναζομένων, ἀπεπλύνας τὴν κόνιν καὶ τὸν πηλόν, ἐροίμην ἄν σε, ποτέρῳ ἄν ὅμοιος εὔξαιο γενέσθαι· οἶδα γὰρ ὡς αὐτίκα ἔλοιο ἄν ἐκ πρώτης προσόψεως, εἰ καὶ μὴ ἐπὶ τῶν ἔργων πειραθείης ἑκατέρου, συνεστηκῶς καὶ συγκεκροτημένους εἶναι μᾶλλον ἢ θρύπτεσθαι καὶ διαρρεῖν καὶ λευκὸς εἶναι ἀπορίᾳ καὶ φυγῇ εἰς τὰ εἴσω τοῦ αἵματος.

Ταῦτ' ἔστιν, ὦ Ἀνάχαρσι, ἃ τοὺς νέους ἡμεῖς ἀσκοῦμεν, ³⁰ οἰόμενοι φύλακας ἡμῖν τῆς πόλεως ἀγαθοὺς γενήσεσθαι καὶ ἐν ἐλευθερίᾳ βιώσεσθαι δι' αὐτούς, κρατοῦντες μὲν τῶν δυσμενῶν, εἰ ἐπίοιεν, φοβεροὶ δὲ τοῖς περιόικοις ὄντες, ὡς ὑποπτήσῃν τε καὶ ὑποτελεῖν ἡμῖν τοὺς πλείστους αὐτῶν. ἐν εἰρήνῃ τε αὐτὸ πολὺ ἀμείνουσιν αὐτοῖς χρώμεθα περὶ μηδὲν τῶν αἰσχυρῶν φιλοτιμουμένοις μηδ' ὑπ' ἀργίας ἐς ὕβριν τροπομένοις, ἀλλὰ περὶ τὰ τοιαῦτα διατρέβουσι καὶ ἀσχόλοις οὖσιν ἐν αὐτοῖς. καὶ ὅπερ ἔφην τὸ κοινὸν ἀγαθὸν καὶ τὴν ἄκραν πόλεως εὐδαιμονίαν, τοῦτ' ἔστιν, ὅποτε ἐς τε εἰρήνην καὶ ἐς πόλεμον τὰ ἄριστα παρεσκευασμένη φαίνοιτο ἢ νεότης, περὶ τὰ κάλλιστα ἡμῖν σπουδάζοντες.

ANAX. Οὐκοῦν, ὦ Σόλων, ἦν ποτε ὑμῖν ἐπίωσιν οἱ πολέ- ³¹ μιοι, χρισάμενοι τῇ ἐλαίῳ καὶ κονισάμενοι πρόϊτε καὶ αὐτοῖ, πῶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς προβεβλημένοι, κἀκείνοι δηλαδὴ ὑποπτήσσουσιν ὑμᾶς καὶ φεύγουσι, δεδιότες μὴ σφίσι κεχηνόσι πάττητε τὴν φάμμον ἐς τὸ στόμα, ἢ περιπηδήσαντες, ὡς κατὰ νότου γέννησθε, περιπλέξητε αὐτοῖς τὰ σκέλη περὶ

τὴν γαστέρα, καὶ διάγχιγτε ὑπὸ τὸ κράνος ὑποβαλόντες τὸν πῆχυν. καὶ νῆ Δί' οἱ μὲν τοξεύσουσι δῆλον ὅτι καὶ ἀκοντιοῦσιν, ὑμῶν δὲ ὡσπερ ἀδριάντων οὐ καθίξεται τὰ βέλη, κεχρωσμένων πρὸς τὸν ἥλιον καὶ πολὺ τὸ αἷμα πεπορισμένων· οὐ γὰρ καλάμη καὶ ἀθήρες ὑμεῖς ἐστέ, ὡς τάχιστα ἐνδιδόναι πρὸς τὰς πληγὰς, ἀλλὰ ὀψέ ποτε καὶ μόλις, κατατεμνόμενοι βαθεῖσι τοῖς τραύμασιν, αἷμα ὀλίγον ὑποδείξετε. τοιοῦτα γὰρ φῆς, εἰ μὴ πάνυ παρήκουσα τοῦ παραδείγματος.

32 Ἡ τὰς πανοπλίας ἐκείνας τότε ἀναλήψετε τὰς τῶν κωμωδῶν τε καὶ τραγωδῶν, καὶ ἦν προτεθῆ ὑμῖν ἕξοδος, ἐκείνα τὰ κράνη περιθήσεσθε τὰ κεχηγνότα, ὡς φοβερώτεροι εἴητε τοῖς ἐναντίοις μορμολυττόμενοι αὐτούς, καὶ ὑποδήσεσθε τὰ ὑψηλὰ ἐκείνα δηλαδὴ· φεύγουσί τε γὰρ, ἦν δέη, κοῦφα καί, ἦν διώκητε, ἄφυκτα τοῖς πολεμίοις ἔσται, ὑμῶν οὕτω μεγάλα διαβαινόντων ἐπ' αὐτούς. ἀλλ' ὅρα μὴ ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ κομψὰ λήρος ἢ καὶ παιδιὰ ἄλλως καὶ διατριβαὶ ἀργούσι καὶ βραθυμῶν ἐθέλουσι τοῖς νεανίσκοις. εἰ δὲ βούλεσθε πάντως ἐλεύθεροι καὶ εὐδαίμονες εἶναι, ἄλλων ὑμῖν γυμνασίων δεῖσει καὶ ἀσκήσεως ἀληθινῆς τοῖς ἐν τοῖς ὄπλοις, καὶ ἢ ἄμιλλα οὐ πρὸς ἀλλήλους μετὰ παιδιᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δυσμενεῖς ἔσται, μετὰ κινδύνων μελετῶσι τὴν ἀρετὴν. ὥστε ἀφέντες τὴν κόνιν καὶ τὸ ἔλαιον διδάσκετε αὐτοὺς τοξεύειν καὶ ἀκοντίζειν, μὴ κοῦφα διδόντες τὰ ἀκόντια καὶ οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἄνεμον, ἀλλ' ἔστω λόγχη βαρεῖα μετὰ συρισμοῦ ἐλιπτομένη καὶ λίθος χειροπληθῆς καὶ σάγαρις καὶ γέρρον ἐν τῇ ἀριστερᾷ καὶ θώραξ καὶ κράνος.

33 Ὡς δὲ νῦν ἔχετε, θεῶν τινος εὐμενεῖα σφίζεσθαι μοι δοκεῖτε, οἱ μηδέπω ἀπολώλατε ὑπὸ τινῶν ὀλίγων ψιλῶν ἐπιπεσόντων. ἰδοὺ γέ τοι, ἦν σπασάμενος τὸ μικρὸν τοῦτο ξιφίδιον τὸ παρά τὴν ζώνην μόνος ἐπεισπέσω τοῖς νέοις ὑμῶν ἅπασιν, αὐτοσοεὶ ἂν ἔλοιμι τὸ γυμνάσιον φυγόντων ἐκείνων

καὶ οὐδενὸς ἀντιβλέπειν τῷ σιδήρῳ τολμῶντος, ἀλλὰ περὶ τοὺς ἀνδριάντας ἂν περιστάμενοι καὶ περὶ τοὺς κίονας κατακρυπτόμενοι γέλωτα ἂν μοι παράσχοιεν δακρύνοντες οἱ πολλοὶ καὶ τρέμοντες. καὶ τότε ἂν ἴδοις οὐκέτι ἐρυθριῶντας αὐτοὺς τὰ σώματα, οἷοι νῦν εἰσιν, ἀλλὰ ὠχροὶ ἅπαντες αὐτίκα γένοιντ' ἂν ὑπὸ τοῦ δέους μεταβαφέντες. οὕτως ὑμᾶς ἢ εἰρήνην διατίθεικε βαθεῖα οὖσα, ὡς μὴ ἂν βραδίως ἀνασχέσθαι λόφον ἕνα κράνους πολεμίου ἰδόντας.

ΣΟΛ. Οὐ ταῦτα ἔφραξαν, ὦ Ἀνάχαρσι, Θρακῶν τε ὅσοι 34
μεθ' Εὐμόλπου ἐφ' ἡμᾶς ἐστράτευσαν καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν αἰ μετὰ Ἰππολύτης ἐλάσασαι ἐπὶ τῇ πόλει οὐδὲ ἄλλοι, ὅσοι ἡμῶν ἐν ὅπλοις ἐπειράθησαν. ἡμεῖς γάρ, ὦ μακάριε, οὐκ ἐπέιπερ οὕτω γυμνὰ τὰ σώματα ἐκπονοῦμεν τῶν νέων, διὰ τοῦτο καὶ ἀνοπλὰ ἐξάγομεν ἐπὶ τοὺς κινδύνους, ἀλλ' ἐπειδὴν καθ' αὐτοὺς ἄριστοι γένωνται, ἀσκοῦνται τὸ μετὰ τοῦτο ξὺν τοῖς ὅπλοις καὶ πολὺ ἄμεινον χρήσαιντ' ἂν αὐτοῖς οὕτω διακείμενοι.

ΑΝΑΧ. Καὶ ποῦ τοῦτο ὑμῖν ἔστιν τὸ γυμνάσιον τὸ ἐν τοῖς ὅπλοις; οὐ γὰρ εἶδον ἔγωγε ἐν τῇ πόλει τοιοῦτον οὐδὲν ἅπασαν αὐτὴν ἐν κύκλῳ περιελθῶν.

ΣΟΛ. Ἀλλὰ ἴδοις ἂν, ὦ Ἀνάχαρσι, ἐπὶ πλεόν ἡμῖν συνδιὰ τριφᾶς, καὶ ὅπλα ἐκάστῳ μάλα πολλὰ, οἷς χρώμεθα, ὀπότε ἀναγκαῖον ἦ, καὶ λόφους καὶ φάλαρα καὶ ἵππους καὶ ἱππέας σχεδὸν τὸ τέταρτον τῶν πολιτῶν. τὸ μέντοι ὀπλοφορεῖν αἰεὶ καὶ ἀκινάκην παρεζῶσθαι περιττὸν ἐν εἰρήνῃ οἰόμεθα εἶναι, καὶ πρόστιμόν γ' ἔστιν, ὅστις ἐν ἄστει σιδηροφοροίη μηδὲν δέον ἢ ὅπλα ἐξενέγκοι εἰς τὸ δημόσιον. ὑμεῖς δὲ συγγνωστοὶ ἐν ὅπλοις αἰεὶ βιοῦντες· τό τε γὰρ ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν ρᾶδιον ἔς ἐπιβουλήν, καὶ πολέμοιο μάλα πολλοὶ, καὶ ἄδηλον ὁπότε τις ἐπιστάς κοιμώμενον κατασπάσας ἀπὸ τῆς ἀμάξης φονεύσειεν ἢ τε πρὸς ἀλλήλους ἀπιστία, αὐθαίρετως

καὶ μὴ ἐν νόμῳ ξυμπολιτευομένων, ἀναγκαῖον αἰεὶ τὸν σίδηρον ποιεῖ, ὡς πλησίον εἶναι ἀμυνούντα, εἴ τις βιάζοιτο.

- 35 ANAX. Εἶτα, ὦ Σόλων, σιδηροφορεῖν μὲν οὐδενὸς ἀναγκαίου ἔνεκα περιττὸν ὑμῖν δοκεῖ καὶ τῶν ὄπλων φεῖδεσθε, ὡς μὴ διὰ χειρὸς ὄντα φθείροιτο, ἀλλὰ φυλάττετε ἀποκείμενα ὡς χρησόμενοι τότε, τῆς χρείας ἐπιστάσης· τὰ δὲ σώματα τῶν νέων οὐδενὸς δεινοῦ ἐπείγοντος καταπονεῖτε παίοντες καὶ ὑπὸ τῶν ἰδρώτων καταναλίσκοντες, οὐ ταμειυόμενοι πρὸς τὸ ἀναγκαῖον τὰς ἀλκὰς αὐτῶν, ἀλλ' εἰκῆ ἐν τῇ πηλῇ καὶ τῇ κόνει ἐκχέοντες ;

ΣΟΛ. Ἔοικας, ὦ Ἀνάχαρσι, τοιόνδε τι δυνάμειος πέρι ἐννοεῖν, ὡς οἴνῃ ἢ ὕδατι ἢ ἄλλῃ τῶν ὑγρῶν ὁμοίαν αὐτὴν οὖσαν· δέδιας οὖν, μὴ ὡσπερ ἐξ ἀγγείου κεραμεοῦ λάθῃ διαρρουεῖσα ἐν τοῖς πόνοις, κἄτα ἡμῖν κενὸν καὶ ξηρὸν οἴχηται τὸ σῶμα καταλιπούσα ὑπὸ μηδενὸς ἔνδοθεν ἀναπληρούμενον· τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει σοι, ἀλλ' ὅσῃ τις ἂν αὐτὴν ἐξαντλή τοῖς πόνοις, τοσῶδε μᾶλλον ἐπιρρεῖ κατὰ τὸν τῆς Ἰδρας μῦθον, εἴ τινας ἤκουσας, ὡς ἀντὶ μιᾶς κεφαλῆς τμηθείσης δύο αἰεὶ ἄλλαι ἀνεφύοντο. ἦν δὲ ἀγύμναστος ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄτονος ἢ μὴδὲ διαρκῆ τὴν ὕλην ἔχη ὑποβεβλημένην, τότε ὑπὸ τῶν καμμάτων βλάπτοιο ἂν καὶ καταμαράνοιο, οἷόν τι ἐπὶ πυρὸς καὶ λύχνου γίγνεται· ὑπὸ γὰρ τῇ αὐτῇ φουσίῃ τὸ μὲν πῦρ ἀνακαύσειας ἂν καὶ μειζρον ἐν βραχεῖ ποιήσειας παραθήγων τῇ πνεύματι, καὶ τὸ τοῦ λύχνου φῶς ἀποσθέσειας οὐκ ἔχον ἀποχρῶσαν τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν, ὡς διαρκῆ εἶναι πρὸς τὸ ἀντιπνέον· οὐ γὰρ ἀπ' ἰσχυρᾶς οἶμαι, τῆς ρίζης ἀνεφύετο.

- 36 ANAX. Ταῦτ' ἐμὲ εἴρηκας, ἀκριβοῦς τινος φροντίδος καὶ διανοίας ὀξὺ δεδορκυίας δεόμενα. ἐκείνο δὲ μοι πάντως εἰπέ. τίνας ἔνεκα οὐχὶ καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς Ὀλυμπίαισι καὶ

Ἴσθμοὶ καὶ Πυθοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁπότε πολλοί, ὡς φήσῃς, συνίασιν ὀφθόμενοι τοὺς νέους ἀγωνιζομένους, οὐδέποτε ἐν ὄπλοις ποιεῖσθαι τὴν ἄμιλλαν, ἀλλὰ γυμνοὺς εἰς τὸ μέσον παραγαγόντες λακτιζομένους καὶ παιομένους ἐπιδείκνυτε καὶ νικήσασι μῆλα καὶ κότινον δίδοτε; ἄξιον γὰρ εἰδέναι τοῦτο γε, οὐτινος ἕνεκα οὕτω ποιεῖτε.

ΣΟΛ. Ἡγούμεθα γάρ, ὦ Ἄναχαρσι, τὴν ἐς τὰ γυμνάσια προθυμίαν οὕτως ἂν πλείω ἐγγενέσθαι αὐτοῖς, εἰ τοὺς ἀρίστεύοντας ἐν τούτοις ἴδοιεν τιμωμένους καὶ ἀνακηρυττομένους ἐν μέσοις τοῖς Ἑλλησι. καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἐς τοσοῦτους ἀποδυσόμενοι εὐεξίας τε ἐπιμελοῦνται, ὡς μὴ αἰσχύνοιντο γυμνωθέντες, καὶ ἀξιονικότατον ἕκαστος αὐτὸν ἀπεργάζεται. καὶ τὰ ἄθλα, ὥσπερ ἔμπροσθεν εἶπον, οὐ μικρά, ὁ ἔπαινος ὁ παρὰ τῶν θεατῶν καὶ τὸ ἐπισημότατον γενέσθαι καὶ δεῖκνυσθαι τῷ δακτύλῳ ἀριστον εἶναι τῶν καθ' αὐτὸν δοκοῦντα. τοιγάρτοι πολλοὶ τῶν θεατῶν, οἷς καθ' ἡλικίαν ἔτι ἢ ἄσκησις, ἀπίασιν οὐ μετρίως ἐκ τῶν τοιούτων ἀρετῆς καὶ πόνων ἐρασθέντες· ὡς, εἰ γέ τις, ὦ Ἄναχαρσι, τὸν τῆς εὐκλείας ἔρωτα ἐκβάλοι ἐκ τοῦ βίου, τί ἂν ἔτι ἀγαθὸν ἡμῖν γένοιτο; ἢ τίς ἂν τι λαμπρὸν ἐργάσασθαι ἐπιθυμήσειε; νῦν δὲ καὶ ἀπὸ τούτων εἰκάζειν παρέχοιεν ἂν σοι, ὅποιοι ἐν πολέμοις ὑπὲρ πατρίδος καὶ παιδῶν καὶ γυναικῶν καὶ ἱερῶν γένοιτ' ἂν ὅπλα ἔχοντες οἱ κότινον πέρι καὶ μῆλων γυμνοὶ τοσαύτην προθυμίαν ἐς τὸ νικᾶν εἰσφερόμενοι.

Καίτοι τί ἂν πάθοις, εἰ θεάσαιο καὶ ὀρτύγων καὶ ἀλε- 37
κτρούων ἀγῶνας παρ' ἡμῖν καὶ σπουδῆν ἐπὶ τούτοις οὐ μικράν; ἢ γελάσῃ δῆλον ὅτι, καὶ μάλιστα ἦν μάθης, ὡς ὑπὸ νόμῳ αὐτὸ δρωμέν καὶ προστέτακται πᾶσι τοῖς ἐν ἡλικίᾳ παρεῖναι καὶ ὄραν τὰ ὄρνεα διαπυκτεύοντα μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀπαγορεύσεως; ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο γελοῖον· ὑποδύεται γάρ τις ἡρέμα ταῖς ψυχαῖς ὄρμη ἐς τοὺς κινδύνους, ὡς μὴ ἀγεν-

νέστεροι και άτολμότεροι φαίνονται των ἀλεκτρούνων μηδὲ προαπαγορεύειεν ὑπὸ τραυμάτων ἢ καμάτων ἢ του ἄλλου δυσχεροῦς. τὸ δὲ δὴ ἐν ὅλοις πειρασθαὶ αὐτῶν και δρᾶν τιτρωσκομένους ἄπαγε· θηριῶδες γὰρ και δεινῶς σκαιὸν και προσέτι γε ἀλυσιτελὲς ἀποσφάττειν τοὺς ἀρίστους και οἷς ἂν τις ἄμεινον χρίσαιοτο κατὰ των δυσμενῶν.

38 Ἐπει δὲ φήσ, ὦ Ἀνάχαρσι, και τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ἐπελευθεσθαι, μέμνησο, ἦν ποτε και ἐς Λακεδαίμονα ἔλθης, μὴ καταγελάσαι μηδὲ ἐκείνων μηδὲ οἶσθαι μάτην πονεῖν αὐτοὺς, ὁπότεν ἢ σφαίρας πέρι ἐν τῇ θεάτρῳ συμπεσόντες παίωσιν ἀλλήλους ἢ ἐς χωρίον ἐσελθόντες ὕδατι περιγεγραμμένον, ἐς φάλαγγας διαστάντες, τὰ πολεμίων ἀλλήλους ἐργάζωνται γυμνοὶ και αὐτοί, ἄχρι ἂν ἐκβάλωσι τοῦ περιγράμματος τὸ ἕτερον σύνταγμα οἱ ἕτεροι, τοὺς κατὰ Λυκοῦργον οἱ καθ' Ἡρακλέα ἢ ἔμπαλιν, συνωθοῦντες ἐς τὸ ὕδωρ· τὸ γὰρ ἀπὸ τούτου εἰρήνην λοιπόν, και οὐδεὶς ἂν ἔτι παίσειε· μάλιστα δὲ ἦν ὄραξ μαστιγομένους αὐτοὺς ἐπὶ τῇ βωμῷ και αἵματι βρομένους, πατέρας δὲ και μητέρας παρεστῶσας οὐχ ὅπως ἀνωμένους ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις, ἀλλὰ και ἀπειλούσας, εἰ μὴ ἀντέχοιεν πρὸς τὰς πληγὰς, και ἰκετεούσας ἐπὶ μήκιστον διαρκέσαι πρὸς τὸν πόνον και ἐγκαρτερήσαι τοῖς δεινοῖς. πολλοὶ γοῦν και ἐναπέθανον τῇ ἀγωνίᾳ, μὴ ἀξιώσαντες ἀπαγορευθαι ζῶντες ἔτι ἐν ὀφθαλμοῖς των οἰκείων μηδὲ εἶξαι τοῖς σώμασιν, ὧν και τοὺς ἀνδριάντας ὄφει τιμωμένους δημοσίᾳ ὑπο τῆς Σπάρτης ἀνασταθέντας.

Ὅταν τῶν ὄραξ κάκεινα, μήτε μαίνεσθαι ὑπολάβῃς αὐτοὺς μήτε εἶπῃς, ὡς οὐδεμιᾶς ἔνεκα αἰτίας ἀναγκαίας ταλαιπωροῦσι, μήτε τυράννου βιαζομένου μήτε πολεμίων διατιθέντων· εἶποι γὰρ ἂν σοι και ὑπὲρ ἐκείνων Λυκοῦργος ὁ νομοθέτης αὐτῶν πολλὰ τὰ εὐλογα και ἄ συνιδῶν κολάζει αὐτοὺς, οὐκ ἐχθρὸς ὢν οὐδὲ ὑπὸ μίσους αὐτὸ δρῶν οὐδὲ τὴν

νεολαίαν τῆς πόλεως εἰκῆ παραναλίσκων, ἀλλὰ καρτερικωτάτους καὶ παντὸς δεινοῦ κρείττονας ἀξίων εἶναι τοὺς σφῆζειν μέλλοντας τὴν πατρίδα. καίτοι κἂν μὴ ὁ Λυκοῦργος εἶπη, ἐννοεῖς, οἶμαι, καὶ αὐτός, ὡς οὐκ ἂν ποτε ληφθῆις ὁ τοιοῦτος ἐν πολέμῳ ἀπόρητόν τι ἐξεῖποι τῆς Σπάρτης αἰκίζομένων τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καταγελῶν αὐτῶν μαστιγοῖτο ἂν, ἀμιλλώμενος πρὸς τὸν παίοντα, ὡς πρότερος ἀπαγορευσεῖεν.

ANAX. Ὁ Λυκοῦργος δὲ καὶ αὐτός, ὦ Σόλων, ἐμαστι- 39
γοῦτο ἐφ' ἡλικίας ἢ ἐκπρόθεσμος ὢν ἤδη τοῦ ἀγῶνος ἀσφαλῶς τὰ τοιαῦτα ἐνεανιεύσατο ;

ΣΟΛ. Πρεσβύτης ἤδη ὢν ἔγραψε τοὺς νόμους αὐτοῖς Κρήτηθεν ἀφικόμενος. ἀποδεδημήκει δὲ παρὰ τοὺς Κρήτας, ὅτι ἤκουεν εὐνομωτάτους εἶναι, Μίνως τοῦ Διὸς νομοθετήσαντος ἐν αὐτοῖς.

ANAX. Τί οὖν, ὦ Σόλων, οὐχὶ καὶ σὺ ἐμιμήσω Λυκοῦργον καὶ μαστιγοῖς τοὺς νέους ; καλὰ γὰρ καὶ ταῦτα καὶ ἄξια ὕμων ἐστίν.

ΣΟΛ. Ὅτι ἡμῖν ἱκανά, ὦ Ἀνάχασι, ταῦτα τὰ γυμνάσια, οἰκεία ὄντα· ζηλοῦν δὲ τὰ ξενικά οὐ πάνυ ἀξιούμεν.

ANAX. Οὐκ, ἀλλὰ συνίης, οἶμαι, οἶόν τί ἐστι μαστιγοῦσθαι γυμνόν, ἄνω τὰς χεῖρας ἐπαίροντα, μηδενὸς ἔνεκα ὠφελίμου ἢ αὐτῷ ἐκάστῳ ἢ κοινῇ τῇ πόλει. ὡς ἔγωγε ἦν ποτε ἐπιδημήσω τῇ Σπάρτῃ, καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα δρῶσι, δοκῶ μοι τάχιστα καταλευσθήσεσθαι δημοσίᾳ πρὸς αὐτῶν, ἐπιγελῶν ἐκάστοις, ὅπότεν ὄρω τυπτομένους καθάπερ κλέπτας ἢ λιποδύτας ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον ἐργασαμένους. ἀτεχνῶς γὰρ ἐλλεθόρου δεῖσθαι μοι δοκεῖ ἢ πόλις αὐτῶν οὕτω καταγέλαστα ὑφ' αὐτῆς πάσχουσα.

ΣΟΛ. Μὴ ἐρήμην, ὦ γενναῖε, μηδὲ τῶν ἀνδρῶν ἀπόντων 40
μόνος αὐτὸς λέγων οἴου κρατεῖν· ἔσται γὰρ τις ὁ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων σοὶ τὰ εἰκότα ἐν Σπάρτῃ ἀντερῶν. πλὴν ἀλλ' ἐπεί-

περ ἐγὼ τὰ ἡμέτερά σοι διεξελέγλυθα, σὲ δὲ οὐ πάνυ ἀρεσκο-
 μένῳ αὐτοῖς ἔοικας, οὐκ ἄδικα αἰτήσῃν ἔοικα παρὰ σοῦ, ὡς
 καὶ αὐτὸς ἐν τῷ μέρει διεξέληθης πρὸς με, ὃν τρόπον ὑμεῖς οἱ
 Σκύθαι διασκεῖτε τοὺς νέους τοὺς παρ' ὑμῖν καὶ οἷσισι γυμνα-
 σίοις ἀνατρέφετε καὶ ὅπως ὑμῖν ἄνδρες ἀγαθοὶ γίνονται.

ΑΝΑΧ. Δικαιοτάτα μὲν οὖν, ὦ Σόλων, καὶ ἔγωγε διηγῆ-
 σομαι τὰ Σκυθῶν νόμιμα, οὐ σεμνὰ ἴσως οὐδὲ καθ' ὑμᾶς,
 οἷ γε οὐδὲ κατὰ κόρρης παταχθῆναι τολμήσαιμεν ἂν μίαν
 πληγῆν· δειλοὶ γάρ ἐσμεν· ἀλλὰ εἰρήσεται γε ὅποια ἂν ἦ. ἐς
 αὔριον μέντοι, εἰ δοκεῖ, ὑπερβαλώμεθα τὴν συνουσίαν, ὡς
 ἅ τε αὐτὸς ἔφησ' ἔτι μᾶλλον ἐννοήσαιμι· καθ' ἡσυχίαν ἅ τε
 χρῆ εἰπεῖν συναγάγοιμι τῇ μνήμῃ ἐπελθών. τὸ δὲ νῦν ἔχον
 ἀπίωμεν ἐπὶ τούτοις· ἐσπέρα γὰρ ἦδη.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

1. Βίος Ξενοφώντος.

Ὁ Ξενοφῶν, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις πιθανῶς τῷ 430 π. Χ., ἦτο υἱὸς τοῦ Γρούλλου καὶ τῆς Διοδώρας καὶ κατήγετο ἐξ εὐπόρου καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐγένετο πιστὸς μαθητὴς τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους πλεῖστον ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.

Τῷ 401 π. Χ. καταλιπὼν τὰς Ἀθήνας ἐπορευθῆ κατὰ πρόσκλησιν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ εἰς Σάρδεις πρὸς τὸν νεότερον Κύρον, ὅτε οὗτος παρεσκευάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου. Τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἠκολούθησεν ὁ Ξενοφῶν ὡς ἀπλοῦς ἐθελοντής. Μετὰ τὴν περὶ τὰ Κούναξα δ' ὅμως μάχην καὶ τὴν προδοσίαν τοῦ σατραπῆ Τισσαφέρνηος ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς κατώρθωσε διὰ μεγίστων κόπων καὶ κινδύνων νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν τῶν μυρίων Ἑλλήνων ἐκ τοῦ βάρους τῆς Ἀσίας εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Θράκην. Ἐνταῦθα ἐβοήθησεν τὸν Σεύθην, τὸ βασιλεῦα τῆς Θράκης, καὶ παρεσκευάζετο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄλλ' οἱ φίλοι του προσελθόντες ἔπεισαν αὐτὸν νὰ προστεθῆ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὸν Σπαρτιατικὸν στρατὸν (399), ὅστις τότε ὑπὸ τὸν Θίβρωνα ἐν Ἀσίᾳ ἐπολέμει πρὸς τοὺς Πέρσας.

Διὰ τοῦτο καὶ διότι ἐπολέμησε μετὰ τοῦ Κύρου, ὅστις ἦτο ἐχθρὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐξωρίσθη ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τῆς πατρίδος του.

Ἄφ' οὗ δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπολέμησε μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ ζυγοῦ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκολουθῶν τὸν Ἀγησίλαον τὸν βασιλεῦα τῆς Σπάρτης, καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ ἐν Κορωνείᾳ (394) κατὰ τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες παρέστησαν σύμμαχοι τῶν Θηβαίων.

Οἱ Σπαρτιάται ἀναγνωρίσαντες τὰς εὐεργεσίας τοῦ Ξενοφῶντος ἔδωκαν αὐτῷ (393) ὡς δῶρον προσοδοφόρον κτήμα ἐν Σκιλ-

λοῦντι τῆς Ἥλιδος παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν. Ἐνταῦθα ἔζησεν ὁ Ξενοφῶν ἐπὶ 23 ἔτη μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Φιλησίας καὶ τῶν τέκνων Γρούλλου καὶ Διοδώρου ἀσχολούμενος εἰς τὴν θήραν, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφὴν.

Ἄλλὰ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, καθ' ἣν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων, ἐκδιωχθεὶς ἐκ τοῦ Σκιλλοῦντος (370) κατέφυγεν εἰς Κόρινθον. Ἐκεῖ οὗτος καὶ μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἐξουσίας του διέμεινε καὶ ἀπέθανε πλήρης ἡμερῶν περὶ τὸ 355 π. Χ.

2. Ξενοφῶντος Ἑλληνικά.

Ὁ Ξενοφῶν ἐκτὸς τῆς *Κύρου Ἀναβάσεως* συνέγραψε καὶ πολλὰ ἄλλα συγγράμματα· τούτων ἐν εἶναι τὰ *Ἑλληνικά* διηρημένα εἰς 7 βιβλία.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι Ἑλληνικὴ ἱστορία περιλαμβάνουσα τὴν ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου γεγονότων (411-404 π. Χ.) καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου μέχρι τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης συμβάντων (402-362 π. Χ.).

Ἐν κεφαλαίοις τοῦ Γ' καὶ Δ' βιβλίου τῶν *Ἑλληνικῶν* ἐξιστοροῦνται οἱ ἀπὸ τοῦ 400 μέχρι τοῦ 389 ἔτους π. Χ. ἀγῶνες τῶν Λακεδαιμονίων κατὰ τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ Περσῶν.

6

.6

26

.1

-11

p'is

10xv

-vōq

-ΛικΖ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1

§ 1—2.

Ἄθῆνῃσι = ἐν Ἀθήναις. — **στάσις** = ἐπανάστασις. — **τελευτῶ** τελειώνω. — **ἐκ τούτου** = μετὰ ταῦτα. — **ἀξιῶ** = ἀπαιτῶ. — **οἴσπερ** = ὅποτος βέβαια. — **γίγνεσθαι** = δείκνυσθαι. — **ἐπισιτέλλω τινι** = διατάττω τινά. — **ὑπηρετῶ τινι** = βοηθῶ τινά. — **εἴ τι δέοιτο** (δηλ. αὐτοῦ) = ἐάν κατά τι παρακαλῆ αὐτὸν (τίνα ;). — **μέντοι** = τῷ ὄντι. — **ὥς** = πῶς. — **ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν** = ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν. — **ἀποσώζομαι ἐπὶ θάλατταν** = σώωσ φθάνω μέχρι τῆς θαλάσσης. — **Θεμιστογένει** = ὑπὸ Θεμιστογένους.

Ἡ Ἄθῆνῃσι στάσις, ἐννοοῦνται οἱ ἀγῶνες μεταξὺ τῶν τριάκοντα καὶ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Θρασυβούλου, οὗς ὁ Ξενοφῶν διηγῆθη ἐν τῷ προηγουμένῳ (II) βιβλ. — **ἐκ δὲ τούτου**, δηλ. μετὰ τὸ τέλος τῆς στάσεως, κατὰ τὸ ἔτος 401 π. X. — **οἴσπερ ἦν**, ὁ Κύρος εἶχεν ὑποστηρίξει τοὺς Λακεδαιμονίους κατὰ τῶν Ἀθηναίων. — **ἐν τῷ . . . πολέμῳ**, δηλ. τῷ Πελοποννησιακῷ. — **Συέννεσις**, οὗτος εἶχε καταλάβει τὰ δεσπόμενα τῶν στενοποριῶν τοῦ Ταύρου ὑψώματα, ἵνα ἐμποδίσῃ τὴν εἰς τὰ ἐσώτερα τῆς χώρας προχώρησιν τοῦ Κύρου· ἀλλὰ κατέλιπε ταῦτα ἑκουσίως, ὅτε ἤκουσεν ὅτι τριῆρεις τῶν Λακεδ. καὶ τοῦ Κύρου περιέπλεον ἀπ' Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν. — **ἐπὶ βασιλέα**, δηλ. τὸν Ἀρταξέρην. — **στράτευμα συνέλεξε**, βαρβαρικὸν μὲν περὶ τὰς 100.000, ἑλληνικὸν δὲ περὶ τὰς 13.000. — **ἐπὶ τὸν ἀδελφόν**, δηλ. ; — **ἡ μάχη**, ἢ (γνωστὴ) παρὰ τὰ Κούναξα (οὐχὶ μακρὰν τῆς Βαβυλωνος), συγκροτηθεῖσα τῷ 401 π. X., καθ' ἣν ἔπεσεν ὁ Κύρος. — **οἱ Ἕλληνες**, ποῖοι ἐννοοῦνται ; — **ἐπὶ θάλατταν**, ἐννοεῖ τὴν Μαύρην θάλασσαν, ἣν οἱ Ἕλληνες εἶδον τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ ὄρους Θήγχου (ἔγγυς τῆς Τραπεζοῦν-

τος).—**Θεμιστογένει**, ὑπὸ τὸ πλαστὸν ὄνομα τοῦ Θεμιστογένοῦς ἐξέδωκε ψευδωνύμως ὁ Ξενοφῶν τὴν **Ἀνάβασίν** του, ἵνα ἀξιολογήσῃ καταστήσῃ αὐτήν.

§ 3.

Ἐπὶ μέντοι—ἔτε δέ.— **πολλοῦ ἄξιος γίγνομαι τι**—προσφέρω εἰς τινα σπουδαίας ὑπηρεσίας.—**δόξας**, μετχ. αἰτλγκ.—**ἐπει ἔδοξε**· **δοκῶ**—φαίνομαι.—**ὦν . . . ἤραχε**—τῶν χωρῶν ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἐκυβέρνηα.—**ὦν Κύρος**, δηλ. ὕστερον ἤραχεν.—**ἅμα μὲν . . . ἅμα δέ**—ἄφ' ἑνὸς μὲν . . . ἄφ' ἑτέρου δέ.—**οὔτι**—διότι.—**ἠρημέναι ἦσαν**, ὑπερσπλκ. τοῦ **αἰροῦμαι** = προτιμῶ.—**ἀξιῶ**, ἐνταῦθα = παρακαλῶ.—**προσιάται**—ἠγγεμόνες.—**σφῶν** = **αὐτῶν**.—**ὅπως μὴ** (μετ' εὐκτ.)—ἵνα μὴ (μεθ' ὑποκτ.).—**δηῶ (-όω)**—λεηλατῶ.—**αὐτῶν**, συναπτέα ἢ γενκ. τῷ ἢ **χώρα**.

Πολλοῦ ἄξιος βασιλεῦ . . . γεγενῆσθαι, ὁ Τιςσ. εἶχεν ὠφελήσει πολλαπλῶς τὸν βασιλέα, διότι α') πρῶτος αὐτὸς ἠγγεῖλεν εἰς τὸν βασιλέα τὸν Κύρον ἐπιστρατεύοντα αὐτῷ, β') μόνος αὐτὸς ἀνεστάθη ἐν τῇ παρὰ τὰ Κούναξα μάχῃ κατὰ τὴν ἐφόρμησιν τῶν Ἑλλήνων, ἐν ᾗ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ γ') μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου ἐμερίμνησε δραστηριώτερον παντὸς ἄλλου περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ μεγάλου βασιλέως.—**ὦν τε αὐτὸς ἤραχε**, δηλ. τῆς Λυδίας, Καρίας καὶ Ἰωνίας.—**πρόσθεν**, δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Κύρου εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν.—**καὶ ὦν Κύρος (ὕστερον ἤραχεν)**, ὁ Κύρος ἦτο σατράπης τῆς Λυδίας (ἦν παρέλαβε παρὰ τοῦ Τιςσ.), μεγάλης Φρυγίας καὶ Καππαδοκίας.—**ἐπὶ . . . προσιάται εἰσίν**, ἡ Σπάρτη μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων (404 π. Χ.) ἀνέλαβε τὴν ἡγεμονίαν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος.

§ 4.

Νεοδαμῶδεις—νέοι πολῖται, δηλ. ἀπελευθερωθέντες εἰλωτες.—**ἐπεμψαν**, δηλ. **ἱππέας**.—**τῶν ἱππευσάντων**—ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ὑπηρέτησαν ὡς ἱππεῖς.—**ἐπὶ τῶν τριάκοντα** = ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν τριάκοντα τυράννων.—**κέρδος**, δηλ. **εἶναι ἄν.**—**εἰ ἀποδημοῖεν καὶ ἐναπόλοιντο** = ἐὰν (οὔτοι ἤθελον ἀποδημεῖ καὶ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ἤθελον καταστραφῆ).

Πέμπονσι, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος τοῦ 399 π. X. — **ἀρμοσῆς** παρὰ τοῖς Λακεδ. ἐλέγετο ὁ ἀποστελλόμενος ἐκ τῆς Σπάρτης διοικητής, ὅπως διοικήσῃ πόλιν ὑπήκοον αὐτῇ. — **ἐπὶ τῶν τριάκοντα**, οἱ τριάκοντα τύραννοι ἐν Ἀθήναις ἤρξαν ἐπὶ 8 μῆνας (ἀπὸ 7)θρίου - τέλους Ἀπριλίου τοῦ 403).

§ 5—6.

Ἐπιείθοντο *δ*, *τι* . . . **ἐπιτάττοι** = εὐπειθῶς ἔπραττον ὅ, *τι* διέταπτε. — **ὄρω** πρὸς τὸ *ἰππικόν* = ἀποβλέπω εἰς τὸ ἵππ. — **ἀγαπῶ** = εἶμαι εὐχαριστημένος, ἀρκοῦμαι. — **εἰ** . . . **δύναιτο** = ἐὰν ἠδύνατο. — **ὄπου τυγχάνοι ὦν**, ἀναφέρεται εἰς τὸ *ταύτην τὴν χώραν* ὥστε = *ταύτην τὴν χώραν, ἐν ἧ τυγχάνει ὦν* (= κατὰ τύχην ἦτο). — **ἀδήϊωτος** = ἀλεηλάτητος. — **οἱ ἀναβάντες** = οἱ ἐκστρατεύσαντες. — **συμμείγνυμι τινι** = συνεννοῦμαι μετὰ τινος. — **ἐκ τούτου** = ἔκτοτε. — **προσλαμβάνω** = καταλαμβάνω. — **ἐκῶν, ἐκοῦσα, ἐκόν** = θέλων, ἐκουσίως, θεληματικῶς. — **οἱ ἀπὸ Δημαράτου** = οἱ ἀπόγονοι τοῦ Δημαράτου. — **δῶρον** = ὡς δῶρον. — **ἐκ βασιλέως** = ὑπὸ τοῦ βασιλέως. — **ἐδόθη** = ἐδέδοτο. — **ἀντὶ τῆς . . .** = εἰς ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν . . . — **συστρατεία** = συμμετοχὴ εἰς τὴν ἐκστρατείαν. — **προσχωρῶ τινι** = ἔρχομαι μετὰ τὸ μέρος τινός, παραδίδομαι εἰς τινά. — **ὅτι μόνος** = διότι μόνος αὐτός. — **μηδίζω** = φρονῶ τὰ τῶν Μήδων, ὑποστηρίζω τοὺς Μήδους. — **φεύγω** = ἐξορίζομαι.

Ἀφίκοντο, ὁ Θίβρων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. — **στρατιώτας**, ὡς διασχίλους· ὥστε ὅλος ὁ στρατὸς τοῦ Θίβρωνος ἀνήρχετο εἰς πόσους; — **ἐν τῇ ἠπειρῶ**, δηλ. τῇ Ἀσιατικῇ. — **πρὸς τὸ ἰππικόν**, δηλ. τοῦ Τισσαφέρους. — **οἱ ἀναβάντες μετὰ Κύρου**, ἐννοοῦνται οἱ μετὰ τοῦ Κύρου συνεκστρατεύσαντες περίπου 13.000 Ἑλληνες οἱ κληθέντες μύριο· ἐκ τούτων εἶχον ὑπολειφθῆ 5-6 χιλ. — **συνέμειξαν αὐτῷ**, ἢ ἔνωσις ἐγένετο ἐν Περγάμῳ· ἐκεῖ ἤγαγε τοὺς στρατιώτας ὁ Ξενοφῶν κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Θίβρωνος. Πρὸ τῆς ἐνώσεως τῶν μυρίων μετὰ τοῦ Θίβρωνος οὗτοι ἐπὶ δύο μῆνας εἶχον ὑπηρετήσῃ τὸν ἡγεμόνα τῶν Θρακῶν Σεύθην. — **αὕτη ἡ χώρα**, δηλ. ἡ Τευθρανία, ἐν ἧ ἦσαν αἱ πόλεις Πέργαμος, Τευθρανία καὶ Ἀλίσαρνα. — **ἐκείνω**, τίνι; — **ἐκ βασιλέως**, τῶν Περ-

σῶν (δηλ. Δακρείου τοῦ Α'). — **Γογγύλω**, οὗτος ἐμήδισεν, ὅτε οἱ Πέρσαι ἐπῆλθον (τῆ 490) κατὰ τῶν Ἑρετριέων· ἀπόγονοι τοῦ Γογγύλου τούτου ἦσαν οἱ ἀνωτέρω ἀναφερόμενοι Γοργίων καὶ Γογγύλος.

§ 7.

Ἦν ἄς ⇒ **ένίας** = τινάς. — **ἀσθνεῖς οὔσας** = ἐπειδὴ ἀσθενῶς ἐφυλάττοντο. — **κατὰ κράτος** = διὰ τῆς βίας. — **λαμβάνω** = καταλαμβάνω. — **γέ μὴν** = ὅέ. — **οὐκ ἐπειθετο** = οὐκ ἐβούλετο προσχωρῆσαι αὐτῷ (§ 6). — **ἐλεῖν**, ἀόρ. τοῦ **αἰρῶ** = κυριεύω. — **φρεατία** = ὑδροθήκη, θεξαμενή. — **τέμνω** = ἀνοίγω. — **δούτιω** = σκάπτω. — **ὡς ἀφαιρησόμενος** = ἵνα ἀφαιρέσῃ. — **ὡς** = ἐπειδὴ. — **ἐκθέω** = κἀμνω ἕξοδον, ἐξέρχομαι. — **ἐμβάλλω** = ῥίπτω μέσα. — **ὄρυγμα** = φρεατία. — **αὖ** = ἀφ' ἑτέρου = καὶ αὐτός. — **ἐφίστημί τι ἐπί τινι** = στήνω τι πρὸς προφύλαξίν τινος. — **ἐκδραμόντες**, ἀόρ. τοῦ **ἐκθέω**. — **δοκοῦντος δ' αὐτοῦ** = ἐπεὶ δ' ἐδόκει αὐτὸς (δηλ. ὁ Θίβρων)· **δοκῶ** = φαίνομαι. — **πέμπουσι** = πέμποντες (δηλ. ἀγγέλους) **κελεύουσιν**.

Λάρισα, καλεῖται αὕτη **Αἴγυπτία**, διότι λέγεται ὅτι ὁ Κύρος (ὁ πρεσβύτερος) εἶχε δώσει αὐτὴν πρὸς κατοικίαν εἰς τοὺς Αἴγυπτίους, διότι τούτων τὴν ἀνδρείαν εἶχε θαυμάσει ἐν τινι μάχῃ γενομένη μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ στρατοῦ του. — **ὑπόνομον ὠρυττεν**, διὰ τοῦ ὑπονόμου τούτου, ὅστις ἐσκάπτετο ἀπὸ τῆς φρεατίας μέχρι τοῦ ὑδραγωγείου τῆς πόλεως, ὁ Θίβρων ἐσκόπει νὰ μεταχετεύσῃ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ εἰς τὴν φρεατίαν. — **ἐκ τοῦ τείχους**, δηλ. τῆς Λαρίσης. — **ἐνέβαλλον ξύλα καὶ λ.**, πρὸς τίνα σκοπόν; — **χελώνη**, αὕτη ἦτο πολιορκητικὴ μηχανὴ φέρουσα στέγην ἐκ μὴ εὐπρήστων ὑλῶν καὶ κινουμένη ἐπὶ τροχῶν. Ὑπὸ ταύτην οἱ στρατιῶται προφυλασσόμενοι ἐσκαπτον τὰ τεῖχη ἢ εἰργάζοντο πρὸς διόρυξιν ὑπονόμων.

§ 8.

Ἦντος αὐτοῦ = ἐν ᾧ αὐτὸς εὐρίσκετο. — **ὡς . . . πορευσομένου** = ἵνα (ἐκεῖθεν) πορευθῇ. — **ἄρξων** = ἵνα ἄρξῃ, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν ἀρχηγίαν. — **δοκῶ** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. — **μάλα** = πολύ. — **μηχανητικός** = πανοῦργος. — **καὶ δέ . . .** = διὰ τοῦτο δὲ καὶ . . . —

ζημιοῦμαι = τιμωροῦμαι, καταδικάζομαι — **φεύγω** =; (§ 5). — **ὤς** = ἕτι. — **ἐφείη**, ἄορ. τοῦ **ἐφίημι** = ἐπιτρέπω. — **ἀρπάζω τοὺς φίλους** = λεηλατῶ τὰς χώρας τῶν φίλων.

Ἀφίκετο, ἀποσταλεῖς ὑπὸ τῆς Σπάρτης κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 399 π. Χ. — **οἴκαδε**, δηλ. ; — **οἱ σύμμαχοι**, δηλ. αἱ Ἴωνικαὶ πόλεις, αἵτινες διὰ πρεσβευτοῦ, ὄν εἰς Σπάρτην ἀπέστειλαν, κατηγορήσαν τὰς παρανομίας τοῦ Θίβρωνος καὶ τοῦ στρατοῦ του· συνεπέειχ τῶν κατηγοριῶν τούτων ἀνεκλήθη ὁ Θίβρων καὶ ἤχθη εἰς δίκην.

§ 9.

Γνοὺς = ἐπειδὴ ἐνόησεν. — **κοινολογοῦμαι τινι** = συνεννοοῦμαι μετὰ τινος. — **ἐλόμενος**, τοῦ **αἰροῦμαι** =; (§ 3). — **θατέρω** = τῷ ἐτέρῳ = πρὸς τὸν ἕνα ἐκ τῶν δύο. — **γενόμενος** = ἔτε ὑπῆρξεν, ἐχρημάτισεν. — **ἐπὶ Λυσάνδρου ναυαρχοῦντος** = ἐπὶ τῆς ναυαρχίας τοῦ Λυσάνδρου. — **διαβληθεῖς**, μετχ. αἰτλγκ. — **ἐστάθη** = διετάχθη (ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου) νὰ σταθῆ. — **κηλῖς** = στίγμα, προσβολή. — **δοκῶ** =; (§ 8). — **ἀταξίας**, ἡ γενικὴ δηλοῖ τὴν αἰτίαν· **ἀταξία** = ἀπειθεία. — **ζημίωμα** = ποινή, τιμωρία. — **τοῦ Θίβρωνος**, συναπτέα ἢ γενικὴ τῇ **διέφερον**. — **παράγω** = ὁδηγῶ παρὰ τὴν θάλασσαν. — **φιλίας**, τοῦ ἐπιθέτου **φίλιος** = φιλικός.

Ἀρμοστής, περὶ τῆς λέξεως βλ. ἐν σελ. 71. — **ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων**, τοῦτο ἦτο τιμωρία δι' ἀξιωματικόν, οὗ τὴν ἀσπίδα ἔφερον ὁ ἀσπιδοφόρος, ἕτε δὲν ἐγίνετο μάχη. — **οὐδὲν βλάψας τοὺς συμμάχους**, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Θίβρωνα, ὅστις ἀφῆκε τῷ στρατεύματι **ἀρπάζειν τοὺς φίλους** (§ 8).

§ 10-11.

Σατραπεύω, ἐνταῦθα = εἶμαι ὑπαρχος (= ὑποδιοικητής). — **ἐπειδὴ**, χρονικόν. — **παρασκευαζομένου** = ἐν ᾧ παρασκευάζετο. — **σατραπεία**, ἐνταῦθα = ὑποδιοίκησις. — **ἀναζεύγνυμι** = ζευγνύω πάλιν τὰ ὑποζύγια, ξεκινῶ (ἐπὶ στρατοῦ)· ἐνταῦθα = παρασκευάζω. — **σιόλος** = ταξιδιον μὲ μεγάλην συνοδείαν. — **μάλιστα** = παρὰ πολὺ, τὰ μέγιστα. — **ἐρχομαι εἰς λόγους** = τυγχάνω ἀκράσεως. — **σοι**, συναπτέα ἢ δοτικὴ τῇ **φίλος**. — **τάλλα** = κατὰ τὰ

ἄλλα — ἀποδίδωμι = δίδω τὸ ἐφειλόμενον, πληρώνω. — ἐπαινῶν αὐτὸν ἐτίμας = ἐπήνεις αὐτὸν καὶ ἐτίμας. — μηδὲν (ἐπίρρ.) = μηδὲν. — τί σε δεῖ = τίς ἀνάγκη εἶναι σύ. — καθιστᾶναι, τοῦ καθίστημι = διορίζω. — τι. αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι. — ἐπὶ σοὶ = εἰς τὴν ἐξουσίαν σου. — δήπου = βεβαίως.

Ταύτης τῆς χώρας, ποίας; — τὴν σατραπείαν, δηλ. τῆς Αἰολίδος. — καὶ αὐτῆ, ὡς δηλ. καὶ ὁ σύζυγός της. — ἐπορεύετο, ἢ ἔδρα τοῦ Φαρν. ἦτο ἐν Δασκυλείῃ παρὰ τὴν μεσημβρινὴν παραλίαν τῆς Προποντίδος. — τοὺς φόρους, ἔπως ὁ σατράπης ἐπλήρωνε τοὺς φόρους εἰς τὸν βασιλέα, οὕτω καὶ ὁ ὑπαρχος εἰς τὸν προϊστάμενόν του σατράπην. — τὴν ἀρχήν, δηλ.:

§ 12—13.

Ἔγνων = ἔκρινε. — οὐδὲν ἦντιον ἰάνδρὸς (= τὸ οὐ ἄνδρὸς) = οὐδὲν χειρότερον τοῦ συζύγου της = τακτικῶς ἔπως ὁ σύζυγός της. — ὁπότε... ἀφικνοῖτο, ὁπότε... καταβαίνοι = ὁσάκις ἦρχετο, ὁσάκις κατέβαινε. — κάλλιστα καὶ ἡδίστα = λαμπρότατα καὶ εὐαρεστότατα. — προσλαμβάνω = προσέτι καταλαμβάνω. — ἐπιθαλαττίδιος = παραθαλάσσιος. — ξενικὸν Ἑλληνικὸν = μισθοφορικὸν στράτευμα ἐξ Ἑλλήνων — ὃν ἐπαινεσεῖε = ὅσους ἐπήνει. — ἀμέμπτως = ἀφθόνως, πλουσιοπαρόχως. — κατασκευάζομαι = καταρτίζω. — ὁπότε ἐμβάλλοι =; (πρβλ. «ὁπότε ἀφικνοῖτο»). — εἰς Μυσοὺς ἢ Πισίδας = εἰς τὴν χώραν τῶν Μυσῶν ἢ τῶν Πισιδῶν. — δι = διότι. — κακουργῶ = βλάπτω. — ἀντιτιμῶ τινα μεγαλοπρεπῶς = ἀνταποδίδω μεγαλοπρεπεῖς τιμὰς εἰς τινα. — ἔστιν ὅτι = ἐνίοτε. — παρακαλῶ = προσκαλῶ.

Σατραπεύειν, τίνος χώρας; — Λάρισαν, οὐχὶ τὴν μνημονευθεῖσαν ἐν § 7. — ξενικῶ Ἑλληνικῶ, ἀπὸ τοῦ τέλους ἰδίᾳ τοῦ Πελοπ. πολέμου ἔλαί αἱ φυλαὶ τῆς Ἑλλάδος παρεῖχον μισθοφόρους εἰς ὅσους εἶχον χρεῖαν τούτων. Ἐνταῦθα μάχονται οὗτοι καὶ πρὸς Ἑλληνας. — ἀρμάμαξα, τετράτροχος ἄμαξα, ὅπισθεν καὶ ἄνωθεν κλειστή, κατὰ δὲ τὰ πλάγια μόνον διὰ παραπετασμάτων χρησιμεύουσα εἰς τὰς ὁδοιπορίας πρὸς μεταγωγὴν περιφανῶν προσώπων, ἰδίᾳ δὲ γυναικῶν. — θεωμένη, τί; — δῶρα, ταῦτα ἦσαν ἔπλα, δι' ὧν διεκοσμήθησαν οἱ μισθοφόροι.

§ 14—15.

* Ἦδη δ' οὔσης αὐτῆς = *Ἦδη ἦν αὐτή*. — *ἀναπιερῶ* (—*όω*), κυρίως = *δίδω* πτερά εἰς τινα (ἵνα πετάξῃ)· εἶτα = *παρακινῶ*, προτρέπω. — *ὑπό τινων*, νοητέα ἢ μετχ. *λεγόντων* = *οἱ ἔλεγον*. — *ὡς εἶη* = *ὅτι ἦτο*. — *αἰσχρὸν* = *ἐντροπή*. — *φυλαττομένης* . . . *πιστευούσ. καὶ ἀσπαζ.*, μετχ. αἰτιολογκ. Ἡ φυσικὴ σειρά τοῦ χωρίου εἶναι ἢ ἐξῆς: *Μειδίας* . . . *λέγεται εἰσελθὼν ἀποπνῖξαι αὐτὴν τοὺς μὲν ἄλλους μάλα φυλαττομένης* . . . κτλ. — *φυλάττομαι τινα* = *προφυλάσσομαι* ἀπὸ τινα. — *πιστεύω* = *ἔχω* ἐμπιστοσύνην. — *ἀσπάζομαι* = *ἀγαπῶ*, προσφέρομαι μὲ *οἰκειότητα*. — *ὡσπερ ἂν γυνὴ γ. ἀσπάζοιτο* = *καθὼς μία γυνὴ (πενθερὰ) ἀγαπᾷ τὸν γαμβρὸν τῆς*. — *τὸ εἶδος* (αἰτιατκ.) = *κατὰ τὴν μορφήν*. — *πάγκαλος* = *πολὺ ὠρατός*. — *ἐχυρός* = *ὀχυρός*. — *μάλιστα* = *πρὸ πάντων*. — *οἱ ἐνόντες* = *οἱ ἐντὸς (αὐτῶν) ὄντες*. — *ἀξιῶ* = ; (§ 3). — *ἐκ τούτου* = ; (§ 1). — *ἔστ'* (= *ἔστε*) *ἂν* . . . *λάβη* = *ἕως ὅτου* . . . *λάβῃ*. — *οὐ γὰρ ἂν* κτλ., ἢ σύνταξις: *ἔφη γὰρ οὐκ ἂν βούλεσθαι ζῆν* = *διότι εἶπεν, ὅτι δὲν θὰ ἐπεθύμει νὰ ζῆ*. — *μὴ τιμωρήσας* (= *εἰ μὴ τιμωρήσειε*) *Μανίαν*· *τιμωρῶ τινα* = *ἐκδικουῦμαι τὸν θάνατόν τινος*.

"Ὅσπερ ἐν τυραννίδι προσῆκεν, αἰεποτε οἱ τύρανοι προεφυλάσσοντο γνωρίζοντες ὅτι ὑποβλέπονται καὶ μισοῦνται ὑπὸ τοῦ ἀδικουμένου συνήθως ὑπ' αὐτῶν λαοῦ. — *εἰσελθὼν*, δηλ. εἰς τὰ δωμάτια τῆς Μανίας. — *ἀπέκτεινε καὶ τὸν υἱόν*, διατί; τί εἶχε νὰ φοβηθῆῖ παρὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Μανίας; — *ἐνθα*, δηλ. ἐν Γέργιθι. — *αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις*, δηλ. τῆς Αἰολίδος. — *σὺν αὐτῷ ἐκείνῳ*, δηλ. τῷ Μειδίᾳ.

§ 16—17.

Καιρός = *εὐκαιρία*, εὐνοϊκὴ περίστασις. — *ἐπιθαλάτιος* = *ἐπιθαλαττιδίου* (§ 13). — *πρὸς τὰς Αἰολ. π.* = *πρὸς τὰς λοιπὰς (πλὴν τῆς Λαρ., Ἀμαξ. καὶ Κολ.) Αἰολικὰς π.* — *ἀξιῶ*, ἐνταῦθα = ; (§ 1). — *ἐλευθεροῦσθαι* = *πειρᾶσθαι ἐλευθεροῦσθαι*. — *καὶ γὰρ οἱ φρ.* = *διότι καὶ οἱ* . . . — *οὐ πάνυ τι καλῶς περιέπομαι* = *οὐδὲ ὅπως τυγχάνω (τῆς θεούσης) περιποιήσεως*. — *ὁ ἐν Κεβροῖνι τὴν φυλακὴν ἔχων* = *ὁ φρούραρχος τῆς Κεβροῖνος*. —

χωρίον=φρούριον.— τιμηθῆναι ἄν=ἔτι ἤθελε τιμηθῆ. — θυομένῳ = ἐν ᾧ ἔθυσίαζεν, κατὰ τὴν θυσίαν. — γίννεται τὰ ἱερὰ (δηλ. καλὰ)=ἡ θυσία ἀποβαίνει αἰσία.— τῇ πρώτῃ, δηλ. ἡμέρᾳ.— ὡς δὲ=ἐπειδὴ δέ. — οὐδὲ ταῦτα (τὰ ἱερὰ)=οὐδὲ αὐτὴ ἡ θυσία.— ἐκαλλιερεῖτο=ἐγίννετο καλά.— καρτεροῶ=ἐπιμένω.— χαλεπῶς φέρω=ἀγανακτῶ, στενοχωροῦμαι. — πρὶν βοηθῆσαι=πρὸ τοῦ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν.— ἐγκρατῆς=κύριος.

Ἐφικνεῖται, πόθεν;— Λάρις, Ἀμαξ. καὶ Κολωνάς, ἃς ἡ Μανία εἶχε καταλάβει (κατὰ τὴν § 12-13) διὰ τῆς βίας. — πέμπων, τί; — ἐλευθεροῦσθαι... ὁ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας τοῦ Δερκυλ. εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ποῖος ἦτο; Διὰ τίνα αἰτίαν αἱ ἐν Ἀσίᾳ ἑλληνικαὶ πόλεις ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Λακεδ.; πρβλ. § 3.— δέχεσθαι, δηλ. αὐτὸν.— οὐ πάνυ τι κ. περιεῖποντο, δηλ. ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν πόλεων.— προσβάλλειν, δηλ. τῇ Κεβρῆνι.— πάλιν ἐθύετο, πρὸ πάσης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως οἱ ἄρχαοὶ προσέφερον θυσίας· καὶ ἂν αὐταὶ ἀπέβαινον αἰσiai, ἔκαμνον ἀρχὴν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἄλλως ἀνέβαλλον αὐτὴν μέχρις ὅτου αἱ θυσίαι ἐδείκνυσον εὐνοϊκὰ σημεῖα.

§ 18—19.

Φυλακῶ=ἀνοηταίνω.— διατρέβω (δηλ. τὸν χρόνον)=χάνω τὸν καιρὸν.— ἀφαιροῦμαι τινά τι=ἀφαιρῶ τι ἀπὸ τινος.— τάξις=στρατιωτικὸν σῶμα· ἐνταῦθα=λόχος. — συγχοῦν, ἀπαρμψ. τοῦ συγχῶ (=όω)=καλύπτω διὰ χωμάτων.— οἱ ἐνδοθεν=οἱ ἐνδον=οἱ ἐντός (δηλ. οἱ ἐν Κεβρῆνι) ὄντες. — ἐπεξέρχομαι = ἐξέρχομαι, κάμνω ἔξοδον ἐναντίον τινός. — συντιρώσκω = εἰς πολλὰ μέρη πληγῶν, καταπληγῶν.— παίω=κτυπῶ ἐκ τοῦ πλησίον.— βάλλω=κτυπῶ μακρόθεν.— ἀπελαύνω=ἀποδιώκω.— ἀχθομένου... καὶ νομιζοντος=ἐν ᾧ ἔλυπετο καὶ ἐνόμιζεν.— ἀθυμοτέρους... ἔσσεσθαι (δηλ. «τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας»)=ὅτι οἱ στρατιωταὶ του θα εἶναι ἀτολμότεροι.— κατὰ... τὴν προσβολὴν = κατὰ τὴν μελετωμένην προσβολὴν. — ἃ ποιοίη=ἔσα πράττει.— ὁ ἄρχων=ὁ τὴν φυλακὴν ἔχων (§ 17).— σὺν τῷ βαρβάρῳ=σὺν τοῖς βαρβάροις.— διαλέγομαι τι=διαπραγματεύομαι περὶ τινος, συζητῶ τι.— οἱ πρόσθεν=οἱ πρότερον (δηλ. ἐλθόντες).— οὐ... καὶ αὐτῷ δοκοῦντα λέγοιεν=ὅτι... καὶ εἰς αὐτὸν

ἀρεστά ἦσαν=ἔτι... καὶ αὐτὸς τὰ ἐπεδοκίμαζε.—εὐθύς, ὥσπερ ἔτυχε κεκαλλιερωῶς=εὐθύς μετὰ τὴν θυσίαν, ἣτις κατὰ τύχην εἶχεν ἀποθῆ εὐνοϊκή.—ἠγοῦμαι=ὀδηγῶ.—ἀναπετάννυμι=ἀνοίγω.

*Ἐκ τοῦ τείχους, δηλ. τῆς Κεβρήνος.—*αὐτῶν*, τίνων;—*ἦκε*, δηλ. κῆρυξ.—*ἀναλαβὼν τὰ ὄπλα*, ὁ Δερκ. κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θυσίας εἶχεν ἀποθέσει τὰ ὄπλα.—*ἐπὶ τὰς πύλας*, τίνος;—*οἱ δέ*, τίνες;—*καὶ ἐνταῦθα*, ἔπως καὶ εἰς τὰς ἄλλας πρότερον (§ 16) καταληφθείσας πόλεις.—*ἐπὶ τὴν Σκ. καὶ Γέρ.*, ἃς εἶχε καταλάβει ὁ Μειδίας (§ 15).

§ 20—21.

Προσδοκῶν... ὀκνῶν, μετχ. αἰτλγκ.—*προσδοκῶ*=περιμένω μετὰ φόβου.—*ὀκνῶ τινα*=δυσπιστῶ πρὸς τινα.—*πολίτης*=συμπολίτης.—*ἔρχομαι εἰς λόγους*=ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν, εἰς διαπραγματεύσεις.—*συμμειγνῶμι τι*=συναντῶμαι μετὰ τίνος.—*ἐπὶ τίσιν*=ὑπὸ ποίους ἔρους.—*γένοιτο ἄν*=δύναται νὰ γείνη.—*ἐφ' ᾧτε... ἔαν*, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. *αὐτὸν* (δηλ. τὸν Μειδίαν).—*ἐφ' ᾧτε* (μετ' ἀπρμφ.)=ἐπὶ τῷ ἔρῳ νὰ...—*ἔω*=ἀφήνω.—*ἄμα*=συγχρόνως.—*γνοῦς*; (§ 9).—*καλύειν*, δηλ. αὐτὸν εἰσιέναι.—*βία τινός*=παρὰ τὴν θέλησίν τίνος.—*παρακελεύομαι*=προτρέπω.—*καὶ ἐλευθέρους*, ὁ καὶ=καὶ μάλιστα.—*χρή*, δηλ. *πολιτεύειν*· *πολιτεύω*=ζῶ ὡς πολίτης.—*οὕτω πολιτεύειν*, ἐρμηνευτέον πρὸ τῆς προτάσεως: ὥσπερ *χρή*.—*ἠγοῦμαι ἐπὶ...*=ὀδηγῶ ἐναντίον...—*συμπροπέμπω τινὰ*=συνοδεύω τινά.—*τοῖς πεπραγμένοις*=διὰ τὰ πεπραγμένα (ὑπ' αὐτοῦ).

Προσδοκῶν τὸν Φαρν..., διατὶ ἐφοβεῖτο τὸν Φαρν.; τί οὗτος εἶχεν ἀπειλήσει τὸν Μειδίαν; (§ 15).—*ὀκνῶν τοὺς πολίτας*, ὁ Μειδίας ἐδυσπίστει πρὸς τοὺς συμπολίτας του, διότι οὗτοι, ἤδη ὡς φρονούντες τὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐπὶ τῇ προσεγγίσει τοῦ ἑλλην. στρατοῦ ἤρχισαν νὰ δεικνύωνται ἀποστατικοί.—*εἰ δμήρους λάβοι*, ὡς ἐγγύησιν τίνος;—*ἀπὸ πόλεως... τῶν συμμάχων*, δηλ. τῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ συμμάχων τῶν Σπαρτιατῶν.—*λαβὼν δέκα*, οὓς ἀφήκεν ἐν τῇ Σκήψει.—*ἐξῆλθεν*, ἐκ τῆς Σκήψεως, εἰς ἣν ὁ Μειδ. εἶχε καταφύγει μετὰ τὸν θάνατον τῆς πενθερᾶς του.—*ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους*, πρβλ. ἄνωτ. ἐν § 16 «ἡξίου ἐλευθεροῦ-

σθαι». — *θύσας τῇ Ἀθηνᾶ*, ὡς κύριος ἤδη τῆς πόλεως. — *τοῖς πολίταις*, δηλ. τοῖς Ἑλλησι. — *τοῖς πεπραγμένοις*, ὁ Δερκ. τί εἶχε πράξει εἰς τοὺς Σκηψίους, διὰ τὸ ὅποιον οὗτοι μετὰ τιμῶν προπέμπουσι τὸν Δερκ. ἀπερχόμενον ἐκ τῆς Σκήψεως :

§ 22

Παρέπομαι τινι = παρακολουθῶ τινι. — *ἀτυχῶ τινος* = δὲν ἐπιτυχάνω εἰς τι. — *ὡς τῶν δικαίων οὐδενὸς ἀτυχήσοι* = ἔτι οὐδὲν ἐξ ὅσων δικαιούται θά χάσῃ. — *ἅμα* = ; (§ 21). — *εἰς δύο* = ἀνὰ δύο. — *οἱ ἀπὸ τῶν πύργων* = οἱ (ὄντες) ἐπὶ τῶν πύργων. — *καὶ μάλα* = παρὰ πολὺ. — *ὄντων* = οἱ (δηλ. πύργοι) ἦσαν. — *δρῶντες*, μετχ. αἰτιλγ. πῶς ἀναλύεται; — *κέλευσον*, δηλ. τοὺς ἐπὶ τῶν πύργων φρουρούς. — *ἠγγῆ*, β' ἐν. πρόσ. ἐνεστ. ὑποτακτ. τοῦ ἠγοῦμαι. — *τὸ ἱερὸν* = ὁ ναός. — *δκνῶ* = διστάζω. — *ἀνοίγειν* = κελεύειν ἀνοῖξαι. — *παραχορημα* = ἀμέσως, παρευθύς.

Παρεπόμενος αὐτῶ, ὁ Μειδίας ἠκολούθει τὸν Δερκυλ., ἐννοεῖται ἄκων. — *ἠξίου τὴν τῶν Γεργ.* . . . , ὁ Μειδίας ἐξήτει τὴν Γέργιθα, διότι ἐν αὐτῇ ἦσαν οἱ θησαυροὶ του (πρβλ. § 15). — *παρὰ τὰς πύλας*, τίνος πόλεως; — *εἰρηνικῶς*, ἵνα ἄρῃ πᾶσαν ὑποψίαν ἀπὸ τοῦ Μειδίου καὶ ἵνα ἐξαπατήσῃ τοὺς φρουρούς. — *εἰς δύο*, ἢ παρτάξις δηλ. εἶχε μέτωπον δύο ἀνδρῶν. — *οἱ ἀπὸ τῶν πύργων*, δηλ. τῶν τειχῶν τῆς Γέργιθος. — *κάντιαῦθα*, ποῦ; — *θύσω*, ὡς κύριος ἤδη τῆς πόλεως (πρβλ. § 21).

§ 23 - 24.

Ἐχων τῶν Μειδ. = ἔχων μαζί του τὸν Μειδίαν = παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Μ. — *αὔ* = πάλιν. — *τίθεμαι τὰ ὄπλα* = παρατάττομαι, στρατοπεδεύω. — *ἐτέθυτο* = εἶχε προσφέρει τὴν θυσίαν. — *ἀνεῖπε*, ἄορ. τοῦ *ἀναγορεύω* = παραγγέλλω διὰ κήρυκος. — *ἐπὶ τῷ στόματι* = πρὸ τοῦ μετώπου. — *ὡς μισθοφορήσοντας* = διότι (τοῦ λοιποῦ) θά εἶναι μισθοφόροι του. — *Μειδίᾳ γὰρ οὐδὲν ἔτι δεῖνόν εἶναι* = διότι (εἶπεν ἔτι) οὐδὲν ὑπῆρχε πλέον εἰς τὸν Μειδ. πρὸς φόβον = διότι ὁ Μειδ. οὐδὲν εἶχε πλέον νὰ φοβῆται. — *ὄ, τι ποιοίη* = τί νὰ κάμῃ. — *ξένιος* = ὁ ἀνήκων εἰς ξένον, εἰς φίλον. — *τὰ ξένια* = τὰ πρὸς φιλοξενίαν. — *ἐμὲ τεθνύκτα* = ἐν ᾧ

ἐγὼ ἔχω θυσίασει. — ἀλλὰ μὴ = καὶ νὰ μὴ. — ἐν ᾧ, δηλ. χρόνῳ. — διασκοπούμεθα, μέλλ. τοῦ διασκοποῦμαι = ἐξετάζω ἀκριβῶς.

Εἰσηλθε, ποῦ; — ἔχων αὐτὸν, ὡς καὶ πρὸ τῶν πολῶν. — ἐκέλευε θέσθαι . . . τὰ ὄπλα, πρὸς τίνα σκοπόν; — περὶ τὰ τεῖχη, τίνος πόλεως; — ἔθνε. πρὸλ. § 21 «θύσας τῇ Ἀθηνᾷ» καὶ § 22 «θύσω τῇ Ἀθηνᾷ». — τοὺς . . . δορυφόρους, ὁ Μειδίας ὡς ἀρχῶν εἶχε σωματοφύλακας* ἐκαλοῦντο δ' οὗτοι δορυφόροι, διότι τὸ κύριον αὐτῶν ὄπλον ἦτο τὸ δόρυ. — ἐπὶ τῷ στόματι, ἵνα ἔχη αὐτοὺς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. — ἐμὲ τεθυκότα . . ., οἱ θυσίαν προσφέροντες συνήθιζον νὰ προσκαλῶσι τοὺς φίλους των εἰς συμπόσιον καὶ νὰ φιλοξενῶσιν αὐτοὺς μὲ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ θύματος.

§ 25 — 26.

Ἡρώτα = ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ. — ἀρχῶν = κύριος, κληρονόμος. — οἶκος = τὰ ἐν τῷ οἴκῳ, περιουσία. — χῶρος = κτήμα. — νομῆ = τόπος βοσκῆς, λειβάδι. — ἀπογράφω = καταγράφω. — ψεύδομαι τινα = προσπαθῶ νὰ ἀπατήσω τινὰ (λέγων ψεύδη), — ὅμως δὲ γ' = ἀλλὰ σεῖς βεβαίως. — μικρολογοῦμαι = εἶμαι μικρολόγος λεπτολογῶ. — ἐπειδὴ = ἀφ' οὗ. — τὰ πατρῶα = ἡ πατρικὴ περιουσία. — τίνος ἦν; = εἰς ποῖον ἀνήκε; — οὗτοι Φαρν., ποῖον τὸ β. τῆς προτάσεως; — τὰ ἐκείνης = τὰ πράγματα, ἡ περιουσία ἐκείνης. — ἂν εἶη = τότε εἶναι. — ἐπεὶ κρατοῦμεν πολέμιος γὰρ . . . = διότι ἡμεῖς εἴμεθα νικηταὶ καὶ ὁ Φαρν. εἶναι ἐχθρὸς μας. — καὶ (τὰ Φαρν.), ὁ καὶ = καὶ ἐπομένως, καὶ κατ' ἀκολουθίαν.

Ἀπογράφοντος, τί; — ψεύδεται σε, ὁ Μειδίας κατέγραφεν ὡς πατρικᾶς του κτήσεις τὰς κτήσεις τῆς Μανίας. — Μανία δὲ τίνος ἦν, παρὰ τοῖς Πέρσικαις οἱ ὑπήκοοι ἐθεωροῦντο ὡς κτήματα τοῦ κυρίου των· διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι καὶ οἱ σατράπαι ὠνομάζοντο δοῦλοι. — οἱ δὲ πάντες, δηλ. οἱ παρόντες Σκήψιοι καὶ ὁ Μειδίας.

§ 27 — 28

Ἡγουμένων τῶν ἄλλων = ἐν ᾧ οἱ ἄλλοι ὠδήγουν (αὐτὸν — τὸν Δερκ.). — ἐπὶ τὴν . . . = εἰς τὴν . . . — οἰκησις = κατοικία. — ἐπεὶ δ' εἰσηλθε, ὑποκμ. ὁ Δερκ. — φράζω = λέγω. — τοῖς

ὑπηρεταίς = τοῖς ἑαυτοῦ ὑπηρεταίς. — λαβεῖν = συλλαβεῖν. προεῖπε, ἄορ. τοῦ προαγορεύω = δηλῶ. — εἶ τι . . . Μανίας, ἢ σύνταξις : εἰ ἀλώσονται κλέπτοντες τι τῶν Μανίας = ἂν φωραθῶσι (πιασθῶσι) ἀποκρύπτοντες τι ἐκ τῶν ἀνηχόντων εἰς τὴν Μ. — παραχορῆμα = ; (§ 22). — κατακλήω = κλήω ἀσφαλῶς. — κατασημαίνομαι = σφραγίζω. — καθίστημι = τοποθετῶ, θέτω. — οὓς ἦϋρεν . . . εἶπεν αὐτοῖς, ἢ σύνταξις : εἶπε τούτοις τῶν ταξίαρχων καὶ λοχαγῶν, οὓς ἦϋρεν. — ἐπὶ ταῖς θύραις = παρὰ τὰς θύρας. — ἡμῖν = ὑφ' ἡμῶν. — εἶργασται = ἔχει ἐξασφαλισθῆ, ἐξοικονομηθῆ. — τῆ στρατιᾶ = διὰ τὸν στρατόν. — ἐγγὺς ἐνιαυτοῦ = περίπου δι' ἓν ἔτος. — ὀκτασχιλίους . . . = διὰ ὀκτακισχιλίους . . . — προσεργάζομαι = ἀποκτῶ προσέτι, ἐξοικονομῶ προσέτι. — καὶ ταῦτα (= τοῦτο) προσέσται (δηλ. τῷ μισθῷ) = θὰ ὑπάρχη καὶ τοῦτο προσέτι εἰς τὸν μισθόν = θὰ προστεθῆ καὶ τοῦτο εἰς τὸν μισθόν. — εὐτακτος = εὐπειθής. — θεραπευτικός = πρόθυμος εἰς τὸ ὑπηρετεῖν. — ἐρομένου (ἄορ. τοῦ ἐρωτῶ) τοῦ Μ. = ὅτε ὁ Μειδίας (τὸν) ἠρώτησεν.

Τοὺς ταμίαις, δηλ. τῶν χρημάτων τῆς Μανίας. — αὐτῆς, δηλ. τοῖς ταμίαις. — οἱ δὲ (ἐδείκνυσαν), τίνες; — ἐξιῶν, πόνθεν; — ἐπὶ ταῖς θύραις, δηλ. τῆς οἰκίας τῆς Μανίας. — τῶν ταξίαρχων καὶ λοχαγῶν, ἐν τῇ Σπαρτιατικῇ στρατῷ ταξίαρχος μὲν ἦτο ὁ διοικητὴς τάξεως (= στρατιωτικοῦ σώματος ἀποτελουμένου ἐκ 200 περίπου ἀνδρῶν), λοχαγὸς δὲ ὁ διοικητὴς λόχου στρατιωτῶν (ἐξ 100 συνήθως ἀνδρῶν).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2

§ 1.

Διαπράττομαί τι = κατορθώνω τι. — ὅπως ἂν μὴ . . . εἴη . . . μηδ' αὖ Φαρν . . . = πῶς νὰ εἶναι . . . καὶ πῶς ἀφ' ἑτέρου ὁ Φαρν. νὰ μὴ . . . — ἐν τῇ φιλίᾳ, δηλ. χύρω. — χειμάζω = διαχειμάζω, διέρχομαι τὸν χειμῶνα. — βαρὺς = καταπιεστικός, ἐνοχλητικός. — καταφρονῶν, δηλ. τῶν Ἑλλήνων. — ἡ ἵππος = τὸ ἵππικόν. — νακουργῶ = βλάπτω, λεηλατῶ. — πότερος = ποῖος ἐκ τῶν δύο. — ἐπιτεχνίζω = ἀνεγείρω φρούριον ἢ ὀχύρωμα ἐπὶ τῶν

συνόρων τῆς πολεμίας χώρας, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἡ βᾶσις στρατιωτικῶν ἐνεργειῶν κατ' αὐτῆς. — *τὴν Αἰολίδα ἐπιτετειχίσθαι τῇ* . . . = ὅτι ἡ Αἰολίς ἐχρησίμευεν ὡς ὀρμητήριον ἐπιθέσεων κατὰ τῆς Φρυγίας, ἐν τῇ ὁποία οὗτος εἶχε τὴν κατοικίαν του. — *σπονδαὶ* = συνθήκη, ἀνακωχή.

Ταῦτα, δηλ. τὰ ἀνωτέρω ἐν § 16-28 ἐκτεθέντα. — *ἐννέα πόλεις*, αὐταὶ εἶναι αἱ μνημονευθεῖσαι ἀνωτέρω ἐν κεφ. 1, § 16-24. — *ἐν τῇ φιλίᾳ*, δηλ. τῇ Αἰολίδι. — *ὥσπερ Θίβρων*, ὁ Θίβρων ἦτο βαρὺς τοῖς συμμάχοις, διότι ἐπέτρεπε τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις «ἀρπάξαι τοὺς φίλους» (πρβλ. κεφ. 1, § 8). — *τῇ ἑαυτοῦ οἰκίσει Φρυγία*, ἔδρα τοῦ Φαρν. ἦτο ποία πόλις τῆς Φρυγίας; (βλ. ἐν σελ. 74).

§ 2.

᾽Ως ἄφ' οὗ. — *οὐδὲ τοῦ Φαρν. ἀχθομένου* = χωρὶς διὰ τοῦτο ὁ Φαρν. γὰ λυπῆται. — *πάνυ τι* = τόσον πολὺ. — *τὰ ἄλλα* (αἰτιατ.) = κατὰ τὰ ἄλλα. — *φέρω καὶ ἄγων* = λεηλατῶ· *διετέλει φέρων καὶ ἄγων* = συνεχῶς ἐληλάτει. — *τὰ ἐπιτήδεια* = τὰ πρὸς τροφὴν ἀναγκαῖα. — *ἐπειδὴ ἄφ' οὗ*. — *πέραθεν* = ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος. — *σύμμαχοι* = ὡς σύμμαχοι. — *τῶν Ὀδρουσῶν* = ἐκ τῶν Ὀδρουσῶν. — *παρισταυρωσάμενοι* — χαρακωθέντες, ὄχρωθέντες. — *ἀπὸ τοῦ Ἑλλ.* = μακρὰν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοπέδου. — *αὐτῷ τινά τι* = ζητῶ παρά τινός τι. — *τῶν ὄπλιτῶν* = τινάς ἐκ τῶν ὄπλιτῶν. — *ἀνδράποδα* = αἰχμαλώτους. — *χρήματα* = πράγματα (κινητά), λάφυρα.

᾽Ως ταῦτα . . ., δηλ. τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ § περὶ σπονδῶν εἰρημένα. — *πάνυ τι ἀχθομένου*, διὰ τὴν ἐν τῇ Βιθυνίδι Θράκῃ διαχείμασιν τοῦ Δερκυλ. — *αὐτῷ*, τίνι; — *πέραθεν*, δηλ. ἀπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς Θράκης. — *πελιασταὶ* ἐκαλοῦντο οἱ στρατιῶται οἱ φέροντες ἀκόντιον, ξίφος καὶ μικρὰν ἡμισελήνοειδῆ ἀσπίδα, *πέλητην* καλουμένην. — *στάδια*, τὸ στάδιον ἦτο μέτρον μήκους ἴσον πρὸς 186 γαλλικὰ μέτρα· τὸ 1 στ. = 3 λεπτά τῆς ὥρας.

§ 3 — 4.

Ἦδη ὄντος . . . πολ. αἰχμαλ., ἡ σύνταξις: *ἤδη ὄντος τοῦ στρατοπέδου αὐτοῖς (= αὐτῶν) μεστοῦ πολλῶν αἰχμαλώ-*

των. — μεστός=πλήρης. — καταμανθάνω=μανθάνω καλῶς. — ὄσοι=πόσοι (Ὀδρύσαι). — ἄμ' ἡμέρα=εὐθύς ὡς ἐξημέρωσε. — προσπίπτω τινί=ἐπιπίπτω κατά τινος. — οὔσιν = οἱ ἦσαν. — ἐγγύς γίνομαι = πλησιάζω. — τιρώσκω = πληγώνω. — καθειργμένοι (τοῦ καθείργνυμι) = διότι ἦσαν ἐγκεκλεισμένοι. — σταύρωμα=περίφραγμα διὰ πασσάλων, χαράκιμα. — ὡς ἀνδρομήκει ὄντι=τὸ ὅποιον εἶχεν ὕψος σχεδὸν ἑνὸς ἀνδρός. — διασπῶ τι=κατεδαφίζω, καταστρέφω τι. — φέρομαι εἰς τινα=ὄρμῳ κατά τινος. — ἧ ἐκθέοιεν=ἧ ἐξέθειον· ἧ=ὄπου· ἐκθέω=τρέχω ἔξω, ἐξορμῶ. — ἐφ' ἐκάστη ἐκδρομῇ=εἰς ἐκάστην ἔξοδον. — καταβάλλω τινά=ρίπτω τινά κάτω. — τὸ αὔλιον = ἡ μάνδρα. — σηκασθέντες, παθητικ. ἀόρ. τοῦ σηκάω=ἐγκλείω. — κατακοντίζομαι=φονεύομαι κτυπηθεὶς δι' ἀκοντίου. — ἀμφι τοὺς=περὶ τοὺς. — εἰς τὸ Ἑλληνικόν, δηλ. στρατόπεδον. — ἐπεὶ εὐθέως = εὐθύς ὡς. — διαπίπτω = διαφεύγω. — ἀμελησάντων τῶν Βιθ. = ἐπειδὴ οἱ Βιθ. δὲν ἔδωκαν προσοχὴν εἰς αὐτοὺς.

Ἐξῆσαν, δηλ. ἐπὶ λείαν (§ 2). — τοῖς ὀπλίταις, δηλ. τοῖς Ἑλλήσι τοῖς φυλάσσουσι τὸ στρατόπεδον. — οἱ μὲν . . . οἱ δέ, δηλ. ἐκ τῶν Βιθυνῶν (πελαστών καὶ ἱππέων). — οἱ δ' (ἐπεὶ), τίνες; — οἱ δέ (ἧ), τίνες; — ἐκθέοιεν, οἱ Ὀδρύσαι καὶ οἱ Ἑλλ. — ῥαδίως ἀπ. πελτ. ὀπλίτας, οἱ μὲν Βιθυνοὶ ὡς ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ἔτρεχον ταχύτερον, οἱ δ' Ἑλλήνες ὀπλίταις ὡς βαρέως ὀπλισμένοι βραδύτερον. — καὶ οὔτοι, δηλ. οἱ πεντεκαίδεκα. — τὸ πρᾶγμα, δηλ. τὴν ἔκβασιν τῆς μάχης.

§ 5.

Ταχὺ=ταχέως. — διαπράττομαι = ; (1). — σκηνοφύλακες=φρουροὶ τῶν σκηνῶν (=τοῦ στρατοπέδου). — ἀπολαμβάνω=λαμβάνω ὀπίσω. — τοὺς ἑαυτῶν, δηλ. νεκρούς. — ἐπ' αὐτοῖς=πρὸς τιμὴν αὐτῶν. — ποιῶ ἱπποδρομίαν=τελῶ ἱπποδρομικοὺς ἀγῶνας. — ὁμοῦ τοῖς Ἑλλ.=μαζὶ μὲ τοὺς Ἑλλήνας. — δῆ=φυσικά. — τὸ λοιπὸν=εἰς τὸ ἐξῆς. — ἦγον=ἦγον καὶ ἔφερον (§ 2).

Τοὺς σκηνοφύλακας, οὔτοι δὲν ἦσαν στρατιῶται καὶ ὡς τοιοῦτοι δὲν ἐπολέμησαν, ὡς οἱ Ἑλλήνες ὀπλίταις. — οἱ Ἑλλήνες, δηλ. οἱ Δερκυλ. — ἐπεὶ ἦσθοντο, τί; — νεκροὺς γυμνοὺς, διότι οἱ Βιθυνοὶ εἶχον ἀφαιρέσει ἔχει μόνον τὰ ὄπλα τῶν φονευθέν-

των, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐνδύματα αὐτῶν.—*ἐν τῷ στρατοπέδῳ*, δηλ. ἐν τῷ *στιαυρώματι* (§ 3).—*πολὺν οἶνον ἐκπ... καὶ ἵπποδρ. π.*, αἱ Θρᾶκες ἦσαν γνωστοὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι ὡς φιλοπόται καὶ κάλλιστοι ἵππεις· πῶς συνήθειζον οὗτοι νὰ τιμῶσι τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· τὴν συνήθειαν τοῦ πίνειν οἶνον κατὰ τὴν κηδείαν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον;—*ἔκαον*, ἐξ ἐκδικήσεως· πρότερον εἰς τί περιωρίσθησαν οὗτοι;

§ 6—7.

Ἄμα τῷ ἡρι (=ἔαρι)=; (πρβλ. § 3 «ἄμ' ἡμέρᾳ»).—*ἀποπορεύομαι=*ἀπέρχομαι.—*ἐκ τῶν Βιθυνῶν=*ἐκ τῆς χώρας τῶν Βιθυνῶν.—*ὄντος αὐτοῦ=*; (κεφ. 1, § 8).—*ἀπὸ=* ἐκ μέρους.—*τὰ τέλη=* αἱ ἄρχοντες.—*οἴκοι=* ἐν τῇ πατρίδι.—*ἐπισκεψόμενοι (τοῦ ἐπισκοποῦμαι)=* ἵνα ἐξετάσωσι.—*ὅπως ἔχοι=* πῶς εἶχον.—*καὶ ἐροῦντες=* καὶ ἵνα εἴπωσιν.—*μένοντι ἄρχειν=* μένειν καὶ ἄρχειν.—*ἄρχω=* ἔχω τὴν ἀρχηγίαν (τοῦ στρατοῦ).—*καὶ ἐπιστεῖλαι δὲ τοὺς ἐφόρους=* προσέτι δὲ (ἔλεγον) ὅτι οἱ ἔφθοροι παρήγγειλαν.—*ὡς, ὦν... αὐτοῖς, ἢ σύνταξις:* ὡς μέμφοιντο μὲν αὐτοῖς τούτων, ἃ πρόσθεν ἐποίουν.—*μέμφομαι τινί τινος=* κατηγορῶ τινὰ διὰ τι.—*πρόσθεν=* πρότερον.—*ὅτι δὲ=* ἐπειδὴ δὲ—*οὐδὲν ἀδικῶ=* οὐδεμίαν ἀδικίαν διαπράττω.—*δίκαια ποιῶ περὶ τινά=* φέρομαι καλῶς πρὸς τινά.—*ἐπει μέντοι=* ὅτε δέ.—*ὁ τῶν Κυρειῶν προεστηκώς=* ὁ προϊστάμενος τῶν ἄλλοτε μισθοφόρων τοῦ Κύρου.—*τὸ παρελθόν=* κατὰ τὸ παρελθόν.—*τοῦ μὴ ἐξαμαρτάνειν*, δηλ. ἡμᾶς=τοῦ νὰ μὴ κάμνωμεν ἡμεῖς σφάλματα.—*τότε δέ, δηλ. ἐξαμαρτάνειν.*—*αὐτοῖ=* σεῖς αὐτοί, μόνοι σας.

Ἄμα τῷ ἡρι, τοῦ ἔτους 398 π. X.—*ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν*, νοοῦνται οἱ ἔφοροι ἐν Σπάρτῃ.—*ἐνταῦθα*, ποῦ;—*ὦν πρόσθεν ἐποίουν*, νοοῦνται αἱ διαρπαγαὶ τῶν συμμάχων αἱ γινόμεναι ἐπὶ Θίβρωνος· πρβλ. κεφ. 1, § 8.—*οὐδὲν ἠδίκουν*, δηλ. οὐδόλως ἔβλαπτον τοὺς συμμάχους.—*ὁ τῶν Κυρειῶν προεστηκώς*, δηλ. ὁ Ξενοφῶν· παρατηρητέον ὅτι καὶ ἐνταῦθα—ὡς καὶ ἀλλαχοῦ (πρβλ. κεφ. 1, § 2)—ὁ Ξεν. ἀποσιωπᾷ τὸ ὄνομα τοῦ.

§ 8.

Συσκηνῶ= δικιμένω ἐν τῇ αὐτῇ σκηνῇ μετ' ἄλλων, διακίμενω μαζί.—*ἐπεμνήσθη*, τοῦ *ἐπιμνησκόμαι=* ἐνθυμοῦμαι, ἀνα-

φέρω.—*τῶν περὶ τὸν Ἄρακον*—ἐκ τῶν μελῶν τῆς πρεσβείας, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς ἦτο ὁ Ἄρ.—*ὅτι καταλελοίποιεν*—ὅτι εἶχον ἀφήσει (δηλ. οἱ ἐκ Λακ. πρέσβεις).—*τούτους δὲ λέγειν ἔφασαν*—ἀνέφερον δὲ (οἱ ἐκ Λακ. πρέσβεις), ὅτι οὗτοι (δηλ. οἱ πρέσβεις τῶν Χερρονησιτῶν) ἔλεγον.—*ὡς οὐ δύναιντο*—ὅτι δὲν ἠδύναντο.—*ἐργάζομαι χώραν*—καλλιεργῶ χώραν.—*φέρεσθαι γὰρ καὶ ἄγεσθαι* (δηλ. *τὴν Χερρόνησον*), νοητέον τὸ ἔλεγον, ἔξ οὗ τὸ ἀπρμφ.—*φέρω καὶ ἄγω*—; (§ 2).—*ἀποτειχιζῶ*—ἀποκλείω διὰ τείχους.—*εἰ ἀποτειχισθεῖη*, ὑποκμ. ἢ *Χερρ.*—ἐὰν ᾗθελεν ἀποκλεισθῆ ἢ *Χερρ.* διὰ τείχους.—*ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν*—ἀπὸ τῆς μιᾶς θαλάσσης μέχρι τῆς ἄλλης.—*καὶ σφίσιν ἂν γῆν εἶναι*—(ὅτι) καὶ αὐτοὶ θὰ εἶχον χώραν.—*ἀγαθὴν*—εὐφορον.—*ἐργάζεσθαι*—ἵνα καλλιεργῶσι, πρὸς καλλιέργειαν.—*οὐκ ἂν θαναμάζειν*—ὅτι δὲν ᾗθελον εὖρει παράδοξον, ἄτοπον.—*εἰ καὶ πεμφθεῖη*—ἐὰν καὶ πράγματι ᾗθελεν ἀποσταλῆ.—*δύναμις*—στρατιωτικὴ δύναμις.—*πράξων*—ἵνα ἐκτελέσῃ.—*ἦν ἔχοι*—τίνα εἶχεν.—*ἐπ' Ἐφέσου*—εἰς τὴν Ἐφεσον.—*ἡδομαι*—εὐχαριστοῦμαι, χαίρω.—*δου*—διότι.

Τῶν περὶ τὸν Ἄρακον, πρβλ. § 6.—*ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν*, ὑπὸ τίνων θαλασσῶν περιβρέχεται ἢ Χερρόνησος; βλ. γεωγραφ. πίνακα.—*ἀπὸ τῆς πόλεως*, δηλ. τῆς Σπάρτης.—*σὺν δυνάμει*, ἢ ἀποστολῇ δυνάμεως ἦτο ἀναγκαία, διότι οἱ Θράκες ᾗθελον ἐμποδίσει τὸν ἀποτειχισμόν.—*ταῦτα*, ποῖα;—*πρὸς μὲν ἐκείνους*, δηλ. τοὺς ἐκ Λακεδ. πρέσβεις.—*διὰ τῶν Ἑλλήν. πόλεων*, τῶν κειμένων μεταξὺ Λαμψάκου—ἐνθα οἱ ἐκ Λακ. πρέσβεις εἶχον συναντηθῆ μετὰ τοῦ Δερκ. (§ 6)—καὶ Ἐφέσου.

§ 9.

Ἔγνων—; (κεφ. 1, § 12).—*μνετεῖον ὄν*—ὅτι ἔπρεπε γὰρ μένη.—*ἐπήρητο*, ἄορ. τοῦ *ἐπερωτῶ*—ἐρωτῶ.—*πότερα βούλοιτο*—ποῖον ἐκ τῶν δύο ᾗθελε.—*καθάπερ*—καθώς.—*διὰ τοῦ χειμῶνος*—κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος.—*ἐλομένου τοῦ Φαρν.*, ἢ μετχ. αἰτλγκ. τὸ δὲ *ἐλομένου* ἄορ. τοῦ *αἰροῦμαι*—; (κεφ. 1, § 9).—*οὕτω*—ἐνεκα τούτου (τίνος;).—*τὰς περὶ ἐκεῖνον*—τὰς εὐρισκομένας ἐν τοῖς ὄροις τῆς ἐπικρατείας ἐκείνου.—

ἐν εἰρήνῃ, ὁ προσδιορισμὸς ἀποδοτέος τῆ καταλιπών, οὗ ὑποκμ. ποῖον εἶναι :

Ἔγνων μενετέον ὄν, δηλ. ἐν Ἀσίᾳ· περὶ δὲ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 6 «ἐροῦντες μένοντι ἄρχειν». — πέμψας, τίνας ; — καὶ τότε, ὡς δηλ. καὶ κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα. — περὶ ἐκεῖνον, δηλ. τὸν Φαρν.· ποῖα δὲ ἦτο ἡ ἐπικράτεια τούτου ; — φιλίας, δηλ. πρὸς τοὺς Λακεδ. συνεπέειχ τῆς πρὸς τὸν Φαρνάβ. ποιηθείσης ἀνακωχῆς τοῦ Δερκυλ.

§ 10.

Ἦν καταμαθὼν = καταμαθὼν δὲ ταύτην. — καμανθάνω = ; (§ 3). — πάμφορος = ὁ παντὸς εἶδους προϊόντα παράγων, γονιμώτατος. — ἀρίστην = ; (§ 8 «ἀγαθὴν»). — κακῶ (-όω) = βλάπτω, καταστρέφω. — μέλλω = βραδύνω, ἀναβάλλω. — κατὰ μέρη = εἰς χωριστὰ μέρη. — διελὼν (τοῦ διαιρῶ) τοῖς στρατιώταις = διαμοιράσας μεταξὺ τῶν στρατ. — τὸ χωρίον = τὸ διάστημα. — ἄθλον = βραβεῖον. — ἐκτειχίζω = περατώνω τὴν τείχισιν. — τοῖς πρώτοις ἐκτειχίσασι = εἰς ἐκείνους, ὅτινες πρῶτοι ἤθελον περατώσει τὴν τείχισιν (τοῦ ἀναλογοῦντος δηλ. εἰς αὐτοὺς μέρους τοῦ διαστήματος). — ὡς ἕκαστοι ἄξιοι εἶεν = ἀναλόγως τῆς ἀξίας ἕκαστου. — ἀποτελῶ = περατώνω. — ἤρινος = εαρινός. — πρὸ δπώρας, ὁ προσδιορισμὸς ἀποδοτέος τῆ ἀπετέλεσε. — ἡ δπώρα = τὸ φθινόπωρον. — ἐποίησε = περιέλαβε. — σπόριμον, δηλ. γῆν· σπόριμος = κατάλληλος διὰ σποράν. — παντοδαπός = παντὸς εἶδους.

Ἦν, δηλ. τὴν Χερρόνησον. — πόλεις ἔνδεκα, ὧν ἐπισημότεραι ἡ Καρδία, ὡς Ἑλαιούς, ἡ Καλλιπόλις, ἡ Σηστὸς (βλ. γεωγρ. πίν.). — τοῦ ἰσθμοῦ, τοῦ στενωπῶτος δηλ. μέρους τῆς Θηρακικῆς Χερρονήσου, μεταξὺ Καρδίας καὶ Πακτύης (πρβλ. § 8 «ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν»)· βλ. γεωγρ. πίν. — στάδια, περὶ τοῦ σταδίου βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 81. — θυσάμενος, βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 76. — τὸ χωρίον, δηλ. τὰ 37 στάδια.

§ 11.

Ἐπισκοπῶ = ἐξετάζω, ἐπιθεωρῶ. — τὰ ἄλλα = κατὰ τὰ ἄλλα. — χωρίον = μέρος, τόπος. — ἰσχυρός = ὀχυρός. — πυθόμενος = εἰ

καὶ ἐπύθετο τοῦ πυνθάνομαι. — ἐνῆν, τοῦ ἐνεῖμι=ὕπαρχω ἐντός. — παρίσταμαί τινα = καθυποτάττω τινά. — καθίστημι=διορίζω. — ἐπιμελητής=διοικητής. — κατασκευάζω=ἐφοδιάζω. — ἐκπλεως, ὠν=ἐντελῶς πλήρης, ἄφθονος. — καταγωγή=κατάλυμα, σταθμός. — ὁπότε ἀφικνοῖτο = ; (κεφ. 1, § 12).

²Ἐπισκοπῶν, ἵνα ἴδῃ εἰς ποίαν οἰκονομικὴν κατάστασιν εὐρίσκονται καὶ ἂν εἶναι εὐχαριστημέναι ἐκ τῆς Σπαρτιατικῆς διοικήσεως. — τὰς πόλεις, τὰς ἐν Ἀσίᾳ Αἰολικὰς πόλεις. — Χίτων φυγάδας, οὗτοι, 600 τὸν ἀριθμόν, εἶχον ἐκδιωχθῆ ἐκ Χίτου τῷ 409 π. Χ. ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν ἀριστοκρατικῶν. — ζῶντας ἐκ τούτου, δηλ. ἐκ τῆς λεηλασίας. — αὐτούς, τίνες; — ἐν αὐτῷ, δηλ.; — ἐν τῷ χωρίῳ, δηλ. τῷ Ἐταρνεῖ. — κατασκευάσας... ἐκπλεω τὰ ἐπιτήδεια, παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τίς εἶχε τὴν φροντίδα τῆς προμηθείας τῶν τροφίμων τοῦ στρατοῦ; παρ' ἡμῖν δὲ τίνες φροντίζουσι περὶ ταύτης; — ἵνα εἴῃ αὐτῷ καταγωγή, δηλ. ἐκεῖ, ἐν τῷ Ἐταρνεῖ. — ὁπότε ἀφικνοῖτο, ποῦ;

§ 12.

Οἱ ταύτη, δηλ. οἰκοῦντες ταύτη=ἐκεῖ. — διδάσκω=ὕποστηρίζω, λέγω. — ἐπὶ Τισσαφέρνει = εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Τισσ. — κακῶς πάσχω = κακοποιοῦμαι. — ἐνθαπερ, δηλ. ἦν. — οἶκος=ἡ κατοικία καὶ ἡ περιουσία. — οὕτως ἂν... ἀφεῖναι, ἡ σύνταξις: ἔφασαν νομίζειν (οἱ πρέσβεις) αὐτὸν (τὸν Τισσ.) οὕτως ἂν ἀφεῖναι τάχιστα σφᾶς αὐτονόμους. — οὕτως = τότε. — ἂν ἀφεῖναι σφᾶς=ἔτι ἤθελεν ἀφήσει αὐτοὺς (δηλ. τοὺς κατοίκους τῶν Ἰωνικῶν πόλεων).

Μέχρι τούτου τοῦ χρόνου, δηλ. μέχρι τῆς καταλήψεως τοῦ Ἐταρνεῶς, ἦτις ἐγένετο τῷ 398/7. — οἱ ταύτη Ἑλλ., δηλ. οἱ ἐν Ἰωνίᾳ Ἑλληγες. — ἀφικνούμενοι πρέσβεις εἰς Λακ. ἀπὸ... τοῦτο ἐγένετο ἐπανειλημμένως, διότι αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν Περσῶν περὶ τῆς πρώτης πρεσβείας τῶν Ἰωνικῶν πόλεων εἰς Λακεδ. βλ. κεφ. 1, § 3. — οὕτως, ἔαν δηλ. ἐλεηλατεῖτο ἡ Καρία. — ἐπεμψαν, δηλ. ἀπεσταλμένους. — πρὸς Δερκυλ., διατρίβοντα τότε ποῦ; — διαβαίνειν, δηλ. τὸν Μαϊανδρὸν ποταμόν. — παραπλεῖν, δηλ. παρὰ τὰ παράλια τῆς Καρίας. — οἱ μὲν, δηλ. ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ Φάραξ.

§ 13—14.

Ἄμα μὲν... ἄμα δὲ = ; (κεφ. 1, § 3). — *οἷτι* = διότι. — *ἀπεδέδεικτο*, παθητικ. ὑπερσυντλκ. τοῦ *ἀποδείκνυμι* = διορίζω. — *στρατηγὸς τῶν πάντων* (ἐξ ὀνομαστ. τὰ πάντα) = γενικὸς στρατηγός, ἀρχιστράτηγος. — *διαμαρτυρούμενος* (μέλλ. τοῦ *διαμαρτύρομαι*) = ἵνα διαθεβαιώσῃ. — *ἔτοιμος* = πρόθυμος. — *κοινη* = ἀπὸ κοινοῦ (μετὰ τοῦ Τισσ.) — *ἐκ τῆς βασιλείας*, δηλ. χώρας. — *ὁ δὲ*, δηλ. ὁ Τισσ. — *ἐπὶ Καρίαν* = εἰς Καρ. — *ἔρυμα* = φρούριον, ὀχύρωμα. — *καταστήσαντες* = ἐπειδὴν (= ἄφ οὐ) *καταστήσωσιν* καθίστημι = ; (κεφ. 1, § 27). — *πάλιν* = ὀπίσω. — *ὡς* = ὅτε. — *πεπερακότες εἰσὶ*, ὑποκμ. ὁ Τισσ. καὶ ὁ Φαρν. τὸ δὲ *πεπερακότες εἰσὶ* (= *πεπεράκασι*) παρκμ. τοῦ *περῶ* = διαβαίνω. — *ὡς ὀκνοίη* = ὅτι ἐφοβείτο. — *καταθέω τὴν χώραν* = κάμνω ἐπιδρομὰς εἰς τὴν χώραν. — *φέρω καὶ ἄγω* = ; (§ 2).

Κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, καθ' ὃν δηλ. ὁ Δερκυλ. εἶχε διαβῆ εἰς Καρίαν. — *πρὸς Τισσαφέρην*, διατρίβοντα τότε ἐν Σάρδεσιν. — *στρατηγὸς τῶν πάντων*, ὁ Τισσ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κύρου εἶχεν ὀρισθῆ ὑπὸ τοῦ βασιλέως διὰ τὰς πρὸς αὐτὸν ὑπηρεσίας τοῦ ἀνώτατος ἄρχων (πρβλ. κεφ. 1, § 3 «*σατραπῆς κατεπέμφθη ὧν τε...*»). — *ἀκούων*, δηλ. τὰς περὶ συμπράξεως διαθεβαιώσεις τοῦ Φαρν. — *διάβηθι...* ἐπὶ Καρίαν, ἢ εἰς Καρίαν διάβασις ἦτο ἀναγκαία, διότι ἐκεῖσε εἶχε μεταβῆ ποῖος; πρβλ. § 12. — *περὶ τούτων*, δηλ. *περὶ τοῦ κοινη πολεμεῖν καὶ συμμάχεσθαι καὶ συνεκβάλλειν τοὺς Ἕλληνας ἐκ τῆς βασιλείας*. — *ἐκεῖ*, δηλ. ἐν Καρίᾳ. — *ὁ Δερκυλ.*, ὅστις εὕρισκετο ποῦ; — *τὴν χώραν*, δηλ. τὴν Ἰωνίαν. — *διέβαινε καὶ αὐτός*, δηλ. εἰς Ἰωνίαν.

§ 15.

Οὐδὲν τι = οὐδὲλως. — *ὡς προεληλυθότων τῶν πολεμίων* = διότι ἐνόμιζον (ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ Φαρ.) ὅτι οἱ πολέμοι εἶχον προχωρήσει. — *ἡ Ἐφεσία (χώρα)* = ἡ Ἐφεσος. — *ἐκ τοῦ ἀντιπέρας* = ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος, εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος. — *ἀνταναβιβάσαντες...* *τινάς* = ἄφ οὐ ἀνεβίβασαν καὶ αὐτοὶ (στρατιώτας) τινάς. — *εἰς τὰ παρ' ἑαυτοῖς...* = εἰς τὰ πλησίον αὐτῶν εὕρισκό-

μενα... — **καὶ τύρσεις** = **καὶ εἰς τὰς παρ' ἑαυτοῦ τύρσεις**. — **ἡ τύρσις**, εὖς καὶ ἰος = ὁ πύργος. — **καθορῶ** = διακρίνω καλῶς. — **ἦ** (ἐπίρρ.) = ; (§ 4). — **αὐτοῖς ἦν ἡ ὁδὸς** = αὐτοὶ (δηλ. ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ στρατός του) ἔμελλον νὰ πορευθῶσι. — **λευκάσπισ** = ὁ φέρων λευκὴν ἀσπίδα. — **καὶ τὸ Ἑλλην.**, δηλ. στρατεύμα. — **μάλα πολὺ** = ὁ ἦν μάλα πολὺ. — **εὐώνυμος** = ἀριστερός.

Οὔτοι, δηλ. ὁ Δερκυλ. καὶ ὁ Φάραξ, ὅστις συνήγησε τὸν ναυτικὸν τοῦ στρατὸν μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Δερκ. — **ὡς προεληλυθότων τῶν πολεμίων εἰς...**, καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδεμίαν ἀνάγκην ἦτο νὰ πορευθῶνται οἱ Λακεδ. ἐν τάξει. — **ἐπὶ τῶν μνημάτων...** **εἰς τὰ μνημεῖα**, νοοῦται τάφοι ὑψηλοὶ πλησίον τῶν Σάρδεων. — **καὶ τὸ Ἑλληνικόν**, νοοῦται οἱ Ἕλληνες μισθοφόροι, οὓς εἶχον ὁ Τισσ. καὶ ὁ Φαρν. οἱ μισθοφόροι οὔτοι πολλάκις — ὡς καὶ νῦν ἐνταῦθα — ἐπολέμου καὶ καθ' Ἑλλήνων (πρβλ. κεφ. 1, § 13). — **(ἐκάτερος) αὐτῶν**, δηλ. τοῦ Τισσ. καὶ Φαρν.

§ 16—17

᾽Ως = ; (§ 14). — **ἦσθετο**, ἀόρ. τοῦ **αἰσθάνομαι** = μανθάνω, πληροφοροῦμαι. — **τὴν ταχίστην** = τάχιστα. — **εἰς ὀκτώ** = εἰς ὀκτὸς ὀκτῶ ἀνδρῶν. — **κράσπεδον** = τὸ ἀκρότατον μέρος ἐνὸς πράγματος. — **τὰ κράσπεδα**, ἐνταῦθα = τὰ ἄκρα τῆς παρατάξεως. — **καθίσταμαι** = τοποθετοῦμαι. — **ἡσυχίαν εἶχε καὶ παρεσκευάζετο** = μὲ ἀταραξίαν (μὲ ψυχραιμίαν) παρεσκευάζετο. — **ὡς μαχοῦμενον** = ἵνα πολεμήσῃ. — **ἐν τῷ σίτῳ** = ἐν τοῖς σιτοφόροις ἀγροῖς. — **ἀποδιδράσκω** = δραπετεύω. — **καὶ γὰρ** = γὰρ. — **οὐ μενοῦντες** = ὅτι δὲν θὰ μείνωσιν (ἐν τῇ θέσει των, ἀλλ' ὅτι θὰ δραπετεύωσι καὶ αὐτοί, εὐθὺς ὡς ἀρχίσῃ ἡ μάχη).

Ταῦτα, δηλ. τὴν παρατάξιν τῶν στρατευμάτων τοῦ Τισσ. καὶ Φαρν. — **ἦσθετο**, δηλ. παρὰ τῶν ἀναβάντων εἰς τὰ μνήματα καὶ τοὺς πύργους. — **τοῖς ταξιάρχοις καὶ λοχαγοῖς**, περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 80. — **τοὺς πελταστάς**, βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 81. — **ἄσους γε δὴ καὶ οἴους**, τὸ ἵππικόν τοῦ Δερκυλ. ἦτο ἀνάξιον λόγου ἐκ πόσων καὶ ἐκ ποίων ἵππέων ἀπετελεῖτο ; πρβλ. κεφ. 1, § 4 καὶ § 5. — **ἐθύετο**, περὶ τῆς συνηθείας, ἣν εἶχον οἱ ἀρχαῖοι νὰ θυσιάζωσι πρὸ πάσης ἐπιχειρήσεως αὐτῶν, βλ. ἀνωτ. ἐν σελ.

76.—καὶ γάρ... αἰτιολογεῖ τὴν ἐν τῷ σίτῳ ἐγκατάλειψιν τῶν ὅπλων καὶ τὴν ἀπόδρασιν.

§ 18.

Τὸν Φαρν... κελεύειν, ἢ σύνταξις: ἐξηγγέλλετο τὸν Φαρν. κελεύειν (τὸ ἑανιοῦ στρατεύμα) μάχεσθαι.—τὸ Κύρειον στρατεύμα = τὸ ἑλληνικὸν στρατεύμα τὸ ὑπηρετήσαν ὑπὸ τὸν Κύρον.—καταλογιζόμενος, μετχ. αἰτιολογκ. καταλογίζομαι = ἀναλογίζομαι, σκέπτομαι.—ὡς ἐπολέμησεν = πῶς ἐπολέμησεν.—καὶ τούτῳ... τοὺς Ἑλλ.=καὶ νομίζων πάντας τοὺς Ἑλληνας ὁμοίους εἶναι τούτῳ.—νομίζων, μετχ. αἰτλγκ.—πέμπω, δηλ. ἀγγέλους.—ὅτι... βούλοιο = ὅτι ἐπεθύμει.—ἀφικνοῦμαι εἰς λόγους τινα = ἔρχομαι εἰς συνομιλίαν μετὰ τινος.—οἱ κράτιστοι τὰ εἶδη (=τὸ εἶδος) = οἱ ἄριστοι κατὰ τὸ (ἐξωτερικὸν) παράστημα.—προέρχομαι = προχωρῶ.—εἰς λόγους ἀφικέσθαι, δηλ. ἐμοί.—οὐδ' ἐγὼ = καὶ ἐγὼ δέν.—πιστὰ = ἐνόρκους βεβαιώσεις.—δοτέον καὶ ληπιέον (ἔστι) = δεῖ δοῦναι καὶ λαβεῖν.

(Ὡς ἐπολέμησεν) αὐτοῖς, τοῖς Πέρσαις ἐν γένει: πῶς δ' ἐπολέμησαν οἱ Κύρειοι παρὰ τὰ Κούναξα καὶ πῶς κατὰ τὴν κάθοδον αὐτῶν ὑπὸ τὸν Κλέαρχον καὶ Ξενοφῶντα;—καὶ τούτῳ, δηλ. τῷ Κυρεῖῳ στρατεύματι.—ἐκεῖνος, τίς;

§ 19—20.

Δόξαντα ταῦτα καὶ περανθέντα = ἐπεὶ ἔδοξε ταῦτα καὶ ἐπεράνθη = ἀφ' οὗ ταῦτα ἐνεκρίθησαν καὶ ἐξετελέσθησαν.—συγκείμενος = συμπεφωνημένος.—χωρίον = ; (§ 11).—πυνθάνομαι τινος = ἐρωτῶ τινα.—ἐπὶ τίσιν = ; (κεφ. 1, § 20).—ἂν ποιήσαιντο = δύνανται νὰ κάμωσιν.—εἰ ἐώη (τοῦ ἐῶ) = εἰάν ἤθελεν ἀφήσει.—ὅτι, δηλ. ποιήσαιντο ἂν ἰὴν εἰρήνην.—εἰ ἐξέλθοι = ; (πρὸς. «εἰ ἐώη»).—καὶ οἱ Λακεδ. ἀρμостаί, δηλ. ἐξέλθοιεν.—σπονδὰς ἐποιήσαντο = ἔκαμαν ἀνακωχῆν.—ἕως ἀπαγγελθείη τὰ... = ἕως ἔτου ἀναγγελθῶσι τὰ...—Δερκυλίδα... Τισσαφέρνηι = ὑπὸ τοῦ Δερκυλ... ὑπὸ τοῦ Τισσ.

Ταῦτα, δηλ. αἱ περὶ ἀνταλλαγῆς πιστῶν καὶ ὁμήρων προτάσεις τοῦ Δερκ.—τότε, τὴν ἡμέραν δηλ. ἐκεῖνην τῆς συνεννοήσεως.—εἰς τὸ συγκ. χωρίον, τὸ ὅποιον εἶχον ὀρίσει κατὰ τὴν

γενομένην τῇ προτεραίᾳ ἀνταλλαγὴν τῶν πισιῶν. — ἤλθον, ὁ Δερκυλ. καὶ οἱ Πέρσαι σατράπαι (δηλ. ὁ Φαρν. καὶ ὁ Τισσ.). — ἐκ τῆς χώρας, τίνας; — ἀρμυσταί, περὶ τοῦ παρὰ τοῖς Λακεδ. ἀρμυστοῦ βλ. ἐν σελ. 71. — ἐκ τῶν πόλεων, τῶν ἐν Ἀσίᾳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4

§ 1.

Ναυκλήρος = κύριος τοῦ πλοίου, ἐφοπιστής. — *τάς μὲν καταπλεούσας . . . τὰς δὲ πεπληρῶ . . . τὰς δὲ κατασκ.* = ὅτι ἄλλαι μὲν . . . ἄλλαι δὲ . . . ἄλλαι δὲ . . . — *πληρῶ* = ἐξοπλίζω. — *προσακούσας δὲ* = προσέτι δὲ ἀκούσας. — *ὅτι δέοι* = ὅτι ἐπρεπε, ὅτι ἐπρόκειτο. — *ἀνάγομαι* = ἀποπλέω. — *ἐξαγγέλλω* = ἀναγγέλλω. — *ὡς βασιλέως καὶ Τισσαφέρρους παρασκευαζομένων* = ὡς βασιλεὺς καὶ Τισσ. παρασκευάζονται = ὅτι ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Τισσ. παρεσκευάζον. — *ὅποι* = ἐπὶ τίνα (δηλ. παρεσκευάζον). — *οὐδὲν* = οὐδὲ ὄλως; συναπτόν τῇ *εἰδέναι*.

Μετὰ δὲ ταῦτα, δηλ. μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἀγχιλάου ὡς βασιλέως τῆς Σπάρτης, τὴν ἐξιστορηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ξενοφ. ἐν κεφ. 3, ἤτοι τῇ 396 π. Χ. — *Συρακόσιος*, πρὸς τὰς Συρακούσας διέκειτο φιλικῶς ἢ Σπάρτη. — *ἐν Φοινίκῃ*, ἔνθα εἶχε μεταβῆ ὁ Ἡρώδας χάριν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν ἐπὶ ἐμπορικοῦ πλοίου. — *μετὰ ναυκλήρου τινός*, τοῦ ὁποίου δηλ. τὸ πλοῖον εἶχε μισθώσει δι' ἐμπορικῆς του ἐργασίας. — *τριήρεις*, πλοῖα πολεμικά, ἔχοντα τρεῖς σειρὰς κωπῶν ἐκατέρωθεν, τὴν μίαν ἄνωθεν τῆς ἄλλης. — *καταπλεούσας*, δηλ. εἰς Φοινίκην. — *αὐτοῦ*, ποῦ;

§ 2.

Ἀνεπερωμένων (τοῦ ἀναπερῶ) *τῶν Λακ.* = ἐν ᾧ οἱ Λακ. εὗρισκοντο ἐν ἐξεγέρσει. — *τῶ ναυτικῶ* = κατὰ τὸ ναυτικόν. — *περίεμι* = εἶμαι ὑπέρτερος. — *καὶ τὸ πεζ. λογιζ. κτλ.* = καὶ *λογιζόμενος* ὡς (= πῶς) *τὸ πεζὸν ἐσώθη*. — *τὸ . . . ἀναβάν* = τὸ ὅποιον ἐξεστράτευσε. — *ὑποστῆναι*, ἀόρ. τοῦ *ὑφίσταμαι* = ἀναλαμβάνω. — *εἰς δισχιλίους*, ἢ *εἰς* = περίπου. — *εἰς ἑξακισχιλίους τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων* = τὸν στρατὸν τῶν συμμάχων,

ὅστις ἀνήρχετο περίπου εἰς . . . — *στρατεύεσθαι*, ἐκ τοῦ ὑποσιῆ-
ναι. — *πρὸς τούτῳ τῷ λογισμῷ* = ἐκτὸς ταύτης τῆς σκέψεως
 (ὅτι δηλ. ὁ ἀγὼν θὰ εἶναι εὐκολος). — *συνεξέρχομαι τινι* = συνεχ-
 στρετεύω μετὰ τινος. — *ὅπως . . . καταστήσειε* = εἶνα *καταστήσῃ*.
πάλιν καθίστημι = πάλιν ἰδρῶ, ἐπανιδρῶ. — *ἐκπίπτω* =
 καταλύομαι. — *διὰ τοὺς ἐφόρους* = ἕνεκα τῶν ἐφόρων, τῇ ἐνερ-
 γείᾳ τῶν ἐφόρων. — *παρήγγειλαν τὰς πατρίους πολιτείας* = προε-
 κήρυσαν νὰ πολιτεύωνται αἱ πόλεις κατὰ τὰ πάτρια πολιτεύματα.

Ἀνεπιτερωμένων τῶν Λακ. . . , οἱ Λακεδ. εἶχον ἐξεγερθῆ ἐκ
 τῆς ἀγγελίας τοῦ Ἡρώδα, ἣν δὲν ἀνέμενον κατόπιν τῆς ἐμολο-
 γηθείσης ἀνακωχῆς μεταξὺ Δερκυλ. καὶ τῶν σατραπῶν Φαρναβ.
 καὶ Τισσ. τῆ 397 π. Χ. — *τοὺς συμμάχους*, δηλ. ἀντιπροσώπους
 τούτων. — *περιέσεσθαι*, δηλ. τῶν Περσῶν. — *τὸ πεζὸν λογιζό-
 μενος ὡς ἐσώθη*, ἡ εὐτυχὴς ἐπάνοδος τῶν Μυρίων ὑπὸ τὸν
 Ξενοφ. ἐθεωρεῖτο ὡς ἀπόδειξις τῆς ἀδυναμίας τοῦ Περσικοῦ κρά-
 τος. — *τριακοντα Σπαρτιατῶν*, οἱ 30 οὗτοι Σπαρτιατῆται, οἱ μετὰ
 τοῦ βασιλέως ἐκπεμπόμενοι εἰς τὰς μακρινὰς στρατείας, ἦσαν σύμ-
 βουλοι ἐν τοῖς πολεμικοῖς, ἀποτελοῦντες τρόπον τινὰ τὸ ἐπιτε-
 λῆτον τοῦ βασιλέως, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ περιορίζωσι τὴν αὐτο-
 κρατορικὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἐν τῇ στρατῷ. — *τῶν νεοδαμῶδων*,
 περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 70. — *καὶ αὐτός*, δηλ. ὁ Λύσις. — (*συνεξε-
 θεῖν*) *αὐτῷ*, τίνι; — *δεκαρχία*, ὀλιγαρχικὸν πολιτεύμα, καθ' ὃ τὴν
 ἀρχὴν εἶχον δέκα ἄνδρες. — *κατασταθείσας ὑπ' ἐκείνου*, δηλ.
 τοῦ Λυσ. τῆ 404 π. Χ. μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων. — *ἐν ταῖς
 πόλεσι*, ταῖς παραθαλασσίαις τῆς Μ. Ἀσίας. — *ἐκπεπι. διὰ τοὺς
 ἐφόρους*, οἱ ἔφοροι κατέλυσαν τὰς δεκαρχίας αὐτάς, ἐν μέρει μὲν
 ζηλοτυποῦντες τὴν ἰσχὺν τοῦ Λυσάνδρου, ἐν μέρει δὲ τῇ προτροπῇ
 τῶν Σπαρτιατῶν βασιλέων. ὧν τὴν κληρονομικὴν διαδοχὴν ἐπει-
 ρᾶτο ὁ Λύσανδρος νὰ καταργήσῃ. — *τὰς πατρίους πολιτείας*, ἄς
 δηλ. εἶχον πρὸ τῆς ἡγεμονίας τῶν Ἀθηναίων. — *παρήγγειλαν*,
 διὰ τοῦ Δερκυλ.

§ 3—4.

Ἐπαγγελαμένον τοῦ Ἀγῆσ. — *ἐπεὶ ἐσηγγείλατο ὁ Ἀγῆσ.*
ἐπαγγέλλομαι = ὑπόσχομαι, ἀναλαμβάνω. — *σῖτος* = τρόφιμα. —
θύσάμενος, ὅσα ἔδει (δηλ. *θύσασθαι*) = προσεγενῶν τὰς νεο-

μισμένας θυσίας. — **καὶ τὰλλα καὶ τὰ διαβατήρια** (δηλ. *ιερά*) = δηλ. καὶ τὰς ἄλλας θυσίας (τὰς κατὰ τὴν κατάλειψιν τῆς πόλεως) καὶ τὰς πρὸς ἔξοδον. — **προεῖπε** (τοῦ προαγορεύω) = **παρηγγεῖλε**. — **ὄσους τε δέοι πέμπεσθαι** = καὶ πόσοι ἔπρεπε νὰ πέμπωνται. — **ἐκασταχόθεν** = ἐξ ἐκάστης πόλεως. — **καὶ ὅποι παρεῖναι (αὐτούς)** = καὶ ποῦ αὐτοὶ νὰ παρευρίσκωνται, νὰ προσέρχωνται. — **ἐγένετο** = ἀφίκετο. — **πυθόμενοι**, τίνος ῥ.; — **τοῦ τε λοιποῦ**, συναπτόεν τῇ μὴ θύειν. — **καὶ οἷς . . . ἀπὸ τοῦ βωμοῦ**, ἢ σύνταξις: **καὶ διέρριψαν ἀπὸ τοῦ β. τὰ ἱερά, οἷς τεθυμένοις ἐνένυχον**. — **διαρρίπτω** = διασκορπίζω. — **τὰ ἱερά** = τὰ σφάγια. — **ἐντυγχάνω τι** = εὐρίσκω τι. — **ἐπιμαρτύρομαι** = ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας. — **ἐπὶ . . . τὴν τριήρη** = ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ τριήρη. — **ἐποιεῖτο τὸν στόλον εἰς . . .** = διηύθυνε τὸν πλοῦν του εἰς . . .

Καὶ τὰλλα καὶ τὰ διαβατήρια, ὁ βασιλεὺς ἐξερχόμενος εἰς πόλεμον ἔθιβε πρῶτον μὲν οἴχοι (**τὰλλα**) τῇ Διὶ ἀγήτορι· ἂν δ' αἱ θυσίαι ἀπέβαινον αἴσαι, ἐξήρχετο ὁ στρατὸς μέχοι τῶν ὀρίων τῆς χώρας· ἐκεῖ δ' ἐν τοῖς ὀρίοις ἐθυσίαζε πάλιν ὁ βασιλεὺς **τὰ διαβατήρια** τῇ Διὶ καὶ τῇ Ἀθηνᾶ· ἂν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ θυσίαι ἀπέβαινον αἴσαι, διέβαινε τὰ ὄρια τῆς χώρας. — **ἐξῆλθε**, πόθεν: — **ταῖς πόλεσι**, δηλ. ταῖς συμμαχικαῖς. — **καὶ ὅποι παρεῖναι**, δηλ. εἰς Γεραστόν (πρβλ. κατωτέρω «ἀφικόμενος δ' ἐπὶ Γεραστόν . . .»). — **ἐλθών**, δηλ. εἰς Αὐλίδα. — **βοιωτάρχοι** ἐκαλοῦντο οἱ ἐν Θήβαις ἀνώτατοι ἄρχοντες τῆς Βοιωτικῆς ὁμοσπονδίας, 11 τὸν ἀριθμὸν. — **εἶπαν μὴ θύειν**, αἰτία τούτου ἦτο, διότι ὁ Ἀγῆσ. δὲν ἐζήτησε τὴν πρὸς θυσίαν ἄδειαν τῶν βοιωτάρχων, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ὁποίων ὑπήγετο τὸ ἐν Αὐλίδι ἱερόν τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ διότι δὲν προσέλαθεν ἐν τῇ θυσίᾳ κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς χώρας τὸν ἐπιχώριον ἱερέα τῆς θεᾶς. — **δρμηζόμενος**, διὰ τὴν ἀπρεπῆ καὶ ἀσεβῆ διαγωγὴν τῶν βοιωτάρχων· ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν μὴ τελεσθεῖσαν θυσίαν, ὑπερ ἑθεώρει κακὸν οἰωνόν. — **τοῦ στρατεύματος**, δηλ. τοῦ σταλέντος ὑπὸ τῶν συμμάχων (πρβλ. § 2 «τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων»).

§ 5.

Πέμπας, δηλ. ἀγγέλους. — **τίνος δεόμενος ἦκοι** = τίνος ἐπιθυμῶν ἔχει ἔλθει = πρὸς τίνα σκοπὸν ἔχει ἔλθει. — **ὁ δ' εἶπεν . . .** =

ὁ δ' εἶπεν ὅτι ἤκοι δεόμενος αὐτονόμους εἶναι καὶ τὰς . . . — ὥσπερ καὶ τὰς ἐν τῇ παρ' ἡμῖν Ἑλλάδι—ὥσπερ καὶ αἱ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἑλλάδι εἰσίν.—σπένδομαι=συνθηκολογῶ, κάμνω ἀνακωχῆν.—ἕως ἂν πέμψω=ἕως ἔτου στείλω (δῆλ. ἀπεσταλμένοις).—οἶμαι ἂν σε ἀποπλεῖν=νομίζω ἔτι δύνασαι ν' ἀποπλέης.—διαπράττομαι τι = ; (κεφ. 2, § 1).—ἀλλὰ βουλομένη ἂν = βεβαίως θὰ ἐπεθύμουν (τοῦτο).—ἔξεσσι = εἶναι δυνατόν· ἔξεστί σοι=δύνασαι.—πίσιν τούτων=ἐνόρχους διαβεβαιώσεις διὰ ταῦτα.—ἧ μὴν=βεβαίως· συναπτόεν τῷ μῆδὲν ἀδικήσειν.—ἀδόλως σοῦ πράττοντος ταῦτα=ἐὰν σὺ εἰλικρινῶς πράττης ταῦτα (δῆλ. ἐὰν ἐμμένῃς ταῖς σπονδαῖς).—ἀρχή=κράτος, σατραπεία.—ἀδικῶ=βλάπτω.—ἐν ταῖς σπονδαῖς=ἐφ' ἔσον θὰ διαρκῆ ἢ ἀνακωχῆ.

Ἐπεὶ ἀφίκετο, κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 396 π. Χ.—ἐκέλευε, δῆλ. ; — ἕως ἂν πρὸς β. πέμψω, ἵνα ἀναφέρω δῆλ. τὰς ἀξιώσεις σου.—ταῦτα διαπραξάμενον, δῆλ. ἀφ' οὗ τύχῃς τῶν σκοποῦμένων (νὰ ἀφεθῶσιν αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις αὐτόνομοι).

§ 6.

Ἐπὶ τούτοις ῥηθεῖσι (τοῦ λέγω) = ἐπὶ τῇ θάσει τούτων τῶν διαπραγματεύσεων.—τοῖς πεμφθεῖσι=ἐνώπιον τῶν πεμφθέντων.—πράξειν ἀδόλως τὴν εἰρήνην=ἔτι εἰλικρινῶς θὰ ἐνεργήσῃ νὰ γίνῃ ἢ εἰρήνη.—ἀντώμωσαν=ἀφ' ἑτέρου ὠρίσθησαν.—ὕπερ Ἀγῆσ.=ἐν ὀνόματι τοῦ Ἀγῆσ.—ἐμπεδῶ=στηρίζω, στερεώνω· ἐμπεδώσειν (τὸν Ἀγῆσ.) τὰς σπονδὰς=ἔτι ὁ Ἀγῆσ. θὰ τηρήσῃ ἀπαραβάτους τὰς συνθήκας.—ἐψεύσατο=παρέβη, κατεπάτησεν.—πρὸς ᾧ εἶχε=πρὸς ἐκεῖνον (=ἐκτός ἐκεῖνου), ὃ εἶχε.—ἐμμένω ταῖς σπονδαῖς=μένω πιστὸς πρὸς τὰς . . .

Τοῖς πεμφθεῖσι, ὑπὸ τίνος ;—πρὸς αὐτόν, εὐρισκόμενον ἐν Σάρδεσι.—Δερκυλίδα, οὗτος, ἐννοεῖται, τῇ διαταγῇ τῶν ἐφόρων εἶχε καταθέσει τὴν ἀρχὴν του καὶ ἀνῆκεν εἰς τοὺς 30 συμβούλους τοῦ Ἀγῆσ. Ὁμοίως μεταξὺ τῶν 30 συμβούλων ἦσαν καὶ ὁ Ἡριπίδας καὶ ὁ Μέγιλλος

§ 7.

Ἐουχίαν τε καὶ σχολὴν ἔχω=ἡσυχάζω καὶ ἀπρακτῶ.—ἅτε συντεταραγμένων . . . τῶν πολιτειῶν=ἐπειδὴ τὰ πολιτεύ-

ματα εφρίσκοντο εἰς πλήρη ἀταξίαν. — ἐπ' Ἀθηναίων = κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀθ. — ἐπὶ Λυσάνδρου = κατὰ τὸν χρόνον τῆς δυνάμεως τοῦ Λυσ. — προσέκειντο αὐτῷ, ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ οἱ δεόμενοι τινος· τὸ δὲ πρόσκειμαι τινι = στενοχωρῶ τινα (δι' ἐπιμόνων παρακλήσεων). — ἀξιῶ = ; (κεφ. 1, § 3). — ὧν ἐδέοντο = ταῦτα, ὧν ἐδέοντο. — θεραπεύω τινά = περιποιοῦμαι τινα. — ἐφαίνετο, δηλ. ὧν.

Οὔτε δημοκρατίας . . . οὔσης, διότι αὕτη εἶχε καταργηθῆ ὑπὸ τοῦ Λυσ. διὰ τῶν δεκαρχιῶν (πρβλ. § 2). — οὔτε δεκαρχίας, ὡς καταργηθείσης ὑπὸ τῶν ἐφόρων (πρβλ. § 2). — γινώσκοντες πάντες, ἀπὸ τῶν προτέρων χρόνων. Ὁ Λύς. δις εἶχεν ἔλθει ἐκεῖ ὡς ναύαρχος, ἦτοι τῷ 408/7 καὶ 406/5 π. Χ. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηνηῶν (τῷ 404) ἐπλευσεν ἐκεῖ καὶ ἔδρυσεν ἐν ταῖς πόλεσι τὰς δεκαρχίας, περὶ ὧν βλ. ἐν § 2.

§ 8.

Ἐμνη, ἀόρ. τοῦ μαίνω τινά = κάμνω τινά ἔξω φρενῶν, ἔξοργίζω τινά. — ἐδήλωσεν = δηλὸν ἐγένετο. — γε μὴν = μέντοι. — οἱ ἄλλοι τριάκοντα = οἱ ἄλλοι, δηλ. οἱ τριάκοντα (ἐκτὸς τοῦ Λυσάνδρου). — τῆς βασιλείας = τοῦ βασιλέως — δγκήρωσ = πομπωδῶς, μεγαλοπρεπῶς. — προσάγω = παρουσιάζω. — οἷς γνοίη αὐτὸν συμπράττοντά τι = ὅσους ἤθελεν ἐννοήσῃ (ὁ Ἀγῆσ.) ὅτι αὐτὸς (ὁ Λύς.) ὑπεστήριξε κατὰ τι. — ἠτιωμένους = ἀπράκτους (χωρὶς γὰ ἐπιτύχωςί τι). — ὡς δὲ = ἐπειδὴ δέ. — ὧν ἐβούλετο = τούτων, ἃ ἐβούλετο. — δὴ = ὡς ἦτο ἐπόμενον. — εἶα, παρακτ. τοῦ εἶω = ; — τοῖς δεομένοις, δηλ. αὐτοῦ. — ἔλαττον ἔχω = εφρίσκομαι ἐν ἤττονι μοίρῃ, αἱ ὑποθέσεις μου λαμβάνουσι χειροτέραν ἔκβασιν. — παρείη, τοῦ πάρειμι = παρευρίσκομαι.

Ταῦτα, δηλ. αἱ τῷ Λυσ. ἀπονεμόμεναι τιμαὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους. — καὶ τὸν Ἀγῆσ., ὡς καὶ τὸ πολεμικὸν συμβούλιόν του. — τριάκοντα, δηλοῖ ἐνταῦθα οὐχὶ ἀκριβῶς τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ τὸ ἀξίωμα τῶν ἀποτελούντων τὸ πολεμικὸν συμβούλιον τοῦ Ἀγῆσ. περὶ τοῦ συμβουλίου τούτου βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 91. — οὐκ ἐσίγων, ὡς κατ' ἀρχὰς ὁ Ἀγῆσ. — ὄχλον, δηλ. τῶν θεραπευόντων (§ 7). — εἰ αὐτὸς παρείη, δηλ. κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν των πρὸς τὸν Ἀγῆσ.

§ 9—10.

Βαρέως φέρω τινί = λυποῦμαι διὰ τι, δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω τι. — *ἀτιμία* = ἐξευτελισμός, ταπεινώσις. — *μειοῦν ἐκ τοῦ ἠπίστω*. — *μειῶ* = ταπεινώνω. — *μὲν = μὴν* = ἀληθῶς. — *ἄρα* = λοιπόν. — *ἠπίστω*, παρατκ. τοῦ *ἐπίσταμαι* = γνωρίζω. — *ναὶ μὰ Δι'*, δηλ. *ἐπίσταμαι μειοῦν*. — *τούς . . . αὐξοντας*, δηλ. *ἐμέ*. — *αὐξῶ τινά* = αὐξάνω, προάγω εἰς δύναμιν, ἐνισχύω τινά. — *εἰκός* = λογικόν, δίκαιον. — *ποιεῖς*, δηλ. πρὸς ἐμέ. — *χάρισαι*, προστ. ἄορ. τοῦ *χαρίζομαι τί τινι* = κάμνω χάριν τινά εἰς τινα. — *ἐκ τοῦ λοιποῦ*, κυρίως = ἐκ τούτου, ὅπερ ὑπολείπεται· εἶτα = τοῦλάχιστον. — *ἀδυνατῶ* = οὐδεμίαν δύναμιν (= ἐπιρροήν) ἔχω. — *ἐμποδῶν εἰμι* = εἶμι ἐμπόδιον. — *ποι* = εἰς τι μέρος, κάπου. — *ἐν καιρῷ* = χρήσιμος. — *ἐφ' Ἑλλησπόντου* = εἰς τὸν . . . — *ἐλαιτοῦμαι* = παραγκωνίζομαι, προσβάλλομαι. — *τι* (αἰτιατκ.) = κατὰ τι. — *κατέλιπεν*, ὁ Λύς. — *ἀναβιβασμένος*, δηλ. *εἰς ναῦν*· *ἀναβιβάξομαι* = ἐπιβιβάξω. — *ἦσθη*, τοῦ *ἦδομαι*. — *ἀναπνυθάνομαι περὶ . . .* = ζητῶ πληροφορίας περὶ . . .

Τῇ ἀτιμίᾳ, ποία προσβολὴ προσεγένετο τῇ Λυσ. ὑπὸ τοῦ Ἁγῆσι· — *προσελθὼν*, τίς; — *ἀλλ' ἴσως . . . ἔπρατιον*, σοβαρῶς λέγονται ταῦτα; — *ἡ ἐγὼ ἔπρατιον*, ὅτε εἰργάσθην, ἵνα ἀναγορευθῆς βασιλεύς. Καὶ πράγματι ὁ Λύς. ὑπὲρ τῆς ἀναρρήσεως τοῦ Ἁγῆσι. εἰς τὸν θρόνον τῆς Σπάρτης εἶχε πολὺ ἐργασθῆ. — *Σπιθριδάτην*, αὗτος πιθανῶς ἦτο ὑπαρχος τοῦ Φαρναβάξου, ὡς ὁ Ζήνις (πρβλ. κεφ. 1, § 10). — *τὰ περὶ αὐτὸν χρήματα*, δηλ. τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ὁ Φαρν. εἰς αὐτὸν ὡς ὑπαρχόν του εἶχε παραδώσει. — *τὰ μὲν ἄλλα*, δηλ. τὴν θυγατέρα, τὰ χρήματα καὶ τοὺς ἵππους. — *Κυζικῶ*, κατεχομένη ὑπὸ φρουρᾶς τῶν Λακεδ. — *πρὸς Ἀγισίλαον*, εὐρισκόμενον ἐν Ἐφέσῳ (§ 7).

§ 11.

Μέγα φρονῶ = μεγαλοφρονῶ, ὑπερηφανεύομαι. — *ἐπὶ τῷ καιαβάντι* = διὰ τὸ καταβάν, διὰ τὸ ἀποσταλέν. — *προῖπε*, ἄορ. τοῦ *προαγορεύω*. — *προαγορεύω πόλεμόν τινι* = κηρύττω πόλεμον κατὰ τινος. — *εἰ μὴ ἀπίοι* = εἰάν δὲν ἀπῆρχετο. — *οἱ μὲν*

ἄλλοι σύμ. καὶ . . . = οἱ μὲν ἄλλοι, δηλ. οἱ σύμμαχοι καὶ . . . — ἀχθεσθέντες, τοῦ ἀχθομαι = λυποῦμαι, στενοχωροῦμαι ἢ μετχ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ φανεροὶ ἐγένοντο. — νομίζοντες . . . = νομίζοντες τὴν παροῦσαν τῷ Ἀγησιλάῳ δύναμιν ἐλάττω εἶναι τῆς . . . — χάριν ἔχω τινὶ = γνωρίζω χάριν εἰς τινα, χρεωστώ εὐγνωμοσύνην εἰς τινα. — οὔτι = οἷοτι. — ἐποίησε, νοητέα ἢ αἰτιατκ. τοὺς θεοὺς. — ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα. — συσκευάζομαι = ἐτοιμάζομαι. — ὡς εἰς στρατείαν = δι' ἐκστρατείαν. — ἀνάγκη ἦν, δηλ. αὐτῷ. — προεῖπε, ἐνταῦθα = διέταξε. — ἀγορὰν = τροφίμα πρὸς πώλησιν. — ἐπιστέλλω = παραγγέλλω. — τοὺς συστρατευσομένους = τοὺς στρατιώτας τοὺς μέλλοντας νὰ ἐκστρατεύσωσι μετ' αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῷ καταβάντι, ἐννοεῖται ὁ ἐν § 6 μνημονευθεὶς στρατὸς «στράτευμα πολὺ . . . μειπεπέμπειο». — προεῖπε, δηλ. διὰ πρέσβων. — τοὺς πρέσβεις, τίνες πρέσβεις ἐννοοῦνται; — ἐπὶ Καρίαν, ἐνθα ὁ Τισσαφέρδους οἶκος (βλ. κατωτέρω § 12). — ἀγορὰν παρασκευάζειν, δηλ. διὰ τὸν μέλλοντα νὰ διέλθῃ ἐκεῖθεν στρατόν. Ἐπειδὴ οἱ στρατιῶται ὡς λαμβάνοντες μισθὸν ὄφειλον νὰ τρέφονται ἐξ ἰδίων, καθήκον τοῦ στρατηγοῦ ἦτο νὰ φροντίζῃ τοὺλάχιστον, ἕπως εἰς τοὺς σταθμοὺς εὐρίσκωσι νὰ ἀγοράζωσι τροφίμα. Νῦν τίνες φροντίζουσιν ἐν στρατείᾳ περὶ τῶν τροφίμων τοῦ στρατοῦ;

§ 12.

Καὶ οὐτι = καὶ οἷοτι. — ἀφιππος = ἀκατάλληλος δι' ἵππικόν. — τῷ ὄντι αὐτὸν ὀρμήσειν = εἴτι πραγματικῶς αὐτὸς θὰ ὀρμήσῃ. — οἶκος =; (κεφ. 2, § 12). — περιάγω = ἐδηγῶ. — ἡ ἵππος =; (κεφ. 2, § 11). — πρὶν (μετ' ἀπαρμφ.) = προτοῦ νὰ . . . — τὰ δύσιππα (δηλ. χωρία) = τὰ ἀκατάλληλα δι' ἵππικόν μέρη. — ἀφικέσθαι, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Ἕλληνας). — τάναντι ἀποστρέφω = στρέφομαι κατ' ἐναντίαν διεύθυνσιν. — καταστρέφομαι = καθυποστᾶτω. — ἐμβαλὼν ἀπροσδοκίτοις, δηλ. αὐταῖς (ταῖς πόλεσι) = εἰσβαλὼν εἰς αὐτὰς ἀπροσδοκίτως (χωρὶς δηλ. αὐταὶ νὰ προσδοκῶσι τιαύτην εἰσβολήν). — χρέματα =; (κεφ. 2, § 2).

Ἴππικὸν οὐκ εἶχε, οἷοτι ἐκεῖνο, ἕπερ εἶχεν ὁ Ἀγησ., δὲν ἦτο

ἀξιον λόγου (πρβλ. § 13).—*διὰ τὴν ἀπάτην*, ποίαν;—*τὸ πεζὸν ἄπαν*, ἕπερ ἀνήρχετο εἰς 50.000 ἄνδρας.—*διεβίβασεν*, ἐκ Σάρδεων, ἔνθα διέμενον ὁ Τισσ.—*ἐκεῖσε*, δηλ.;—*τὸ δ' ἱππικόν*, ἕπερ ἀνήρχετο εἰς 10.000 ἱππεῖς.—*εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον*, ἔνθα θὰ συγγήντα τὸν ἐχθρόν, ἐὰν οὗτος ἐξ Ἐφέσου ἐπορεύετο εἰς Καρίαν.—*εἰς τὰ δύσιππα (χωρία)*, δηλ. τῆς Καρίας.—*τάναντία*, δηλ. πρὸς βορρᾶν.—*ἐπὶ Φρυγίας*, δηλ. τῆς Μικρᾶς, παρὰ τὴν Προποντίδα, ἔνθα ἦ οἰκησις τοῦ Φαρν.

§ 13—14.

Ἀσφαλῶς = ἀκινδύνως (χωρὶς δηλ. νὰ συναντήσῃ ἐχθρικήν τινα δύναμιν).—*διεπορεύετο* = διὰ τῆς ἐχθρικής χώρας ἐπορεύετο.—*οὐ πόρρω . . Δασκ.*, ἢ σύνταξις: *ὄντος δ' (αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Ἀγῆσ.) οὐ πόρρω Δασκ.* ἢ μετχ. χρονκ.—*πόρρω* = μακρὰν.—*εὐαύνω* = τρέχω (ἔφιππος).—*ὡς προοῖδοιεν* = ἵνα κατοπτεύσωσιν.—*τί τᾶμπροσθεν εἶη* = τί ἦσαν τὰ ἔμπροσθεν (ἕντα).—*τὸν ἀριθμόν* = κατὰ τὸν ἀριθμόν, κατὰ τὸ πλῆθος.—*ἐπὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον* = ἐπάνω εἰς τὸν ἴδιον ἀκριβῶς.—*ἀλλήλους οὐδὲ . . ἀπέχοντας* = ὅτι δὲν ἀπέχον ἀπ' ἀλλήλων οὐδέ . . —*ἔστησαν*, τί ἀόριστος εἶναι, *α' ἢ β'*;—*ἐπὶ τεττάρων* = εἰς βάθος 4 ἀνδρῶν.—*τοὺς πρώτους* = τὴν πρώτην γραμμὴν, τὸ μέτωπον.—*δώδεκα*, δηλ. ἄνδρας.—*ἐπὶ πολλῶν* = εἰς πολλὰς σειράς.—*οἱ δὲ βάρβαροι τοὺς πρώτους . .* = οἱ δὲ βάρβαροι παραταχθέντες οὕτως, ὥστε εἰς μὲν τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεώς των νὰ εἶναι ὄχι περισσότεροι τῶν δώδεκα ἀνδρῶν, εἰς δὲ τὸ βάθος πολλὰι σειραὶ (ἀνδρῶν).—*ὡς*, χρονκ.—*πρόσθεν* = εἰς τὰ ἔμπρός.—*εἰς χεῖρας ἔρχομαι* = ἔρχομαι εἰς συμπλοκήν.—*ἔπαισαν*, τοῦ *παίω* = κτυπῶ.—*τινας*, δηλ. βαρβάρους.—*κρανεῖος* = ὁ ἐκ ξύλου κρανεῖας.—*παλιτὸν* = δόρυ.—*ἐτρέφθησαν* = ἐτρέφησαν εἰς φυγὴν.—*πάλιν* = ὀπίσω.

Τὸν μὲν ἄλλον χρόνον, πρὸ τοῦ δηλ. νὰ φθάσῃ πλησίον τοῦ Δασκυλείου.—*ἀσφαλῶς*, ὁ Τισσ. μαθὼν ὅτι ὁ Ἀγῆσ. ἐπορεύετο κατὰ τῆς Φρυγίας ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ προχωρῇ ἡσυχῶς καὶ ἐκράτησε τὸ ἄπειρον ἱππικόν του εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίον, διότι οὐδεμίαν ἐπιθυμίαν εἶχε νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν Φαρν.—(*προοῖντες*)

αὐτοῦ, δηλ. τοῦ πεζικοῦ στρατεύματός του.—**παρόμοιοι τοῖς Ἑλλ. τὸν ἀριθμὸν**, τὸ ἵππικὸν τοῦ Ἁγῆσ. ἀποτελεῖτο ἐξ 600 ἀνδρῶν· διότι εἰς τοὺς 300 ἵππεις τῶν Ἁθῆν. (κεφ. 1, § 4) εἶχον προστεθῆ καὶ ἄλλοι τινές (περὶ τοὺς 100) καὶ οἱ 200 ἵππεις τοῦ Σπιθριδάτου ἐκ Κυζίκου (§ 10).—**πλέθρον**, μέτρον μήκους, τὸ $\frac{1}{6}$ τοῦ σταδίου, ἦτοι ἴσον πρὸς 31 γαλλικὰ μέτρα. — **φάλαγξ** κυρίως λέγεται τὸ σῶμα τῶν βαρέως ὀπλισμένων καὶ εἰς μάχην παρατεταγμένων στρατιωτῶν. — **ἐπὶ τετάρων παρατ.**, κατὰ ταῦτα πόσοι ἄνδρες ἦσαν εἰς τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεως τῶν Ἑλλήνων ἵππέων ; **τὸ βάθος δ' ἐπὶ πολλῶν**, ἀφ' οὗ εἰς τὸ μέτωπον τῆς παρατάξεως τῶν βαρβάρων ἦσαν 12 μόνον ἄνδρες, εἰς τὸ βάθος πόσοι σεραιὶ ἀνδρῶν θὰ ἦσαν ;—**συνέτριψαν τὰ δόρατα**, διότι τὸ ξύλον τῶν δοράτων ἦτο εὐθραστον. — **κρανεῖα παλτά**, τὰ ἐκ ξύλου κρανεῖας κατασκευασμένα δόρατα τῶν Περσῶν ἐθεωροῦντο καὶ ἰσχυρότερα καὶ ἐλαφρότερα τῶν ἐλληνικῶν δοράτων.

§ 15.

Θυομένῳ τῷ Ἁγῆσ. = ὅτε ὁ Ἁγῆσ. προσέφερε θυσίαν.— **ἐπὶ προόδῳ** = διὰ τὴν προέλασιν = ἵνα ἴδῃ (ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ θύματος) ἂν οἱ θεοὶ ἐπιτρέπωσι νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὰ ἐμπρός.— **ἄλοβα γίνονται τὰ ἱερά**, κυρίως = τὰ σπλάγγνα τοῦ θύματος παρουσιάζονται ἄνευ λοβοῦ (τοῦ ἥπατος)· εἶτα=αἱ θυσίαι δὲν ἀποβαίνουσιν εὐνοϊκάι.— **τούτου μέντοι φανέντος**= ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐφάνη.— **στρέψας**, ἀμετάβ. = στραφεῖς.— **εἰ μὴ . . . κηῖσαιτο**= ἂν δὲν ἀποκτήσῃ.— **κατὰ τὰ πεδία** = ἀνὰ τὰ πεδινὰ μέρη.— **ἔγνων τοῦτο κατασκευαστέον εἶναι**= ἔγνων δεῖν κατασκευάσαι τοῦτο.— **γιννώσκω**=(μετ' ἀπρμφ.)=κρίνω ἔτι...— **κατασκευάζω**=καταρτίζω.— **ὡς μὴ . . . δεοί**= ἵνα μὴ εἶναι ἀνάγκη.— **δραπειτεύοντα πολεμεῖν** (δηλ. αὐτὸν)= νὰ πολεμῇ αὐτὸς φεύγων.— **ἱπποιοροφεῖν κατέλεξε** = κατέγραψεν (ἐν καταλόγῳ), ἵνα διατρέψωσιν ἵππους.— **προειπών, ἀόρ. τοῦ προαγορεύω** ; (§ 3.— **δοσις παρέχοιτο**= ὅστις δι' ἰδίας δαπάνης ἤθελε παρέχει.— **δοκιμος**= δεδοκιμασμένος, ἱκανός.— **ἐξέσται, τοῦ ἐξεσει** ; (§ 5).— **ποιῶ** (μετ' ἀπρμφ.)=κατορθῶ νά. . .— **οὕτω συντόμως**=τόσον ταχέως.— **ὥσπερ ἂν τις προθύμως ζητοίη** = καθὼς ἤθελὲ τις

ζητεῖ προθύμως.—τόν . . . ἀποθανούμενον=τόν ἐπιθυμοῦντα ν' ἀποθάνῃ.—ἐποίησεν οὕτω κτλ., ἢ ἔννοια: ὁ Ἄγης. κατώρθωσε νὰ ἐκτελῶνται αἱ διαταγαί του μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος καὶ προθυμίας, μεθ' ἧς ἤθελέ τις ζητεῖ τὸν ἐπιθυμοῦντα ν' ἀποθάνῃ ἀντ' αὐτοῦ.

Θυομένῳ, πρβλ. ἄνωτ. ἐν σελ. 88.—ἄλοβα γίνονται τὰ ἱερά, οἱ παλαιοὶ παρατηροῦντες τὰ σπλάγχνα τῶν θυμάτων προέβλεπον τὸ μέλλον ἢ ἔλλειψις δὲ λοβοῦ τοῦ ἥπατος ἐθεωρεῖτο κακὸς οἰωνός.—τούτου, τίνος:—τουτο, δηλ.:—ἐπὶ θάλατταν, δηλ. πρὸς τὴν Ἴωνικὴν παραλίαν.—δραπετεύοντα πολεμεῖν, ὁ Ἄγης. μὴ ἔχων ἱππικὸν ἦτο ἠναγκασμένος νὰ φεύγῃ, ἐνθα συνήντα ἱππικόν, νὰ μάχῃται δὲ μόνον κατὰ πεζικοῦ.—ἄνδρα, δηλ. ἱππέα.

§ 16—17.

Ἵποφαίνει ἔαρ=μόλις ἀρχίζει (νὰ φαίνηται) τὸ ἔαρ.—ἄθλα προτίθημι=προτείνω βραβεῖα.—ταῖς τε δαπλι. τάξεσιν, ἦτις . . . =τῶν τε δαπλικῶν τάξεων ταύτη, ἦτις . . .—δαπλικὴ τάξις=τάγμα (συνιστάμενον ἐξ) ὀπλιτῶν.—ἦτις ἀριστα σωματίων ἔχοι=ἦτις ἤθελεν ἔχει ἀριστα ὡς πρὸς τὴν σωματικὴν εὐρωστίαν=ἦτις ἤθελεν ἔχει τοὺς ἀρίστους κατὰ τὴν σωματικὴν εὐρωστίαν ἄνδρας.—ταῖς ἱππικαῖς (τάξεσι), ἦτις . . . =ταύτη τῶν ἱππικῶν (τάξεων), ἦτις . . .—ἱππικὴ τάξις=τάγμα ἱππέων.—ἦτις ἱππεύοι=; (πρβλ. «ἦτις ἔχοι» οὕτω καὶ κατωτέρω «ὄσοι φανεῖεν»).—πελταστιαῖς καὶ τοξ . . . ὄσοι=τούτοις τῶν πελταστῶν καὶ τοξοτῶν, ὄσοι.—πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα=εἰς τὰς ἰδικὰς τῶν ἀσκήσεις.—ἐκ τούτου δὲ=ἐνεκα δὲ τούτου.—παρῆν, τοῦ πάρεσι=ἔξεσι=;—γυμνάσιον=γυμναστήριον.—μεστός=πλήρης.—ἱππόδρομος=τόπος, ἐν ᾧ ἐτελοῦντο ἀγῶνες ἱππικοὶ καὶ ἄρματλησίας, ἱπποδρόμιον.—ἱππάζομαι=ἀσκοῦμαι εἰς τὴν ἱππασίαν.—μελετῶ=γυμνάζομαι, ἀσκοῦμαι.—ἀξίαν θέας=ἀξιοθέατον.—παντοδαπῶν . . . ὀνίων, ἀμφοτέρα τὰ ἐπίθετα προσδιορίζουσι καὶ τὰ δύο οὐσιαστικά (ἱππων, δπλων).—παντοδαπός=; (κεφ. 2, § 10).—ὄνιος=ὁ πρὸς πώλησιν, ὁ πολούμενος.—χαλκοτύπος=ὁ κατεργαζόμενος τὸν χαλκόν=ὁ χαλκεύς.—τέκτων=ξυλουργός.—χαλκεύς=σιδηρουργός.—σκυτιόμος=

ὁ ἐργαζόμενος τὰ δέρματα.— ὥστε... οἶσθαι (τινὰ)=ὥστε νὰ νομίζῃ τις.— ὄντως, συναπτόν τῇ εἶναι.

³ *Ἐκ δὲ τούτου*, δηλ. μετὰ τὴν περὶ στρατολογίας προκήρυξιν τοῦ Ἀγῆσ. (§ 15).—*ἐπειδὴ ἔαρ*, τοῦ ἔτους 395.—*ταῖς ὀπλιτικαῖς τάξεσι*, τίνες στρατιῶται ἐκαλοῦντο *ὀπλίται*;—*πελτασταῖς* περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 81· οὗτοι ὡς φέροντες καὶ ἀκόντιον (=βραχὺ δόρυ) ταυτίζονται πολλάκις—ὡς ἐνταῦθα—μὲ τοὺς *ἀκονιστὰς* (. . . τοὺς δὲ ἀκονιστὰς καὶ τοξότας).—*τοξόται* ἐκαλοῦντο οἱ φέροντες τόξον μετὰ βελῶν.—*πρὸς τὰ προσήκοντα ἔργα*, ποῖαι ἀσκήσεις ἦσαν ἴδιαι τῶν *πελταστῶν* (=ἀκονιστῶν) καὶ τῶν *τοξοτῶν*;—*καὶ δλην τὴν πόλιν*, ὅχι μόνον δηλ. τὰ *γυμνάσια* καὶ τὸν *ἵππόδρομον*.—*τὴν πόλιν*, ποῖαν πόλιν ἔννοεῖ;—*οἱ σκυτιτόμοι καὶ οἱ ζωγράφοι*. οἱ μὲν πρῶτοι κατεσκεύαζον τὰ ἐκ δέρματος μέρη τοῦ ὀπλισμοῦ (δηλ.);, οἱ δὲ δεῦτεροι ἐκόσμουσαν τὰς ἀσπίδας δι' εἰκόνων ἢ ἄλλων διακριτικῶν σημεῖων.

§ 18—19.

⁴ *Ἐπερρῶσθη* (τοῦ *ἐπιρρῶνναι*) δ' ἄν τις = ἤθελε δέ τις λάθει θάρρος. — *ἐκεῖνο* = τὸ ἐξῆς. — *πρῶτον*, ἐπιθετόν οὐχὶ ἐπίρρ. — *ἐστεφανωμένους* = μὲ στεφάνους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.— *ἀνατίθημι* = ἀφιερῶνω. — *ὅπου... σέβονται* = ὅπου ἤθελον σέβεσθαι. — *ἀσκῶ τὰ πολεμικά* = ἀσκοῦμαι εἰς τὰ πολεμικά (= εἰς τὰ πολεμικὰς ἀσκήσεις). — *οὐκ εἰκὸς* (δηλ. *ἔστι*) = δὲν εἶναι φυσικόν. — *ἠγούμενος*, μετχ. αἰτλγκ. — *τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων*, ὑποκμ. τοῦ ἀπαρμφ. *ἐμβάλλειν* τοῦ ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ *ἠγούμενος*. — *ῥώμη* = θάρρος. — *προεῖπε*, τοῦ *προαγορεύω*; (§ 15).—*λευκούς*, δηλ. *αὐτοὺς* (τοὺς βαρβάρους) *ὄντας*. — *διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι* = διότι οὐδέποτε ἐξεδύοντο.— *μαλακὸς* = ἀσκληραγώγητος. — *ἄπρονος* = *ἄπειρος πόνου* = ἀσυνήθιστος εἰς τοὺς κόπους. — *διὰ τὸ αἰεὶ εἶναι* = διότι πάντοτε ἦσαν.— *ῶχημα* = ἄμαξα. — *νομίζω* = σχηματίζω τὴν γνώμην. — *διοίσειν*, τοῦ *διαφέρω*. — *οὐδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον ἢ εἰ γυν.* *δέοι μάχεσθαι* = ὅτι ὁ ἐπικείμενος πόλεμος ἔμελλε νὰ εἶναι ἀκριβῶς ὅμοιος πρὸς τὸν πόλεμον ἐναντίον γυναικῶν.

Τοὺς στεφάνους, οὓς εἶχον λάθει ὡς βραβεῖα καὶ δι' ὧν εἶχον

κοσμήσει τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.— *τῇ Ἀρτέμιδι*, ἣτις ἐν Ἐφέσῳ εἶχεν ὀνομαστὸν ναὸν θεωρούμενον ὡς ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου. Τοῦτον ἐπυροπόλησεν ὁ Ἡρόστρατος κατὰ τὴν νύκτα, καθ' ἣν ἐγεννᾶτο ὁ Μ. Ἀλέξανδρος (τῷ 356 π. Χ.). — *τοῖς κήρυξι*, ἐνταῦθα *κήρυκες* ἐννοοῦνται οἱ διαλαληταί, οἱ φωνάζοντες κατὰ τὴν πώλησιν τῶν αἰχμαλώτων. — *λησιῶν*, λησιτάς ἐννοεῖ τοὺς ἐξ Ἐφέσου ἐξερχομένους εἰς τὰ περίχωρα Ἑλληνίαν στρατιωτὰς πρὸς λεηλασίαν. — *διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι*, δηλ. ἐν ὑπαίθρῳ καὶ μάλιστα ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ὡς ἐπραττον οἱ Ἑλληνες κατὰ τὰς σωματικὰς τῶν ἀσκήσεις.

§ 20—21.

Ἄφ' οὗ = ἀφ' ἔτου. — *οἱ περὶ Λύσ. τριάκοντα* = ὁ Λύσανδρος καὶ οἱ λοιποὶ τριάκοντα. — *διάδοχοι αὐτοῖς* = ὡς διάδοχοι αὐτῶν. — *παρῆσαν* = ἦσαν παρόντες, εἶχον ἔλθει. — *τούτων*, γενκ. διαιρετικ. — *καὶ ἄλλον*, δηλ. *τινά*. — *τάττω τινὰ ἐπὶ τοὺς . . .* = διορίζω τινὰ ἀρχηγὸν τῶν . . . — *νεοδαμώδεις* = ; (κεφ. 1, § 4). — *οἱ Κύρριοι* — ; (κεφ. 2, § 7). — *ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας* = ἀρχηγὸν τῶν στρατιωτῶν τῶν ἀποσταλέντων ἐκ τῶν (συμμαχικῶν) πόλεων. — *προεῖπεν* = ; (κεφ. 1, § 27). — *ἡγοῦμαι τὴν συντομωτάτην* (δηλ. ὁδὸν) *ἐπὶ . . .* = ὁδηγῶ διὰ τῆς συντομωτάτης ὁδοῦ εἰς . . . — *τὰ κράτιστα* = τὰ εὐφορώτατα μέρη. — *ὄπως* (μετ' εὐκτ.) = ἵνα (μεθ' ὑποτακτ.). — *αὐτόθεν* = εὐθύς, ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς. — *οὕτω . . . ὡς ἀγωνιούμενοι* = οὕτως, ὡς ἀνθρωποὶ μέλλοντες νὰ πολεμήσωσι. — *τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην* = κατὰ τὰ σώματα καὶ κατὰ τὸ φρόνημα. — *αὐτόν*, ὑποκμ. τοῦ λέγειν, τοῦ βουλούμενον καὶ τοῦ ἐξαπατῆσαι. — *ἐμβαλεῖν*, μέλλ. χρόνου. — *τὸ πρόσθεν* = πρότερον. — *καθίστημι* = ; (κεφ. 1, § 27).

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, δηλ. κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 395. — *ἐξέπλευσεν*, πόθεν; (§ 4). — *οἱ περὶ Λυσ. τριάκοντα*, περὶ τῶν τριάκοντα πρὸλλ. § 2 (ἐν σελ. 91). Καθὼς τῶν τριάκοντα τῶν διὰ τὸ ἔτος 396-395 ἐπισημότερος ἦτο ὁ Λύς. καὶ ἐκ τούτου ὀνομάζοντο *οἱ περὶ Λύσανδρον τριάκοντα*, οὕτω καὶ τῶν τριάκοντα τῶν ἀποσταλέντων διὰ τὸ ἔτος 395-394 ἐπισημότερος εἶναι ὁ Ἡριππίδας

καί ἐκ τούτου καλοῦνται *οἱ περὶ Ἑριππίδαν*. Ὁ Ἑριππίδας οὗτος ἦτο παρὰ τῷ Ἀγγισιάφ εἰς ἐκ τῶν τριάκοντα καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος (§ 6): ὥστε διὰ δευτέραν φοράν ἐκλέγεται ἤδη μεταξὺ τῶν τριάκοντα τῇ αἰτήσει τοῦ βασιλέως. Φαίνεται δὲ ὅτι οὗτος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἶχεν ἐπανέλθει εἰς Σπάρτην καὶ ἤδη ἐκ ταύτης πάλιν ἀφικνεῖται: διὰ τοῦτο καὶ ἡ φράσις: *οἱ περὶ Ἑριππίδαν παρήσαν* (= εἶχον ἔλθει). — *καὶ ἄλλον*, ἴσως τὸν Ἐνοφῶντα. — *αὐτοῖς*, τίσι: — *ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χώρας*, δηλ. εἰς τὴν Λυδίαν, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν κατωτέρω («*εἰς τὸν Σαρδιανὸν τόπον ἐνέβαλε*»). — *ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν πόλεων στρατιώτας*, ἐννοοῦνται οἱ στρατιῶται οἱ στρατολογηθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀγγισ. παρὰ τῶν συμμαχικῶν πόλεων (πρβλ. § 3 καὶ § 11). — *πάλιν*, ὡς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος (396), ὅτε ἀντὶ νὰ πορευθῆ εἰς Καρίαν ἐπορεύθη εἰς Φρυγίαν (§ 11). — *καθάπερ τὸ πρόσθεν*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 12.

§ 22-23.

Δι' ἐρημίας πολεμίων = διὰ μέσου χώρας ἐρήμου πολεμίων = χωρὶς νὰ συναντήσῃ που ἐχθρούς. — *πολλά* = ἄφθονα, ἐν ἀφθονία. — *τῇ στρατιᾷ* = διὰ τὸν στρατὸν του. — *ἄρχων* = ἀρχηγός. — *οἱ σκευοφόροι* = οἱ μεταφέροντες τὰς ἀποσκευὰς τοῦ στρατοῦ. — *εἶπεν* = προσέταξε. — *ὁ ἡγεμῶν* = ὁ διοικητὴς (δηλ. τοῦ ἱππικοῦ τῶν Περσῶν). — *διαβάντι* = ἄφ' οὗ διαβῆ. — *κατιδόντες*, τοῦ *καθορῶ*; (κεφ. 2, § 15). — *οἱ ἀκόλουθοι* = οἱ ἀκολουθοῦντες τὸ στρατεύμα ὑπηρέται. — *ἐσπαρμένους εἰς . . .* = διεσπαρμένους πρὸς . . . — *βοηθῶ* = σπεύδω πρὸς βοήθειαν. — *αὖ* = ἄφ' ἑτέρου. — *παμπληθεσί . . . τάξεσιν* = με πικνὰς τάξεις. — *ἐνθα* = τότε. — *οὐπω* = ὄχι ἀκόμη, δὲν . . . ἀκόμη. — *πάρειμι* = εἶμαι παρῶν, παρευρίσκομαι. — *ἄπειμι* = εἶμαι ἀπῶν, ἐλλείπω. — *οὐδὲν τῶν παρεσκευασμένων* = οὐδὲν τῶν κατηρητισμένων στρατιωτικῶν σωματίων. — *καιρὸν*, δηλ. *εἶναι*. — *καιρὸς* = κατάλληλος περίστασις, εὐκαιρία. — *σφαγιάζομαι* = προσφέρω θυσίαν. — *ἤβη* = ἐφηβική ηλικία (ἡ ἀπὸ τοῦ 18 μέχρι τοῦ 20 ἔτους). — *τὰ δέκα* (δηλ. *ἔτη*) *ἀφ' ἤβης* = οἱ ἔχοντες δεκαετὴ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἐπομένως οἱ ἄνδρες οἱ ἔχοντες ηλικίαν 30 ἐτῶν. — *θέω ὁμοσε*

τινὶ = τρέχω εἰς συνάντησίν τινος, ἐπιπίπτω κατὰ τινος. — *δρομαίως*, τροχάδην. — *ύφηγοῦμαι* = προηγοῦμαι, προπορευομαι. — *εμβάλλειν*, δηλ. τοῖς πολεμίοις. — *εμβάλλω τινὶ* = ἐπιτίθεμαι κατὰ τινος. — *ὡς αὐτοῦ τε καὶ παντὸς τοῦ στρατεύματος ἐπομένου* = ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι αὐτὸς καὶ ἕλον τὸ (ὑπολειπόμενον) στράτευμα ἐπρόκειτο ν' ἀκολουθήσῃ (εἰς τὴν ἐπίθεσιν).

*Ἦνον, ἐκ τοῦ πεδίου τοῦ Μαιάνδρου εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Πακτωλοῦ ποταμοῦ. — *αὐτοί*, δηλ. ὁ ἡγεμὼν καὶ οἱ ἵππεις τῶν Περσῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς σκευοφόρους τοὺς στρατοπεδεύσαντας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ. — *βοηθεῖν*, τίσι; — *οὐπω παρείη τὸ πεζόν*, ὁ πεζὸς στρατὸς τῶν Περσῶν τοῦ εὐρίσκειτο; (§ 21). — *σφαγισάμενος*, ὅτε ἐφαίνοντο οἱ πολέμιοι, ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδ. ἐθυσίαζεν αἶγα τῇ Ἀγροτέρα Ἀρτέμιδι· εὐθὺς δ' ἔπειτα — ἀν, ἐννοεῖται, ἡ θυσία ἦτο εὐόωνος — ἡ φάλαγγς ἐστεφανωμένη ἐχώρει ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, ἄδουσα ἐμβατήριον παιᾶνα, ἐν ᾧ ἀλλήται γύλουν τὸ καστόρειον λεγόμενον μέλος.

§ 24.

Δέχομαι τινα = ὑπομένω τὴν προσβολὴν τινος, ἀνθίσταμαι κατὰ τινος. — *ἅμα πάντα τὰ δεινὰ παρήν* = ἅλα ὁμοῦ τὰ στρατιωτικὰ σῶματα, τὰ προκαλοῦντα τὸν φόβον, εἶχον ἐπιπέσει (κατ' αὐτῶν). — *ἐγκλίνω* = ὑποχωρῶ. — *πίπτω* = φονεύομαι. — *ἔφενγον* = ἐξηκολούθουν νὰ φεύγωσιν. — *ἐπακολουθῶ* = καταδιώκω. — *αἰρῶ* =; (κεφ. 1, § 7). — *ὡσπερ εἰκὸς (ἦν)* = καθὼς ἦτο φυσικόν. — *ἐτράποντο* = ἐπεδρόθησαν. — *κύκλω* = ἐλόγυρα. — *καὶ φίλια καὶ πολέμια* = καὶ φίλους καὶ ἐχθρούς. — *περιεστρατοπεδεύσατο* = διὰ τοῦ στρατοῦ περιέκλεισεν. — *χρήματα* =; (§ 12). — *ἃ ἠῦρε* = τὰ ὅποια πωληθέντα ἀπέδωκαν.

Πάντα τὰ δεινὰ, δηλ. οἱ ὀπλίται, οἱ πελτασταὶ καὶ οἱ ἵππεις. — *ἐν τῷ ποταμῷ*, δηλ. τῇ Πακτωλῷ, ὅστις ἐχώριζεν αὐτοὺς τοῦ στρατοπέδου των (§ 22), πρὸς ὃ ἤθελον οὗτοι νὰ καταφύγωσιν. — *οἱ μὲν. . . ἔπεσον οἱ δ' . . . ἔφενγον*, βραχυλογικὴ ἢ ἔκφρασις. Ἡ ἔννοια: πάντες οἱ Πέρσαι ἵππεις ἐρρίφθησαν εἰς τὸν ποταμόν, καὶ ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν εὐθὺς ἐν τῷ ποταμῷ ἐφονεύθησαν (= *ἔπεσον*) ὑπὸ τῶν καταδιωκόντων αὐτοὺς ἐχθρῶν, ἄλλοι δὲ κατῴρθω-

σαν νὰ διαβῶσι τὸν ποταμὸν καὶ εἶτα ἐξηκολούθουν νὰ φεύγωσι (= ἔφευγον). — τὸ στρατόπεδον, ὅπερ ἐφυλάττετο ὑπὸ τῶν σκευοφόρων καὶ τῶν καταφυγόντων εἰς αὐτὸ Περσῶν ἱππέων. — ὡσπερ εἰκός, καθ' ὅσον οἱ πελτασταὶ ἦσαν εὐκινητότεροι τῶν ἄλλων στρατιωτῶν. — καὶ φίλια, δηλ. τοὺς ἐν τῇ στρατοπέδῳ εἰς λεηλασίαν παραδεδωμένους πελταστάς. — περιεστρατοπεδεύσατο, πρὸς τίνα σκοπὸν; — τάλαντον, χρηματικὴ ποσότης ἰσοδυναμοῦσα πρὸς 6 χιλ. ἀττικὰς δραχμὰς. — ἀπήγαγε, βραδύτερον, ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του.

§ 25—26.

Ἡτιῶντο, τοῦ αἰτιῶμαι = κατηγορῶ. — προδεδόσθαι = εἶτι εἶχον προδοθῆ. — γνοὺς = ἐπειδὴ ἔκρινεν, ἐνόμισεν. — φέρεται τι κακῶς = εὐρίσκεται τι εἰς κακὴν κατάστασιν. — πράγματα = ἐνοχλήσεις. — καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν, εἰς τὸ αἴτιος. — ἔχω τὴν δίκην = ἔχω ὑποστῆ τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν = προσηκόντως ἔχω τιμωρηθῆ. — αὐτονόμους οὖσας... ἀποφέρειν = αὐτονόμους εἶναι καὶ ἀποφέρειν. — ἀποφέρω = πληρώνω. — δασμὸς = φόρος. — ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Ἀγ. = ἐπεὶ δ' ἀπεκρίνατο Ἀγησίλοος. — ἄνευ τῶν... = ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν... — τὰ οἴκοι τέλη = ; (κεφ. 2, § 6). — σὺ δ' ἀλλὰ = ἀλλὰ σύ γε = ἀλλὰ σὺ τοῦλάχιστον. — ἕως ἄν πύθῃ (ἀόρ. ὑποτακτ. τοῦ κενθάνομαι) = ἕως ὅτου μάθῃς. — τὰ παρὰ τῆς πόλεως = τὴν ἀπάντησιν τῶν ἀρχόντων τῆς πατρίδος σου. — μεταχωρῶ = ἀποχωρῶ, μεταβαίνω. — τιμωροῦμαι τίνα = τιμωρῶ τίνα.

Τισσ. ἐν Σάρδεσιν... ὧν, ὁ Τισσ. ἀφ' οὗ ἐκ τοῦ Μαιάνδρου πεδίου ᾧδήγησε τὸ ἱππικόν του παρὰ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν, ἦλθεν εἰς Σάρδεϊς ὑπὸ τὴν πρόφασιν μὲν νὰ λάβῃ τὰναγκαῖα μέτρα ἐν τῇ ἀπειλουμένῃ πρωτεύουσῃ, πράγματι ὅμως διότι ἐφοβήθη τῶν πολεμικῆν ἐμπειρίαν καὶ γενναϊότητα τὴν Ἑλλήνων. — οἱ Πέρσαι, οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Τισσ., ἰδίως ὁ Φαρν. καὶ ἡ μήτηρ τοῦ βασιλέως Παρύσατις, ἣτις δὲν εἶχεν ἀκόμη λησμονήσει τὴν διαγωγὴν τοῦ Τισσ. πρὸς τὸν ἀγαπητὸν τῆς υἱὸν Κύρον. — προδεδόσθαι, ὁ Τισσ. κατηγορεῖτο ὡς προδότης, καθ' ὅσον οὗτος κατὰ τὸν χρόνον τῆς μάχης διέτριβεν ἡσυχος ἐν Σάρδεσιν καὶ δὲν ἔσπευσε μετὰ τοῦ στρατοῦ του νὰ ἐκπλύνῃ τὴν ἦτταν, ἣν εἶχεν

ὑποστῆ τὸ ἱππικόν του παρ' αὐτὰ τὰ πρόθυρα τῆς πρωτευούσης.
—καὶ αὐτός, οὐ μόνον οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Τισο. Πέρσαι.—*πρός τὸν Ἀγησίλαον*, εὐρισκόμενον—πιθανῶς—ἐν Ἐφέσῳ.—*ἔφη ὁ Ἀγησ.*, δηλ. διὰ τῶν πρέσβειων.—*τὸν σὸν ἐχθρόν*; δηλ.:—*ἐκεῖσε*, ποῦ;—*ἐπὶ τὴν Φαργν. Φρυγίαν*, πρβλ. ἀνωτέρῳ ἐν § 12 «*ἐπὶ Φουγίας*».

§ 27—29.

ἽΟντι δ' αὐτῶ=ἔτε δὲ αὐτὸς ἦτο.—*ἔρχεται* (ἀπρός.), ὑποκμ. τούτου *ἄρχειν*... *καὶ καταστήσασθαι*=ἔρχεται διαταγῇ ν' ἄρχῃ (ὁ Ἀγησ.) καὶ νὰ διορίσῃ.—*ὅπως γινώσκοι*=ὅπως ἔκρινε.—*ὄντινα*... *βούλοιο*=ὄντινα... ἤθελε.—*τοιῶδε λογισμῶ*=*τούτῳ τῶ λογισμῶ*· *λογισμός*=; (§ 2)—*ὡς*... *ἂν εἶναι*=*ὡς*... *ἂν εἶη*=ἔτι δηλ. θὰ ἦτο—*καθ'* ἐν οὔσης τῆς *ἰσχύος ἀμφοτέρους*=ἔταν ἡ ἀρχὴ ἀμφοτέρων (κυρ. ἡ ἰσχύς καὶ διὰ τὰ δύο τ. ἔ. τὸ τε ναυτικόν καὶ τὸ πεζόν) εἶναι εἰς ἑνὸς τὰς χεῖρας.—*τό τε ναυτικόν*, δηλ. *ἰσχυρότερον ἂν εἶναι* (=ἂν εἶη).—*ἐπιφαινομένου*, μετχ. χρονκ.· *ἐπιφαίνομαι*=παρουσιάζομαι αἰφνης, *προστρέχω* (πρὸς βοήθειαν).—*ἐνθα δέοι*=ἔπου ἔπρεπε (δηλ. *ἐπιφαίνεσθαι*).—*καινός*=νέος, *καινούργιος*.—*ἐξ ὧν*=*ἐκ τούτων*, ἄς.—*ἐπαγγέλλομαι*=; (§ 3).—*χαρίζεσθαι*, δηλ. τῷ Ἀγησίλαῳ.—*χαρίζομαι τινι*=κάμνω χάριν εἰς τινα, εὐχαριστῶ τινα.—*εἰς εἷκ. καὶ ἑκατόν*, ἡ *εἰς*=περίπου· ὁ προσδιορισμὸς οὗτος συναπτὸς τῷ: «*καὶ ἐγένοντο*».—*τῆς γυναικός*, δηλ. αὐτοῦ.—*φιλότιμος*=φιλόδοξος.—*ἐρρωμένους τὴν ψυχὴν*=δυνατὸς κατὰ τὴν ψυχὴν, γενναϊόψυχος.—*ἀπειρότερον τοῦ παρ.* ὡς *δεῖ*=μὴ ἔχοντα τὴν ἀπαιτουμένην πείραν εἰς τὸ νὰ παρασκευάζεται ὅπως πρέπει (=εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ τὰ κατάλληλα μέτρα).—*πράττω τὰ ναυτικά*=καταγίνομαι εἰς τὰ ναυτικά=διευθύνω, διοικῶ τὸ ναυτικόν.—*ὄρμῳ*=ἔκεινῳ.

Ἵ*Αμφοτέρων*, τίνων;—*ταῦτα*, τίνα;—*ἰδιῶται*, δηλ. πλούσιοι πολίται τῶν νησιωτικῶν καὶ μικρασιατικῶν πόλεων.—*ἀπελθών*, ποῦ;—*ὡσπερ ὤρμησε*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 26 (ἐν τέλει).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5

§ 1—2.

Καταμαθεῖν δοκῶν = νομίζων ὅτι κατενόησεν. — *τὸν Ἄγησ.* *καταφρονοῦντα . . . διανοούμενον . . . ἔχοντα* = ὅτι ὁ Ἄγησ. καταφρόνει . . . διανοεῖτο . . . εἶχε. — *τὰ πράγματα* = ἡ δύναμις. — *οὐδαμῆ* = οὐδαμῶς, κατ' οὐδένα τρόπον. — *αἰρήσειν* = νικήσειν. — *τί χροῖτο τοῖς πράγμασι* = πῶς γὰ μεταχειρισθῆι τὴν παρούσαν περίστασιν = τί γὰ πράξῃ ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει. — *χρυσίον* = χρυσᾶ νομίσματα, χρήματα εἰς χρυσόν. — *εἰς πεντ. τάλαντα ἀργυρίου* = ἀξίας 50 περίπου ἀργυρῶν ταλάντων. — *πιστὰ* = ; (κεφ. 4, § 5). — *λαμβάνοντα* = ἐπὰν λαμβάνῃ. — *διδόναι*, δηλ. χρήματα. — *οἱ προεστηκότες* = ; (κεφ. 2, § 7 «ὁ προεστηκώς»). — *ἐφ' ᾧτε* (μετ' ἀπαρμφ) = μετ' τὸν ἔρον γὰ . . . — *πόλεμον ἐκφέρω* = κηρύττω πόλεμον. — *καὶ (=καίπερ) οὐ μεταλαβόντες* = ἂν καὶ δὲν μετέσχον. — *διέβαλλον* = ἐπειρῶντο διαβάλλειν. — *προάγω τινὰ εἰς μῖσός τινος* = παρακινῶ τινὰ εἰς μῖσος κατὰ τινος. — *συνίστασαν* = ἐπειρῶντο συνιστάσαι' *συνίστημι* = ἐνώνω (εἰς συμμαχίαν).

Χρυσίον, δηλ. χρυσοῦς δαρεικοῦς, ὁ δὲ δαρεικὸς ἦτο Περσικὸν χρυσοῦν νόμισμα ἔχων ἀξίαν 20 δραχμ. ἀττικῶν. — *πιστὰ τὰ μ. λαμβάνοντα*, τοῦ ὅτι δηλ. τὰ χρήματα θὰ διατεθῶσι διὰ τὸν ἐπιδικώμενον σκοπὸν (δηλ. ;). — *ἐλθῶν*, ποῦ ; — *δίδωσι*, τί ; — *Ἀνδροκλείδα . . . Ἰσμ. καὶ Γαλ., Τιμ. καὶ Πολ., Κύλωνι τε . . .*, οὗτοι ἦσαν *οἱ προεστηκότες*. — *εἰς τὸν πόλεμον*, κατὰ τίνων ; — *οἱ μὲν δεξαμενοι*, τίνες ἦσαν οὗτοι ; — *εἰς μῖσος αὐτῶν*, τίνων ; *καὶ τὰς μεγίστας πόλεις*, οἷαι ἦσαν αἱ Ἀθηναίαι καὶ αἱ Θῆβαι.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1

§ 1 — 3.

Μειτόπωρον = φθινόπωρον· ἅμα μετοπώρω =; (III, κεφ. 2, § 6 «ἅμα τῷ ἤρι»). — *πορθῶ* = καταστρέφω. — *ἐκόν, ἐκοῦσα, ἐκόν* — θέλων, ἐκούσιως. — *προσλαμβάνω* = καταλαμβάνω. — *ὡς* = ὅτι· συναπτόεν τῷ εἰς λόγους ἄξει (= ἄξει) καὶ . . . ποιήσοι (= ποιήσει). — *εἰς λόγους ἄγω τινά τινα* = φέρω τινὰ εἰς συνομιλίαν μετὰ τινος = πείθω τινὰ νὰ ἔλθῃ εἰς συνέντευξιν μετὰ τινος. — *εἰ ἔλθοι* = ἐὰν ἔλθῃ. — *τούτου ἐπιθυμῶν, τοῦ* = ἐπειδὴ ἐπεθύμει τοῦτο, δηλ. τὸ νὰ . . . — *ἀφίστημι ἔθνος τι ἀπὸ τινος* = κινῶ εἰς ἀποστασίαν, ἀποστατῶ ἔθνος τι ἀπὸ τινος. — *συμμαχίαν ἐποιήσατο*, δηλ. τῷ Ἀγησιλάῳ. — *καὶ . . . καλούμενος* = εἰ καὶ ἐκαλεῖτο. — *πείσαντος τοῦ Σπ.* = κατὰ συμβουλήν τοῦ Σπ.

Ὁ δὲ Ἀγησ . . . , ὁ Ξενοφῶν ἐπανάρχεται εἰς τὴν ἐν βιβλ. III, κεφ. 4, § 26 διακοπεῖσιν ἐξιστόρησιν τῶν πράξεων τοῦ Ἀγησιλάου ἐν Ἀσίᾳ. — ἅμα μετοπώρω, τοῦ ἔτους 395. — *εἰς τὴν τοῦ Φάρον, Φρυγίαν*, πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 12. — *Σπιθριδάτης*, ὕπαρχος (= ὑποαρχηγός) τοῦ Φαρον· πεισθεὶς κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος (396) ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου ἀπεστάτησεν ἀπὸ τοῦ Φαρον καὶ προσήλθεν εἰς τὸν Ἀγησίλαον (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 10). — *τι ἔθνος, καὶ ἔχει μεμονωμένας πόλεις ὅπως μέχρι τοῦδε*. — γὰρ, δηλοῖ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ὁ Ὄτος συνεμάχησε τῷ Ἀγησ. — *οὐκ ἀνεβεβήκει*, δηλ. πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν Περσίαν. — *πελταστὰς*, βλ. ἐν σελ. 81.

§ 15 — 16.

Ἀποπορεύομαι = ἀπέρχομαι. — *ἐπὶ Δασκυλείου* =; (III, κεφ. 4, § 12 «ἐπὶ Φρυγίας»). — *τὰ βασίλεια* = τὰ ἀνάκτορα. — *θήρα* = κυνήγιον. — *περιείργω* = περιφράσσω, περικλείω. — *παράδεισος* = κήπος. — *ἀναπετιάννυμι* = ἀνοίγω· *ἀναπεπιταμένος* = ἀνοικτός. — *παραρρέω* = ῥέω πλησίον. — *παντοδαπός* =; (κεφ. 4, § 17).

— *τοῖς δυναμένοις* = *τοῖς ἐπισταμένοις* = διὰ τοὺς γνωρίζοντας.
 — *ὄρνιθεύω* = κυνηγῶ (πιτηνά). — *διεχειμάζε*, ὑποκμ. ὁ Ἄγγισί-
 λας. — *αὐτόθεν* = ἀπ' αὐτοῦ (τοῦ τόπου, ἔνθα διέμενε). — *σὺν*
προνομαῖς = (μακρόθεν) δι' ἐκδρομῶν.

Παρέρρει, παρὰ νὰ ἀνάκτορα. — *προνομαί*, αὐται κυρίως
 ἦσαν ἐκδρομαὶ συντεταγμένου στρατοῦ εἰς χώραν ἐχθρικήν πρὸς
 συλλογὴν τροφῶν, ὅθεν ἐκστρατεία τακτική, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς
 τὰς μονομερεῖς λεηλασίας.

§ 17—19.

Καταφρ. ποιῆ κτλ., ἢ σύνταξις: *τῶν στρατιωτῶν λαμβανόν-
 των* (= ὅτε οἱ στρατιῶται ἐλάμβανον) *ποιῆ τὰ ἐπιτήδεια κατα-
 φρονητικῶς καὶ ἀφυλάκτως*. — *σφάλλομαι* = παθαίνω ἀτύχημα·
διὰ τὸ μηδὲν πρότερον ἐσφάλλαι = διότι πρότερον (οἱ στρα-
 τιῶται) οὐδὲν ἀτύχημα εἶχον πάθει. — *ἐσπαρμένοις* =; (III, κεφ.
 4, § 22). — *διὰ γὰρ τὸ φοβεῖσθαι* = διότι ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο. —
μῆ . . . κυκλωθεὶς πολιορκοῖτο = μήπως περικυκλωθῆῖ καὶ πολι-
 ορκηθῆῖ. — *εἴ που κατασταίη (τοῦ καθίσταμαι)* = ἐὰν ἐγκατα-
 σταθῆῖ εἰς κανὲν μέρος (μονίμως). — *ἄλλοτε ἄλλη τῆς χώρας* =
 ἄλλοτε εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς χώρας καὶ ἄλλοτε εἰς ἐκεῖνο = εἰς
 διάφορα μέρη τῆς χώρας. — *καὶ μάλα* = εἰς μέγιστον βαθμόν,
 ὅσον τὸ δυνατόν. = *ἀφανίζω τι* = καθιστῶ τι ἀφανές, ἀποκρύπτω
 τι. — *τὰς στρατοπεδεύσεις* = τὴν ἐκάστοτε θέσιν τοῦ στρατοπέ-
 δουτου. — *προσελαύνοντα* = νὰ προχωρῆῖ (πρὸς αὐτούς). — *συνέ-
 δραμον* = ἤθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρετάξαντο. — *ὡς εἰς . . .* =
 περίπου ἕως . . . — *ἐμέλλησεν*. τοῦ *μέλλω* = βραδύνω. — *προῖστα-
 μαί τι* = στήνω, τοποθετῶ τι ἔμπροσθέν μου. — *ὄπισθεν*, δηλ. τῶν
 ἄρμάτων. — *γενόμενος* = ταχθεὶς. — *ἐλαύνειν*, ὑποκμ. *τάγματα*. —
ἐλαύνω εἰς τινα = ἐπιπίπτω κατὰ τινος. — *ὡς*, χρνκ. — *ἐμβάλλω*
 =; (III, κεφ. 4, § 22). — *δισκέδασε*, τοῦ *διασκεδάννυμι* =
 διασκορπίζω. — *τὸ ἄθροον* = τὸ συντεταγμένον σῶμα τῶν Ἑλλ. —
καταβάλλω = ῥίπτω κάτω, φρονεύω.

Ἐσπαρμένοις, δηλ. εἰς ἄρπαγὴν. — *ἄρματα δρεπανοφόρα*,
 ταῦτα ἦσαν δίτροχα πολεμικὰ ὄχηματα φέροντα δρέπανα κατὰ
 τοὺς τροχοὺς ἐκατέρωθεν. — *νομάδες*, φυλαὶ ποιμενικαὶ περιφερό-
 μεναι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μετὰ τῶν ποιμνίων των. — *καὶ μάλα*

ἀφανίζων τὰς στρατοπεδεύσεις, πρὸς τίνα σκοπόν; — ὡς εἰς ἑπτακοσίους, οὗτοι ἦσαν πεζοί, καὶ μάλιστα — ὡς δυναταὶ τις νὰ συμπεράνη ἐκ τοῦ κατωτέρω «ἐγγὺς . . . σὺν τοῖς δὲ πλίταις» — μόνον ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι. — ἐλαύνειν εἰς αὐτούς, δηλ. τοὺς 700 Ἑλληνας. — τὸ ἀθρόον, ἐννοεῖ τοὺς συντεταγμένους 700 Ἑλληνας.

§ 20—21.

Ἐκ τούτου = ; (III, κεφ. 4, § 11). — αἰσθάνεται = ; (III, κεφ. 2, § 16). — τὸν Φ. στρατοπεδευόμενον = ὅτι ὁ Φ. ἐστρατοπέδευεν. — ἀπέχοντα = εἰς ἀπόστασιν. — καὶ εὐθύς λέγει, τί; — λαμπρόν τι = κατόρθωμά τι, ἀνδραγάθημά τι. — αἰτεῖ τὸν Ἀγῆσ. = ζητεῖ παρὰ τοῦ Ἀγῆσ. — ὀπόσους πείσειεν = ὅσους ἤθελε πείσει (νῶ ἀκολουθήσωσιν αὐτόν).

Στάδια, περὶ τοῦ σταδίου βλ. ἐν σελ. 18. — Ἡριππίδαν, τὸν ἡγεμόνα τῶν Κυρείων (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 20). — τοσοῦτους, δηλ. πόσους; — τοὺς Σπιθριδάτου, οἱ ἵππεις τοῦ Σπιθριδάτου ἦσαν διακόσιοι (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 4, § 10). — τοὺς Παφλογόνας, ὄντας πόσους τὸν ἀριθμὸν; (πρβλ. § 3).

§ 22—24.

Ἐπέσχετο . . . ἐθύετο, ὑποκμ. τοῦ μὲν ἀ' ῥ. εἶναι ὁ Ἀγῆσιλαος, τοῦ δὲ β' ὁ Ἡριππίδας* ποῖον τὸ ἀντικμ. τοῦ ὑπέσχετο; — ἄμα δειλῆ = περὶ τὸ ἐσπέρας. — καλλιερῶμαι = ἔχω εὐνοϊκὰ σημεῖα ἐν τῇ θυσίᾳ. — καταλύω = παύω, τελειώνω. — δειπνήσαντας = ἄφ' οὗ δειπνήσωσι (= μετὰ τὸ δεῖπνον). — παρεῖναι (δηλ. τοὺς στρατιώτας) = νὰ παρευρίσκωνται οἱ στρατιῶται. — σκότους γενομένου = ἐπεὶ σκότος ἐγένετο. — ἐκάστων = ἐξ ἐκάστου στρατιωτικοῦ σώματος (δηλ. ἐκ τῶν ὀπλιτῶν, τῶν πελταστῶν καὶ τῶν ἱππέων). — ὅπως μὴ καταγελῶν αὐτοῦ = ἵνα μὴ περιγελῶσιν αὐτόν. — εἰ ἀποτρέποιτο = ἐὰν ἤθελεν ἀποτραπῆ (τῆς ἐπιχειρήσεως). — οἱ ἄλλοι τριάκοντα = οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν τριάκοντα. — σὺν ἧ εἶχε δυνάμει = σὺν τῇ δυνάμει, ἣν εἶχε. — ἄμα τῇ ἡμέρᾳ = ; (III, κεφ. 2, § 3). — ἐπιπεσῶν (ὁ Ἡριππίδας) . . . πολλοὶ ἔπεσον, κατὰ ποίαν πτῶσιν ἔπρεπε κα-

νονικῶς νὰ τεθῆ ἢ μετχ. : Ἡ μετάφρασις ἄς γίνῃ, ὡσεὶ ἦτο : *ἐπέπεσε τῇ Φαρν. στρατοπεδείᾳ καὶ τῆς μὲν. . .* στρατοπεδεία = στρατοπέδον. — *Μυσῶν ὄντων* = ἀποτελουμένης ἐκ Μυσῶν — *πίπτω* = ; (III, κεφ. 4, § 24). — *ἐκπωμα* = ποτήριον. — *καὶ ἄλλα δὴ. . . κτήματα* = *καὶ ἄλλα κτήματα, οἷα δὴ Φαρναβάξου ἦν* = καὶ ἄλλα (πολύτιμα) πράγματα, ὅποια φυσικόν ἦτο νὰ ἔχη ἄνθρωπος καθὼς ὁ Φαρν.

Ἐθύετο, περὶ τῆς συνηθείας, ἦν εἶχον οἱ παλαιοὶ νὰ προσφέρωσι θυσίαν πρὸ πάσης ἐπιχειρήσεως αὐτῶν, βλ. ἐν σελ. 76. — *οἱ τριάκοντα*, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ πολεμικὸν συμβούλιον περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 91. — *αὐτοὶ δέ*, δηλ. ὁ Φαρν. καὶ οἱ περὶ αὐτόν, οἵτινες ἦσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ.

§ 29—31.

Ἐκ παλαιοῦ = παλαιόθεν, πρὸ πολλοῦ. — *ξένος* = φίλος (ἐκ φιλοξενίας). — *ἐξενώθη*, τοῦ *ξενοῦμαί τι* = γίνομαι φίλος τινός, συνάπτω σχέσεις (ξενίας) μετὰ τινος. — *ὡς οἶοιτο* = ὅτι ἐνόμιζεν. — *συναγαγεῖν αὐτῷ ἂν εἰς λόγους Φαρν.* = ὅτι δύναται νὰ πείσῃ τὸν Φαρν. νὰ ἔλθῃ εἰς συνομιλίαν μετ' αὐτοῦ. — *ὡς*, χρονκ. — *ἤκουσεν*, ὑποκμ. ὁ Ἄγηςίλαος, — *σπονδὰς λαβῶν καὶ δεξιὰν* = λαβῶν παρὰ τοῦ Ἄγης. ἀνακωχὴν καὶ ἐπίσημον διαβεβαίωσιν· κατ' ἐννοίαν = ἀφ' οὗ ἐδέχθη ὁ Ἄγης. ἀνακωχὴν πρὸς τὸν Φαρν. καὶ ἔδωκε περὶ τούτου ἐπίσημον διαβεβαίωσιν πρὸς τὸν Ἀπολλοφάνην. — *παρῆν ὁ (Ἄπολλοφάνης)* = ἐπανήλθεν. — *συγκείμενον χωρίον* = ; (III, κεφ. 2, § 19). — *ἐνθα δὴ* = ὅπου ἦδη. — *χαμαί* = κατὰ γῆς. — *πόα* = χλόη, τόπος πλήρης χλόης. — *ὑποτιθέντων αὐτῷ τῶν θερ.* = ἐν ᾧ οἱ θεράποντες ἔστρωνον κάτωθεν αὐτοῦ. — *δαπτὰ* = στρώματα, τάπητες κεντητοί. — *ἐντροφῶ* = δεκνύομαι τρυφῆς. — *φαιλότης* = λιτότης, ἀπλότης. — *κατακλίνομαι* = κάθημαι. — *ὡσπερ εἶχε* = καθὼς ἦτο. — *ἀλλήλων χαίρειν προσεῖπαν* = προσηγόρευσαν ἀλλήλους διὰ τοῦ «*χαῖρε*», ἐχειρετίσθησαν. — *προτεινάντος τοῦ Φαρν.* = ἐπεὶ ὁ Φαρν. προέτεινε. — *ἀντιπροτείνω* = προτείνω ἐπίσης.

Οἱ. . . τριάκοντα, περὶ αὐτῶν ἰδὲ ἐν σελ. 91. — *ὡσπερ εἶχε*, φέρων δηλ. τὴν πολυτελεῖν στολήν.

§ 32—33.

Ἀρχου τοῦ λόγου = κάμνω ἀρχὴν τῆς ὁμιλίας, ὁμιλῶ πρῶτος.
 — *καὶ γὰρ* = γάρ. — *καὶ πάντες οἱ . . .* = καὶ σεῖς ὅλοι οἱ . . . —
ἐγεγόνουν = ὑπῆρξα. — *ἐν δὲ τῇ γῆ* = κατὰ ξηρὰν δέ. — *αὐτὸς* =
 ἐγὼ ὁ ἴδιος. — *ἀπὸ τοῦ ἵππου* = ἔφιππος. — *εἰς τὴν θάλασσαν* =
 ἕως μέσσω εἰς τὴν θάλασσαν. — *καὶ διπλοῦν . . . κατηγορῆσαι*
 = *καὶ οὐκ ἂν ἔχοιτε κατηγορῆσαι ἐμοῦ, ὡςπερ Τισσ., οὔτε*
ποιήσαντος πώποτε οὔτ' εἰπόντος διπλοῦν τι = καὶ δὲν
 θὰ ἠδύνασθε νὰ κατηγορήσητε ἐμέ, καθὼς κατηγορεῖται τὸν Τισσ.,
 οὔτε ὅτι ἔπραξά ποτε ἕως τώρα οὔτε ὅτι εἶπον δόλιόν τι πρὸς
 ὑμᾶς. — *γενόμενος* = *εἰ καὶ ἐγεγόνουν* = ἐν ᾧ ἐδείχθη. — *οὔτω*
διάκειμαι = εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἔχω περιπέσει. — *ὡς* = ὡστε.
 — *δεῖπνον* = τροφή, τὰ πρὸς διατροφὴν ἀναγκαῖα. — *εἰ μὴ . . .* =
 ἐκτός ἐάν . . . — *ὦν* = *τούτων, ἅ.* — *ὡςπερ τὰ θηρία* (πτ. ὀνο-
 μαστ.), ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως; — *ἐφ' οἷς* = διὰ τὰ ὅποια. —
παράδεισος = ; (§ 15). — *τὰ ὅσια καὶ τὰ δίκαια* = τὰ θεῖα καὶ
 τὰ ἀνθρώπινα δίκαια. — *ὑμεῖς δέ . . .*, ὁ δὲ ἐνταῦθα = τότε. —
ὅπως ταῦτ' ἐστὶν ἀνδρῶν = πῶς αὐταὶ αἱ πράξεις (ὑμῶν) εἶναι
 ἴδιαι ἀνδρῶν (= ἀρμόζουσιν εἰς ἀνδρας). — *ἐπίσταμαι* = γνωρίζω.
 — *ἀποδίδωμι χάριτας* = ἀνταποδίδω εὐεργεσίας.

*Ὅτε τοῖς Ἄθην. ἐπολεμεῖτε, κατὰ ποῖον πόλεμον; — τὸ ναυ-
 τικόν . . . ἰσχυρὸν ἐποίουν, μετὰ τὴν παρὰ τὴν Κύζικον ἤτταν
 τῶν Λακεδ. (410). — ἀπὸ τοῦ ἵππου μαχόμενος . . .*, κατὰ τὴν
 παρὰ τὴν Ἄβυδον ναυμαχίαν τῶν Ἄθην. καὶ Λακεδ. (411 π. X). —
τοιούτος, δηλ.; — *οὔτω διάκειμαι ὑφ' ὑμῶν*, πρβλ. § 1, § 16,
 § 24. — *καὶ οἰκήματα καὶ παραδείσους*, πρβλ. § 15 16. — *εἰ . . .*
μὴ γινγνώσκω . . ., σοβαρῶς λέγονται ταῦτα ὑπὸ τοῦ Φαρν.;

§ 34—36.

Ἐπαισχύνομαι τινα = ἐντρέπομαι τινα. — *χρόνω ποτὲ* = μετὰ
 τινα χρόνον ἐπὶ τέλους. — *ἀλλὰ μὲν* = ἀλλὰ βεβαίως. — *ξένοι* = ;
 (§ 29). — *αἱ πόλεις* = αἱ πατρίδες των. — *πολέμιοι, δηλ. ἀλλή-
 λαις.* — *καὶ τοῖς ἐξενωμένοις*, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ *πολεμοῦσι ξενου-
 μαι* = ; (§ 29). — *ἂν οὔτω τύχωσι, κατ' ἔγνωσαν* = ἂν συμδῆ

τοῦτο (δηλ. :)—*ἔστιν ὅτε* = ἐνίστε. — *ἀπέκτειναν* = ἀποκτείνουσι. — *σοί* (δικ.) *φίλοι* = φίλοι σου. — *περὶ παντὸς ποιουμαι τι* = θεωρῶ τι ὡς τὸ μέγιστον, ὡς μεγίστην εὐτυχίαν μου. — *εἰ ἔδει* = ἂν ἐπρόκειτο. — *ἀλλάξασθαί σε ἡμᾶς δεσπότας ἀντι βασιλέως δεσπότου* = νὰ ἀλλάξῃς κύριον καὶ νὰ κάμῃς ἡμᾶς κυρίους ἀντι τοῦ βασιλέως. — *οὐκ ἂν . . . συνεβούλευον*, τοῦτο (δηλ. :)—*ἔξεστί σοι ζῆν* = δύνασαι νὰ ζῆς. — *μεθ' ἡμῶν γενομένην* = ἄφ' οὗ συμμαχήχῃς μεθ' ἡμῶν. — *καρποῦμαι τι* = ἀπολαύω τι. — *καίτοι* = καὶ βεβαίως, καὶ ἀληθῶς. — *ἐλεύθερον εἶναι* = τὸ εἶναι (τινα) ἐλεύθερον = τὴν ἐλευθερίαν. — *ἐγὼ μὲν* = ἐγὼ τοῦλάχιστον. — *ἀντάξιον τῶν πάντων χρημάτων* = ἰσάξιον πρὸς ἄλλους τοὺς θησαυροὺς (τοῦ κόσμου). — *οὐδὲ μέντοι* = ἀλλ' οὐδέ. — *πένητα μὲν . . . ἐλ . . . εἶναι* = δηλ. νὰ εἶσαι ἐλεύθερος μὲν, ἀλλὰ πτωχός. — *χρῶμαι τινι συμμαχῶ* = ἔχω τινὰ σύμμαχον — *αὔξειν μὴ* = μὴ αὔξειν. — *αὔξω* = αὐξάνω. — *ἀρχή* = κράτος — *τοὺς ὁμοδούλους σοι* = τοὺς μετὰ σοῦ δουλεύοντας εἰς τὸν βασιλέα. — *καταστρέφομαι τινα* = καθυποτάττω τινά. — *ὥστε . . . εἶναι*, δηλ. τοὺς ὁμοδούλους. — *καίτοι* = καὶ ἕμως. — *τίνος ἂν δέοις* = τίνας θὰ εἶχες ἀνάγκην = τί θὰ σοὶ ἔλειπε. — *μὴ οὐχὶ εἶναι* = ὥστε εἶναι = ὥστε νὰ εἶσαι. — *πάμπαν* = ἐντελῶς.

Ἐπηρεσύνθησαν καὶ εἰσιώπων, διότι ἀνεγώριζον τὸ δίκαιον τοῦ Φαρν. — *χρόνῳ ποτέ*, ἐβράδυνε ν' ἀπαντήσῃ ὁ Ἄγῃσ, διότι ἡ ἀπολογία δὲν ἦτο εὐκολος. — *μηδένα προσκυνοῦντα . . .* ἔπως τώρα προσκυνεῖς τὸν βασιλέα; συνήθεια ἦτο παρὰ Πέρσας ἐνώπιον τοῦ βασιλέως των νὰ προσπίπτωσι κατὰ γῆς καὶ νὰ φιλῶσιν αὐτήν· οἱ Ἕλληνες τὴν τιμὴν ταύτην ἐθεώρουν προσήκουσαν μόνοις τοῖς θεοῖς. — *ἐλεύθερον εἶναι ἐγὼ μὲν . . .* περὶ ἐλευθερίας τί λέγει ὁ Ῥήγας Φεραῖος ἐν τῇ θουρίῳ του :

§ 37—38.

Οὐκοῦν = λοιπόν. — *ἀπλῶς* = εἰλικρινῶς. — *ἀποκρίνωμαι*, ὑποταχτ. δηλοῦσα ἐρώτησιν μετ' ἀπορίας = νὰ ἀποκριθῶ ; = *ποιήσω*, μελλ. ὀριστ. — *πρέπει . . . σοι* = ἀρμόζει εἰς σέ (δηλ. εἰς τὴν μέχρι τοῦδε παρρησίαν σου [ν' ἀποκριθῆς εἰλικρινῶς]). — *γούν* =

βεβαίως. — *τάττη* (δηλ. *εἶναι*) = ὀρίζη γὰ εἶμαι. — *προσιάτω*
τινὶ τὴν ἀρχὴν = ἀναθέτω εἰς τινα τὴν στρατηγίαν. — *ὡς ἔοικε*
 = καθὼς φαίνεται. — *εἰδέναι*, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. *ὕμας*.
 — *λαμβάνομαί τινος* = πιάνομαι ἀπὸ τι, πιάνω τι. — *εἶθε . . .*
γένοιο = ; — *λῶστος* (ὑπερθετ. τοῦ ἀγαθός) = ἄριστος. — *δ' οὖν*
 = ὅμως. — *ἐπίστω*, προστακτικὴ τοῦ ἐπίσταμαι = ; (§ 33). —
ἄπειμι, μέλλ. — *τοῦ λοιποῦ* = εἰς τὸ μέλλον. — *ἕως ἄν . . . ἔχω-*
μεν = ἐφ' ὅσον δυνάμεθα. — *ἀφεξόμεθα*, μέλλ. τοῦ ἀπέχομαι.

Τοιοῦτος ὢν, δηλ. ; — *ἐκ τῆς σῆς χώρας*, ποία ἢ χώρα τοῦ
 Φαρν. ; — *κἂν πόλεμος ᾗ*, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ ;

§ 39—40.

Σύνοδος = συνέντευξις. — *ἐπὶ τὸν ἵππον* = ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ
 ἵππον. — *καλὸς* = ὄρατος. — *ὑπολείπομαι* = μένω ὀπίσω. — *καὶ*
προσδραμών. δηλ. πρὸς τὸν Ἄγῃσ. — *ἐγὼ δέ γε* = καὶ ἐγὼ βε-
 βαίως. — *μέμνησο*, δηλ. *ἐμοῦ* = γὰ μ' ἐνθυμησῃσι. — *νυν* = τοίνυν
 = λοιπόν. — *παλτόν* = ; (III, κεφ. 4, § 14). — *φάλαρα ἔχοντος . . .*
 = *φάλαρα*, ἃ εἶχε περὶ τῷ ἵππῳ Ἰδαῖος . . . — *γραφεύς* = γραμ-
 ματεὺς. — *περιελὼν ἀντέδωκεν* = περιεῖλε καὶ ἀντέδωκε. — *πε-*
ριαιρῶ = ἀφαιρῶ. — *ἀντιδίδωμι* = δίδω καὶ ἐγὼ, ἀνταποδίδω. —
μεταδιώκω = τρέχω κατόπιον, ἀκολουθῶ.

Ἔνον σε . . . ποιοῦμαι, εἰς τοῦτο παρεκίνησε τὸν υἱὸν τοῦ
 Φαρν. ποία διαγωγὴ τοῦ Ἄγῃσ. ; (§ 38). — *δέχομαι*, τί ; — *καὶ*
εὐθύς τὸ παλτόν . . ., συνήθεια ἦτο οἱ συνδεδέμενοι διὰ ξενίας
 ἢ ἀνταλλάσσωσι πρὸς ἀλλήλους δῶρα πρὸς ἀνάμνησιν. — *φά-*
λαρα, ταῦτα ἦσαν κοσμήματα τιθέμενα κατὰ τὸ μέτωπον τῶν
 ἵππων, ἰδίᾳ δὲ τὸ περὶ τὸ μέτωπον τοῦ ἵππου κεκοσμημένον
 μέρος τοῦ χαλινοῦ. — *τὸν πατέρα*, δηλ. ποῖον. ;

§ 41.

Δῆ = τῷ ἔντι. — *ἀποπορεύομαι* = ; (§ 15). — *ὑποφαίνει ἕαρ* = ;
 (III, κεφ. 4, § 16). — *πρὸς ᾧ εἶχε* = πρὸς τῷ στρατεύματι,
δ εἶχε. — *πορευσόμενος* = ἵνα πορευθῇ. — *ὡς δύναιτο* = ὅσον θὰ
 ἠδύνατο. — *ἀνωτάτω* = εἰς τὰ ἐνδότερα (τῆς Ἀσίας). — *νομί-*
ζων . . . βασιλέως = νομίζων ἀποστήσειν βασιλέως πάντα τὰ

ἔθνη, ὅποσα ὀπισθεν ποιήσαιτο. — ἀφίστημι βασιλέως τὰ ἔθνη = διεγειρώ τὰ ἔθνη εἰς ἀποστασίαν ἀπὸ τοῦ βασιλέως. — ὅποσα ὀπισθεν ποιήσαιτο = ὅσα ἤθελεν ἀφήσει ὀπισθέν του.

Ἔσπερ εἶπε, ἐν § 38. — ἐκ τῆς χώρας, τίνος; — καὶ ἔαρ, τοῦ ἔτους 394 π. Χ. — ἐκεῖ, ποῦ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2

§ 1.—2

Εἰμι ἐν τινι = ἀσχολοῦμαι, καταγίνομαι εἰς τι. — σαφῶς = μετὰ βεβαιότητος. — αἰσθάνομαι = ; (κεφ. 1, § 20). — ἐλληλυθότα . . . καὶ συνεστηκνίας (τοῦ συνίσταμαι) = ὅτι εἶχον ἔλθει καὶ (ὅτι) εἶχον συνενωθῆ. — ἐπὶ πολέμῳ πρὸς ἑαυτοὺς = ἵνα πολεμήσωσιν ἐναντίον των. — ἐν κινδύνῳ, δηλ. εἶναι. — ταῦτα = εἰς ταῦτα. — ἐπὶ τὸν Ἄγῃσ. = πρὸς τὸν Ἄγῃσ. — διηγοῦμαι = ἐκθέτω. — ὡς ἔχοι = πῶς εἶχον. — ἐπιστέλλω τινὶ = διατάττω τινά.

Ἐν τούτοις ἦν, δηλ. ἐν τοῖς ἐξιστορηθεῖσιν ἐν § 41 τοῦ προηγουμένου κεφ. — τὰ τε χρήματα ἐλληλυθότα, ταῦτα ἐστάλησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τοῦ σατράπου Τιθραύστου διὰ τοῦ Ῥοδίου Τιμοκράτους (πρβλ. βιβλ. III, κεφ 5, § 1-2). — τὰς μεγίστας πόλεις, δηλ. Κόρινθον, Ἄργος, Ἀθήνας, Θήβας. — πρὸς ἑαυτοὺς, δηλ. τοὺς Λακεδ. — αὐτοὶ μὲν, οἱ Λακεδ. ἐν Ἑλλάδι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Ἄγῃσ. ἐν Ἀσίᾳ. — ταῦτα, δηλ. τὰ διὰ τὴν ἐκστρατείαν ἀπαιτούμενα. — τὰ τε ἄλλα διηγεῖτο, ὡς ἔχοι, ποῖα ἢ τότε κατὰστασις τῶν πραγμάτων ἐν Λακεδαίμονι; — αὐτῷ, δηλ. τῷ Ἄγῃσ.

§ 3—4.

Χαλεπῶς φέρω = ; (III, κεφ. 1, § 17). — ἐνθυμοῦμαι = ἀναλογίζομαι, σκέπτομαι. — οἶων . . . ἀποστεροῦτο = ὁποίων ἀπεστερεῖτο. — καλῶς γίνεταί τι = καλῶς ἀποθαίνει τι, λαμβάνει τι καλῆν ἔχασιν. — οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν = οὐ φόβος ἐστὶ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν = δὲν ὑπάρχει φόβος μήπως σὰς λησμονήσω. — ἐπομένως = οὐδαμῶς θὰ σὰς λησμονήσω. — παρέσομαι = θὰ ἐπιστρέψω. — πράξων, ὧν . . . = ἵνα πράξω ταῦτα, ὧν . . . — ψηφί-

ξομαι = ἀποφασίζω. — λαβόντες αὐτὸν = μετ' αὐτοῦ. — ἤκειν (ἐκ τοῦ ἐψηφίσαντο) = νὰ ἐπανέλθωσιν.

Οἶων ἐλπίδων, τί ἤλπιζε νὰ κατορθώσῃ ὁ Ἄγῃσ. μένων ἐν Ἀσίᾳ; (πρβλ. κεφ. 1, § 41). — τοὺς συμμάχους, τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ (ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν λέξεων οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι ὑμῶν καὶ ἐκ τῆς § 8), δηλ. τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐν Ἀσίᾳ Ἑλληνίδων πόλεων, οὓς ὁ Ἄγῃσ. εἶχε προσκαλέσει. — τὰ ὑπὸ τῆς π. παραγ- γελλόμενα, ποίας διαταγὰς ἀπέστειλεν ἡ Σπάρτη εἰς τὸν Ἄγῃσ. διὰ τοῦ Ἐπικουδίδου; — ἐκεῖνα, δηλ. τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι (πρβλ. κατωτέρω: τὰ κεῖ). — ὧν ὑμεῖς δεῖσθε, αἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἑλληνίδες πόλεις ἐδέοντο τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν ἀπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως.

§ 5 - 8.

Οὐκ ἔλαττον = οὐκ ἐλάττους. — δύναίτο, ὑποκμ. ὁ Εὐξενος. — διασώζω = ὑπερασπίζω, προστατεύω. — ὡς, πρὸ τῶν ὑπερθετικῶν =; — βέλτιστοι = ἰκανώτατοι, ἀνδρεϊάτατοι. — ἄθλα προὔθηκε =; (III, κεφ. 4, § 16). — ταῖς πόλεσιν, ἦτις = τῶν πόλεων ἐκείνη, ἦτις. — ἦτις πέμποι = ἦτις ἤθελεν ἀποστέλλει (εἰς αὐτόν). — τῶν μισθ. τοῖς λοχαγοῖς, ὅστις = τῶν λοχαγῶν τῶν μισθοφόρων ἐκείνω, ὅστις. — ὅστις συστρατεύοιτο =; (πρβλ. ἀνωτέρω «ἦτις πέμποι» ὁμοίως κατωτέρω: «παρέχοιτο»). — εὖσπλος = καλῶς ὀπλισμένος. — καὶ ὀπλιτῶν καὶ τοξ. καὶ πελι., ἔξαρχ. ἐκ τοῦ λόχον. — προεῖπε = ὑπεσχέθη. — τοῖς ἱππάρχοις, ὅστις = τῶν ἱππάρχων ἐκείνω; ὅστις. — εὐίππος = ἔχων καλοὺς ἵππους. — τάξις = τάγμα, (σῶμα) ἵππικου. — ὡς... δώσων, ἀντὶ ὡς... δώσει ἐκ τοῦ προεῖπε. — νικητήριον = βραβεῖον τῆς νίκης. — ἐπεὶ διαβαίησαν (= διαβατεῖν) = ἀφ' οὗ διαβῶσιν. — ἐν Χερρ., ὁ προσδιορισμὸς συναπτεὸς τῆ: ποιήσιν τὴν κρίσιν. — ὅπως (= ἵνα) εὖ εἰδείησαν (= εἰδεῖν), ὑποκμ. αἱ πόλεις, αἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ἵππαρχοὶ τῶν μισθοφόρων. — ὅτι τοὺς στρ. δεῖ εὐκρινεῖν = ὅτι πρέπει καλῶς νὰ ἐκλέγῃσι τοὺς στρατιώτας. — ἐκπεπονημένος = κατεργασμένος. — εἰς κόσμον = περικαλλῶς. — οὐκ ἔλαττον ἐγένοντο ἢ ἀπὸ τεττάρων ταλάντων = εἶχον ἀξίαν οὐχὶ κατωτέραν τῶν 4 ταλάντων. — τοσοῦτων ἀναλωθέντων = ἐπειδὴ τοσαῦτα ἀνηλώθη· ἀναλω (-όω) καὶ ἀναλίσκω = δαπανῶ. —

παμπόλλων χρημάτων = ἀντι πλείστων χρημάτων. — *εἰς τὴν στρατ.* = διὰ τὸν στρατόν. — *κατέστησαν, α' ἀβρ. ἤ β' ;* — *ἀπὸ πόλεως* = ἐξ ἐκάστης πόλεως.

Εὐξείνον, πιθανῶς ἓνα τῶν τριάκοντα (περὶ ὧν βλ. ἐν σελ. 91). — *ἀρμοστήν*, βλ. ἐν σελ. 71. — *διασώζειν*, δηλ. ἀπὸ πάσης προσβολῆς ἐκ μέρους τῶν Περσῶν. — *τὰς πόλεις*, δηλ. ποίας ; — *οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν*, ὅχι τῶν Λακεδαμονίων, ἀλλὰ τῶν ἐν Ἰασίᾳ συμμάχων καὶ μισθοφόρων. Οὗτοι, ἐπειδὴ δὲ ἦσαν πρόθυμοι πρὸς πόλεμον, εἶχον ἀνάγκην παρακινήσεώς τινος. — *τοῖς λοχαγοῖς*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 80. — *τοξοτῶν καὶ πελισταίων*. βλ. ἐν σελ. 100. — *τοῖς ἱππάρχοις*, ἱππαρχος ἐκαλεῖτο ὁ διοικητὴς ἱππικοῦ. — *ὅπως εὖ εἰδείησαν, ὅτι* κτλ., αἱ πόλεις, οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ἱππαρχοὶ τῶν μισθοφόρων ἔπρεπε νὰ γνωρίζωσιν, ὅτι τὰ βραβεῖα θὰ ἐδίδοντο οὐχὶ μόνον διὰ τὸν καλὸν ὅπλισμόν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ διὰ τὴν ἀντοχὴν καὶ πειθαρχίαν, ἣν θὰ ἐπεδείκνυον οἱ στρατιῶται τῶν κατὰ τὴν πορείαν ὡς ἐκ τούτου ὄφειλον οὗτοι προσεκτικῶς νὰ ἐκλέξωσι τοὺς στρατιώτας. — *τοσοῦτων*, δηλ. πόσων ; — *ἀναλωθέντων*, ὑπὸ τίνος ; — *κατεσκευάσθη*, δηλ. ὑπὸ τῶν πόλεων, τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν ἱππάρχων, οἵτινες, ἵνα τύχωσι τῶν ἄθλων, ἡμιλλήθησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν προμήθειαν πολυτίμων ἔπλων. — *κατέστησαν*, ὑπὸ τοῦ ἸΑγῆσ. — *Μένασκος*. . . ἸΟρσιππος, οὗτοι πιθανῶς ἀνήκον εἰς τοὺς τριάκοντα, ὡς καὶ ὁ Ἡριπίδας. — *τῶν δὲ συμμάχων*, περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 115. — *ἦν περ βασιλεύς*, δηλ. ὁ Ξέρξης τῷ 480 π. Χ. Ἐπορεύθη λοιπὸν ὁ ἸΑγῆσ. διὰ Θράκης, Μακεδονίας, Θεσσαλίας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΟΥΚΙΑΝΟΝ

1. Οἱ κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους σοφισταί.

Κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους ἡ ρητορικὴ τέχνη, ἣτις ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου εἶχε καταπέσει, ἀναλαμβάνει ζώην διὰ τῶν νέων σοφιστῶν, κληθέντων οὕτω κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς παλαιοὺς σοφιστάς, τοὺς ἐπὶ Σωκράτους καὶ Πλάτωνος. Τὸ ὄνομα τοῦ σοφιστοῦ, ὅπερ τὸ πάλαι ἐλέγετο εἰς δυσφημίαν, ἤδη ἦτο ἐν πολλῇ τιμῇ.

Οἱ νέοι σοφισταί ἀσχολούμενοι περὶ τὸ πανηγυρικὸν μάλιστα εἶδος τῆς ρητορικῆς συνέτασσαν λόγους πανηγυρικοὺς, ἐπιταφίους, ἐπικηδείους, ἐγκώμια καὶ προσφωνήσεις· ἐν ταῖς σχολαῖς ἀπήγγελλον τὰς μελέτας αὐτῶν, ἦτοι τοὺς πρὸς ἀσκησιν συντασσομένους λόγους, ἐν δὲ τοῖς ἀκροατηρίοις τὰς λαλιάς, ἦτοι φιλικὰς ὁμιλίαις· πρὸς τοῦτοις περιερχόμενοι τὰς ἐπιφανεστάτας τῶν πόλεων ἐπεδίωκον τὴν ἐπίδειξιν διὰ ῥητορικῶν ἀκροαμάτων.

Οὗτοι ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν μετεχειρίζοντο οὐχὶ τὴν ἀπὸ Ἀριστοτέλους μορφωμένην ἐκ τῆς συγκράσεως τῆς νεωτέρας Ἀττικῆς πρὸς τὰς λοιπὰς διαλέκτους κοινήν γλῶσσαν, ἀλλ' ἐφιλοτιμοῦντο νὰ μιμηθῶσι τὴν ἀρχαίαν Ἀττικὴν καλλιπέπειαν ἔχοντες ὡς ὑποδείγματα τοὺς καλλίστους τῶν ἀρχαίων συγγραφέων.

Τοιοῦτοι σοφισταί ἐν τοῖς χρόνοις τοῦτοις ὑπῆρξαν πολυάριθμοι· ἐπιφανέστατοι ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο Δίων ὁ Χρυσόστομος, Ἀῖλιος Ἀριστείδης, Ἡρόδης ὁ Ἀττικός, Ἰουλιανὸς ὁ Παραβάτης, Λιβάνιος καὶ Θεμιστιος. Ἀλλὰ πάντων διεκρίθη ὁ Λουκιανός.

2. Βίος Λουκιανοῦ.

Ὁ Λουκιανὸς ἐγεννήθη περὶ τὸ 125 μ. Χ. ἐν Σαμοσατίοις, τῇ πρωτεύουσῃ τῆς συριακῆς χώρας Κομμαγηνῆς. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ δὲν ἦσαν εὐποροὶ διὰ τοῦτο οὗτοι τὸν υἱὸν τῶν, ἀφ' οὗ ἐν τοῖς διδασκαλείοις ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα, προώρισαν νὰ μάθῃ

τὴν ἔρμολυφικὴν τέχνην, δι' ἧς θὰ ἠδύνατο νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἔλθῃ ἐπίκουρος τοῦ πατρικοῦ οἴκου. Ἄλλ' ὁ Λουκιανὸς αἰσθανόμενος μεγάλην κλίσιν πρὸς τὴν ἐπιστήμην κατέλειπεν ἔνωρὸς τὴν τέχνην αὐτὴν καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ὀητορικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας, τὰς ὁποίας ἐσπούδασεν ἐν Σμύρνῃ τῆς Μ. Ἀσίας. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν του περιῆλθε πολλοὺς τόπους ἀνὰ τὴν Μ. Ἀσίαν, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Γαλατίαν, ἐπιδεικνύων τὴν ὀητορικὴν του τέχνην εἰς πανηγύρεις, ὡς ἐπανειλημμένως ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἢ εἰς ἄλλας εὐκαιρίας.

Ὁ Λουκιανὸς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του συνέδεσε φιλίαν καὶ οἰκειότητα πρὸς πολλοὺς τῶν τότε ἰσχυρῶν· τῇ ἐνεργείᾳ δὲ τούτων ἔλαβεν ἐπὶ μεγάλῳ μισθῷ θέσιν τινὰ ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα καὶ ἀπέθανε (μετὰ τὸ 180 μ. Χ.).

8. Τὸ ἐνύπνιον καὶ ὁ Ἀνάχαρσις τοῦ Λουκιανοῦ.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Λουκιανοῦ σφύζονται ἡμῖν 82 συγράμματα· τούτων ἀξιόλογα εἶναι πλὴν τῶν ἄλλων τὸ *ἐνύπνιον* καὶ ὁ *Ἀνάχαρσις*.

Τὸ *ἐνύπνιον* εἶναι ἐπιδεικτικὸς λόγος, ὃν ἀπήγγειλεν ὁ Λουκιανὸς ἐν τῇ ἰδιαιτέρῳ του πατροῖδι εὐθύς ὡς ἐπανῆλθεν εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν μακρῶν ἀποδημιῶν, ἃς εἶχε ποιήσει εἰς πολλὰς χώρας πρὸς ἐπίδειξιν τῆς τέχνης του. Ἐν τῇ συγγραφῇ ταύτῃ ὁ Λουκιανὸς διηγεῖται πῶς, ἐν ᾧ ὑπὸ τῶν πτωχῶν γονέων του εἶχε προορισθῆ νὰ διδαχθῇ τὴν ἔρμολυφικὴν τέχνην, οὗτος ἔξ ἐνός ἐνυπνίου, ὅπερ εἶδε, παρεκινήθη νὰ καταλίπῃ αὐτὴν καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὰ γράμματα.

Ὁ *Ἀνάχαρσις* εἶναι διάλογος, ὃν συνέγραψεν ὁ Λουκιανὸς ἐπιθυμῶν νὰ ἀνυψώσῃ τὴν γυμναστικὴν, ἣτις κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ εὐρίσκετο ἐν παρακμῇ. Ἐν τῷ διαλόγῳ τούτῳ διαλέγονται περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίως ἐν Ἀθήναις γυμναστικῶν ἀσκήσεων τῶν νέων ὁ ἐν Ἀθήναις παρεπιδημῶν Σκύθης Ἀνάχαρσις καὶ ὁ φιλοξενῶν αὐτὸν Σόλων, ὁ περίφημος νομοθέτης.

Ὁ προκειμένος διάλογος γίνεται ἐν τῷ Λυκεῖῳ, ὅπερ ἦτο γυμναστήριον ἐν Ἀθήναις κείμενον παρὰ τὸ σημερινὸν Ζάππειον καὶ τὸν Ἐθνικὸν κῆπον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΕΝΥΠΝΙΟΝ

Κεφ. 1.

Ἄρτι μὲν... ὁ δὲ...—πρὸ ὀλίγου μόλις..., ὅτε ὁ...—**διδασκαλεῖον**=σχολεῖον.—**πρόσηβος**=πλησιάζων εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἤτοι ὁ ἔχων ἡλικίαν 15-16 ἐτῶν.—**ἤδη τὴν ἡλικίαν πρόσσηβος ὦν**=ἐπειδὴ πλέον κατὰ τὴν ἡλικίαν ἤμην πρόσσηβος=ἐπειδὴ πλέον ἐπλησίαζον τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν.—**σκοποῦμαι μετὰ τινος**=συσκέπτομαι μετὰ τινος.—**ὅ,τι καὶ διδάξαιτό(=διδάξειέ) με**=τί(=ποῖαν τέχνην ἢ ἐπιστήμην) τέλος πάντων νὰ με διδάξη.—**πόνορος**=κόπος.—**δέομαί τινος**=ἔχω ἀνάγκην τινός.—**τὰ ἡμέτερα**=ἡ ἰδική μας (οἰκονομική) κατάστασις.—**ταχεῖαν τινὰ**=πολὺ ταχεῖαν. Ἡ ἀντωνυμία **τις μετ'** ἐπιθέτων χρησιμεύει πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν.—**εἰ ἐκμάθοιμι**=ἐὰν ἤθελον μάθει.—**βάνασος**=ἐργατικός, χειρωνακτικός· **τῶν βαναύσων τοῦτων**=ἐκ τούτων τῶν ταπεινῶν χειρωνακτικῶν.—**τὸ μὲν πρῶτον**=κατὰ πρῶτον μὲν.—**ἂν... ἔχειν... μηκέτι (ἀντί: οὐκέτι) εἶναι (ἂν)... εὐφρανεῖν**, τὰ ἀπρμφ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ **ἔδοξα** (ἔπερ νοητέον ἐκ τοῦ **ἔδοξε**)=(ἐφάνην εἰς τοὺς πλείστους [=ἐνόμισαν οἱ πλείστοι]) ὅτι θὰ εἶχον... (ἔτι) δὲν θὰ ἤμην πλέον... (ἔτι) θὰ χαροποιήσω.—**οἰκόσιτος**=ὁ σιτούμενος ἐν τῇ οἰκῇ (ὡς μὴ δυνάμενος ἀκόμη νὰ συντηρηθῆ, ἐξ ἰδίων)=βάρος εἰς τὴν οἰκογένειαν.—**τηλικούτος ὦν**=ἐν ᾧ εἶχον τοιαύτην ἡλικίαν.—**οὐκ εἰς μακρὰν**=ἐντὸς ὀλίγου.—**ἀποφέρων**, δηλ. **αὐτῷ** (τῷ πατρὶ).—**ἀποφέρω (τινὶ) αἰεὶ τὸ γιγνόμενον** (δηλ. **ἐκ τῆς τέχνης**)=φέρω (εἰς τινὰ) τὸ ἐκάστοτε ἐκ τῆς τέχνης προερχόμενον (=τὰ κέρδη μου).

Εἰς τὰ διδασκαλεῖα, ταῦτα ἦσαν μικρὰ σχολεῖα, εἰς ἃ φοιτῶντες οἱ παῖδες ἐμάνθανον τὰ πρῶτα γράμματα μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας των, ὅτε ἐπαύοντο φοιτῶντες εἰς τὰ διδασκαλεῖα καὶ οἱ μὲν εὐποροὶ μετέβαινον πρὸς ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν εἰς τὰς σχολὰς τῶν φιλοσόφων, οἱ δὲ πενέστεροι ἐτρέποντο εἰς βιοποριστικὸν τι ἔργον.—**τηλικούτος**, δηλ.;

Κεφ. 2.

Ἀρχή=βάσις. — **δευτέρας σκέψεως ἀρχή προϋτέθη**. κατ' ἔννοιαν=ἤρχισαν δεύτερον νὰ σκέπτονται (τίνας;). — **τίς ἀρίστη** κτλ., δηλ. **εἴη** (=ἦτο). — **ῥᾶστος**, ὑπερθετ. τοῦ **ῥάδιος**. — **ἐκμαθεῖν**=εἰς τὸ νὰ μάθῃ τις (αὐτήν). — **προχείρον τὴν χορηγίαν**=ὄχι πολλὰ ἔξοδα (διὰ τὴν μάθῃ τις). — **πόρος**=τὸ (ἐκ τῆς τέχνης) εισόδημα, κέρδος. — **ἄλλου... ἐπαινοῦντος**=ἐν ᾧ ἄλλος ἐπῆναι. — **ὡς ἕκαστος γνώμης ἢ ἐμπειρίας εἶχε**=κατὰ τὴν γνώμην ἢ ἐμπειρίαν, ἣν ἕκαστος εἶχεν. — **ἀπιδῶν, ἀόρ.** τοῦ **ἀφορῶ** (**εἷς τινα**)=στρέφω τὰ βλέμματά μου (πρὸς τινα). — **παρῆν**, τοῦ **πάροιμι**=εἶμαι παρῶν, παρευρίσκομαι. — **ἐρμολύφος**=ἀγαλματοποιός. — **δοκῶν εἶναι**=ὅστις ἐθεωρεῖτο ὅτι ἦτο. — **οὐ θέμις**, δηλ. **ἔστι**=δὲν εἶναι δίκαιον. — **ἐπικρατῶ**=ὑπερισχύω, προτιμῶμαι. — **σοῦ παρόντος**=ἐν ᾧ σὺ εἶσαι παρῶν, ἐνώπιόν σου. — **ἐρμολυφεὺς**=ἐρμολύφος. — **τυγχάνω φύσεως δεξιᾶς**=προικίζομαι ὑπὸ τῆς φύσεως μὲ δεξιότητα πρὸς τι. — **τεκμαίρομαι τι**=συμπεραίνω ἐκ τίνος. — **αἱ ἐκ τοῦ κηροῦ παιδιαὶ**=τὰ παιγνίδια, τὰ ὁποῖα κάμνει τις μὲ κηρόν. — **ὁπότε ἀφειθεῖν**=ὁσάκις ἀφηνόμην, ὁσάκις ἀπελυόμην. — **ἂν... ἀνέπλατον**=συνῆθίζον νὰ κατασκευάζω. Ὁ παρατακτ. μετὰ τοῦ **ἂν** ἐνταῦθα πρὸς δῆλωσιν πράξεως ἐπαναλαμβανομένης. — **δοικῶς**=ἐντελῶς ὅμοιος, κατεσκευασμένος μὲ φυσικότητα. — **ἐφ' οἷς**=διὰ ταῦτα δέ. — **πληγὰς λαμβάνω παρά τινος**=δέρομαι (=ξυλίζομαι) παρά τινος. — **ἐς (=εἰς) τὴν εὐφυΐαν**=διὰ τὴν εὐφυΐαν μου. — **εἶχον ἐπ' ἐμοί**=ἐσθίριζον (ὁ πατήρ καὶ οἱ συγγενεῖς) εἰς ἐμέ. — **ἐν βραχεῖ** (δηλ. **χρόνῳ**)=ἐντὸς ὀλίγου. — **ἀπ' ἐκείνης τῆς πλαστικῆς**=ἐνεκα ἐκείνης τῆς (μνημονευθείσης) ἱκανότητός μου εἰς τὸ πλάττειν (δηλ. ἐκ κηροῦ βουξ, ἴππους κτλ.).

Χορηγία κυρίως ἐκαλεῖτο τὸ ὑπουργημα τοῦ **χορηγοῦ** ἐν Ἀθήναις, ἦτοι ἡ πληρωμὴ τῆς δαπάνης τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς διδασκαλίαν καὶ παρασκευὴν τῶν δημοσίων χορῶν· εἶτα πᾶσα μεγάλη δαπάνη. — **ἐρμολύφος**, κυρίως ἐκαλεῖτο ὁ γλύπτης **Ἐρμῶν**. Ἐρμαὶ δὲ ἐκαλοῦντο στήλαι συνήθως τετράγωνοι, ἰδρυμένοι κατὰ τὰ ὅρια τῶν δημοσίων ὁδῶν καὶ τῶν κτημάτων καὶ χρησιμεύουσαι ὡς ὁδοδείκται, ἐφ' ὧν ἐπετίθετο λιθίνη κεφαλὴ

θεοῦ, ἰδίᾳ τοῦ Ἑρμοῦ.— (δύναται) καὶ τοῦτο, δηλ. καὶ ἑμο-
γλύφος ἀγαθὸς γενέσθαι.— αἱ ἐκ κηροῦ . . . κηρὸς ἐννοεῖται
ἐνταῦθα ὁ τῶν πινακίδων ὁ παλαιὸς δηλ. εἰς πρόχειρον γραφὴν
μετεχειρίζοντο πινακίδας ξυλίνας κεκαλυμμένας ὑπὸ λεπτοῦ στρώ-
ματος κηροῦ, ἐφ' οὗ ἐχάραττον τὰ γράμματα δι' ὀξείας τινὸς γρα-
φίδος, ἔπειτα δ' ἐξήλειφον τὰ γεγραμμένα διὰ τοῦ ἐτέρου τῆς γρα-
φίδος ἄκρου, ἕπερ ἦτο ἐπίτηδες πλατὺ καὶ κυρτόν.— ἐφ' οἷς,
τίσι;— τότε δέ, ὅτε δηλ. ὁ πατήρ μου συνεσκέπτετο μετὰ τῶν
φίλων ποῖον στάδιον νὰ ἐκλέξῃ δι' ἐμέ.— ταῦτα, ποῖα;

Κεφ. 3.

Ἄμα τε . . . κἀγὼ παρεδιδόμην = εὐθύς ὡς . . . ἐγὼ παρεδό-
θην.— ἐνάρχομαι = ἀρχίζω.— ἀχθομαί τινι = δυσαρεστοῦμαι
διὰ τι.— ἀλλὰ μοι . . . ἐδόκει = ἀλλὰ τοῦναντίον μοῦ ἐφαίνετο.—
ἔχειν, ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ πρᾶγμα.— οὐκ ἀτερεπῆς = εὐάρε-
στος, εὐχάριστος.— ἡλικιωτής = συνηλικιώτης, συνομήλικος.—
ἐπίδειξις = εὐκαιρία πρὸς ἐπίδειξιν.— εἰ φαινοίμην = διότι θὰ
ἐφανόμην.— γλύφω = σκαλίζω.— ἑμαυτῷ τε κἀκεινοῖς = διὰ τὸν
ἑαυτὸν μου καὶ δι' ἐκείνους.— οἷς προηροῦμην = οὓς προηροῦ-
μην' προαιροῦμαι = θέλω, προτιμῶ, ἀγαπῶ.— τοῖς ἀρχομένοις
(δηλ. τῆς τέχνης) = εἰς τοὺς ἀρχαρίους.— γὰρ = δηλαδή.— ἡρέμα
= σιγᾶ—σιγά.— καθικνοῦμαί τινος = κτυπῶ τι.— ἐπειπὼν τὸ
κοινὸν = προσθέσας καὶ τὴν παροιμίαν.— ἀρχὴ δέ . . . , δηλ. ἐστί.—
τοι = βεβαίως.— σκληρότερον = δυνατώτερα.— κατενεγκόντος,
δηλ. ἐμοῦ = ἐπειδὴ ἐγὼ κατήνεγκον' καταφέρω = κτυπῶ.—
ὕπ' ἀπειρίας = ἔνεκα . . . — κατεάγη, παθητ. ἄορ. τοῦ κατάγνυμι =
θραύω, συντρίβω.— ὁ δὲ = ὁ δὲ θεὸς μου.— σκυτάλη = βᾶβδος.—
πράως = ἑλαφρῶς.— προτρεπτικῶς = ἐνθαρρυντικῶς.— κατάρχο-
μαί τινος = κτυπῶ τινα.— δάκρυά μοι (δηλ. ἐγένετο) = δάκρυα
δι' ἐμέ ὑπήρξαν.— τὸ προοίμιον = ἡ ἀρχή.

Τῷ πράγματι, δηλ.;— ἐγκοπεύς, ἐργαλεῖον χρησιμεῖον πρὸς
κοπήν λίθων, κοπεύς.— ἐν μέσῳ, τίνος;— κατενεγκόντος, τί;—
πλησίον, τίνος;— κατήρατό μου . . . τὰ προοίμια . . . , ὁ Λουκ.
ἀσπειρόμενος μεταχειρίζεται ἐκφράσεις, αἵτινες κυριολεκτοῦνται
ἐπὶ τῶν πρὸς θυσίαν ζώων διότι κατάρχομαι κυρίως = ἀρχίζω

τάς τῆς θυσίας τελετάς, καθιερώνω τὸ θῦμα ἔπως τὸ σφάξω·
προοίμια δὲ = προανακρούσματα ὕμνων, ἀδόμηνα καθ' ἓν χρό-
 νον τὰ θῦματα ἐτίθεντο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ.

Κεφ. 4.

Ἀποδράς, τοῦ *ἀποδιδράσκω* = δραπετεύω, ξεφεύγω.— *συνε-
 χές*, ἐπιρρ. = συνεχῶς.— *ἀναλύζω* = κλαίω μετὰ λυγμῶν.—
δακρύων ὑπόπλευς = πλήρης δακρύων (= μὲ δάκρυα).— *τὴν
 σκυτάλην* = τὰ περὶ τὴν σκυτάλην (= τὴν ἱστορίαν τῆς σκυτάλης
 δηλ. τοὺς ῥαβδισμούς, οὓς ἔλαβον παρὰ τοῦ θεοῦ).— *μώλωψ*
 = σημεῖον τραύματος ἐκ δαρμοῦ, πληγῆ, σημάδι.— *κατηγορῶ τοῦ
 θεοῦ πολλὴν τινὰ ὀμότητα* = κατηγορῶ τὸν θεὸν διὰ τὴν πολὺ
 μεγάλην του σκληρότητα. Περὶ τῆς σημασίας τῆς ἀντιωνυμ. *τις
 μετ' ἐπιθέτων* πρβλ. κεφ. 1 «*ταχεῖάν τινὰ τὴν ἐπικουρίαν*». —
ἔδρασε, τοῦ *δρῶ* = πράττω, κάμνω.— *μὴ αὐτὸν ὑπερβάλωμαι
 κατὰ τὴν τέχνην* = (διότι ἐφοβείτο) μήπως τὸν περάσω εἰς τὴν
 τέχνην.— *ἀγανακτισαμένης* = ἀγανακτισάσης.— *λοιδοροῦμαι
 τινι* = λέγω ὕβρεις κατὰ τινος.— *κατέδαρθον*, ἄρρ. τοῦ *καταδαρ-
 θάνω* = ἀποκοιμῶμαι.— *ἔτι ἐνδακρυς* = δακρυσμένος ἀκόμη.—
ἐνοῶ = ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου, διαλογίζομαι.

Ἐνεῖθεν, δηλ. ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου.— *ἐπὶ τὴν οἰκίαν*, τίνος·
 — *διηγοῦμαι* ... *ἐδείκνυον*, εἰς τίνα;

Κεφ. 5.

Μέχρι τούτων ... *τὰ εἰρημένα* = τὰ μέχρι τούτων (=μέχρι
 τοῦδε) *εἰρημένα* (δηλ. ὑπ' ἐμοῦ).— *γελάσιμος* = ἄξιος γέλωτος.—
μειρακιώδης = παιδαριώδης.— *τὰ μετὰ ταῦτα* ... *δεόμενα* = τὰ
 μετὰ ταῦτα, ἃ ἀκούσεσθε, οὐκέτι εὐκατ. (ἔστι), ἀλλὰ καὶ
φιληκ. ἀκρ. δεόμενά (ἔστι).— *καὶ πάννυ* = πάρα πολύ.— *φιλή-
 κος* = ὁ ἀγαπῶν ν' ἀκούῃ, ὁ προσεκτικός.— *καθ' Ὅμηρον* = κατὰ
 τὸν τρόπον τοῦ λέγειν τοῦ Ὁμήρου, καθὼς λέγει ὁ Ὅμηρος.—
θεῖος ὄνειρος = θεϊκὸν ὄνειρον.— *ἐνύπνιον*, ἐπιρρηματικῶς = καθ'
 ὕπνον.— *ἀμβρόσιος* = ὁ ἐκ θεῶν προερχόμενος, θεῖος· *ἀμβροσίαν
 διὰ νύκτα* = κατὰ τὴν θεϊαν νύκτα.— *ἐναργῆς οὕτως* = τὸσον φανε-

ρός, ζωηρός. — ἀπολείπομαι = ἀπέχω. — τῆς ἀληθείας = τῆς πραγματικότητος. — γοῦν = ὅπωςδὴποτε. — τὸ σχῆμα = ἡ μορφή, τὸ ἐξωτερικόν. — ἔναυλος = ὁ ἠχῶν ἔτι ἐντὸς τῶν ὤτων (ὡς ἦχος αὐλοῦ) ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἔναυλος (δηλ. παραμένει) = ἡ φωνὴ τῶν ἀκουσθέντων ἀντηχεῖ ἀκόμη εἰς τὰ ὦτα μου. — σαφῆς = καθαρὸς.

ᾧ ἄνδρες, ἡ προσφώνησις ἀποτείνεται πρὸς τοὺς παρισταμένους κατὰ τὴν παροῦσαν — τὴν περὶ ἐνυπνίου — διάλεξιν τοῦ Λουκ.

Κεφ. 6.

Δαβόμεναι (= λαβοῦσαι) ταῖν χεροῖν = ἄφ' οὗ μ' ἐπίασαν ἀπὸ τὰς χεῖρας. — μάλα = πολύ. — καρτερώς = ἰσχυρῶς, δυνατά. — μικροῦ (δηλ. δεῖν) με διεσπάσαντο = ὀλίγον ἔλειψε νὰ με καταξέσχισωσιν. — γοῦν = τῇ ἀληθείᾳ. — φιλοτιμούμεναι = ἀμιλλώμεναι (ποία νὰ με πάρῃ). — καὶ γὰρ = γὰρ. — ἄρτι μὲν... ἄρτι δέ = ὅτε μὲν... ὅτε δέ. — ἄν... ἐπεκράτει. (ἄν) εἶχε... ἄν εἰχόμεν, ὁ παρατκ. μετὰ τοῦ ἄν δηλοῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον ἄς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν, ὡσεὶ ἦτο ἄνευ τοῦ ἄν. — ἐπικρατῶ = ὑπερῖσχύω. — παρὰ μικρὸν = παρ' ὀλίγον, σχεδόν. — ὡς βούλοιο = ὅτι ἤθελε. — αὐτῆς ὄντα = ἐπειδὴ ἀνήκον εἰς αὐτήν. — ἀντιποιοῦμαί τις = ἐγείρω ἀξιώσεις ἐπὶ τινος. — ἄλλοτριος = ξένος. — ἀνδρικῆ = ῥωμαλέα ὡς ἀνὴρ, ἀνδρογυναῖκα. — ἡ μὲν = ἡ μὲν μία. — αὐχμηρός = ῥυπαρός. — τύλος = σκληρὸν ἐξόγκωμα τοῦ δέρματος, κάλος. — ἀνάπλευς = πλήρης. — διεξωσμένη τὴν ἐσθῆτα = μὲ τὸ ἔνδυμα ἐξωσμένον (δηλ. λελυμένον ἀπὸ τῶν ὤμων καὶ ἐν εἶδει ζώνης περιτετυλιγμένον περὶ τὴν ὀσφύν). — τίτανος = κόνις (ἐκ πελεκωμένων ἢ ξυσμένων μαρμάρων). — ὁπότε ξέοι = ὁσάκις ἐξεῖ. — τὸ σχῆμα = τὸ παράστημα, τὸ ἐξωτερικόν. — ἀναβολή, κυρίως = τὸ ῥιπτόμενον πρὸς τὰ ὀπίσω ὑπὲρ τοὺς ὤμους, τὸ περίβλημα, τὸ ἐπανωφόριον· εἶτα — ὡς ἐνταῦθα — ὁ τρόπος, καθ' ὃν ῥιππτον αὐτὸ πρὸς τὰ ὀπίσω ὑπὲρ τοὺς ὤμους, ὥστε νὰ κρέμαται κατὰ πτυχάς· κόσμιος τὴν ἀναβολήν, κατ' ἐννοίαν = ἐνδεδυμένη μὲ χάριν. — τέλος, ἐπιρρηματικῶς = εἰς τὰ τελευταῖα. — δ' οὖν = τέλος πάντων. — ἐφίημί τι = ἐπιτρέπω εἰς τινα. — δικάζω = κρίνω, ἀπο-

φρασίῳ. — *ὁποτέρᾳ βουλοίμην αὐτῶν* = με ποῖαν ἀπ' αὐτὰς τὰς δύο θέλω. — *σύνειμι* = συναναστρέφομαι, εἶμαι μαζί.

Διεξωσμένη τὴν ἐσθῆτα, οἱ παλαιοὶ ἐργατικοὶ Ἑλληνες ἐφόρουν μόνον βραχὺν *χιτῶνα* (ὕποκάμισον) καὶ ἵνα ἔχωσι τὸν δεξιὸν βραχίονα ἐλεύθερον πρὸς ἐργασίαν ἀφήρουν τὴν περόνην, δι' ἧς ὁ χιτῶν ἦτο προσδεδεμένος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὤμου, καὶ οὕτω τὸ μέρος τοῦτο τοῦ χιτῶνος ἐπιπτε πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀπεγυμνοῦτο ὁ δεξιὸς βραχίον, ὁ ὤμος καὶ μέρος τοῦ στήθους· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ γλύπτης ἀπασχολεῖ καὶ τοὺς δύο βραχίονας εἰς τὴν ἐργασίαν, ἢ ἐνταῦθα ἀναφερομένη ἐργατικὴ γυνή — ἢ προσωποποιήσασα τὴν γλυπτικὴν τέχνην — προφανῶς εἶχεν ἀφαιρέσει τὰς περόνας, δι' ὧν ὁ χιτῶν ἦτο προσδεδεμένος ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν ὤμων, καὶ οὕτως ἔβλεπον τὸ ἄνω μέρος τοῦ χιτῶνος εἶχε καταπέσει μέχρι τῆς ζώνης καὶ ἦτο δυνατόν τοῦτο νὰ περιτυλιχθῆ περὶ τὴν ἀσφύν.

Κεφ. 7.

Σκληρὸς = ἐσκληραγωγημένος. — *ἀνδρώδης* = *ἀνδρική*. — *φίλος* = ἀγαπητός. — *Ἐρμογλυφική* = Ἀγαλματοποιητική. — *Γλυπτική*. — *οἰκεῖος* = οἰκιακός. — *οἴκοθεν* = ἀπὸ τὴν οἰκονομείαν (σου). — *μητροπάτωρ* = ὁ πρὸς μητρὸς πάππος. — *καὶ μάλα* = καὶ πάνυ (πρβλ. κεφ. 5). — *εὐδοκιμῶ* = χαίρω καλῶν ὑπόληψιν, φημιζομαι. — *δι' ἡμᾶς* = *δι' ἐμὲ* = ἐξ αἰτίας μου. — *λῆρος* = φλυαρία. — *φληναφος* = ἀνοησία, μωρολογία. — *θρέψη* = θὰ τρέψῃσαι. — *γενικῶς* = ἐξαιρέτα, ἔξοχα. — *ἄπει*, μέλλ. τοῦ *ἀπέρχομαι*. — *ἐπὶ λόγοις* = διὰ κενοὺς λόγους = διὰ ἀερολογήματα· νοητέα ἢ ἀντίθεσις: ἀλλὰ διὰ τὰ ἔργα σου.

Τὼ θεῖω ἀμφοτέρω, ἐπειδὴ ἀνωτέρω ἐν κεφ. 2 ἐγένετο λόγος περὶ ἐνὸς μόνου θεοῦ τοῦ Λουκ., πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ ἄλλος θεὸς τοῦ ἔζη ἐν ἄλλῃ τινὶ πόλει μετερχόμενος τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐρμογλύφου. — *πρῶτα μὲν*, ἢ ἀπόδοσις κατωτέρω: *φθόνου δὲ* (ἀντί: *ἔπειτα δὲ φθόνου*). — *θρέψη γεννικῶς* ὁ Λουκ. ἐὰν προτιμήσῃ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν Γλυπτικὴν, ὡς ἐργατικὸς θὰ τρώγῃ με πολλὴν ὄρεξιν τροφὴν ἀφθονον καὶ εὐχερῶς θ' ἀφομοιώνῃ αὐτήν. — *οὔποτε ἄπει τὴν ἐπὶ ἄλλοδαπήν*, ὡς οἱ τότε ῥήτορες, οἵτινες συνήθιζον νὰ ἐπιχειρῶσι μεγάλα ταξείδια πρὸς ἀπαγγελίαν τῶν λόγων των.

Κεφ. 8.

Μυσάιτομαι = σιχαίνομαι. — *τὸ σχῆμα* = ; (κεφ. 6). — *τὸ εὐτελές*. . . *τὸ πιναρόν*, τὰ οὐδ. τῶν ἐπιθ. ἀντὶ τῶν ἀντιστοιχῶν ἀφηρημένων οὐσιαστ. = *ἡ εὐτέλεια* (= ἡ ποταπότης, ἡ προστυχία) . . . *ἡ πιναρότης* (= ἡ ῥυπαρότης). — *ἀπὸ τοιούτων ὀρμώμενος* = ἔχων τοιοῦτον ἐξωτερικὸν καὶ τοιαύτην ἐνδομυσίαν. — *ἐκεῖνος* = ὁ περίφημος ἐκεῖνος. — *δείκνυμι*, ἐπὶ τεχνιτῶν = ἀπεικονίζω πιστῶς, παριστάνω δι' ἀνδριάντος, κατασκευάζω. — *γοῦν* = διὰ τοῦτο ἴσα ἴσα. — *πῶς μὲν οὐκ κλεινός* = *πῶς οὐκ κλεινὸς μὲν κλεινός* = ἐνδοξός. — *αὐτὸς* = σύ. — *ζηλωτὸς* = μυχάριος, εὐτυχής. — *ἀποδείκνυμι* = καθιστῶ. — *περίβλεπτος* = ὁ ὑπὸ πάντων περιβλεπόμενος, θαυμαζόμενος. — *ἀποφαίνω* = ἀναδεικνύω, καθιστῶ. — *διαπταίω* = συνεχῶς προσκόπτω, τραυλίζω. — *βαρβαρίζω* = παραβαίνω τοὺς κανόνας τῆς γλώσσης, κάμνω σφάλματα περὶ τὰς λέξεις. — *τὰ πολλὰ* = ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. — *μάλα δὴ σπουδῆ συνείρουσα* (δηλ. τοὺς λόγους) = μὲ παρὰ πολὺν κόπον συναρμολογοῦσα τοὺς λόγους τῆς.

Τοῦ σχήματος τὸ εὐτελές μηδέ . . . διότι κατὰ τὸ κεφ. 6 αὕτη ἴτη *αὐχημῆρά τὴν κόμην, τὰ χεῖρε τύλων ἀνάπλευς, διέζωσμένη τὴν ἐσθῆτα, τιτάνου καταγέμουσα*. — *οὔτοι, τίνες*; — *διαπταίουσα καὶ βαρβαρίζουσα*, ἢ Τέχνην δὲν ὠμίλει εὐχερῶς οὐδὲ γραμματικῶς ὀρθῶς ὡς στερουμένη ῥητορικῆς μορφώσεως.

Κεφ. 9.

Δ' οὖν = ; (κεφ. 6). — *συνήθης* = σχετικὸς, φίλος. — *μηδέπω* = *μήπω* = δὲν . . . ἀκόμῃ. — *πειρῶμαί τινος* = δοκιμάζω τινά. — *εἰς τέλος* = τελείως. — *ἡλικός* = πόσον μέγας. — *ποριῆ* = θ' ἀποκτήσης. — *οὐδὲν* . . . *δι μὴ* = οὐδὲν (ἄλλο) παρὰ μόνον. — *κάν* (= καὶ ἐν) *τούτῳ*, δηλ. τῷ σώματι. — *αὐτὸς*; (κεφ. 8). — *ἀγεννῆς* = εὐτελής, ἀσημαντός. — *γνώμη* = φρόνημα. — *πρόδος* = ἡ παρουσίας εἰς τὸν κόσμον, ἢ ἐμφάνισις. — *φίλοις ἐπιδικάσιμος* = περιζήτητος ἀπὸ τοὺς φίλους. — *αὐτὸ μόνον* = ἀκριβῶς μόνον. — *τῶν ἐκ τοῦ πολλοῦ δήμου* = ἐκ τῶν πολλῶν, ἐκ τοῦ λαοῦ. — *προῦχων* = ὁ ὑπερέχων. — *ὑποπιήσω* = ζαρῶν ἕκ τοῦ φόβου, φοβοῦμαι. — *θεραπεύω* = περιποιῶμαι. — *λαγῶ* (= λαγῶσ) *βίον ζῶ*, παροιμιώ-

δης ἔκφρασις = διάγω βίον ἄθλιον, ἐν διαρκεῖ ἀγωνίᾳ. — **ὁ κρείττων** = ὁ ἀνώτερος, ὁ ὑπερέχων, — **ἔρμαιόν τινός εἰμι** = γίνομαι λεία (= ἄρπαγμα) τινός = εἶμαι εἰς τὴν διάκρισίν τινος. — **εἰ δὲ καὶ** = καὶ ἂν ἀκόμη. — **ἐξεργάζομαι** = κατασκευάζω, φιλοτεχνῶ. — **ἐπαινέονται**, μέλλων διαρκείας, ὡς καὶ ὁ κατωτέρω «**νομισθήση**». — **πολλὰ θαυμαστά**, δηλ. ἔργα. — **οὐκ ἔστι... ὅστις** = οὐδεὶς. — **τῶν ἰδόντων**, δηλ. τὴν τέχνην. — **οἶος... ἂν ἦς** = οἷοσδήποτε (ἐπιφανῆς γλύπτῃς) καὶ ἂν εἶσαι. — **βάνουσος**; (κεφ. 1). — **χειρῶναξ** = ὁ ἐργαζόμενος διὰ τῶν χειρῶν του, τεχνίτης. — **ἀποχειροβίωτος** = ὁ ζῶν διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἰδίων του χειρῶν.

Συνήθης καὶ γνωρίμη, ἐκ τοῦ σχολείου ὁμοίως ἀνωτέρω ἐν κεφ. 7 καὶ ἡ Τέχνη ὠνόμασεν ἑαυτὴν «**οἰκειαν καὶ συγγενῆ οἴκοθεν**». — **εἰ καὶ μηδέπω εἰς τέλος...**, ὁ Λουκ. δὲν εἶχε δοκιμάσει τελείως τὴν Παιδείαν, διότι ἀπὸ τοῦ 15ου ἔτους δὲν εἶχε ἡλικίας του εἶχε παύσει νὰ φοιτᾷ εἰς τὰ σχολεῖα (πρὸβλ. κεφ. 1 «**ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην...**»). — **αὕτη**, τίς; — **ἀφανῆς αὐτὸς ὢν**, ὡς πρὸς τὰς ἰδιωτικὰς του σχέσεις. — **ὀλίγα καὶ ἀγεννῆ λαμβάνων**, πόθεν; — **εὐτελής τὴν πρόσδοον**, μὴ παρακολουθούμενος δηλ. ὑπὸ ἀκολούθων, ὡς συνήθως πλήθος ἀκολούθων παρηκολούθει τότε τοὺς ἐπιφανεῖς παρουσιαζομένους εἰς τὸ κοινόν.

Κεφ. 10.

***Ἀπαγγέλλω** = διηγοῦμαι. — **ὡς εἰπεῖν** = ἵνα εἶπω οὕτω = σχεδόν περιφρίζει τὸ πάντων. — **ἀποφαίνω**; (κεφ. 8). — **ὅπερ σου κυριώτατον** = τὸ ὅποιον εἶναι τὸ κυριώτατον μέρος τῆς ὑπάρξεώς σου. — **ὁ τῶν καλῶν ἔρωσ** = ἡ πρὸς τὰ ὠραῖα ἀγάπη. — **δομῆ** = κλίσις, τάσις. — **ἀκήρατος** = ἀμόλυντος, καθαρὸς. — **ὡς ἀληθῶς** = ἀληθέστατα, βεβαιότατα. — **λήσει**, μελλ. τοῦ **λανθάνω** = διαφεύγω τὴν προσοχὴν. — **δέον** = πρέπον. — **προόψει**, μελλ. τοῦ **προορῶ** = προβλέπω. — **ὄλωσ** = ἐν συντόμῳ, ἐν μιᾷ λέξει. **οὐκ εἰς μακρὰν**; (κεφ. 1). — **διδάξομαι** = **διδάξω** (πρὸβλ. καὶ κεφ. 1 «**ὄτι καὶ διδάξαί το**»).

Κεφ. 11.

***Ὁ νῦν πένθης** = σὺ ὅστις εἶσαι τῶρα πτωχός. — **ὁ τοῦ δεῖνος** = ὁ υἱὸς τοῦ δεῖνα (δηλ. ἀσήμεου πατρός). — **ἀγεννοῦς οὕτω** = οὕτω ἀγεννοῦς ὅτι = τόσον. — **ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις** = διὰ τὰ ἄριστα

— γένος=καταγωγή. — προϋχόντων=; (κεφ. 9). — ἀποβλέπομαι=μετὰ θαυμασμοῦ παρατηροῦμαι. — ἀμπέχομαι=ἐνδύομαι. — προεδρία=πρωτοκαθεδρία, ἦτοι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ κάθηται τις εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἐδωλίων τοῦ θεάτρου. — ποι=εἷς τι μέρος. — ἀποδηῶ=εἶμι εἰς τὰ ξένα, ταξιδεύω. — ἀγνώσ=ἄγνωστος. — περιτίθημί τινί τι=περιβάλλω τινὰ μέ τι. — κινήσας δείξει=θὰ κινήῃ καὶ θὰ δεικνύῃ. — ἐκεῖνος=: (κεφ. 8).

Περὶ ἀγεννοῦς οὕτω τέχνης, δηλ. περὶ ποίας; — ἐπὶ τοῖς ἀρίστοις, ἀρίστα ἔννοεῖ ἐνταῦθα τὴν παιδείαν καὶ τὰ ἐκ ταύτης προκύπτοντα (πρβλ. κεφ. 10). — προεδρίας, τῆς τιμῆς αὐτῆς ἤξιοντο οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἐπιφανεῖς πολῖται. — τὸν πλησίον κινήσας, πῶς;

Κεφ. 12.

Ἄξιος σπουδῆς=σπουδαῖος. — καταλαμβάνω τινὰ=ἐπέρχομαι αἰφνης εἰς τινα, εὐρίσκω τινὰ. — ἀποβλέπονται = θὰ στρέψωσι τὰ βλέμματά των. — πού=κάπου. — κεχηνότες (τοῦ χάσκω) =μέ ανοικτὸν τὸ στόμα. — εὐδαιμονίζω τινὰ τινος=μακαρίζω δηλαδῆ. — περιποιῶ τινί τι = παρέχω εἰς τινὰ τι. — αὐτός —; (κεφ. 8). — σύνειμί τινι =; (κεφ. 6). — προσομιλῶ τινι = σύνειμί τινι. — ἐκεῖνον=; (κεφ. 8). — τίνος υἷὸν ὄντα . . . ἡλικὸν ἐποίησα = τίνος υἷὸς ἦν καὶ ἡλικὸν (= πόσον μέγαν) ἐποίησα. — ὅπως=πῶς. — θεραπεύω =; (κεφ. 9). — ὑπὸ τῆ ἐρμολγ. = ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς . . . , διὰ τῆς . . . — ἐπειδὴ τάχιστα = εὐθὺς ὡς. — συνῆκε, τοῦ συνήμι = ἔννοω. — τοῦ κρείττονος, γένους οὐδετέρου. — ὡς ἐμὲ = πρὸς ἐμέ. — ὡς ἄδεται = πόσον . . . ὑμνεῖται, ἐπαινεῖται.

Τί, δηλ. συμφορά, κίνδυνος κ.τ.τ. = εὐποτίας, δηλ. τοῦ νὰ ἔχη τοιοῦτον υἷον. — οὔποτε παύση κτλ., διὰ τῶν συγγραμμάτων, τὰ ὅποια θὰ καταλίπης. — τίνος υἷὸν ὄντα . . . , ὁ Δημοσθένης ἦτο υἷὸς μαχαιροποιῦ. — τυμπανιστρίας, τῆς Γλαυκοθέας. — ὅπως αὐτόν . . . ἐθεράπευσε, ὁ Αἰσχίνης προΐστατο τῆς μακεδονικῆς μερίδος ἐν Ἀθήναις, τῆς ὑποστηριζούσης τὰ συμφέροντα τοῦ Φιλίππου, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας. — ὑπὸ τῆ ἐρμολγυ-

φικῆ ταύτη . . . , ὁ Σωκράτης κατ' ἀρχὰς ἐσπούδασε τὴν τέχνην τοῦ πατρὸς του, δηλ. τὴν γλυπτικὴν, καὶ μετῆλθεν αὐτὴν· αἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει τρεῖς ἐνδεδυμένοι **Χάριτες** — αἵτινες ἐσφύζοντο ἀκόμη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Λουκιανοῦ — ἐθεωροῦντο ἔργον τοῦ Σωκράτους. — **τοῦ κρειττονος**, δηλ. :

Κεφ. 13.

Τηλικούτος = τόσον μέγας, ἔνδοξος. — **σεμνός** = μεγαλοπρεπής. — **σχῆμα** = ; (πρβλ. κεφ. 6). — **ἐπὶ λόγοις** = διὰ λόγους (ῥητορικούς). — **πιναρός** = ; (κεφ. 8). — **ἐνδύση** = θὰ ἐνδύῃσαι. — **κάτω νεύω** = σκύπτω κάτω. — **χαμαιπειτής** = ταπεινός. — **χαμαίζηλος** = ποταπός. — **ἀνακύπτω** = σηκώνω τὴν κεφαλὴν. — **ἀνδρώδης** = ἀνδροπρεπής, ἀνδρικός. — **ἐπινοῶ** = σκέπτομαι. — **εὐφροθυμος** = κανονικός, σύμμετρος. — **εὐσχήμων** = ὠραῖος, — **ὄπως** . . . ἔσται = πῶς γὰ εἶναι. — **προνοῶ** = προσέχω, φροντίζω. — **αὐτὸς** — σὺ ὁ ἴδιος. — **ἥμιστα** = ἐλάχιστα, οὐδὲ ὅπως. — **ἀτιμότερος** = ὀλιγώτερον τίμιος, εὐτελέστερος.

Χιτώνιον, ὑποκοριστικ. τοῦ **χιτῶν** = βραχὺς χιτῶν· ὁ δὲ χιτῶν ἦτο ἀνδρικὸν ἐνδυμα φορούμενον κατάσαρκα, ὑποκάμισον. — **μοχλίον**, ὑποκοριστικ. τοῦ **μοχλός**· οὗτος δὲ ἦτο ξύλον ἢ σίδηρον ἐπίμηκες πρὸς ἀνασθήκωσιν ἢ μετακίνησιν βαρέων σωμάτων, δηλ. πετρῶν καὶ τῶν τοιοῦτων, κοινῶς «λοστός». — **γλυφεῖον**, τοῦτο, ὡς καὶ ὁ **κοπεύς** καὶ ὁ **κολαπτῆρ**, ἦτο ἐργαλεῖον γλυφῆς, σμίλη.

Κεφ. 14.

Ἀποφαίνομαι (δηλ. **τὴν γνώμην**) = ἐκφράζω τὴν γνώμην μου, τὴν ἀπόφασίν μου. — **ἄμορφος** = ἄσχημος. — **γένηθα**, παρακμ. (μὲ σημασίαν ἐνεστ.) τοῦ **γενθῆ** (λ. παιγνικ.) = χαίρω. — **διπληγὰς** . . . **ἐνετριψατο**, ὑποκείμε. ἢ **ἄμορφος καὶ ἐργατικῆ**. — **πληγῆ** = κτύπημα, ξυλιά. — **πληγὰς ἐντριβὼ τινί** = δίδω ξυλιές εἰς τινα, ξυλίζω τινά. — **πληγὰς ἐνετριψατό μοι** = ἔβαλε (δηλ. τὸν θεῖον) καὶ μὲ ἐξύλισεν. — **ἀπολείπω** = ἐγκαταλείπω, ἀφήνω. — **πρίω τοὺς ὀδόντας** = τρίζω τοὺς ὀδόντας (ἔξ ὀργῆς). — **τέλος** = ; (κεφ. 6). — **τὴν Νιόβην ἀκούομεν** = ἀκούομεν περὶ τῆς Νιό-

θῆς. — *ἐπεπήγει*, τοῦ *πήγνυμι* = στερεοποιεῖμαι, παγώνω, μαρμαρώνομαι. — *ἐπεπήγει καὶ μετεβέβλητο*, ὁ ὑπερσυντλκ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ταχείας ἐκτελέσεως τῆς πράξεως = εὐθὺς ἐμαρμαρώθη καὶ μετεβλήθη. — *ἀπιστιῶ* = δισπιστιῶ.

Κεφ. 15.

Ἀπιδούσα, τοῦ *ἀφορῶ* (πρὸς *τινα*) = παρατηρῶ, κυττάζω (τινά). — *τοιγαροῦν* = λοιπόν. — *ἀμειβομαί τινά τινος* = ἀνταμείβω τινά διὰ τι. — *τι ὄχημα ὑποπιέρον ἵππων τινῶν* = κᾶτι τι ὅσῳ ὄχημα ἐξευγμένον μὲ κᾶτι τι ὅσῳ πτερωτοῦς ἵππους. — *ἔοικα* = ὁμοιάζω. — *μὴ ἀκολουθήσας ἔμοι* = ἐὰν δὲν ἠκολούθεις ἐμέ. — *ἐλαύνω* (τοὺς ἵππους) = κυτπῶ τοὺς ἵππους (γὰρ προχωρήσωσιν). — *ὑφηνιοχῶ* = ἠνιοχῶ = κρατῶ τὰς ἡγίας. — *ἀρθεῖς*, παθητικ. ἄρθ. τοῦ *αἴρομαι* = ὑψώνομαι. — *ἐπισκοπιῶ* = παρατηρῶ. — *ἡ ἕως* = ἡ ἀνατολή. — *ἄχρι πρὸς τὰ ἐσπέρια* = μέχρι τῶν μερῶν τῆς δύσεως. — *καθάπερ ὁ Τριπτ. ἀποσπειρών τι . . .* = καὶ κᾶτι ἐσπειρον . . ., καθὼς ὁ Τριπτόλεμος. — *ὄ τι* = τί. — *εὐφημία* = ἐγκώμιον, ἐγκωμιστικὴ κραυγή. — *καθ' οὗς γενοίμην* (= *παραγενοίμην*) *τῇ πτήσει* = (ἐκεῖνοι) εἰς τὴν χώραν τῶν ὀπίων ἐφθάνον πετῶν. — *παραπέμπω* = προπέμπω.

Κεφ. 16.

Ἐπανήγαγε, δηλ. ἐμέ· *ἐπανάγω* = ἐπαναφέρω. — *δοκῶ μοι* = *δοκεῖ μοι* = νομίζω. — *εὐπάρυφος* = φορῶν ὄραϊον ἔνδυμα· *εὐπάρυφος τις* = ὁμοίως πρὸς ἄνθρωπον φοροῦντα ὄραϊον ἔνδυμα = ὅσῳ ἕνας λαμπροενδεδυμένος. — *ἐπανήκειν* = ἔτι ἐπανήλθον. — *καταλαμβάνω* = συναντῶ. — *τὸν πατέρα*, δηλ. τοῦ Λουκιανοῦ ἐπομένως = τὸν πατέρα μου. — *οἷος ἤκοιμι* = ὁποῖος ἐπανήλθον. — *καὶ τι καὶ ὑπέμνησεν* (δηλ. αὐτὸν) = καὶ πρὸς τούτοις ἔκαμεν εἰς αὐτὸν καὶ μικράν τινα ὑπόμνησιν. — *μικροῦ δεῖν* =; (κεφ. 6). — *ιδῶν* = ἔτι εἶδον. — *ἀντίπαις* = *πρόσθηβος* (πρβλ. κεφ. 1). — *ἐμοὶ δοκεῖν*, τὸ ἀπαρμφ. ἀπολύτως = ὡς ἐμοὶ δοκεῖ = κατὰ τὴν γνώμην μου = ἴσως. — *πρὸς τὸν τῶν πηλῶν φόβον* = ἀπὸ τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον ἔλαθα ἀπὸ τὰ κυτπήματα.

Τοῖς ἐπαινοῦσιν ἐκείνοις, δηλ. ἀνθρώποις· πρβλ. τέλος προηγουμένου κεφ «ὅτι. . . οἱ ἀνθρώποι ἐπήνουν. . .». — *ἐπανάγαγε*, ποῦ; — *ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα*, δηλ. ποῖαν; — *οἷα μικροῦ δεῖν*. . . ἐβουλ., περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 1 καὶ 2.

Κεφ. 17.

Μεταξὺ λέγοντος (δηλ. ἐμοῦ) = ἐν ᾧ ἐγὼ (σας) διηγούμαι (ταῦτα). — *Ἡράκλεις*, ἐπιφώνημα θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως· πρβλ. τὰ παρ' ἡμῖν: Χριστέ μου! Θεέ μου! — *ἔφη τις* = εἶποι ἄν τις = ἴσως εἶπη τις· οὕτω καὶ τὸ κατωτέρω *ὑπέκρουσε* = *ὑποκρούσειεν ἄν* = ἴσως ἀντεῖπη. — *ὡς*, ἐπιτακτ. = πόσον. — *δικανιδὸς* = ὁμοιάζων πρὸς δικηγορικὴν ἀγόρευσιν ἐν δικαστηρίῳ· ἐπομένως = φορτικὸς, ἀνιαρὸς. — *μήκιστος*, ὑπερθετ. τοῦ *μακρὸς*. — *τί δ' οὖν ἐπῆλθεν αὐτῷ* = ἀλλὰ τί τοῦ ἦλθε. — *ληρῶ* = φλυαρῶ. — *ἔωλος* = παλαιός, μπαγατάτικος. — *ψυχρολογία* = ψυχρὰ ὁμιλία. — *ὑπολαμβάνω* = νομίζω. — *ὑποκριτὰς τινὰς* = ὡς κάποιους ἐρμηνευτὰς. — *ὦγαθὲ* = καλέ μου. — *ὡς* = ὅτι δηλ. — *καὶ τὰ ἄλλα* = καὶ τὰ λοιπά. — *ἴστε γὰρ* = (παραλείπω δὲ ταῦτα) διότι τὰ γνωρίζετε. — *οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν* (δηλ. *διεξήει*) = διηγείτο τὸ ὄνειρον οὐχὶ πρὸς ἐρμηνείαν τούτου (= οὐχὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ εὕρῃ ἐρμηνευτὰς τούτου). — *οὐδ' ὡς φλυαρεῖν ἐγνωκῶς* = οὐδ' ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ φλυαρῇ. — *καὶ ταῦτα* = καὶ μάλιστα. — *ἀπόγνωσις πραγμάτων* = ἀπελπιστικὴ κατάσταση πραγμάτων. — *περισσιῶτων πολεμίων* = ὅτε δηλ. οἱ ἐχθροὶ ἦσαν πέραξ αὐτοῦ = ἐν μέσῳ δηλ. ἐχθρῶν.

Οὐδὲ γὰρ ὁ Ξενοφῶν κτλ., ὁ Λουκιανὸς προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσῃ ἑαυτὸν κατὰ τῶν κατηγοριῶν, ὅτι αὐτὸς φλυαρεῖ καὶ θεωρεῖ τοὺς ἀκροατὰς ὡς ὄνειροκρίτας, διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Ξενοφῶντος — τοῦ γνωστοῦ ἱστορικοῦ —, ὅστις ἐν Ἐπιφ. βιβλ. ΠΙ, κεφ. 1, § 11 διηγείται ἐνύπνιον τι, ὅπερ ἐνέβαλεν εἰς αὐτὸν τὸ θάρρος νὰ φροτίσῃ περὶ τῆς ἀπελπιστικῆς θέσεως τῶν Ἑλλήνων. — *διηγούμενος*, δηλ. εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων· ταῦτο — τὸ ὅτι δηλ. διηγῆθη τὸ ὄνειρον εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων — δὲν ἀναφέρει μὲν ὁ Ξενοφ. ἐν τῷ προμνημονευθέντι χωρίῳ, πρέπει ὅμως νὰ νοηθῇ ὅτι ἐγένετο τοῦτο καὶ παρελείφθη νὰ δηλωθῇ ὅτι

τοῦ Ξενοφ. ὡς ἀφ' ἑαυτοῦ νοούμενον. — *οὐχ ὑπόκρισιν τὴν ὄψιν*, τοῦτο λέγει ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἐρώτησιν: «*μὴ δνειρ. ὑποκριτὰς τινὰς ὑπέληφεν*;» — οὐδ. ὡς φλ. *ἐγνωκῶς*, ἀναφορικῶς πρὸς τό: *τί δ' οὖν ληρῆσαι* κτλ. — *ἐν πολέμῳ*. ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ ἐνταῦθα; — *(ἐν) ἀπογνώσει πραγμάτων*, οἱ Ἑλλ. μετὰ τὴν παρά τὸν Ζαπάταν σύλληψιν καὶ δολοφονίαν τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν αὐτῶν εἶχον περιπέσει εἰς μεγίστην ἀθυμίαν καὶ ἀπελπισίαν, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἦσαν πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος τῶν, ἐν μέσῳ ἀπειραρίθμων ἐχθρῶν, τῶν Περσῶν. — *ἀλλὰ τι καὶ χρήσιμον εἶχεν ἡ διήγησις*, δηλ. ποῖον;

Κεφ. 18.

Ὅπως οἱ νέοι κτλ. = ἴνα δηλ. οἱ νέοι κτλ. — *ἔχομαί τινος* = προσκολλῶμαι εἰς τι, ἐπιδίδομαι εἰς τι. — *ὑπὸ πενίας*, ἢ *ὑπὸ ἔνεκα*. — *ἐθελοκακῶ* = εἶμαι δειλός, δειλιῶ. — *φύσις* = ἰδιοφυΐα. — *ἐπιρρώννυμαι* = λαμβάνω θάρρος. — *εὖ οἶδ(α)ῶτι* = ἀναμφιβόλως. — *προῖσταμαί τινα ἐμαντῶ παράδειγμα* = προβάλλω εἰς τὸν ἑαυτόν μου τιγὰ ὡς παράδειγμα. — *ἐννοῶ* = σκέπτομαι. — *οἶος ὢν... ὄρησα* = τί λογῆς ἤμην καὶ (μ' ἔλον τοῦτο) ὄρησα. — *μηδέν*, ἐπίρρ. = οὐδόλως. — *πρὸς τὴν πενίαν* = ἀπέναντι τῆς πενίας. — *εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο* = ἂν ὄχι τίποτε ἄλλο. — *γοῦν* = πάντως ἕμως, βεβαίως ἕμως. — *ἀδοξότερος* = ὀλιγώτερον ἐνδοξος.

Καγῶ, καθὼς καὶ ποῖος ἄλλος; — *ὕμιν*, διὰ τούτου, καθὼς καὶ διὰ τοῦ κατωτέρω πρὸς ὑμᾶς, νοοῦνται οἱ συμπολιταὶ τοῦ Λουκ., οἱ παριστάμενοι κατὰ τὴν παροῦσαν — τὴν περὶ τοῦ ἐνυπνίου — διάλεξιν αὐτοῦ. — *τὰ βελτίω* — *τὰ ἥτιω*, διὰ τοῦ α' ἐννοοῦνται αἱ ἐπιστήμαι ἐν γένει, διὰ τοῦ β' αἱ βάναυσοι τέχναι. — *τοῦ μύθου*, ὀνομάζει οὕτω τὸ ὄνειρόν του. — *πρὸς τὰ κάλλιστα*, δηλ.; — *ἐπανελήλυθα*, ἐκ τῶν μακρῶν ἀποδημιῶν (βλ. εἰσαχ. ἐν σελ. 118).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ ΑΝΑΧΑΡΣΙΝ

Κεφ. 1.

Οι μὲν... οἱ δὲ—ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ.—*περιπλέκομαι* = συμπλέκομαι.—*ὑποσκελιζῶ τινά* = ἀνατρέπω τινὰ ὑποβάλλων τὸ σκέλος μου, τρικλοποδιζῶ τινά.—*ἄγχουσι καὶ λυγ.*, δηλ. *ἀλλήλους*.—*ἄγχω* = σφίγγω τὸν λαϊμόν, πνίγω.—*λυγίζω* = στρέφω πρὸς τὰ κάτω.—*συναναφύρομαι* = μαζί με ἄλλον ἀνακατώνομαι.—*κυλινδοῦμαι* = κυλίομαι.—*σῦς, σὺς* = χοῖρος.—*ἀποδύομαι* = ἐκδύομαι.—*ἐώρων γάρ*, δηλ. *αὐτοὺς*.—*λίπα ἀλείφομαι* = λιπαρῶς, ἀφθόνως ἀλείφομαι (μὲ ἔλαιον).—*κατέψησε, ἄρ.* τοῦ *καταπάω* = τρίβω ἐλαφρά.—*μάλα εἰρηρικῶς* = φιλικώτατα.—*ἄτερος* = ὁ ἕτερος.— *ἐν τῷ μέρει* = μὲ τὴν σειράν.—*μειὰ δὲ* = μετὰ δὲ ταῦτα.— *οὐκ οἶδ' ὅτι* = δὲν γνωρίζω τί.— *συννεύω* = κύπτω, κλίνω πρὸς τὰ κάτω τὴν κεφαλὴν.—*συναράττω* = συγχροῦν.— *ἦν ἰδοῦ*, ἐπιφώνημα = νά, ἰδέ.— *ἀράμενος*, τοῦ *αἴρομαι* = ἀνυψώνω.— *ἐκ τοῖν σκελοῖν* = ἀπὸ τὰ πόδια.—*ἀφίημι* = ῥίπτω.—*ἐπικαταπεσών* = ἀφ' οὗ ἔπεσεν ἐπάνω του.—*ἀνανύπτω* = ἀνασηκώνομαι.— *τὸν πῆχυν*, δηλ. *τῆς χειρός*.— *παρακροτῶ* = κτυπῶ ἐλαφρά.— *ὡς μὴ ἀποπνιγείη* = ἵνα μὴ ἀποπνιγῆ.— *φειδομαι* (μὴ μετ' ἀπαρμφ.) = φροντίζω, προσέχω (νά μή...).—*μολύνομαι* = λερώνομαι.— *τὸ χρῆσμα* = τὸ δι' οὗ χρίονται, τὸ ἔλαιον.— *ἀναπλησθέντες*, τοῦ *ἀναπίμπλαμαι* = γεμίζομαι.—*γοῦν* = τοῦλάχιστον.— *διολισθαίνω* = γλιστρῶ καὶ ξεφεύγω.

Οἱ μὲν... *ὑποσκελιζοῦσι*, ἀναφέρεται εἰς τὴν *ορθίαν πάλην*, καθ' ἣν οἱ ἀγωνισταὶ ἴσταντο ὄρθιοι προσπαθοῦντες νὰ καταρτίψωσιν ὁ εἰς τὸν ἄλλον· ἐν ᾗ τό: οἱ δὲ *ἄγχ...* *κυλινδούμενοι* ἀναφέρεται εἰς τὴν *ἀλίνθησιν* ἢ *κύλισιν*, καθ' ἣν οἱ ἀγωνισταὶ ἐπάλαιον κατὰ γῆς κείμενοι.— *ἠλείπαντο*, πρὸ τοῦ ἀγῶνος οἱ παλαισταὶ ἠλείφοντο μὲ ἔλαιον καὶ ἵνα προφυλάσσωνται ἀπὸ τοῦ φύχους καὶ ἵνα γλιστρῶσι καὶ ξεφεύγωσιν ἀπὸ τὰς χειρας τῶν ἀντιπάλων.—*τοῦ ἐλαίου* (*ἐνεκα*), μὲ τὸ ὅποσον ἔχουσιν ἀλειφθῆ.

Κεφ. 2.

Τὸ αἶθρον=τὸ ἀσκήπαστον μέρος. — δρωῖσι=ποιοῦσι (κεφ. 1). — ψάμμον ταύτην βαθεῖαν=ταύτην τὴν βαθεῖαν ψάμμον. — ψάμμος=ἄμμος. — βαθεῖα=πολλή. — υποβάλλομαι τι=θέτω τι ὑποκάτω μου. — δρυγμα=λάκκος. — πάτω=σκορπίζω, πασπαλίζω. — ἐκῶν, ἐκοῦσα, ἐκὼν=θέλων, ἐκουσίως, θεληματικῶς. — ἐπαμῶμαι=ἐπισωρεύω, μαζεύω. — δίκην ἀλεκτρούνων=ὡς πετεινοί. — ὡς εἶεν=; (κεφ. 1 «ὡς ἀποπνιγελη»). — ἀφυκτος=ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἐκφύγη τινά. — ὄλισθος=ὄλισθηρότης, γλίστρημα. — ἀφαιρούσης=ἐπειδὴ ἀφαιρεῖ. — βέβαιος=ἀσφαλής. — ἀντίληψις=πίσιμον.

Ἐν τῷ αἰθρίῳ τῆς αὐλῆς, ἐννοεῖται ὁ ἐν ὑπαίθρῳ τόπος τῶν ἀρχαίων γυμναστηρίων, ὅστις κυρίως ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὰς γυμναστικὰς ἀσκήσεις· ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τόπου ὑπῆρχε λάκκος πεπληρωμένος ἄμμου, καλούμενος σκάμμα· τὸν λάκκον τοῦτον καλεῖ ἐνταῦθα ὁ Λουκ. δρυγμα. — ὡς εἶεν ἀφυκτότεροι ἡ ἔννοια: διὰ νὰ δύνανται νὰ πιάνωνται καλύτερα. — ἐν ξηρῷ, δηλ. ἐν μέρει τοῦ σώματος, ἕπερ διὰ τὴν ἐπιπασθεῖσαν ἄμμον εἶναι σκληρόν (στεγνόν).

Κεφ. 3.

Ὁρθοσιτάδην=ἐν ὀρθῇ στάσει, ὀρθοί (ιστάμενοι). — κεκοιμένοι, τοῦ κονίομαι=σκονίζομαι. — παίω=κτυπῶ. — προσπίπτω=ὄρμῳ. — λακίξουσι, δηλ. ἀλλήλους. — γοῦν=παραδείγματος χάριν. — ἔοικεν ἀποπτύσειν=φαίνεται ὅτι θὰ πτύσῃ (ἐκ τοῦ στόματος). — κακοδαίμων=δυστυχής. — οὕτως=τόσον. — ἀναπέπλησαι, παρκ. τοῦ ἀναπέμπλαμαι=; (κεφ. 1). — πύξ=μέ πυγμῆν, μέ γροθιάν. — παταχθέντος (τοῦ πατάσσομαι)=εἶδοι ἐκτυπήθη. — γνάθος=σιαγῶν. — δίστημί τινα=χωρίζω τινά. — λύω=διαλύω, καταπαύω. — τεκμαίρομαι τι=συμπεραίνω, ἔκ τινος. — πορφυρίς, ἴδος=πορφυροῦν (κόκκινον) ἔνδυμα. — τῶν ἀρχ... εἶναι=τοῦτον εἶναι τινα τῶν ἀρχόντων. — ὁ δὲ=οὗτος δὲ (δηλ. ὁ ἀρχων)· κατ' ἔννοιαν = ἀλλὰ τοῦναντίον. — ἐποτρύνει=παρακινεῖ (αὐτοὺς εἰς τὸν ἀγῶνα). — πατάξαντα=; (πρβλ. ἀνωτέρω «παταχθέντος»).

Και αὐτοί, ὡς δηλ. καὶ οἱ παλαισταί· νοοῦνται εἰ **παγκρατιασταί**, δηλ. οἱ διαγωνιζόμενοι εἰς τὸ **παγκράτιον**, ὑπερ ἤτο ἀγῶν περιλαμβάνων τὴν τε πάλην καὶ τὴν πυγμὴν. — ὁ **ἄρχων**, ἴσως ὁ γυμνασίαρχος ἢ εἰς τῶν **σωφρονιστῶν**· καὶ ὁ μὲν **γυμνασίαρχος** ἤτο ὁ κατ' ἐξοχὴν ἄρχων τῶν **γυμνασίων**· οὗτος διεκόσμηε τοὺς τόπους, ἐνθα ἐγίνοντο οἱ ἀγῶνες, ἐπεμελεῖτο τῶν λαμπαδηδρομιῶν, ἐχορήγει τὸ εἰς τὰ γυμνάσια δαπανώμενον ἔλαιον καὶ ἐπετήρει τὴν διαγωγὴν τῶν ἐφήδων· οἱ δὲ **σωφρονισταί** ἐν Ἀθήναις ἦσαν δέκα, εἰς ἐξ ἐκάστης τῶν δέκα φυλῶν ἔργον τούτων ἤτο νὰ ἐφορεύωσι τὴν ἀγωγὴν τῶν ἀγωνιζομένων καὶ προτρέπωσιν αὐτοὺς εἰς σωφροσύνην καὶ κοσμιότητα.

Κεφ. 4.

Ἀλλαχόθι = εἰς ἄλλα μέρη (τοῦ γυμναστηρίου). — **ἐγκονῶ** (-έω) = εὐρίσκαμαι εἰς κίνησιν. — **θέω** = τρέχω. — **ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντες** = ἐν ᾧ μένουσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου. — **εἰς τὸ ἄνω** = ὑψηλά. — **συνάλλομαι** = μαζὶ μὲ ἄλλον πηδῶ.

Ἄλλοι δὲ κτλ., νοοῦνται οἱ ἀσχοῦμενοι εἰς τὸ πῆδημα.

Κεφ. 5.

Τίνος ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιεῖν, κατ' ἔννοιαν = τί καλὸν δύνανται νὰ προξενήσωσιν. — ὡς **ἔμοιγε**... **δοκεῖ** = διότι ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω. — **μανία εοικέναι** = ὅτι ὁμοιάζει μὲ τρέλλαν. — **οὐκ ἔστιν ὅστις** = οὐδεὶς. — **ἂν... μεταπεισεῖέ με** = δύναται νὰ μὲ μεταπεισῇ. — **παραπαίω** = εἶμαι τρελλός.

Κεφ. 6.

Εἰκότως = εὐλόγως. — **ξένα γε ὄντα** = ἄφ' οὗ βέβαια εἶναι ξένα (πρὸς σέ). — **ἔθος** = ἔθιμον, συνήθεια. — **ἀπάδω** = διαφέρω. — **καθάπερ** = καθὼς ἀκριβῶς. — **εἰκὸς εἶναι = εἰκὸς ἔστιν εἶναι** = εὐλογον εἶναι νὰ ὑπάρχωσιν. — **ἐπιτήδευμα** = ἀσχολία, συνήθεια. — **τοῖς Ἑλλ. ἡμῖν κτλ. = δόξαντα ἂν ἡμῖν τοῖς Ἑλλήσιν εἶναι ἀλλόκοια**. — **δόξαντα ἂν = ἄ δόξειεν ἂν** = τὰ ὅποια ἤθελον φανῆ — **εἴ τις ἐπισταίη αὐτοῖς** = ἐάν τις ἤθελε σταθῆ πλησίον

αὐτῶν, ἤθελεν ἴδει αὐτά. — *πλὴν ἀλλὰ θάρρει* = ἀλλὰ μὴ ἀνησύχει. — *ᾧγαθὲ* = ᾧ ἀγαθὲ = φίλε μου. — *μανία* = τρέλλα. — *ὑβρις* = προσβολή· *ἐφ' ὑβρει* = προσβλητικῶς. — *ἐπιπάτουσι* = *πάτουσι* (κεφ. 2). — *χρεία* = ἀνάγκη, πρακτικὸς σκοπός. — *οὐκ ἐτερπήσι* = *τερπνός*. — *ἀκμή* = *ρώμη*, δύναμις. — *ἐπάγω* = ἐμβάλλω. — *γοῦν* = *δέ*. — *ἐνδιατρίβω τῇ Ἑλλάδι* = ζῶ ἐπὶ τινα χρόνον ἐν τῇ Ἑλλάδι. — *οὐκ εἰς μακρὰν* = ἐντὸς ὀλίγου. — *ἔση*, μέλλ. τίνος ῥ· — *πληροῦμαι* = *λασπώνομαι*. — *κινίομαι*; (κεφ. 3). — *οὕτω σοι...* *δόξει* = *οὕτω ἡδύ τε ἅμα καὶ λυσιτελὲς δόξει σοι τὸ προᾶγμα εἶναι*. — *ἡδὺς* = εὐχάριστος. — *λυσιτελὲς* = ὠφέλιμος. — *ἄπαγε* = ὁ θεὸς νὰ φυλάξῃ, ὅχι, κάθε ἄλλο. — *ὕμῖν ταῦτα γένοιτο* = εἴθε εἰς σὰς νὰ γίνωσι ταῦτα· *κατ' ἔννοιαν* = ταῦτα εἴθε νὰ κρατήσῃτε διὰ τὸν ἑαυτὸν σας. — *εἴ τις ἐμὲ τοιοῦτό τι διαθείη* = ἐάν τις μὲ φέρῃ εἰς τοιαύτην κατάστασιν. — *εἴσειται* = *θὰ μάθῃ*· τοῦ οἶδα. — *παρεξώσμεθα*, πρkm. τοῦ *παραξώννυμαι* = *κρεμῶ* πκρά τὴν ζώνην μου.

Ὡσπερ σὺ νῦν, δηλ. *ἐπέστης τοῖς ἡμετέροις*. — *τοιοῦτο τι*, δηλ.; — *ἀκινάκης*, βραχὺ καὶ εὐθύ ξίφος τῶν Περσῶν καὶ Σκυθῶν.

Κεφ. 7—8.

Ἄταρ = ἀλλά. — *τίθεμαι ὄνομά τινι* = ὀνομάζω τι. — *τί φῶμεν*; = τί νὰ εἴπωμεν; — *γυμνάσιον* = γυμναστήριον. — *ἔστιν ἱερὸν Ἄπ.* = εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἄπ. — *τὸν ἐπὶ τῇ στήλῃ κεκλιμένον* = δηλ. τὸν ἐπὶ τῆς στήλης ἀκουσθῆναι Ἄπόλλωνα. — *τῇ ἀριστερᾷ μὲν... ἡ δεξιᾷ δέ...*, παρατηρητέα ἢ μεταβολὴ τῆς συντάξεως· ἀπὸ τῆς μετχ. γίνεται μετὰδασίς εἰς ῥήμα παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως (*δείκνυσι*). — (*τόξον*) *ἔχω* = κρατῶ. — *ἀνακλάομαι* = *λυγίζομαι* εἰς τὰ ἄνω. — *κάματος* = κόπος, κόπωση. — *δείκνυσι* = *παριστᾷ*. — *παγκρατιάζω* = ἀσκούμαι εἰς τὸ παγκράτιον. — *ὑπερβάλλομαι* = *ὑπερπηδῶ*. — *προϊθήμι* = *προκηρύσσω*. — *ὁ κρατήσας* = *ὁποιος νικήσῃ*. — *τῶν καθ' αὐτὸν (ἀνδρῶν)* = τῶν συγχρόνων του. — *ἀναιροῦμαι* = *λαμβάνω*. — *τὸ ἄθλον* = τὸ βραβεῖον.

Γυμνάσιον, τὰ ἐπισημότατα τῶν ἐν Ἀθήναις γυμνασίων ἦσαν τρία· ἢ Ἀκαδήμεια πρὸς τὰ ΒΔ. τῆς πόλεως, πλησίον τοῦ Ἰππείου

Κολωνοῦ (παρὰ τὴν σημερινὴν Κολοκυθοῦν), ὀνομασθεῖσα οὕτως ὑπὸ τινος Ἀκαδήμου Ἰδρυτοῦ· τὸ **Λύκειον** παρὰ τὸ σημερινὸν Ζάππειον καὶ τὸν ἐθνικὸν κήπον, καὶ τὸ **Κυνόσαργες** παρὰ τὴν εἰς Φάληρον ἀγούσαν ὁδὸν (ΝΑ. τοῦ σημερινοῦ Α' στρατιωτικοῦ νοσοκομείου παρὰ τὴν Γαργαρέταν). — **ἱερὸν Ἀπόλ. τοῦ Λυκείου**, κατὰ ταῦτα ὁ προκείμενος διάλογος ἐγένετο ἐν τῇ **Λυκείῳ**, ὅπερ ἦτο ἀφιερωμένον εἰς τὸν Λύκειον Ἀπόλλωνα· δι' αὐτὸ καὶ τὸ ἀγαλμὰ του ἴστατο ἐνταῦθα. — **πάλη**, ταύτης ὑπῆρχον δύο εἶδη· ἢ **ὀρθία πάλη** καὶ ἢ **ἀλινθησις** ἢ **κύλισις** (βλ. ἐν σελ. 132). — **παγκρατιάξειν**, περὶ τοῦ **παγκρατίου** βλ. ἐν σελ. 134. — **δίσκος**, οὗτος ἦτο παλαιστάτη γυμναστικὴ ἀσκήσις τῶν Ἑλλήνων, καθ' ἣν οἱ ἀγωνιζόμενοι ἔρριπτον ἕσον ὅσον τε μακρότερον τὸν **δίσκον**, δηλ. κυκλωτερῆ πλάκα ἐκ λίθου ἢ μετάλλου.

Κεφ. 9.

ἽΟλυμπίασι = ἐν τῇ ἽΟλυμπίᾳ. — **στέφανος ἐκ κοίνου**, δηλ. τὸ **ἄθλόν ἐστιν· κόινος** = ἀγρία ἐλαία. — **ἽΙσθμοῖ** = ἐν τῇ ἽΙσθμῷ (τῆς Κορίνθου). — **πίτυς, νος** = πεῦκον. — **Πυθοῖ** = ἐν τοῖς Δελφοῖς. — **τοῖς Παναθηναίοις** = κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παν. — **τὸ ἐλαιον τὸ ἐκ τῆς μορίας**, δηλ. **ἄθλόν ἐστι**. — **τί ἐγέλασας; ἢ...** = (ἀλλὰ) διατί ἐγέλασας; μήπως... — **μικρὸς** = ἀσημαντος. — **πάνσεμος** = πολὺ σπουδαῖος. — **καταλέγω** = ἀπαριθμῶ. — **διατίθημί τι** = χορηγῶ τι. — **φιλοτιμοῦμαι** = ὑπερηφανεύομαι. — **ὑπερσπουδακέναι** = **ὑπερσπουδάξειν**· ὑπερσπουδάξω = πολλοὺς κόπους καὶ φροντίδας καταβάλλω. — **περὶ τὴν ἀναίρεσιν** = διὰ τὴν λήψιν, διὰ ν' ἀποκτήσωσι. — **τηλικούτος** = τόσοσιν μέγας. — **προπονῶ** = καταβάλλω ἐκ τῶν προτέρων κόπους. — **ἄγχομαι** = ; (πρβλ. κεφ. 1 «ἄγχοσι»). — **πρὸς ἀλλήλων** = ὑπ' ἀλλήλων. — **κατακλῶμαι** = τσακίζομαι. — **ὡς οὐχ ἐνὸν** = ὡς **εἰ μὴ ἐνῆν** = ὡσάν· νὰ μὴ ἦτο δυνατόν. — **ἀπραγμόνως** = ἀκόπως. — **εὐπορῶ τινος** = προμηθεύομαί τι. — **ὄτω ἐπιθυμία** (δηλ. **ἐστὶ τούτων-τῶν μῆλων**) = ὅστις (τὰ) ἐπιθυμεῖ. — **καταχρίομαι** = πασσαλείφομαι.

ἽΟλυμπίασι, ἐνταῦθα ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν οἱ ἽΟλυμπιακοὶ ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Διὸς — **ἽΙσθμοῖ**, ἐνταῦθα ἐτελοῦντο

τὰ Ἴσοθμια κατὰ πᾶν τρίτον ἔτος πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος· οἱ νικηταὶ ἐλάμβανον ὡς βραβεῖον στέφανον ἐκ σελίνου, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων στέφανον ἐκ πίτυος. — ἐν Νεμέα, ἐνταῦθα ἐτελοῦντο καθ' ἕκαστον τρίτον ἔτος τὰ Νέμεα πρὸς τιμὴν τοῦ Διός. — Πυθοί, ἐν Δελφοῖς ἐτελοῦντο καθ' ἕκαστον ἔτος τὰ Πύθια πρὸς τιμὴν τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. — μῆλα τῶν ἱερῶν τοῦ θεοῦ, τὸ ἄθλον εἰς τοὺς Πυθικοὺς ἀγῶνας ἦτο στέφανος ἐκ δάφνης, ἱερᾶς τοῦ Ἀπόλλωνος· βραδύτερον ὅμως ἀντὶ τοῦ ἐκ δάφνης στεφάνου ἐδίδοτο τοῖς νικηταῖς μῆλα. — τὸ ἐκ τῆς μορίας, μορία ἐκαλεῖτο ἢ ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς φυτευθεῖσα ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηναίων ἐλαία· ὁμοίως ἐκαλοῦντο μορίαί αἱ ἐκ ταύτης καταγόμεναι ἐλαίαι, αἵτινες ἦσαν ἱερὰ τῇ Ἀθηνᾷ καὶ ὑπῆρχον ἐν τῇ ἄλσει τῆς Ἀκαδημείας. Εἰς τοὺς νικητὰς ἐν τοῖς Παναθηναίαις ἐδίδοτο ὡς βραβεῖον ἄμφορες περιέχων ἔλαιον ἐκ τῆς ἱερᾶς ἐλαίας τῆς Ἀθηνᾶς (= τῆς μορίας). — οὐκ, ἀλλὰ πάνσεμνα κτλ., σοβαρῶς λέγει ταῦτα ὁ Ἀνάχαρσις;

Κεφ 10.

ᾧ ἄριστε = ὄγαθὸν (κεφ. 6). — ψιλός = γυμνός, μόνος. — οἷνες (δηλ. εἰσι) = τίνες εἶναι. — οἱ κρατήσαντες = ; (κεφ. 8 «ὁ κρατήσας»). — οὐτοῖς δηλ. τῆς σημείους. — τοῦ παντὸς ἀξία (ἔστι) = εἶναι ἀνεκτίμητος. — τοῖς νενικηκόσι = ὡς πρὸς τοὺς νικητὰς. — καλῶς ἔχει = εἶναι τιμητικόν. — θηρωμαί = κυνηγῶ, ἐπιδιώκω. — εὐκλεία = καλὴ φήμη, ἔπαινος. — ἐκ τῶν πόνων = διὰ τῶν κόπων· ὁ προσδιορισμὸς ἀποδοτέος τῇ «τοῖς θηρωμένοις» — οὐ... προσγένετο ἂν = δὲν δύναται ν' ἀποκτηθῇ. — ἀπονητὶ = ἀπόνως = ἀκόπως. — χορῆ... περιμένειν = πρέπει... νὰ περιμένῃ. — δυσχερῆς = δύσκολος, ἐπίπονος. — τότε ἤδη = τότε ἐπὶ τέλους, τότε μόνον. — τὸ λυσιτελὲς καὶ ἡδύ, πρβλ. κεφ. 6. — οὐ πάντες κτλ. = τὸ ἔτι δηλ. πάντες... — οἰκίρω = ἐλεεινολογῶ. — ἄλλα σοι δόξει = θὰ ἔχῃς ἄλλην γνώμην = θ' ἀλλάξῃς γνώμην. — ἐπὶ τὴν θέαν = ἵνα θεᾶται. — μυριανδρος = ὁ περιλαμβάνων μυρίους ἀνδρας. — συμπληροῦμαι = εἶμαι πλήρης.

Ταῦτα, ποῖα; — ὑπὲρ ἧς, δηλ. δόξης. — αὐτῆ, δηλ. ἢ δόξα. — τοῦτο φῆς, ὧ Σόλων, κτλ., καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἀνάχαρσις πῶς ὁμιλεῖ; σοβαρῶς; — οἱ δέ, τίνες;

Κεφ. 11

Αὐτὸ τοῦτο = αὐτὸ ἀκριβῶς. — καὶ τὸ οἰκιστον = τὸ καθ' ὑπερβολὴν οἰκτρότατος, ἐλεεινότετος. — ἐπ' ὀλίγων = ἐνώπιον ὀλίγων. — ἐν τοσοῦτοις . . . ἢ ἐν = ἐνώπιον. — ὕβρις =; (κεφ. 6.) — εὐδαιμονίζω τινά = μακαρίζω τινά ἐν ᾧ εὐδαιμονῶ =; — ῥαίνομαι = ῥακνίζομαι. — ἀντίπαλος = ἀνταγωνιστής — πρόσσεσι τῇ νίκη = εἶναι προσθήκη εἰς τὴν νίκην = παρακολουθεῖσι τὴν νίκην. — θαίματα = τὰ ἱμάτια = τὰ ἐνδύματα. — περιρρήξη, τοῦ περιρρήγνυμι = καταξερσιζῶ. — μεγάλας τὰς ζημίας = μεγάλας ζημίας' ζημία = τιμωρία, πρόστιμον. — ἐπάγω = ἐπιβάλλω. — ἐπ' ὀλίγων τῶν μαρτύρων = ἐπ' ὀλίγων μαρτύρων. — οὐτι γε = πολλῇ δὲ μάλλον. — οὐ μὴν ἀλλὰ = ἀλλ' ὅμως. — ἔπεισιν ἐμοὶ = μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν (= μοῦ ἔρχεται). — τῶν θεατῶν... θαυμάζω = διὰ τοῦς θεατὰς παραξενεύομαι — παραγίνομαι = ἔρχομαι. — καὶ πάνυ = παρὰ πολὺ. — παρέντες, τοῦ πάρεμι = ἀφίνω. — τάναγκατα = τὰς (καθημερινὰς) ἐργασίας των. — σχολάζω ἐπὶ τινι = καταγίνομαι, διαθέτω τὸν καιρὸν μου εἰς τι. — οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνό πω δύναμαι = καὶ γὰρ ἐκεῖνο οὐ πω δύναμαι. — κατανοῶ = καλῶς ἐννοῶ. — διαπληκίζομαι = πυγμαχῶ. — ἀράττομαι = συγκρούομαι, κτυποῦμαι. — συντριβομαι = κατακλῶμαι =; (κεφ. 9).

Τῆς ὕβρεως, ἣν δηλ. ὑφίστανται οἱ ἠττημένοι. — ταῦτα . . . πρόσσεσι . . . δηλ. ποῖα; — πρεσβῦται εἶναι οἱ γέροντες, οἱ ἄρχοντες.

Κεφ. 12.

Αὐτὸ τὸ γινόμενον = αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. — σπουδάκαμεν = σπουδάξομεν' σπουδάξω ἐπὶ τινι = δεικνύω ἐνδιαφέρον διὰ τι. — προσβιβάξω τινά τινι = φέρω τινά πλησιέστερον εἰς τι. — δρωμένων =; (κεφ. 1 «δρωσι»). — αὐτὸς = σὺ ὁ ἴδιος. — ἀρετῇ = γενναιότητις — εὐεξία (ἐκ τοῦ εὖ — ἔχειν) = εὐρωστία. — ἐμπειρία δεινὴ = ἐξίριτος τέχνη. — ἰσχύς ἀμαχος = ἀκαταμάχητος δύναμις. — γνώμη ἀήτητος = ψυχικὸν σθένος ἀκατανίκητον. — σπουδὴ ἄληκτος (ἐκ τοῦ ἀ-λήγειν) = προσπάθεια ἀδιάκοπος, συνεχής. — ἐπιβοῶ = διὰ φωνῶν ἐπιδοκιμάζω. — ἐπικροτῶ = χειροκροτῶ.

Ὀλυμπίων ἢ Ἰσθμίων, περὶ τῶν ἀγώνων τούτων βλ. ἐν σελ. 136/7. — ἐπὶ τούτοις, τίσι; — ἐκεῖ, ποῦ;

Κεφ. 13.

Καὶ ἐπιγελῶν καὶ ἐπιχλευάζων. ἐκ τοῦ νοουμένου: οὐκ ἂν ἐπανασάμην. — ἐπιγελῶ = περιγελῶ — ἐπιχλευάζω = περιπαίζω. — καταριθμήσω. ἀβρ. τοῦ καταριθμοῦμαι = καταλέγω (κεφ. 9). — οὐδενὸς μεγάλου ἔνεκα = δι' οὐδένα σπουδαῖον λόγον. — παραπόλλυμαι = πκρ' ἀξίαν, ἀδίκως χάνομαι. — πορθοῦμαι = λεηλατοῦμαι. — ἀπάγομαι = αἰχμαλωτίζομαι. — πρὸς ὕβριν = ἐφ' ὕβρει =; (κεφ. 6). — ἄριστοι μὲν ὄντες, μάτην δὲ πάσχοντες καὶ ταλ. καὶ αἰσχ. = διότι ἐν ᾧ εἶναι ἄριστοι μάτην πάσχουσι καὶ ταλαιπωροῦνται καὶ ἀσχημίζουσι — τὰ κάλλη καὶ τὰ μεγέθη = τὰ ὄρατα καὶ εὐμεγέθη σώματα. — ὑλώπια = μύλωπες, κτυπήματα τοῦ προσώπου — ὡς, τελκ. — ἐγκρατῆς τινος γίγνομαι = λαμβάνω τι. — κόδιμος =; (κεφ. 9). — ἡδύ μοι, δηλ. ἔστι = εὐχαριστοῦμαι. — εἶτα, ἐπὶ ἐρωτήσεως πρὸς δῆλων ἐκπλήξεως = καὶ λοιπόν. — ἐπὶ τῷ ἀδήλω καὶ ἀμφίβωλῳ τῆς νίκης = δι' ἀβεβαίαν καὶ ἀμφίβολον νίκην. — καὶ ταῦτ(α) = καὶ μάλιστα. — πάντως = ἐξ ἅπαντος, χωρὶς ἄλλο. — πληγὰς λαμβάνω = κτυποῦμαι. — οἱ δὲ καὶ = τινὲς δὲ καί. Τοιοῦτων, δηλ. μικρῶν καὶ εὐτελεῶν.

Κεφ. 14.

Ἔοικας = φαίνεσαι. — μηδέπω ἐννενοημένοι = ὅτι ἀκόμη δὲν ἔχεις σκεφθῆ. — πολιτείας πέρι = περὶ πολ — ὀρθή = καλή. — ἔθος =; (κεφ. 6). — ἐν νόγῳ τίθεμαι τι = κατηγορῶ τι. — μέλει μοι εἰδέναι = φροντίζω γὰ μάλιστα. — ὅπως ἂν . . . οἰκηθεῖν = πῶς δύναται γὰ διοικηθῆ. — τὰ κάλλιστα = κάλλιστα. — εἶση, μέλλ. ὀριστ. τοῦ οἶδα. — ἔχουσι . . . δοκοῦσι, δηλ. αἰ ἀσκήσεις. — σπουδάξεσθαι, δηλ. ὑφ' ἡμῶν. — καὶ μὴν = καὶ ἀληθῶς. — καὶ οὐδὲν ἄλλο = δι' οὐδένα ἄλλον σκοπόν. — ἦκω = ἐλήλυθα. — διδοεῦω = διέρχομαι ὁδεύων, διατρέχω. = δυσχείμερος = τρικυμώδης. — περαιοῦμαι = διαπερῶ, διαπλέω. — ἐκμανθάνω = καλῶς μανθάνω. — διδ = διὰ τοῦτο. — προαιροῦμαι τινα φίλον καὶ ξένον = προτιμῶ τὴν φιλίαν καὶ φιλοξενίαν τινός. — κατὰ κλέος = ἔνεκα τῆς φήμης σου. — ἐπιτηδεύματα =; (κεφ. 6). — ὄλωσ = ἐν γένει. — συναρμοσιῆς = καταρτιστής. = οὐκ ἂν φθά-

νοις διδάσκων με=τάχιστα διδάσκέ με. — ἄσιτος=νηστικός. — ἄποτος=διψασμένος. — παρακαθέξομαι τιμι=κάθημαι πλησίον τινός. — αὐτὸς=σύ. — διαρκῶ=ἀντέλω. — κεκηνῶς (τοῦ χάσκω) =μέ ἀνοικτὸν τὸ στόμα, μέ μεγάλην προσοχήν. — δεξιόντος (δηλ. σοῦ), τοῦ διεξέρχομαι=διηγούμαι, ἑμιλῶ.

Κεφ. 15.

Οὐ ῥάδιον=χαλεπὸν=δύσκολον. — εἰαῖρος= φίλος. — διεληθεῖν = διεξεληθεῖν ; (κεφ. 14). — ἐν βραχεῖ = συντόμως. — ἐπιῶν=ἐξετάζων. — εἴση, μέλλων ὀριστικ. τίνος ῥ.; πρὸλ. κεφ. 14 — δοκεῖ ἡμῖν=φρονοῦμεν. — ἄ... γινώσκομεν=ποιάν γνώμην ἔχομεν. — συνήμι τινος=ἐγνωῶ τι. — ἀνδρίζομαι = σκληραγωγοῦμαι. — ὑφίσταμαι = ὑποφέρω. — διέξιμι, μέλλ. τίνος ῥ.; — προτίθημι = ; (κεφ. 8). — διαπονῶ = μετὰ κόπου ἀσκῶ. — δύναιντο, τίνες; — ἀναιροῦμαι τὰ ἄθλα = ; (κεφ. 8). — ὀλίγοι πάνυ=πάνυ ὀλίγοι. — χωρῶ=προχωρῶ, φθάνω. — προσκτιῶμαι =ἀποκτῶ προσέτι. — ὄς, δηλ. στέφανος. — ἐν αὐτῷ συλλαβὼν ἔχει =ἐν ἑαυτῷ συμπεριλαμβάνει. — οἶον. λέγω=δηλαδῆ. — ἰδία .. κοινῆ=ἰδιαιτέρως... ἀπὸ κοινοῦ. — οἰκεῖα=τὰ ἐν τῇ οἴκῃ πράγματα, ἢ περιουσία. — σωτηρία=διάσωσις, διατήρησις. — συνόλωσ =ἐν γένει. — γενέσθαι οἱ (= αὐτῷ) = νὰ γίνωσιν εἰς αὐτόν. — τῷ στεφάνῳ . . . συναναπέπλεκται = εἶναι πλεγμένα (συνηνωμένα) μέ τὸν στέφανον. — περιγίγνεται=μένουσιν ὡς κέρδος.

Κεφ. 16.

Εἶτα = ; (κεφ. 13). — ἔχων=ἐν ᾧ ἔχεις. — διηγοῦ, παρτικ. τοῦ διηγούμαι. — θαλλός=κλάδος. — τοι=βεβαίως. — ἀπὸ τῆς αὐτῆς γνώμης γίγνεται = ἀπὸ τῆς αὐτῆς σκέψεως πηγάζουσι. — ὑπερβαίνω = ὑπερπηδῶ. — ἐπιμιμνήσκομαι τινος = ἀναφέρω τι. — πλὴν ἀλλὰ=ἀλλ' ἔμως — νῶ= ἡμεῖς οἱ δύο. — σχολὴν ἄγω = εὐκαιρῶ. — προθυμοῦμαι = εἶμαι πρόθυμος. — ἀναδραμούμεθα, μέλλ. τοῦ ἀνατρέχω =τρέχω ὀπίσω=ἐπανέρχομαι. — ἐπιτηδεύεσθαι = ὅτι γίνονται. — ἄμεινον = προτιμότερον. — καθ' ὁδὸν= μεθοδικῶς· μᾶλλον καθ' ὁδὸν = μεθοδικώτερον — ὁ λόγος ἡμῖν

προχωροῖν ἂν = ἢ συζήτησις ἡμῶν ἤθελε προχωρεῖ. — τάχα ἴσως = ἴσως τυχόν. — ἀπὸ τούτων = διὰ τούτων. — σεμνύνομαι = ὑπερηφανεύομαι. — εἰ δοκεῖ (σοι) = ἐάν θέλῃς. — σύσκιον = μέρος σκιασμένον. — θάκος = κάθισμα. — επικράζω τινί = κράζω πρὸς τινα, διὰ φωνῶν ἐνθαρρύνω τινά. — εἰρήσεται = θὰ λεχθῆ (τοῦτο), πρέπει νὰ τὸ εἴπω. — φλογώδης = καυστικός. — πῖλος = σκιαδίων. — οἰκοθεν (ἐξιόντι) = ὅτε ἐξηρχόμην ἐκ τοῦ οἴκου. — ξενίζω = φαίνομαι παράξενος. — τῷ σχήματι = ὡς πρὸς τὸ ἔξωτερικόν. — ὅ,τι περὶ τὸ πυρῶδ = τὰ μάλιστα φλογωδεστάτη. — διακαῆ τῖθημι = διακύρον ποιῶ. — φλογμός = ζέστη. — οὐ φορητός = ἀφορητός. — ἐπάγει = προσξενεῖ. — σοῦ θαυμάζω = ; (κεφ. 11 «τῶν θεατῶν θαυμάζω»). — δπως... οὔτε ἰδίεις = πῶς οὔτε ἰδρώνεις. — πρὸς τὸ θάλλπος = ἀπὸ τὴν ζέστην. — ἐνοχλούμενῳ ἔοικας = ὁμοιάξεις πρὸς ἄνθρωπον ἐνοχλούμενον = φαίνεται ὅτι ἐνοχλεῖσαι. — οὐδὲ = οὔτε. — περιβλέπω τι = βλέπω ὀλόγυρα ζητῶν τι = ἀναζητῶ τι. — ἐνθα ὑποδύση = ἵνα χωθῆς ἐνταῦθα (πρὸς προφύλαξιν) = ἵνα ἐνταῦθα προφυλαχθῆς. — εὐμαρῶς = εὐκόλως, ἀταράχως. — κυβίστησις = πῆδημα κατὰ κεφαλῆς, τοῦμπα. — ἀμυντήριον πρὸς τὰς βολὰς = μέσον προφυλακτικὸν ἀπὸ τῶν προσβολῶν. — ὅς... κωλύσει = ἵνα οὗτος ἐμποδίσῃ πρὸς ἀνωτέρω «ἐνθα ὑποδύση». — τὴν ἀκίτνα = τὰς ἀκίτνας (τοῦ ἡλίου). — καθικνοῦμαι τινος = φθάνω τι. — δ' οὖν = τέλος πάντων.

Μῆλα καὶ σέλινα... καὶ..., ἔννοεῖ τοὺς διὰ τούτων πεπλεγμένους στεφάνους, αἵτινες ἐδίδοντο τοῖς νικῶσιν ἐν τοῖς ἀγῶσι. — ἐκεῖνα, ποῖα; — τοῦ μείζονος ἐκεῖνου ἀγῶνος καὶ τοῦ στεφάνου... ποῖον ἔννοεῖ ἐνταῦθα μείζονα ἀγῶνα καὶ στεφάνον πανευδαίμονα; — ὄν κατέλεξα, ἐν τίνι κεφ.; — οὕτως, πῶς; — εἰς τὸ σύσκιον ἐκεῖνο, ἔννοεῖ τὸν κατάφυτον καὶ σκιερὸν τόπον τοῦ γυμναστηρίου, ἐν ᾧ οἱ πολῖται καθήμενοι ἐπὶ καθισμάτων ἀνεπαύοντο ἀπὸ τοῦ κούσωνος. — ὡς μὴ μόνος ξενίζοιμι, οἱ Ἕλληνες εἶχον πάντοτε τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῆ· μόνον δὲ οἱ ἔδοκίμοι, οἱ κυνηγοί, οἱ ναῦται καὶ καθ' ἕλου οἱ ἐργατικοὶ ἐκλύπτον ἐξ ἀνάγκης αὐτήν. — κύνα, νοεῖται ὁ Σείριος (ἀστὴρ), κατὰ τὰς ἐπιστολάς τοῦ ὁποίου γίνονται πολλοὶ κούσωνες. — αἱ ὑπαίθριαι ἐν τῇ ψάμμῳ ταλ., περὶ τοῦ πράγμ. πρὸς κεφ. 2. — ἀπίομεν, ποῦ;

Κεφ. 17.

“Ὅπως μὴ προσέξεις = κύτταξε νὰ μὴ δίδῃς προσοχὴν. — ὡς (= ὥστε) πιστεύειν = ὥστε νὰ δίδῃς πίστιν. — ἐξ ἅπαντος = ἄνευ ἀντιρρήσεως, ἀσυζητητί. — ἀντιλέγειν . . . καὶ διευθύνειν, τὰ ἀπρμφ. ἀντὶ προστακτικῆς: διευθύνω = διορθώνω. — δυοῖν πατέρου = τοῦ ἐτέρου ἐκ τῶν δύο. — οὐκ ἂν ἀμάρτοιμεν = οὐχ ἀμαρτησόμεθα: ἀμαρτάνω = ἀποτυγχάνω. — ἐκχέοντα, ὀπόσα οἶει ἀντιλεκτέα εἶναι = ἐπεδὰν ἐκχέης, ὅσα οἶει δεῖν ἀντιλεχθῆναι = ἀφ’ οὗ ἐκφράτῃς (εἰπῆς) ἕλα ὅσα νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ ἀντιλεχθῶσι: κατ’ ἔννοιαν = ἀφ’ οὗ εἰπῆς ἕλας σου τὰς ἀντιρρήσεις. — ἀναδιδάσκομαι = καλύτερον διδάσκομαι. — οὐκ ὀρθῶς γινώσκω = δὲν ἔχω ὀρθὴν γνώμην. — οὐκ ἂν φθάνοι ὁμολογοῦσα = ; (πρβλ. κεφ. 14 «οὐκ ἂν φθάνοις διδάσκων») — ἀποκρύπτομαι τινὰ τι = κρύπτομαι ἀπὸ τινός τι. — εἰς τὸ μέσον καιαθήσω φέρων = θὰ κατστήσω κοινόν. — καταστάς = παρυσιασθεῖς. — μεταπαιδεύω = ἐκπαιδεύω διαφορετικά. — ἐδιδάξατο = ἐδίδαξε. — ἀναγεγράφω = ἄς εἶναι ἀναγεγραμμένος, ἄς ἀνακηρυχθῆ. — χαλκοῦν αὐτὸν ἀναστήσατε = στήσατε τὸν χάλκινον ἀνδριάντα του. — παρὰ τοὺς ἐπωνύμους = πλησίον τῶν ἀνδριάντων τῶν ἐπωνύμων. — ἐν πόλει = ἐν τῇ ἀκροπόλει. — παρὰ τὴν Ἀθηνᾶν = πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀθηνᾶς. — ἡ πόλις . . . ἐκμανθάνοντες = οἱ πολῖται ἐκμανθάνοντες: ἐκμανθάνω = ; (κεφ. 14).

Παρὰ τοὺς ἐπωνύμους, οἱ ἐπωνύμοι ἦσαν δέκα καὶ βραδύτερον δώδεκα ἥρωες, ὧν τὰ ὀνόματα ἔφερον αἱ δέκα καὶ εἶτα αἱ δώδεκα φυλαὶ τῆς Ἀττικῆς καὶ ὧν οἱ ἀνδριάντες ἕσταντο ἐν τῇ Κεραμεικῇ.

Κεφ. 18.

Τοῦτο ἐκεῖνο ἦν ἄρα = λοιπὸν τοῦτο ἦτο ἐκεῖνο — ὡς εἶπτε = ὅτι ἐστέ. — ἐπεὶ πόθεν ἂν ἐγὼ . . . διεξίοιμι = διότι πόθεν (μυθῶν) ἐγὼ δύναμι νὰ ὁμιλῶ. — νομάς καὶ πλάνης = περιφερόμενος ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καὶ περιπλανώμενος. — βεβιωκῶς . . . ἀμείβων . . . οἰκήσας . . . ἐωρακῶς, μτχ. ἐπιθετικ — ἐφ’ ἀμάξης βεβίωκα = ἔχω περάσει τὴν ζωὴν μου ἐντὸς ἀμάξης. — ἀμείβω =

ἀλάττω. — αὐτόχθων = οὐχὶ ἔξωθεν ἐλθὼν, ἐγχώριος. — πόλιν ταύτην ἀρχ = ταύτην τὴν ἀρχ. πόλιν. — τοσοῦτοις ἤδη χρόνοις = ἐπὶ τοσαῦτα ἤδη ἔτη. — ὅπως ἂν... οἰκοῖτο = πῶς δύναται νὰ διοικῆται. — πλὴν ἀλλὰ =; (κεφ. 16.). — καὶ τοῦτο = καὶ κατὰ τοῦτο. — ὡς νομοθέτῃ πεισιτέον (ἐστί) σοι = δεῖ πείθεσθαί (με) σοὶ ὡς νομοθέτῃ. — συνηφερὲς = σύσκιον κεφ. 16). — ἠδεῖα = ἀναπαυτική. — εὐκαιρος = κατάλληλος εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν. — καθ' ὅτι = πρὸς ποῖον σκοπὸν. — ἐκ παίδων = ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. — διαπονῶ =; (κεφ. 15) — ὅπως. ἀποβαίνουσι = πῶς γίνονται. — ἄσκημα = ἄσκησις. — κυβιστήματα = κυβιστήσεις (κεφ. 16). — συντελῶ = συνεισφέρω, συντείνω. — διδάξῃ = διδάξεις. — κατὰ καιρὸν = εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν. — ἐν τῷ μέρει =; (κεφ. 1). — μέμνησό μοι, τὸ μοι = πρὸς χάριν μου = παρακαλῶ. — παρὰ τὴν ῥῆσιν = κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὁμιλίας σου. — λέγω δὲ = θέλω δὲ νὰ εἶπω, ἐγνοῦ δέ. ἀπομηκύνω = κάμνω μακρὸν. — δέδια μὴ... = φοβοῦμαι μήπως... — ἐπιλανθάνομαι τινος = λησμονῶ τι. — ἐπιρρέω = κατόπιν βέω, λέγομαι.

Ὡς εἶητε εἴρωνες... ποίους λόγους τοῦ Σόλωνος ἐκλαμβάνει ὁ Ἀνάχαρσις ὡς εἴρωνείαν; — ἐφ' ἀμάξης, βεβιωκῶς, εἰς τοὺς νομαδικὸν βίον ζῶντας Σκύθας αἱ ἄμαξαι ἐχρησίμευσον ὡς οἰκίαι. — αὐτόχθονας ἄνδρας, οἱ Ἀθηναῖοι ἠρέσκοντο νὰ καλῶνται αὐτόχθονες· ὁ Κέκρωψ καὶ ὁ Ἐρεχθεύς, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τοὺς παναρχαίους χρόνους τῶν Ἀθηνῶν, πράγματι ἦσαν τέκνα τῆς Γῆς. — πόλιν τοιαύτην, ποίαν πόλιν ἐννοεῖ; — ἐν τῷ συνηρεφεῖ... καὶ καθέδρα, βλ. ἐν σελ. 141.

Κεφ. 19.

Ταμιεύομαι τι = κανονίζω τι. — ἄμεινον, δηλ. ἐμοῦ. — μὴ πάνυ σαφῆς = δυσκολονόητος. — πόρρω ποι = μακρὰν κάπου. — εἰκῆ = ἀσκόπως, ἀσχετῶς πρὸς τὸ θέμα. — ῥέων = ἐπιρρέων =; (κεφ. 18) — ἐρήση, μέλλ. τοῦ ἐρωτῶ. — ἐξαγώνιος = ὁ ἔξω τοῦ ἀγῶνος, ὁ ἐκτὸς τοῦ θέματος. — κωλύσει οὐδέν, οἶμαι = δὲν θὰ πειράξῃ (δὲν θὰ βλάψῃ διόλου), νομίζω. — φοινικὴ δίκη = δίκη διὰ φόνον. — πάτριος = πατροπράδοτος. — πάγος = (βραχύδης) λόφος. — συγκαθέζομαι = συνεδριάζω. — ἐκ προνοίας = ἐκ προμελέτης —

δικάσοντες (οἱ βουλευταὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, οἱ Ἀρεοπαγῖται) = ἵνα δικάσωσι. — ἀποδίδοται λόγος τινὶ = παραχωρεῖται ὁ λόγος εἰς τινα = παρέχεται ἢ ἄδεια εἰς τινα νὰ ὁμιλήσῃ. — οἱ κρινόμενοι = οἱ διάδικοι. — ἐν τῷ μέρει =; (κεφ. 18). — ὁ διώκων = ὁ κατηγορὸς. — ὁ φεύγων = ὁ κατηγορούμενος — ῥήτωρ = συνήγορος, δικηγόρος. — ἀναβιβάζομαι = διορίζω. — ἔστι(ε) ἂν (μεθ' ὑποταχτ) = ἐφ' ὅσον (μεθ' ὀριστκ.). — περὶ τοῦ πράγματος = περὶ τῆς ὑποθέσεως. — καθ' ἡσυχίαν = ἡσύχως. — φροῖμιον = προσίμιον. — ὡς... ἀπεργάσαιοτο = ἵνα καταστήσῃ — δεινῶσιν ἐπάγγη τῷ πράγματι = ἀγανάκτησιν ἐμβάλλῃ εἰς τὴν ὑπόθεσιν. — ἔξωθεν = ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως ἀγορευῶν — ῥητόρων παῖδες = οἱ ῥήτορες. — ἐπὶ τοὺς δικαστὰς = ἵνα κερδίσωσι τὴν εὐνοίαν τῶν δικαστῶν. — κατεσιώπησεν = κατασιωπᾶ. — κατασιωπῶ = ἐπιβάλλω σιωπὴν — ἐῶ = ἐπιτρέπω. — ληρῶ = φλυαρῶ. — περιπέτιω = ἐπισκοτίζω. — μου, πόθεν ἔξαρτ. ἢ γενικ.; — ἦν αἰσθη καταρρητορευόμενος = ἐὰν ἐννοήσῃς ὅτι νικᾶσαι ὑπ' ἐμοῦ διὰ ῥητορικῶν τεχνασμάτων. — οἰκεῖα τῷ πράγματι = σχετικὰ μὲ τὸ θέμα. — ἐξέσω (δηλ. ἐμοὶ) ἀπομηνύειν (δηλ. τὸν λόγον) = ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ... — συνουσία = συνδιάλεξις. — ὡς (= ὥστε) ἀχθεσθαι = ὥστε νὰ στενοχωρῶμεθα. — ἀποιένεται = λαμβάνει ἔκτασιν, παρκατείνεται. — ἄγω σχολὴν = σχολάζω (κεφ. 11). — εὐγνώμων = συνετός. — πάρεργον τοῦ λόγου = ἐν παρέργῳ, ἐν τῷ μεταξύ. — ὡς ἀληθῶς = ἀληθῆστατα. — βουλευτῶν = δικαστῶν. — πρὸς ἀλήθειαν = σύμφωνα μὲ τὴν... — οἰσόντων τὴν ψῆφον = οἵτινες θὰ δώσωσι τὴν ψῆφόν των. — ἐπὶ τούτοις = ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄρῳ. — ἔθου με = μὲ κατέστησας. — κατὰ σχῆμα = κατὰ τὸν τρόπον.

Εἰς τὸν πάγον, ἐννοεῖ τὸν λόγον τὸν πρὸς Δ. τῆς ἀκροπόλεως κείμενον, ἐφ' οὗ συνήρχετο ἢ ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλή. — τῆς βουλῆς, δηλ. τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου.

Κεφ. 20.

Οὐκοῦν = λοιπὸν. — διὰ βραχείων = συντόμως. — προακούω = ἀκούω πρότερον. — ἄ... ἡμῖν δοκεῖ = τί φρονοῦμεν ἡμεῖς. — ἱερὰ = νοσὶ. — ἔδρατος = σταθερός, μόνιμος. — ὑπάρχειν, ἐκ τοῦ

ἡγοῦμεθα. — πολιτευόμενοι = πολῖται. — τὸ πᾶν κῦρος = ἔλη ἢ σπουδαιότης. — τίθεμαι = ἀποδίδω. — εἶναι, ἐκ τοῦ ἡγοῦμεθα. — ἀναπληρῶ = συμπληρῶ. — διατάττω = κανονίζω. — ἐν ἡμῖν ἐκάστῳ = εἰς τὸ σῶμα ἐκάστου ἐξ ἡμῶν. — ὡς εἶη = ἵνα εἶναι. — κατεσκευασμένον = ἐστολισμένον. — περιβολαί = τείχη. — πεφραγμένον = ὠχυρωμένον. — ἐξ ἅπαντος = ; (κεφ. 17). — σφίσι τε αὐτοῖς καλῶς χρῆσασθαι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ἡγοῦμεθα = νομίζομεν ὅτι πρὸς ἀλλήλους καλῶς θὰ συμπεριφέρωνται. — συμπολιτεύομαι = ζῶ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει μετ' ἄλλων. — ἐκ πολέμου = ἐν καιρῷ πολέμου. — τίτιθη = τροφός. — ἐπιτρέπω τινί τι = ἀναθέτω εἰς τινὰ τι. — ὑπὸ παιδείαις ἐλευθερίοις = ὑπὸ παιδείᾳ ἐλευθερίῳ = δι' ἐλευθερίου ἐκπαιδεύσεως = δι' ἐκπαιδεύσεως ἀρμαζούσης εἰς ἐλευθέρους πολίτας. — ἄγω = ὀδηγῶ. — τρέφω = ἀνατρέφω. — συνετὸς γίγνομαι τῶν καλῶς ἐχόντων = ἐννοῶ τὰ καλῶς ἔχοντα (= τὰ καλὰ). — ἀναψύομαι = ἀναπτύσσομαι. — ἀξιόχρεα πρὸς τοὺς πόνοους = ἵκανὰ νὰ ὑποφέρωσι κόπους. — πάγιος = στερεός, ἀσφαλής. — πρὸς τὸ ἰσχ. συνιστάμενα = καθιστάμενα ἰσχυρότερα. — τηνικαῦτα ἤδη = τότε πλέον. — προτίθημι = ; (κεφ. 8). — ἄλλως = κατ' ἄλλον τρόπον. — φῦναι = νὰ γεννηθῆ. — ἦτοι . . . ἦ . . . = ἦ . . . ἦ. — ἐπ' αὐτοὺς = δι' αὐτούς, πρὸς ὠφέλειαν αὐτῶν. — τὰ εὐφυῶς διακειμένα = τὰ εὖ πεφυκότα (δηλ. σώματα) = οἱ ἐκ φύσεως κακοί. — βελτίω παρὰ πολὺ = παρὰ πολὺ βελτίω. — τὰ φαύλως ἔχοντα = τὰ κακῶς πεφυκότα (δηλ. σώματα) = ἐκ φύσεως κακοί. — μετακοσμοῦμαι = μεταβάλλομαι. — τὸ παράδειγμα ἡμῖν παρὰ τῶν γ. (δηλ. ἐστι) = μιμούμεθα τοὺς γεωργούς. — πρόσγειος = ὁ πλησίον τοῦ ἐδάφους τῆς γῆς, ὁ χαμηλός, ὁ μικρός. — νήπιος = τρυφερός. — σκέπω = σκεπάζω. — πνεῦμα = ἄνεμος. — τὸ ξρνος = ὁ βλαστός. — περιτέμνω = περικόπτω, κλαδεύω. — δονῶ = σείω. — διασαλεύω = σφοδρῶς ταράσσω. — κάρπιμος = καρποφόρος. — ἐξεργάζομαι = καθιστῶ, κάμνω.

Νεώσοικοι (νεὼς-οἴκοι), οὗτοι ἦσαν οἰκήματα παρὰ τὸν λιμένα, εἰς ἃ ἀνέστυρον τὰ πλοῖα ἐν καιρῷ χειμῶνος· ἐν τοῖς νεώσοικοις πρὸς τούτοις τὰ πλοῖα ἐπεσκευάζοντο, ἐνίοτε δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ ἐναυπηγοῦντο πλοῖα. — ταῖς . . . περιβολαῖς, ἐννοεῖ τὰ τείχη τὰ περιβάλλοντα τὴν πόλιν. — παραδιδόντες αὐτά, δηλ. τὰ οὕτω περιτηθέντα φυτά.

Κεφ. 21.

³ *Αναρριπίζω* τι = ἐξεγείρω τι. — *γράφασθαι* = *γράφαι*. — *τορῶς* = μεγαλοφώνως. — *ἐπιλέγομαι* = ἀναγινώσκω. — *προϊούσι* ... *αὐτοῖς* (δηλ. *τοῖς παισὶ*) = εἰς αὐτοὺς (τοὺς παῖδας) ὅταν προχωρῶσι (κατὰ τὴν ἡλικίαν) καὶ προσδεύωσιν. — *ἐν μέτροις κατακοσμῶ* = κοσμῶ καλῶς μὲ στίχους. — *μᾶλλον μνημονεύω* = εὐκολώτερον ἀπομνημονεύω. — *ῥαψωδῶ* = ἀπαγγέλλω. — *ἀριστεία* = ἀνδραγαθία. — *ἀοιδίμος* = ἔνδοξος. — *ἐπεγείρομαι* = παρακινούμαι. — *ἄδομαι* = ἐγκωμιάζομαι. — *οἱ ὕστερον* = οἱ μεταγενέστεροι. — *οἶα* ... *ἐποίησαν* = ὅποια ἔψαλαν· κατὰ τὴν ἔρμηνείαν ἢ πρότασις αὕτη ἄς τεθῆ μετὰ τό: *ἀοιδίμους*. — *πλησιάζω πρὸς τὴν πολιτείαν* = πλησιάζω ἢ ἀποκτῆσω πολιτικά δικαιοματὰ. — *μεταχειρίζομαι τὰ κοινὰ* = μετέχω τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν. — *ἔξω τοῦ ἀγῶνος* = ἔξω τοῦ πράγματος = ἔξω τοῦ θέματος. — *οὐ γάρ*, συναπτόεν τῆ: *προὔκειτο εἰπεῖν*. — *ὄπως* = πῶς. — *δι' ὅ,τι* = διὰ ποῖον σκοπόν. — *ἀνέχη (με) ληροῦντα* = μὲ ἀνέχεσαι νὰ φλυαρῶ. — *τῇ βουλῇ ἐπινενόηται* = ὑπὸ τῆς βουλῆς ἔχει ἐπινοηθῆ. — *ἤρου, ἄρ.* τοῦ *ἔρωτῶ*. — *ὅτι* = διότι. — *ἡδύς* = εὐχάριστος. — *παρεῖς* =; (κεφ. 11 «*παρέντες*»). — *ἐπιρροέω* =; (κεφ. 18). — *πλὴν ἄλλὰ* =; (κεφ. 18). — *ὡς οἶόν τε* = ὅσον τὸ δυνατόν. — *τὸ ἀκριβὲς τῆς διασκέψεως* = ἡ ἀκριβὲς συζήτησις. — *ἐτέρου ἂν εἴη (ἐτέρου ἔσται) λόγου* = θὰ εἶναι θέμα ἄλλης ὁμιλίας.

Τὴν μὲν τοίνυν... ἡ παιδεία ἐν Ἀθήναις συνέκειτο ἐκ τῶν *γραμμάτων, τῆς γυμναστικῆς καὶ τῆς μουσικῆς*· εἰς ταῦτα βραδύτερον προσετέθη ἡ *γραφικὴ καὶ ἡ ἀριθμητικὴ*· τὰ γράμματα, ἡ μουσικὴ, ἡ γραφικὴ καὶ ἡ ἀριθμητικὴ ἀπετέλουν τὸ ἠθικὸν μέρος τῆς παιδείας, περὶ οὗ ἐνταῦθα ὁ λόγος. — *καίτοι*..., ὁ Σόλων διακόπτει ὁ ἴδιος ἐνταῦθα τὸν λόγον. — *τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ, ὁ Σόλων ἀνωτέρω* (ἐν κεφ. 19) εἶχε καταστήσει τὸν Ἀνάχαρσιν Ἀρεοπαγίτην. — *οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα, ὁ Σόλων ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν κεφ. 19 λεχθέν*. — *τῇ βουλῇ, ποίαν βουλήν ἐννοεῖ ἐνταῦθα*; — *μέμνημαι τῶν... προσηρῶσεων, ὁ Σόλων ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν κεφ. 18 ὑπὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος λεχθέν*.

Κεφ. 22.

Ῥυθμίζω = κανονίζω, μορφώνω. — *γνώμη* = διάνοια, ψυχὴ. — *ἐκδιδάσκω* = ἀκριβῶς διδάσκω. — *δημοσίᾳ πρόκεινται* = εἶναι

ἐκτεθειμένοι εἰς δημόσιον μέρος.— *καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνουσίαις* (ξυθμίζομεν) = με συναναστροφῆς μετὰ χρηστῶν ἀνθρώπων.— *ἐκ τοῦ ἴσου* = με ἴσα δικαιώματα καὶ καθήκοντα.— *συμπολιτεύομαι* = ; (κεφ. 20).— *ἐφίεμαί τινος* = ἐπιθυμῶ τι.— *βίαιον* = διὰ τῆς βίας.— *πρὸς ἡμῶν* = ὑφ' ἡμῶν.— *καὶ μέντοι καὶ* = ἀλλὰ καί.— *ὑπὸ κωμωδίαις* = διὰ κωμωδιῶν (πρβλ. κεφ. 20 «ὑπὸ παιδείαις»).— *σπεύδω* = ὀρμῶ, κλίνω.— *ἀποσκοῶπιω* εἰς *τινα* = ἐμπαίζω τινά.— *λοιδοροῦμαι εἰς τινα* = κατηγορῶ τινα.— *ἐφίημι* = ἐπιτρέπω.— *ἐπιτηδεύω* = πράττω.— *καὶ τῶν πολλῶν*, δηλ. *χάριν*.— *ὡς φεύγοιεν* = ἵνα ἀποφεύγωσιν.— *ἐπι τοῖς ὁμοίοις* = διὰ τὰ ὅμοια.

Αὐτῶν, δηλ. τῶν νέων.— *οἱ δημοσίαι* . . . νοοῦνται αἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος, οἵτινες εἶχον καταγραφῆ εἰς τετραγώνους τὸ σχῆμα ξυλίνας στήλας, στενουμένας πρὸς τὰ ἄνω, αἵτινες ὠνομάζοντο *ἄξονες* μὲν, ὡς στρεφόμεναι, *κύρβεις* δὲ διὰ τὸ σχῆμα αὐτῶν ἦσαν δὲ κατατεθειμένοι εἰς τὴν Βασίλειον στοὰν ἐν τῇ Ἀγορᾷ.— *σοφισταί*, ἡ λέξις σοφιστῆς ἐπὶ Σόλωνος — καὶ μετὰ τοῦτον ἀλόγη — δὲν εἶχε τὴν κακὴν ἐκείνην τοῦ ἀγύρτου σημασίαν, εἰς ἣν περιέπεσεν ἐπὶ Σωκράτους, ἀλλ' ἐσήμαινε τὸν σοφόν.— *αὐτούς*, τίνας ; — *αὐτῶν τε ἐκείνων*, δηλ. τῶν πολιτῶν.— *ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις*, δηλ. διὰ πράξεις αὐτῶν ἀίσχρας καὶ ἀναξίας τῆς πόλεως.

Κεφ 23.

Ὑποδεδεμένοι = φοροῦντες τίνος β. ; — *ἐσθῆς* = φόρεμα.— *ποικίλλομαι* = στολίζομαι.— *κράνος ἐπίκειμαι* = φορῶ περικεφαλαίαν.— *παγγέλοιος* = πολὺ γελοῖος.— *κεκηνότα παμμέγεθες* = ἀνοικτὰ ὑπερβολικῶς.— *μεγάλα κέκραγα* = μεγάλως κραυγάζω.— *διαβαίνω ἀσφαλῶς* = βαδίζω ἀσφαλῶς (= χωρὶς νὰ τρικλίζω).— *Διονύσω* = πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου.— *τὸ θέατρον γοῦν* = οἱ θεαταὶ τοῦλάχιστον.— *σκυθρωπὸς* = ὁ ἔχων ὄψιν τεθλιμμένην, ἢ κατηφῆς τὸ ἀντίθετον *φαιδρός*.— *πέδαι* = δεσμά.— *ἐπεδείκνυτο τοῖς θεαταῖς* = παρουσίαζεν ἐν τῇ σκηνῇ εἰς τοὺς θεατάς.— *ἀρχαίαν τινὰ συμφορὰν* = τραγικὴν τινα ὑπόθεσιν (εἰλημμένην ἐκ) τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων.— *ῥήσεις οἰκτρὰς τραγῶδω* = θλιθεροὺς λόγους τραγικῶς ἀπαγγέλλω.— *κατασπῶμαι*

= παρασύρομαι. — *εἰκός*, δηλ. *ἔστι* = πιθανὸν εἶναι. — *αὐλῶ* = παίζω τὸν αὐλόν. — *συνάδω* = συμπλάλω. — *ἐν κύκλῳ συνεστῶτας* = ἱσταμένους ἄλλους μαζί κυκλικῶς. — *ἀχρεῖτος* = ἀχρηστος, ἀνωφελής. — *παραθήγομαι* = διεγείρομαι.

Ῥυποδήματα βαρέα κτλ., ἀναφέρεται εἰς τοὺς τραγηδοὺς, οἵτινες, ἵνα φαίνωνται ὑψηλότεροι καὶ μεγαλοπρεπέστεροι, ἐφόρουσαν ὑποδήματα ὑψηλὰ ἔχοντα κάτωθεν παχέα στρώματα φελλοῦ (*τοὺς κοθόρνους*). — *κράνη ἐπικείμενοι παγγ.*, αἱ προσωπίδες (= *τὰ προσωπεῖα*) τῶν τραγηδῶν, αἵτινες ἐκάλυπτον ὄχι μόνον τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγιστον μέρος τῆς κεφαλῆς, φαίνονται εἰς τὸν Ἐνάχαρσιν ὡς περικεφαλαῖα. — *κεκηνότα παμ.*, αἱ προσωπίδες εἶχον τὸ στόμα εὐρέως διεσταλμένον, ἵνα ἡ φωνὴ τοῦ ὑποκριτοῦ προσλαμβάνη τὴν διὰ τὰς διαστάσεις τῶν θεάτρων ἀπαιτουμένην ἰσχύον. — *ἐκείνων*, τίνων: — *πεξοί*, διότι ἐφόρουσαν ἐλαφρὰ καὶ χαμηλὰ ὑποδήματα (= *τὰς ἐμβάδας*), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ βαρέα καὶ ὑψηλὰ ὑποδήματα (= *τοὺς κοθόρνους*) τῶν τραγηδῶν. — *πέδας, πέδας* ὀνομάζει ὁ Ἐνάχαρσις ἐνταῦθα τὰ βαρέα ὑποδήματα τῶν τραγηδῶν (*τοὺς κοθόρνους*) — *ἀρχαίαν τιὰ συμφοράν*, ὡς τὴν τύχην τοῦ Οἰδίποδος, τοῦ Ἀγαμέμνονος κ.ἄ. — *καὶ ἄλλους συνάδοντας ἐν κύκλῳ*., ἐννοεῖ τὸν χορὸν τοῦ θεάτρου.

Κεφ. 24.

Ἀποδύω = γυμνῶν. — *οὐκέτι ὄντα* = ὅταν δὲν εἶναι πλέον. — *τέλεον* = ἐντελῶς. — *ἀσυμπαγῆς* = ἀμέστωτος. — *πρὸς τὸν ἀέρα* = πρὸς τὰς ἀτμοσφαιρικὰς μεταβολὰς. — *συνοικειῶ* = ἐξοικειῶ. — *ὡς* = ὡστε. — *δυσχεραίνω τὸ θάλλπος* = δυσκόλως ἀνέχομαι τὴν ζέστην. — *πρὸς (τὸ) κρύος ἀπαγορεύω* = καταβάλλομαι ἀπὸ τοῦ ψύχους. — *καταμαλάττω* = καλῶς μαλακῶν (διὰ τῆς τριβῆς). — *εὐτονος* = ἰσχυρός, γερός, νευρώδης. — *σύντος* = δέρμα. — *ὑπὸ τῷ ἐλαίῳ* = διὰ τοῦ ἐλαίου. — *δυσραγῆς* = ὁ δυσκόλως ῥηγγύμενος, σχιζόμενος. — *νεκρὰ ἤδη ὄντα* — ἂν καὶ ἤδη εἶναι νεκρά. — *ἄμεινον ἂν διατεθῆναι* = ὅτι ἤθελε βελτιωθῆ. — *τοῦντεῦθεν* (= *τὸ ἐντεῦθεν*) = κατόπιν τούτου. — *ἐπιστήσαντες*, τοῦ *ἐπίστημι* = διορίζω. — *πυκτεύω* = ἀσκοῦμαι εἰς τὴν πυγμαχίαν. — *παγκρατιαζῶ* = ; (κεφ. 8). — *καρτερῶ* = μετὰ καρτερίας ὑποφέρω. —

ὁμόσε χωρῶ ταῖς πληγαῖς = κατ' εὐθείαν χωρῶ πρὸς τὰ κτυπήματα (τοῦ ἀντιπάλου) = ἀψηφῶ τὰ κτυπήματα. — *μηδὲ ἀποτρέποιτο*, δηλ. τῶν πληγῶν. — *δέος (τό)* = φόβος. — *ἐν αὐτοῖς*, δηλ. τοῖς νέοις· συναπτόεν τῷ ὠφελιμώτατα. — *θυμοειδής* = ὀρμητικός. — *παρασκευάζον*, μετχ. τρόπ.· παρατηρητέα δὲ ἡ διττὴ σύνταξις τῆς μετχ. κατὰ πρῶτον συντάσσεται μετ' αἰτιατικ. κατγρμ. (*θυμοειδεῖς*), ἔπειτα δὲ μετ' ἀπρμφ. (*ἀφειδεῖν, ἐρρωσθαι, εἶναι*). — *ἀφειδῶ* = δὲν λογαριάζω. — *ἐρρωμαι* = εἶμαι ῥωμαλέος. — *καρτερός* = δυνατός. — *αὐτῶν*, δηλ. τῶν νέων. — *ἀσφαλῶς* = ἀκινδύνως. — *εὐμαρῶς* = εὐκόλως. — *ὠθισμοί* = σπρωξίματα. — *περιπλοκαί* = περισφίγξεις. — *ἀχρεῖος* = ; (κεφ. 23). — *δυσπαθής* = ἀπαθής. — *ἐν ὄπλοις* = ἐν πολέμῳ. — *ὑποσκελίξω* = ; (κεφ. 1). — *εἴσεται*, μέλλ. τοῦ οἶδα. — *ὡς ῥᾶστα* = πολὺ εὐκολώτατα. — *ἄλκιμος* = δυνατός. — *κοῦφος* = ἑλαφρός. — *βαρέα τοῖς ἀνταγωνισταῖς* = διὰ τοὺς ἀνταγωνιστάς δυσκίνητα.

Παγκρατιάζειν, περὶ τοῦ παγκρατίου βλ. ἐν σελ. 134. — *τοῦτο*, ἀναφέρεται εἰς τὸ *πνικτεύειν καὶ παγκρατιάζειν*. — *κάτω συννευκότες*, κατὰ τὸν ἐν κεφ. 1 περιγραφέντα τρόπον.

Κεφ. 25.

Εἰκός, δηλ. ἐστί. — *ἔσεσθαι τοὺς ἐμποιήσαντας ἂν* = ὅτι θὰ εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ προξενήσωσιν. — *γυμνός (ὄπλων)* = ἄοπλος. — *δυσμενής* = πολέμιος. — *ἀργός* = ἄδρανής, ἀνωφελής. — *οὐ . . . ἐπιδεικνυμένους* = διότι δὲν ἐπιδεικνύουσι — *οἷα γ. σώματα*, δηλ. ἐστί. — *ὑπὸ σκιᾷ μεμαρασμένα* = σκιατραφῆ, δηλ. διάγοντα κατ' οἶκον καὶ ἀποφεύγοντα τὸν ἥλιον καὶ τοὺς κόπους. — *κράνος* = ; (κεφ. 23). — *τὸ μεσημβρινόν* = κατὰ τὴν μεσημβρίαν. — *ἐπιφλέγω* = ἰσχυρῶς καίω. — *πρὶν ἐντὸς βέλους γενέσθαι* = πρὶν φθάσωσιν εἰς θέσιν, ὅπου ἐξικνεῖται τὸ βέλος (τῶν ἐχθρῶν). — *εἰς χεῖρας ἔρχομαί τι* = συμπλέκομαι μετὰ τινος. — *ὑπέρευθρος* = ὀλίγον ἐρυθρός, κοκκινωπός. — *εἰς τὸ μελάντερον κεχρωσμένοι (τοῦ χρώζω)* = χρωματισμένοι ὥστε νὰ εἶναι ἡλιοκαεῖς. — *ἀρρενωποί*, δηλ. *εἰσὶ ἀρρενωπός* = ὁ ἔχων ὄψιν ἄρρενος, ἀνδρῶδης. — *ἐπιφαίνω* = δεικνύω. — *ρίκνός* = ζαρωμένος. — *κατεσκληκῶς* = ὀστεώδης. — *περιπληθής εἰς βάρος* = πολὺσαρκος. —

εἰς τὸ σύμμετρον περιγεγραμμένοι=σύμμετροι (κατὰ τὸ σῶμα). — *ἐξαναλῶ* (-όω)=ἀποβάλλω, ἐξαφανίζω. — *τόνος*=δύναμις. — *ἀμιγὲς τοῦ φαύλου*=καθαρὸν ἀπὸ κάθε νοσηρὸν στοιχείον. — *περιλελειμμένον*=ὑπολειμμένον, ὑπόλοιπον. — *ἐρρωμένως*=ἰσχυρῶς. — *λικμῶ τὸν πυρὸν*=χωρίζω τὸν σίτον ἀπὸ τοῦ ἀχύρου διὰ λικμίσεως, λικνίζω τὸν σίτον. — *ἄχνη*=τὰ ἄχυρα. — *ἀθήρη*=ὁ ἀθέρας, τὸ λεπτότατον ἄκρον τοῦ στάχους τοῦ σίτου. — *ἀποφυσῶ*=φυσῶν ἀπομακρύνω, ἀποβάλλω. — *διευκρινῶ*=διαχωρίζω. — *προσσωρεύω*=ἐπισωρεύω.

Λευκὴν, ἐκ τῶν σαρκῶν. — *οὔτοι δέ*, δηλ. οἱ διὰ τῶν ἀσκήσεων ῥωμαλέοι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀνωτέρω περιγραφέντας θηλυπρεπεῖς.

Κεφ. 26.

Ἐπὶ μήκιστον=ἐπὶ μακρότατον χρόνον. — *διαρκῶ*=ἀντέχω. — *ὄψε*=ἀργά, βραδέως. — *ιδίω*=; (κεφ. 19 «ιδίεις»). — *καλάμη*=τὸ στέλεχος τοῦ στάχους τοῦ σίτου, ἢ καλαμιά. — *αὔθις*=παλιν. — *ἐπάνειμι* (ἐνεστώς)=ἐπανάρχομαι. — *ὑπὸ μιᾷ τῇ ὄρμῃ*=διὰ μιᾶς ὄρμης (=ὄρμητικῆς ἐξαπλώσεως τοῦ πυρός). — *ὑποτύφομαι*=βραδέως καίσομαι. — *χρόνω ὕστερον*=μετὰ πάροδον πολυχοῦ χρόνου. — *ἐλέγχω*=ἀποδεικνύω (νοσηρὸν). — *ἐπικρατῶ*=καταβάλλω, νικῶ. — *τὰ ἐνδοθεν*=τὰ ἐσωτερικά. — *αὐτῶ*=ὑπὸ αὐτοῦ. — *πέφρακται πρὸς αὐτά*=εἶναι ὠχυρωμένα κατ' αὐτῶν. — *ὡς μὴ παριέναι*=ὥστε νὰ μὴ ἀφίγη νὰ εισέλθωσι. — *ἐπὶ λύμῃ*=πρὸς βλάβην. — *πρὸς τὸ ἐνδιδὸν ἐν τοῖς πόνοις*=ὡς πρὸς τὴν ἐκ τῶν κόπων ἐξάντλησιν. — *ἀποκείμενον*=ἀποταμειυμένον. — *ἐπάρδω*=ποτίζω. — *τῇ ἀκμῇ*=μὲ νέαν ἰσχύϊν. — *ἀκάματος*=ἀκαταπόνητος. — *παρέχεται*=καθιστᾷ. — *ἐπὶ πλεῖστον*, δηλ. χρόνον. — *τὸ προπονήσαι πολλὰ καὶ προκαμεῖν*=ἡ μεγάλη προπόνησις καὶ ἡ προηγουμένη ἀσκήσις εἰς τοὺς κόπους. — *ἀνάλωσις*=δαπάνη, ἐξάντλησις. — *ἐπίδοσις*=αὔξησις. — *ἀναρριπιζομένη*, δηλ. ἡ ἰσχύς.

Ὁ τοιοῦτος, δηλ. ποῖος; — *πέφρακται πρὸς αὐτά*, δηλ. τὴν νόσον καὶ τὸν κάματον. — *τὸ θερμόν*, δηλ. ἡ ἐρωτερικὴ θερμότης τοῦ σώματος. — *ἄτε*... *προπαρεσκευασμένον*, διὰ τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων.

Κεφ. 27.

Καὶ μὴν καὶ = ἄλλὰ καί. — *δρομικὸς* = ἱκανὸς εἰς τὸν δρόμον (= εἰς τὸ τρέξιμον). — *ἐξ μῆκος* = εἰς μακρὸν δρόμον. — *ἐν βραχεῖ*, δηλ. *χώρῳ*. — *ὠκὺς* = ταχύς. — *ἐπικουφίζω* = καθιστῶ ἐλαφρόν. — *ἀντίτυπος* = ὁ παρέχων ἀντίστασιν. — *βεβαίως* = ἀσφαλῶς. — *ἀπειθεῖδω τὴν βάσιν* = θέτω τὸν πόδα. — *ἐπιστηρίζω* = στηρίζω. — *ὑποσύρομαι* = βυθιζομαι. — *πρὸς τὸ ὑπεικόν* = πρὸς ἔδαφος ὑποχωροῦν. — *ὑπεράλλομαι* = ; (κεφ. 8). — *μολυβδῖς* = μολύβδινος σφαῖρα. — *χειροπληθῆς* = πληροῦσα τὴν χεῖρα, μεγάλη. — *βολή* = βίψιμον. — *περιφερῆς* = στρογγύλος. — *εἰκὸς* = ὅμοιον. — *ῥχανον* = λαβή. — *τελαμῶν* = λωρίον. — *πειρῶμαί τινας*. — *δοκιμάζω* τι. — *δύσληπτος* = δυσκολόπιαστος. — *ἀναρριπτῶ* = ἀναρρίπτω. — *ἐξ τὸ πόρρω* = μακράν. — *ἐπὶ μήκιστον* = μακρότατα. — *ὑπερβάλλομαι* = νικῶ. — *κρατύνω* = ἐνδυναμώνω. — *τοῖς ἄκροις (τοῦ ποδὸς)* = τοῖς δακτύλοις. — *ἐντίθημι* = ἐμβάλλω.

Μολυβδίδας χειροπληθεῖς, αὐταὶ ὀνομάζονται συνήθως *ἀλτηρες*. — *καὶ ἄλλο τι* κτλ., ἔννοεῖ τὸν *δίσκον*, περὶ οὗ βλ. ἐν σελ. 136. — *ἐν τῷ γυμνασίῳ*, ποῖον γυμναστήριον ἔννοεῖ; βλ. ἐν σελ. 139. — *ῥχανον*, τοῦτο ἦτο ταινία ἐκ δέρματος ἢ μετάλλου καρφωμένη κατὰ τὰ δύο ἄκρα εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς ἀσπίδος οὕτως ὥστε ὁ φέρων αὐτὴν νὰ δύναται νὰ ἐμβάλλῃ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς αὐτὴν καὶ νὰ κινήσῃ αὐτὴν εὐκόλως καὶ κατὰ βούλησιν. — *τελαμῶν*, διὰ τούτου, δερματίνου ὄντος, ἢ ἀσπίς ἐξηρτάτο ἀπὸ τῶν ὤμων. — *ἐν τῷ μέσῳ*, τίνος;

Κεφ. 23.

ῶ θανμάσιε = φίλε μου. — *ὑποβάλλεται τι* (πθκ.) = τίθεται τι ὑποκάτω. — *ἐπὶ τὸ κραταῖον* = εἰς σκληρὸν ἔδαφος· τὸ ἀντίθετον «*ἐπὶ τὸ μαλακόν*». — *ὁ ὄλισθος* = ; (κεφ. 2). — *ἰδρῶντων* (δηλ. τούτων [τῶν ἀγωνιζομένων]) *ἐν τῷ πηλῷ* = μετὰ τὸ νὰ ἰδρώσωσιν οὗτοι ἐν τῷ πηλῷ (ἐν τῷ ὁποίῳ κυλῶνται). — *ὁ σύ . . .*, ἀναφέρεται εἰς τὸ: *τὸν ὄλισθον ἀνάγκη* κτλ. = ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ὁποῖον σύ . . . = διὰ τὸ ὁποῖον σύ . . . — *εἰκάζω τινὶ* = κάμνω παρομοίωσιν (παραβολὴν μέ τι. — *ἐγκρατῶς* = μετὰ μεγάλης δυνά-

μεως. — *ἀντιλαμβάνομαι τινος* = πιάνω τι. — *συνέχω* = συγκρατῶ.
 — *αἴρομαι* = σηκώνω. — *σπουδάζοντα ἐκπεσεῖν καὶ διαρροῆναι*
τῶν χειρῶν = ἐν ᾧ καταβάλλει προσπάθειαν νά. . . — *ἐκπίπτω* =
 ἐκφεύγω — *διαρροῆναι* (τοῦ διαρρέω) = *διαφυγεῖν*. — *ὑπεξενε-*
κεῖν (τοῦ ὑπεκφέρω) = νά ξεκαγγή τις κρύφα ἐκ τοῦ πεδίου τῆς
 μάχης. — *πολ. συναρπ.* κτλ. = *συναρπάσαντα πολέμιον ἤκειν*
κομίζοντα αὐτόν (δηλ. τὸν πολέμιον) *μετέωρον*. — *ἤκειν* = νά
 ἔλθῃ (εἰς τὸ στρατόπεδον). — *μετέωρον* = σηκωτόν. — *ἐς ὑπερβο-*
λῆν = υπερβολικά, πολύ. — *τὰ χαλεπότερα*, δηλ. *γυμνάσια*. —
προτίθημι = προβάλλω. — *μακροῦ* = πολύ.

Ἡ κόνις, ἐννοεῖ τὴν ἄμμον, δι' ἧς ἐπεπάσσοντο τὰ σώματα
 τῶν ἀθλητῶν πρβλ. κεφ. 2. — *δὲ σὺ ταῖς ἐγχ. εἵκασες*, περὶ τοῦ
 πράγμ. πρβλ. κεφ. 1 «ὥσπερ αἱ ἐγγέλυες ἐκ τῶν χειρῶν διο-
 λισθαίνοντες». — *οὕτως ἐχόντων*, δηλ. πῶς; — *ἔφην ἔμπρο-*
σθεν, ἐν τίνι κεφ.;

Κεφ. 29.

Διαδιδράσκω = ἐκφεύγω. — *γλισχρότης* = δλισθηρότης. —
ληφθέντες = ὅταν συλληφθῶσιν. — *ἐκ τῶν χειρῶν* (δηλ. τῶν
 πολεμίων), *συναπτέον τῷ ἐκφεύγειν*. — *καὶ ταῦτα* = καὶ μάλι-
 στα. — *ἐν ἀφύκτῳ ἐχόμενοι* = ὅταν κρατῶνται (ὑπὸ τῶν πολε-
 μίων), οὕτως, ὥστε νά μὴ δύνανται νά φύγωσι. — *καὶ μὴν καί* =;
 (κεφ. 27). — *ἐπιπαττομένη* =; (κεφ. 6). — *κώλυμα γίγνεται μὴ*
βλάβιτεσθαι = κωλύει βλάβιτεσθαι. — *ἀραιοῖς καὶ ἀνεωροῖσι*
τοῖς σώμασι = εἰς σώματα, τὰ ὅποια ἔχουσι δέρμα χαλαρὸν καὶ
 τοὺς πόρους ἀνοικτούς. — *ἄλλως τε καὶ* = πρὸς τούτοις καί. —
ῥύπος = ἀκαθαρσία. — *ἀποσμῶ* = ἀποπλύνω. — *ἀν. . . ἐροίμην ἄν*
σε, παρατηρητέα ἢ ἐπαναλήψεις τοῦ ἄν. — *παραστησάμενος*
πλησίον = στήσας πλησίον σου. — *ὑπὸ σκιᾷ δεδιητημένων* =
 ἐσκιατραφημένων, μαλθακῶν. — *ὄν ἄν ἔλῃ* (τοῦ αἰροῦμαι) = ὄν
 τινα ἐκλέξης. — *αὐτίκα* = ἀμέσως. — *ἐκ πρώτης προσώψεως* =
 με τὸ πρῶτον βλέμμα. — *συνεστηκῶς* = συμπαγῆς. — *συγκερο-*
τημένος = ἐσκληραγωγημένος. — *θρύπτομαι* = ἐξασθενοῦμαι, ἐκ-
 θηλύνομαι. — *διαρρέω* = παραλύω. — *ἀπορία* = ἔλλειψις. — *εἰς τὰ*
εἶσω, δηλ. τοῦ σώματος.

Τότε, ὅταν δηλ. ἢ καταπόνησις προκαλέσῃ τὸν ἰδρωτά. — *ἐν τῷ*

Δυκείῳ, περὶ τοῦ γυμναστηρίου τούτου βλ. ἐν σελ. 136. — *ἐκατέρου*, δηλ. τοῦ τε γυμναζομένου καὶ τοῦ ζῶντος ὑπὸ σκιάν

Κεφ. 30.

Βιώσασθαι (ἡμεῖς) = εἶτι θὰ ζήσωμεν. — *κρατῶ τινος* = νικῶ τινά. — *δυσμενής*; (κεφ. 25). — *εἰ ἐπίοιεν* = ἐὰν ἦθελον ἐπέλθει (καθ' ἡμῶν). — *οἱ περιόικοι* = οἱ γείτονες. — *ὡς ὑποπτήσκειν* = ὥστε νὰ ζαρῶνωσιν ἐκ φόβου. — *ὑποτελῶ τινι* = πληρῶνω φόρον εἰς τινά. — *φιλοτιμουμένοις . . . τρεπομένοις . . . διατρίβουσι . . . οὔσι*, μετχ. ἀίτλγκ. — *φιλοτιμοῦμαι περὶ τι* = ρέπω, ἔχω κλίσιν εἰς τι. — *ὑβρις* = ἀκολασία. — *ἄσχολός εἰμι ἐν τινι* = ἀσχολοῦμαι εἰς τι. — *δπερ ἔφην . . . τοῦτ' ἔστι* = τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὅποσον ὠνόμασα . . . — *ἄκρα* (ἐπίθ.) *μεγίστη*. — *τὰ ἄριστα* = ἄριστα (πρβλ. κεφ. 14 «τὰ κάλλιστα»). — *ἡ νεότης . . . σπουδάζοντες* = οἱ νέοι *σπουδάζοντες* σπουδάζω περὶ τι = ἐπιδιώκω τι.

Περὶ τὰ τοιαῦτα, δηλ. περὶ ποῖα :

Κεφ. 31.

Χρισάμενοι . . . καὶ κονισάμενοι = ἐπὰν χρίσησθε . . . καὶ κονίσησθε. — *κονίομαι* = πασαλείφωμαι διὰ κόνεως. — *πρόιτε* = προχωρεῖτε. — *πὺξ* =; (κεφ. 3). — *δηλαδὴ* = βεβαίως. — *ὑποπτήσω τινά* = ζαρῶνω φοβούμενός τινά = φοβοῦμαι τινά. — *μησφίσι κεχηνηόσι πάτητε* = μήπως ρίψητε εἰς αὐτούς, ἐν ᾧ ἔχουσιν ἀνοικτὸν τὸ στόμα. — *ὡς κατὰ νότου γένησθε* = ἵνα ἔλθητε ὀπισθεν. — *αὐτοῖς περὶ τὴν γαστέρα* = περὶ τὴν κοιλίαν αὐτῶν. — *διάγχω* = ἄγχω =; (κεφ. 1). — *τὸν πῆχυν*, δηλ. τῆς χειρός. — *δηλον ὅτι* = βεβαίως. — *ὁμῶν οὐ καθίξεται τὰ βέλη* = δὲν θὰ σὰς πληγώσουν (πιάσουν) τὰ βέλη. — *κεχωρωμένων πρὸς τὸν ἥλιον* = διότι εἰσθε χρωματισμένοι (= μαυρισμένοι) ἀπὸ τὸν ἥλιον. — *πεπορισμένων* = (διότι) ἔχετε ἀποκτήσει (διὰ τῶν ἀσκήσεων). — *ὡς ἐνδιδόναί* = ὥστε ἐνδιδόναί· ἐνδίδωμι = ὑποχωρῶ, καταβάλλομαι. — *ὀψέ ποτε καὶ μόλις* = ἀργὰ καὶ δυσκόλως. — *πάνυ παρακούω τινός* = ἐντελῶς παρανοῶ τι.

Τῶ ἐλαίῳ, περί οὗ δηλ. ἀνωτέρω ὠμίλησεν ὁ Σόλων δι' αὐτό καί τὸ ἄρθρον. — *καὶ αὐτοί*, καθὼς δηλ. οἱ νέοι οὗτοι οἱ γυμναζόμενοι. — *τὰς χεῖρας προβεβλημένοι*, μεθ' ὑπαινεγμοῦ πρὸς τὸ: *προβεβλησθαι τὰ ὄπλα κ. τ. τ.*

Κεφ 32.

Ἀναλήψεσθε = θά φορέσητε. — *ἦν προτεθῆ ὑμῖν ἔξοδος* = ἐάν παρουσιασθῆ εἰς ὑμᾶς ἀνάγκη ἐκστρατείας. — *περιθῆσεσθε* θά θέσητε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, θά φορέσητε. — *μορμολύττομαι τινα* = ἐκφροβίζω τινά. — *ὑποθήσεσθε*; (κεφ. 23 «ὑποδεδεμένοι»). — *δηλαδῆ*; (κεφ. 31). — *φεύγουσι* (δηλ. ὑμῖν) = εἰς ὑμᾶς ἐάν φεύγητε. — *κουφα* . . . *ἔσται*, δηλ. τὰ ὑποδήματα. — *ἄφρυκα ἔσται τοῖς πολεμίοις* = δὲν δύνανται οἱ ἐχθροὶ νὰ διαφύγωσιν. — *μεγάλα διαβαίνω* = βαδίζω μὲ μεγάλα βήματα. — *τὰ κομπὰ* = τὰ ὠραῖα λόγια. — *λήρος* = φλυαρία, ἀνοησία. — *ἄλλως* = μάτην, ἄσκοπος. — *διατριβῆ* = ἀσχολία. — *ἀργοῦσι καὶ . . .* = *τοῖς νεανίσκοις ἀργοῦσι καὶ ἐθέλουσι ῥαθυμεῖν*. — *πάντως* = ἐξάπαντος. — *ὑμῖν δεήσει* = θά ἐχγητε ἀνάγκην ὑμεῖς. — *μελετῶσι (ὑμῖν) τὴν ἀρετὴν* = ἀσκούμενοις ὑμῖν εἰς τὴν ἀνδρείαν. — *οἷα διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἄνεμον* = τοιαῦτα ὥστε νὰ φέρωνται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. — *συρισμός* = συριγγμός. — *ἐλίττομαι* = συστρέφομαι καὶ ρίπτομαι. — *χειροπληθῆς*; (κεφ. 27).

Τὰς πανοπλίας ἐκείνας, ἐννοεῖ τὴν ἐν κεφ. 23 περιγραφείσαν ἐνδυμασίαν τῶν ὑποκριτῶν τῆς τραγωδίας καὶ κωμωδίας — *σάγαρις*, ὄπλον ἐν χρήσει παρὰ Σκύθαις καὶ Πέρσαις ἴητο εἶδος βραχέος πελέκως. — *γέρον*, ἐπιμήκης ἀσπίς κεκαλυμμένη διὰ δέρματος βόας.

Κεφ. 33.

Εὐμένεια = εὐνοια. — *μηδέπω ἀπολώλατε* = ἀκόμη δὲν ἔχετε καταστραφῆ. — *ψιλός* = ὁ ἐλαφρῶς ὀπλισμένος. — *ἰδοὺ γέ τοι* = πρὸς ἀπόδειξιν τούτου ἰδοὺ. — *ἦν . . . ἐπεισπέσω* = ἐάν ἐφορμήσω. — *σπῶμαι* = σύρω. — *αὐτοβοεῖ* = μὲ τὸν πρῶτον πολεμικὸν ἀλαλαγμὸν = μὲ τὴν πρώτην προσβολὴν = εὐθύς. — *ἂν ἐλοιμι* = *αἰρήσω* αἰρῶ = κυριεύω. — *ἀντιβλέπω τῶ σιδήρω* = ἀντικρύζω

τὸ ξίφος.— *ἂν... γέλωτα ἂν μοι παράσχοιεν* = γέλωτά μοι παρέξουσι.— *τὰ σώματα* = κατὰ τὰ σώματα.— *δέος* = φόβος.— *μεταβάπτω* = ἀλλάσσω τὸ χρῶμά μου.— *οὕτω διατίθημί τινα* = εἰς τοιαύτην κατάστασιν φέρω τινά.— *βαθεῖα* = μακροχρόνιος.— *ὡς μὴ... ἂν... ἀνασχέσθαι* = ὥστε νὰ μὴ δύνασθε νὰ υπομείνητε.— *λόφος* = λοφίον.

Ὑπὸ τινων ψιλῶν, οἱ ψιλοὶ ἦσαν στρατιῶται ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ὑπαδιαιρούμενοι εἰς ἀκονιστάς, τοξότας καὶ σφενδονήτας* στερούμενοι τοῦ βαρέως ὀπλισμοῦ τῶν ὀπλιτῶν ἦσαν ἐφωδιασμένοι μόνον μὲ ὄπλα ἐπιθετικά (δηλ. :)— *ἐκείνων*, τίνων ; — *περὶ τοὺς ἀνδριάντας*, τὰ γυμναστήρια ἐκοσμοῦντο διὰ πολυτίμων ἔργων τῆς γλυπτικῆς καὶ δι' ἀνδριάντων, ἰδίᾳ θεῶν, ὡς τοῦ προστάτου τῶν *γυμνασίων* Ἑρμοῦ, τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ Ἑρακλέους κ. ἄ.— *λόφον*, τὸ λοφίον τῆς περικεφαλαίας κατεσκευάζετο συνήθως ἐκ τριῶν ἵππου.

Κεφ. 34.

Ἐλάσασαι ἐπὶ τὴν πόλιν = ἐπελθοῦσαι κατὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως.— *ἐν ὄπλοις* = ἐν τῇ πολέμῳ.— *ὦ μακάριε* = ὦ θαυμάσιε (κεφ. 28).— *ἄνοπλα* = ἄνευ ὄπλων.— *καθ' αὐτοὺς* = αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς = ἄνευ ὄπλων.— *αὐτοῖς*, δηλ. τοῖς ὄπλοις.— *οὕτω διακείμενοι* = οὕτοι ἐξησχημένοι.— *ὕμῖν ἐστι* = ἔχετε ὑμεῖς.— *ἐπὶ πλέον ἡμῖν συνδιατρέψας* = ἂν μείνης περισσότερον χρόνον μαζὶ μας.— *ἀκινάκην παρέξωσμαι* = ; (κεφ. 6).— *σιδηροφορῶ* = ὀπλοφορῶ.— *μηδὲν δέον* = χωρὶς νὰ ὑπάρχη καμμία ἀνάγκη.— *ὄπλα ἐξενέγκοι εἰς τὸ δημόσιον* = ἤθελε φέρεи ὄπλα ἔξω εἰς τὸ κοινόν.— *συγγνωστὸς* = ἄξιος συγγνώμης.— *βιοῦντες* = ζῶντες.— *ἐν ἀφράκτῳ* = ἐν ἀτειχίστῳ τόπῳ.— *ἐς ἐπιβουλήν* = εἰς αἰφνιδίαν ἐχθρικὴν ἐπίθεσιν.— *ἐπιστάς* = ἐμφανισθεῖς.— *κατασπῶ* = σύρω πρὸς τὰ κάτω.— *ἀπιστία* = δυσπιστία.— *αὐθαιρέτως* = ὅπως ἕκαστος θέλει.— *συμπολιτευομένων (ὕμῶν)* = διότι σεῖς ζῆτε.— *ἐν νόμῳ* = συμφώνως πρὸς νόμους.— *ὁ σίδηρος* = τὰ ὄπλα.— *ὡς* = ὥστε.— *ἀμύνω* = βοηθῶ.— *βιάζομαι* = προσβάλλω.

Αἱ γυναῖκες ὕμῶν..., νοοῦνται αἱ Ἀμαζόνες — μυθικὸν ἔθνος μαχίμων γυναικῶν — αἵτινες ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς βασι-

λίσης αὐτῶν Ἴππολύτης ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Ἀττικῆς, ἵνα τιμωρήσῃσι τὸν Θησεύα, διότι οὗτος συνεξεστράτευσε μετὰ τοῦ Ἡρακλέους κατ' αὐτῶν καὶ ἔλαβεν αἰχμάλωτον τὴν ἀδελφὴν τῆς Ἴππολύτης Ἀντιόπην· ἀλλ' ὁ Θησεύς συνάψας μάχην κατενίκησεν αὐτάς. — **καὶ λόφους**, δηλ. τῶν περικεφαλαίων. — **φάλαρα**, ταῦτα ἦσαν κοσμήματα τοῦ μετώπου τῶν Ἴππων. — **ἀκινάκην**, περὶ τούτου βλ. ἐν σελ. 135. — **τῷ ἐν ἀφράκτῳ οἰκεῖν**, διότι οἱ Σκύθαι ἦσαν ἀμαξόδοιοι (κεφ. 18).

Κεφ. 35.

Εἶτα = (κεφ. 16). — **οὐδενὸς ἀναγκαίου ἔνεκα** = μηδὲν δέον (κεφ. 34). — **φείδομαί νιν** = προσέχω τι. — **ὡς μὴ** = ἵνα μὴ. — **διὰ χειρὸς ὄντα** = εὐρισκόμενα εἰς τὰς χεῖρας σας. — **ἀποκείμενα** = ἀποταμιευμένα. — **ἐπιστάσης** = ὅταν παρουσιασθῇ. — **ἐπείγω** = βιάζω, ἀναγκάζω. — **καταναλίσκω** = ἐξαντλῶ. — **ταμιεύομαι τι** = ἀποταμιεύω τι, φιλάττω τι. — **ἀλή** = δύναμις. — **εἰκῆ** = ἀσκόπως, ἀνωφελῶς. — **ἐκχέοντες**, δηλ. τὰς ἀλκὰς ἐκχέω = ἔξω χύνω, σπαταλῶ. — **ἔοικας** = ; (κεφ. 14). — **κοιόνδε τι ἐννοῶ** = ἔχω τιαυτήν τινὰ ἰδέαν. — **δυνάμεως πέρι** = περὶ δυνάμεως. — **ὡς . . . αὐτὴν οὖσαν** = ὡς ἐὰν αὕτη ἦτο. — **κεραμεοῦς** = πήλινος. — **λάθῃ διαρρεῦσα** = διαρρεῦσῃ (ἐξαντληθῆ) ἀνεπαισθήτως. — **κᾶτα** = καὶ **εἶτα** = καὶ ἔπειτα. — **οἴχεται καταλιποῦσα** = τάχιστα καταλίπη. — **τὸ δὲ** = τοῦτο ὅμως. — **ἐπιρρεῖ** = ἀξάνεται. — **εἴ τινα ἤκουσας** = ἐὰν τυχὸν ἤκουσάς τι περὶ αὐτοῦ (δηλ. τοῦ μύθου). — **ἦν δὲ . . . ἦ**, τίς; — **τὴν ὕλην ὑποβεβλημένην** = ἀποταμιευμένον τὸ ὕλικόν. — **ὑπὸ τῷ αὐτῷ πνεύματι** = ιδιαιτέρῳ (ἀξάνῳ) μὲ τὸ φύσημα. — **ἀποσβέννυμι** = σβύνω. — **ἀποχοῶν** = ἀρκετός. — **τῆς ὕλης τὴν χορηγίαν** = τὸ τροφοδοτοῦν (τὸ πῦρ) ὕλικόν, δηλ. τὸ ἔλαιον. — **ὡς διαρκῆ εἶναι πρὸς τὸ ἀντιπνέον** = ὥστε ν' ἀντέχη πρὸς τὸ κατ' αὐτοῦ φύσημα. — **οὐ . . . ἀνεφύετο** = (δηλ. τὸ φῶς τοῦ λύχνου) = δὲν παρήγετο. — **ἀπ' ἰσχυρᾶς τῆς ῥίξης** = ἀπὸ παχείας θρυαλλίδος.

Κεφ. 36.

Συνίημι = ἐννοῶ. — **ἢ κατ' ἐμὲ** = παρ' ὅσον ἐπιτρέπει· ἢ ἀνάπτωξίς μου. — **ἀκριβῆς φρονίτις** = προσεκτικὴ σκέψις. — **διάνοια ὀξὺ δεδορκυῖα** (τοῦ δέρομαι) = νοῦς πολὺ καλὰ βλέπων = νοῦς

ἄξυδερκῆς. — *συνίασιν*, ἐνεστῶς (καὶ οὐχὶ μέλλων) = συνέρχονται — *δωρόμενοι* = ἵνα ἴδωσιν. — *ἀμιλλα* = ἀγών. — *παράγω* = παρουσιάζω. — *οὔτινος ἔνεκα* = ἔνεκα τίνος = διατί. — *ἠγούμεθα γάρ, ὃ γὰρ ποίαν ἐννοουμένην πρότασιν αἰτιολογεῖ*; — *ἂν πλείω ἐγγενέσθαι αὐτοῖς* = ἔτι μεγαλυτέρα δύναται γὰρ γίνῃ εἰς αὐτούς. — *ὡς ἀποδυσόμενοι* = ἔχοντες ὑπ' ὄψει ἔτι θά... *ἀποδύομαι* = ; (κεφ. 1). — *εὐεξία* = εὐρωστία. — *ἀξιόνικος* = ἄξιος, ἱκανὸς γὰρ νικῆσαι. — *τὸ ἐπισημότατον γενέσθαι, δηλ. τινά*. — *δείκνυμαι τῷ δακτύλῳ* = δακτυλοδεικτοῦμαι. — *τῶν καθ' αὐτόν* = ; (κεφ. 8). — *δοκῶ* = θεωροῦμαι. — *τοιγάροι* = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. — *οἷς καθ' ἡλικίαν ἔτι ἡ ἀσκησίς (ἔστι)* = εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἡλικία ἐπιτρέπεται ἀκόμη ν' ἀσκῶνται. — *ἀπίασιν*, ἐνεστῶς = ἀπέρχονται (πρβλ. ἀνωτέρω «*συνίασιν*»). — *ἐκ τῶν τοιούτων* = συνεπεία τῶν τοιούτων τιμῶν. — *ὡς* = διότι. — *εὐκλεια* = δόξα. — *λαμπρὸν (ἔργον)* = κατόρθωμα. — *εἰκάζω* = συμπεραίνω. — *παρέχω τινὶ* = ἐπιτρέπω εἰς τινα. — *εἰσφέρομαι* = δεικνύω.

Τοῖς Ὀλυμπίαισι καί..., περὶ τῶν ἀγώνων τούτων βλ. ἐν σελ. 136/7. — *μῆλα καὶ κότινον*, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. ἐν σελ. 137. — *ἐν τούτοις, τίσι*; — *ἀνακηρυττομένους, δηλ. νικητάς*. — *ἔμπροσθεν*, δηλ. ἐν κεφ. 10.

Κεφ. 37.

Τί ἂν πάθοις = πῶς ἤθελες διατεθῆ. — *σπουδῆ* = προθυμία, ἐνδιαφέρον. — *ἦ* = ; (κεφ. 9 *τί ἐγέλασας; ἦ...*). — *γελάση δῆλον οὐ* = θά γελάσης βέβαια. — *ὑπὸ νόμῳ* = διὰ νόμου. — *οἱ ἐν ἡλικίᾳ* = οἱ ἔχοντες ἡλικίαν = οἱ ἐνήλικαι. — *ὄρνεον* = πτηνόν. — *διαπυκτεύω* = διαγωνίζομαι ἐν τῇ πυγμῇ, διαπληκτίζομαι. — *ἀπαγόρευσις* = ἐξάντλησις. — *ὑποδύομαι* = ἀνεπαισθήτως εισέρχομαι. — *ἠρέμα* = ὀλίγον κατ' ὀλίγον. — *ἀγεννῆς* = δειλός, ἀνανδρός. — *προαπαγορεύω* = προαποκάμνω = ἀποκάμνω προτοῦ ἐξαντλήσω πάσας τὰς δυνάμεις μου. — *ἦ τοῦ ἄλλου δυσχεροῦς* = ἡ ἄλλης τινὸς δυσκολίας. — *τὸ ἐν ὄπλοις πειρᾶσθαι (ἡμᾶς) αὐτῶν* = τὸ γὰρ δοκιμάζωμεν αὐτούς (τοὺς νέους) ἀγωνιζομένους με' ὄπλα. — *ἀπαγε*, ἐπιφ. = μακρὰν ἀπ' ἐδῶ κατ' ἔννοιαν = δὲν ἐπιτρέπομεν (τοῦτο). — *δεινῶς* = καθ' ὑπερβολήν. — *σκαιὸς* = σκληρὸς. — *ἀλυσιτελής* = ἀνωφελής. — *ἀποσφάττω* = κατασφάζω. — *δυσμενῆς* = ; (κεφ. 25)

Ἐργαζονται καὶ ἄλ. ἀγῶνας, οἱ ἀγῶνες οὗτοι εἰσῆχθησαν διὰ νόμου τὸ πρῶτον εἰς Ἀθήνας μετὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους.— αὐτό, ποῖον; —προστέτακται, ὑπο τίνος;

Κεφ. 38.

Ἐπελεύσεσθαι, τοῦ ἐπέρχομαι = περιέρχομαι. — σφαίρας περί=; (πρβλ. κεφ. 35 «δυνάμεως πέρι»), — συμπίπτω=συμπλέκομαι. — χωρίον=τόπος. — περιγεγραμμένος=περικεικλισμένος. — διαστάντες=διαχωρισθέντες. — τὰ πολεμίων ἀλλήλους ἐργάζονται=πολεμῶσιν ἀλλήλοις. — περίγραμμα=μέρος περικεικλισμένον. — τοὺς κατὰ Λυκούργον οἱ κατ' Ἡρακλέα=δηλ. ἡ φάλαγξ ἣτις φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Ἡρακλέους, τὴν φάλαγγα, ἣτις φέρει τὸ ὄνομα τοῦ Λυκούργου — ἔμπαλιν=τοῦναντίον. — τὸ ἀπὸ τούτου λοιπὸν=μετὰ τοῦτο εἰς τὸ ἐξῆς. — εἰρήνη, δηλ. ἐστι. — παρεστώσας, τοῦ παρίσταμαι. — οὐχ ὅπως=οὐ μόνον οὐ. — ἀνιῶμαι ἐπὶ τινι=λυποῦμαι διὰ τι. — ἐπὶ μήμιστον διαρκῶ=; (κεφ. 26). — ἐγκαριερω=καρτερικῶς ὑπομένω. — γοῦν=τοῦλάχιστον. — ἐναπέθανον τῷ ἀγῶνι=ἀπέθανον ἐν τῷ ἀγῶνι (=ἐν τῇ ἀσκήσει). — μὴ ἀξιώσαντες=διότι δὲν ἐθέωρησαν καλόν, πρέπον. — ἀπαγορεύω=κουράζομαι, καταβάλλομαι. — ἐν ὀφθαλμοῖς=πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν=ἐνώπιον. — εἶκω τινὶ =ἐνδίδω, ὑποχωρῶ εἰς τι. — ὄψει=θα ἴδῃς. — ἀνασταθέντας=(τοὺς) ἀνεγερθέντας. — ὑπολαμβάνω = νομίζω. — μαίνομαι=εἶμαι τρελλός. — ταλαιπωρῶ=ὑφίσταμαι ταλαιπωρίας, βασανίζομαι. — μήτε τυρ. βιαζομένου μήτε πολ. διατιθέντων=ἐν ᾧ οὔτε τύραννος διὰ τῆς βίας ἀναγκάζει αὐτοὺς οὔτε πολέμιοι φέρουσιν αὐτοὺς εἰς τοιαύτην ἀνάγκην. — ὑπὲρ ἐκείνων=ὑπερασπίζων ἐκείνους. — ἂ συνιδῶν = τί σκεφθεῖς = εἰς τί ἀποβλέψας. — εἰκῆ=; (κεφ. 35). — παραναλίσκω = ἐξαντλῶ. — κρείττων=ὑπέρτερος, ἀνώτερος. — καὶ αὐτὸς = καὶ σὺ ὁ ἴδιος. — ὡς οὐκ ἂν ποτε. . . ἐξείποι=ὡς οὔποτε ἐξερεῖ=ὅτι οὐδέποτε θὰ μαρτυρήσῃ. — ληφθεῖς=συλληφθεῖς. — ἀπόρρητον=μυστικόν. — αἰκίζομένων (δηλ. αὐτὸν τῶν ἐχθρῶν, ἢ μετχ. ἐνδοκ. — αἰκίζομαι τινα=βασανίζω τινά. — ὡς ἀπαγορεύσειεν=ἵνα . . .

Μηδὲ ἐκείνων, δηλ. τῶν Λακεδ. — σφαίρας περί, τὸ παι-

γνίδιον τῆς σφαίρας— ἡ σφαίρισις — ἐτιμᾶτο πολὺ ἐν Σπάρτῃ· ἐπαίχτο δὲ τοῦτο κατὰ πολλοὺς τρόπους· ἐνταῦθα ὁ Λουκ. ἐννοεῖ τὴν σφαίρισιν, τὴν καλουμένην *ἐπίσκυρον*, καθ' ἣν οἱ παῖκται διαιρούμενοι εἰς δύο ὁμάδας, χωριζομέναις διὰ γραμμῆς λεγομένης *σκύρου*, ἐξεδίωκον ἀλλήλους ῥίπτοντες σφαῖραν. — ἐν τῷ θεάτρῳ, ἢ Σπάρτῃ εἶχε θέατρον ἐρειδόμενον ἐπὶ τῶν ΝΔ προπόδων τοῦ λόφου, ὃν οἱ Σπαρτιάται ἐκάλουν ἀκρόπολιν· τοῦ θεάτρου τούτου τὰ ἐρείπια εἶναι μέχρι σήμερον τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου λείψανα τῆς ἀρχαίας πόλεως. — ἐς χωρίον εἰσελθόντες κτλ., ἐννοεῖ τὴν στρατιωτικὴν παιδιὰν τῶν ἐφήβων, τὴν τελουμένην ἐν τῷ Πλατανιστᾷ· ὁ δὲ Πλατανιστᾶς ἦτο πλατανόφυτος περιοχὴ ἐν Σπάρτῃ, ἣτις περιβαλλομένη ὑπὸ τάφρου πλήρους ὕδατος ἐχρησίμευεν ὡς γυμναστήριον. — ἐπὶ τῷ βωμῷ, δηλ. τῆς Ὀρθίας Ἀρτέμιδος, ἐνθα κατ' ἔτος ἐγίνετο δημοσία δοκιμασία τῆς καρτερίας τῶν παίδων τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τὰς σωματικὰς ἀλγηδόνας· ἢ δοκιμασία αὕτη ἐκαλεῖτο *διαμαστίγωσις*· οἱ δοκιμαζόμενοι ἐμαστιγοῦντο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ἡμιλλῶντο δὲ πρὸς ἀλλήλους τίς ἦθελεν ὑπομεῖναι ἐπὶ μακρότερον χρόνον τὰ κτυπήματα. — πρότερος, δηλ. ὁ παῖων.

Κεφ. 39.

Ἐφ' ἡλικίας = εἰς τὴν ἡλικίαν, καθ' ἣν ἐγίνετο ἡ μαστίγωσις. — *ἐκπρόθεσμός εἰμι τοῦ ἀγῶνος* = ὑπερβαίνω τὴν διὰ τὸν ἀγῶνα κατάλληλον ἡλικίαν. — *νεανιεύομαι* = πράττω (θεσπίζω) μετὰ νεανικῆς ἀπερικοφίας. — *πρεσβύτης* = γέρον. — *Κρήτηθεν* = ἐκ Κρήτης. — *ἀποδημῶ* = ἀναχωρῶ, ἀπέρχομαι ἐκ τῆς πατρίδος μου. — *δύο* = δύοτι. — *τί οὖν οὐχὶ καὶ σύ . . .* = διατί λοιπὸν καὶ σὺ δέν . . . — *οἰκετός* = ἰδικός μας, ὄχι ξένος. — *ζηλῶ* = μιμοῦμαι. — *συνίης* (= *συνιεῖς*), τοῦ *συνίημι* = ; (κεφ. 36). — *ἐπαίρω* = ὑψώνω, σηκώνω. — *κοινη* = ἀπὸ κοινού, γενικῶς. — *ἐπιδημῶ* = ἔρχομαι. — *δοκῶ μοι* = νομίζω. — *καταλεύομαι πρὸς τινος* = λιθοβολοῦμαι ὑπὸ τινος. — *ἐπιγελῶ* = ; (κεφ. 13). — *λοπωδύτης*· κυρίως = ὁ κλέπτων τὰ ἱμάτια τῶν λουομένων ἢ ὀδοιπορούντων· εἶτα = κλέπτης (ἐν γένει). — *ἀτεχνῶς* = ἀπλῶς, πράγματι. — *ἐλλεβόρου δεῖται* = μαίνεται.

Ἀσφαλῶς, χωρὶς δηλ. νὰ φοβῆται μὴ αὐτός, βασιανισθῆ. —

ταῦτα δρωσι, δηλ. ποῖα ; — ἐλλέβορος, οὗτος ἦτο βοτάνη, ἣν μεταχειρίζοντο οἱ ἀρχαῖοι ὡς εἰδικὸν φάρμακον κατὰ πολλῶν νοσημάτων, κυρίως δὲ κατὰ τῆς παραφροσύνης.

Κεφ. 40.

Μὴ ἐρήμην (δηλ. *δίην*) . . . οἶνον (προστακτ. τοῦ οἴομαι) κρατεῖν = μὴ νόμιζε ἔτι θά νικήσης τοὺς Λακεδ. κατηγορῶν αὐτοὺς ἀπόντας. — *μόνος αὐτὸς λέγων* = σὺ μόνος ἀγορεύων (χωρὶς ν^ο ἀπολογηθῶσιν οἱ Λακ.). — *ἔσται τις* = θά εὐρεθῇ τις — *δ ἀντερῶν σοι τὰ εἰκότα* = ὅστις θά σοι ἀντίπη τὰ πρέποντα. — *πλὴν ἀλλὰ* = ; (κεφ. 16). — *διεξελήλυθα*, τοῦ *διεξέρχομαι* = ; (κεφ. 14). — *οὐ πάνυ ἀρεσκομένῳ αὐτοῖς ἔοικας* = ὁμοιάζεις πρὸς ἄνθρωπον οὐδόλως ἀρεσκόμενον εἰς αὐτὰ = φαίνεσαι ἔτι οὐδόλως ἐπιδοκιμάζεις αὐτά. — *οὐκ . . . αἰτήσιν ἔοικα* = νομίζω ἔτι δὲν θά ζητήσω. — *ἐν τῷ μέρει* = ; (κεφ. 1). — *διασκῶ* = ἐξασκῶ. — *δικαιοτάτα*, δηλ. *ἔστι, ἃ λέγεις* = δικαιοσύνη εἶναι ἢ ἀπαίτησίς σου. — *σεμνός* = ἄξιος σεβασμοῦ, ὑπολήψεως. — *καθ' ὑμᾶς* = ὅμοια πρὸς τὰ ἰδικά σας — *οἱ γε οὐδὲ κατὰ κόρον π . . .* = ἀφ' οὗ ἡμεῖς βέβαια οὐδὲ ἐν ῥάπισμα ἐπὶ τῆς παρειᾶς γιθέλομεν τολμήσει νὰ δεχθῶμεν. — *εἰ δοκεῖ (σοι)* = ἐὰν ἐγκρίνῃς. — *ὑπερβάλλομαι* = ἀναβάλλω. — *συνουσία* = ; (κεφ. 19). — *τῇ μνήμῃ ἐπελθὼν* = ἀνκαλέσας (αὐτὰ) εἰς τὴν μνήμην μου. — *τὸ δὲ νῦν ἔχον* = τώρα δέ. — *ἐπὶ τούτοις* (δηλ. *τοῖς εἰρημένοις*) = ἀρχοῦμενοι εἰς ταῦτα (τὰ ὅποια ἔχουσι λεχθῆ).

ΤΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Α

- Ἄβυδος, ου, ἡ**, πόλις ἐπὶ τῆς μικρασιατικῆς παραλίας τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀποικία τῶν Μιλησίων.
- Ἀγαμέμνων, ονος, δ**, βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν, ἀρχιστράτηγος τῶν κατὰ τῆς Τροίας ἐκστρατευσάντων Ἑλλήνων.
- Ἀγροίλαος, ου, δ**, υἱὸς τοῦ Ἀρχιδάμου, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης.
- Αἰολίς, ἰδος, ἡ**, παραθαλάσσιος χώρα τῆς Μ. Ἀσίας· οἱ κάτοικοι: **Αἰολεῖς, ἔων**· ἐπίθετον: **Αἰολίδες** (πόλεις).
- Αἰσχίνης, ου, δ**, Ἀθηναῖος ὄητωρ, γεννηθεὶς τῷ 389 π. Χ., υἱὸς τοῦ Ἀτρομήτου καὶ τῆς Γλαυκοθέας — τυμπανιστρίας κατὰ τὸν Δημοσθένην —, ἀρχηγὸς τῆς Μακεδονικῆς μερίδος ἐν Ἀθήναις καὶ δεινότατος ἀντίπαλος τοῦ Δημοσθένους.
- Ἄλσσαρνα, ης, ἡ**, πόλις τῆς Μυσίας πλησίον τῆς Περγάμου.
- Ἀμαξιτός, οὔ, ἡ**, πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας.
- Ἀνάχαρσις, ιος, καὶ ἰδος, δ**, ἐπιφανὴς Σκύθης, καταγόμενος ἐκ βασιλικοῦ γένους· οὗτος ἐπιθυμῶν νὰ τύχη εὐρυτέρας μορφώσεως κατέλιπε τὴν πατρίδα του καὶ ἐπεσκέφθη πλείστας χώρας, ἐν αἷς καὶ τὴν Ἑλλάδα· ἐν Ἀθήναις δ' εὕρισκόμενος ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Σόλωνος, τοῦ περιφήμου νομοθέτου, καὶ ἐγένετο φίλος αὐτοῦ.
- Ἄρειος Πάγος, δ**, τὸ ἐπισημότερον τῶν ἐν Ἀθήναις φονικῶν δικαστηρίων, ὅπερ ἐκαλεῖτο καὶ **ἡ βουλὴ ἢ ἐξ Ἄρειου πάγου** ὁ δικαστὴς τούτου: **Ἄρεοπαγίτης, ου**.
- Ἄρτεμις, ἰδος, ἡ**, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, θεὰ τῆς θήρας· εἶχε ναὸν ἐν **Ἀστύροις**, πόλει τῆς Μυσίας, καὶ ἐντεῦθεν ἐκαλεῖτο **Ἀστυρηνή**.
- Ἄταρνεύς, ἔως, δ**, Αἰολικὴ πόλις ἐν τῇ Τευθρανίᾳ τῆς Μυσίας ἀπέναντι τῆς Μυτιλήνης.
- Ἀυλίς, ἰδος, ἡ**, Βοιωτικὴ πόλις (νῦν Βαθύ), ἀπέναντι τῆς Εὐβοίας, παρὰ τὸν Εὐριπον.
- Ἀχίλλειον, ου, τό**, πόλις τῆς Μ. Ἀσίας πλησίον τῆς Πριήνης.

Β

- Βιθυνίς Θράκη, ἡ**, χώρα κειμένη ἐπὶ τῆς Μ. Ἀσίας ἀπέναντι τῆς Θράκης (τῆς Εὐρωπαϊκῆς)· ὠνομάσθη δὲ **Βιθυνίς Θράκη**, διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς **Βιθυνοὶ Θραῖκες** μετενάστευσαν ἐκεῖ ἐκ τῆς ἀπέναντι Θράκης.

Γ

Γάμβριον, ου, τό, πόλις τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμόν.
Γεραστός, οὔ, δ, ἀκρωτήριον καὶ πόλις ἐπὶ τῆς Ν. ἄκρας τῆς Εὐβοίας.
Γέργις, ιθός, ἦ, πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας· οἱ κάτοικοι: **Γεργίθιοι, ων.**
Γρύνειον, ου, τό, παραλίος πόλις τῆς Αἰολίδος.

Δ

Δαρδανεύς, έως, δ, ἐκ τῆς Δαρδάνου, πόλεως τῆς μικρᾶς Φρυγίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον· τὸ θηλ. **Δαρδανίς, ίδος.**
Δαυκύλειον, ου, τό, πόλις παρὰ τὴν Προποντίδα, ἔδρα τοῦ σατραπίου Φαρναβάζου.
Δερκυλίδας, ου, δ, στρατηγὸς τῶν Λακεδαιμονίων ἀποσταλεὶς εἰς Ἀσίαν κατὰ τὰ τέλη τοῦ 399 εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Θίβρωνος.
Δημάρατος, ου, δ, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης· ἐκδιωχθεὶς ἐξ αὐτῆς (τῷ 491) ὑπὸ τοῦ Κλεομένουσ καταφέρυγεν εἰς Περσίαν πρὸς τὸν Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπουσ καὶ ἠκολούθησε τὸν Ξέρξην ἐκστρατεύσαντα (τῷ 480) κατὰ τῆς Ἑλλάδος.
Δημοσθένης, ουσ, δ, ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων ῥητόρων, υἱὸς Δημοσθένουσ, εὐπόρουσ μαχαιοποιοῦ, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναισ τῷ 383 π. Χ.
Διόνυσος, ου, δ, (ὁ καὶ **Βάκχος** καλούμενος), υἱὸς τοῦ Διὸσ καὶ τῆσ Σεμέλης, θεὸς τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἀμπέλων· πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἔτελοῦντο ἐν Ἀθήναισ τὰ **Διονύσια.**

Ε

Ἐρετριεύς, έως, δ, κάτοικος τῆς Ἐρετρίας, πόλεως ἐν Εὐβοίᾳ.
Ἐὐμόλπος, ου, δ, μυθικὸς ἦρωσ ἐκ Θοράκης· ἐλθὼν εἰς βοήθειαν τῶν Ἐλευσινίων πολεμούντων κατὰ τοῦ βασιλέωσ τῶν Ἀθητῶν Ἐρεχθέωσ ἐνίκηθη ὑπὸ τούτου καὶ ἐφονεύθη.
Ἐφεσος, ου, ἦ, πόλις τῆς Ἰωνίας περιβόητος παρὰ τὰς ἐκβολὰσ τοῦ Καῦστρου, ἀπέχουσα τρεῖσ ἡμέρασ τῶν Σάρδεων νοτιοδυτικῶσ· ἐπίθητον: **Ἐφεσία** (γῆ).

Η

Ἡσίοδος, ου, δ, ἀρχαιότατος μετὰ τὸν Ὅμηρον ποιητής, ἔξ Ἀσκησ τῆσ Βοιωτίας· τούτου ποιήματα εἶναι ἢ «**Θεογονία**», τὰ «**Ἔργα καὶ Ἡμέραι**» καὶ ἢ «**Ἀσπίσ τοῦ Ἡρακλέουσ**».

Θ

Θήβη, ης, ἡ, πόλις ἐν Τροίᾳ· αὐτόθι τὰ **Ἄστυρα**, ἔνθα ἦτο ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος.

Θιβρων, ωνος, δ, Λακεδαιμόνιος ἀρμοστής ἐν Μ. Ἀσίᾳ.

Θράκη, ης, ἡ, 1) ἡ ἐν Ἀσίᾳ (**Βιθυνίς Θράκη**), 2) ἡ ἐν Εὐρώπῃ πρὸς Β. τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τῆς Προποντίδος, ἀνατολικῶς τῆς Μακεδονίας· οἱ κάτοικοι : **Θράκες, ὧν**.

Ι

Ἰλιεῖς, ἑων, οἱ, κάτοικοι τοῦ Ἰλίου, πόλεως τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Ἰππολύτη, ης, ἡ, βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων.

Ἰσθμια, ων, τά, οἱ ἐν τῷ Ἰσθμῷ τῆς Κορίνθου πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος τελούμενοι ἀγῶνες.

Ἰωνίας, ας, ἡ, χώρα ἐν Μ. Ἀσίᾳ μεταξὺ Καρίας καὶ Αἰολίδος· οἱ κάτοικοι : **Ἴωνες, ὧν**· ἐπίθετον : **Ἴωνικαὶ** ἢ **Ἴωνίδες** (πόλεις).

Κ

Καρία, ας, ἡ, χώρα ὄρεινὴ πρὸς τὰ ΝΔ. τῆς Μ. Ἀσίας· οἱ κάτοικοι : **Κάρες, ὧν**.

Κανή, ἡς, ἡ, κόμη ἐν τῇ μικρᾷ Φρυγίᾳ.

Κεβρὴν, ἡνος, ἡ, πόλις Τρωϊκὴ παρὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ἰδης· οἱ κάτοικοι : **Κεβρῆνιοι, ὧν**.

Κιλικία, ας, ἡ, χώρα εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Μ. Ἀσίας.

Κοκυλίται, ὧν, οἱ, κάτοικοι τοῦ Κοκυλίου, πόλεως τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Κολωναί, ὧν, αἱ, πόλεις τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

Κυζίκος, ου, ἡ, πόλις τῆς μικρᾷς Φρυγίας ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ χερσονήσου τινὸς τῆς Προποντίδος· ὁ ἐκ Κυζίκου : **Κυζικηνός, οὔ**.

Κύμη, ης, ἡ, πόλις ἐν τῇ Αἰολίδι.

Κύρος, ου, δ, ὁ νεώτερος, υἱὸς Δαρείου τοῦ Β' καὶ τῆς Παρυσάτιδος.

Λ

Λάμψακος, ου, ἡ, πόλις τῆς Τρωϊδος παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.

Λάρισα, ης, ἡ, 1) πόλις τῆς Αἰολίδος (ἢ **Αἰγυπτία** καλουμένη) πλησίον τοῦ ποταμοῦ Ἐρμου· οἱ κάτοικοι : **Λαρισαῖοι, ὧν**· 2) πόλις τῆς Τρωϊκῆς χώρας.

- Λεύκοφρυς, υος, ἡ,** πόλις τῆς Ἰωνίας ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Μαιάνδρου παρὰ τὰς Τράλλεις καὶ ΝΔ. αὐτῶν.
Λυκοῦργος, ου, δ, ὁ νομοθέτης τῆς Σπάρτης.
Λύσανδρος, ου, δ, ναύαρχος τῶν Λακεδαιμονίων.

Μ

- Μαίανδρος, ου, δ,** ποταμὸς τῆς Μ. Ἀσίας, διαρρέων τὴν Λυδίαν, Καρίαν καὶ μεγάλην Φρυγίαν· ἡ παρ' αὐτὸν πεδιάς: τὸ **Μαίανδρου πεδῖον**.
Μίνως, ωος, δ, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρώπης, βασιλεὺς καὶ νομοθέτης τῆς Κρήτης.
Μύρινα, ης, ἡ, παράλιος Αἰολικὴ πόλις.
Μύρων, ωνος, δ, διάσημος γλύπτης, γεννηθεὶς ἐν Ἐλευθεραῖς τῆς Ἀττικῆς περὶ τὸ 490 π. Χ. Τὰ ἔργα του, σχεδὸν ἅπαντα, ἦσαν χάλκινα· τὸ περιφημότερον ἦτο ἡ χαλκῆ **βοῦς** ἐν Ἀθήναις, ἣτις τόπον φυσικῶς ἦτο κατειργασμένη, ὥστε ἐξηπάτα παρελανούσης ἀγέλης τὸν μόσχον, τὸν ταῦρον καὶ αὐτὸν τὸν βουκόλον.
Μυσοί, ὦν, οί, οἱ κάτοικοι τῆς Μυσίας, χώρας τῆς Μ. Ἀσίας μεταξὺ μικρᾶς Φρυγίας καὶ Λυδίας.

Ν

- Νεανδρεῖς, ἔων, οί,** κάτοικοι τῆς Νεανδρεΐας, πόλεως τῆς Τρωϊκῆς χώρας.
Νεμέα, ας, ἡ, χώρα δασώδης μεταξὺ Ἄργους καὶ Κορίνθου.
Νιόβη, ης, ἡ, θυγάτηρ τοῦ Ταντάλου καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίωνος· ὑπερηφανευθεῖσα διὰ τὴν εὐτεκνίαν της ἐτόλμησε νὰ θεωρήσῃ ἑαυτὴν ἀνωτέραν τῆς Λητοῦς, ἣτις ἔσχε δύο μόνον τέκνα, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν· οὗτοι πρὸς τιμωρίαν τῆς Νιόβης ἐφόνευσαν τὰ τέκνα αὐτῆς διὰ τῶν βελῶν των· ἡ δὲ Νιόβη ἐκ τῆς λύπης της μετεμορφώθη εἰς βράχον.

Ο

- Ὀδρύσαι, ὦν, οί,** ἰσχυρότατος λαὸς τῆς Θράκης, τῆς ἐν Εὐρώπῃ.
Ὀλύμπια, ας, ἡ, τόπος τῆς Ἥλιδος ἐν Πελοποννήσῳ, ἐν ᾧ ἐπανηγυρίζοντο οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀλυμπίου Διός.
Ὀλύμπια, ὦν, τά, οἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγῶνες.

“Ομηρος, *ου, δ*, ὁ ἀρχαιότατος τῶν Ἑλλήνων ἐπικῶν ποιητῶν· τούτου ποιήματα ἦσαν ἡ **Ἰλιάς** καὶ ἡ **Ὀδύσεια**.

Π

Πακτωλός, ου, δ, μικρὸς ποταμὸς τῆς Λυδίας, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Τμώλου ἐκβάλλει ὄχι μακρὰν τῶν Σάρδεων εἰς τὸν ποταμὸν Ἔρμον.

Παλαιγάμβριον, ου, τό, Αἰολικὴ πόλις παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμὸν.

Παναθήναια, ων, τά, ἡ κυριώτερα ἑορτὴ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, τελουμένη πρὸς τιμὴν τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς· ἦσαν δὲ **μεγάλα Παναθήναια** καὶ **μικρά**· τὰ μεγάλα ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν, τὰ δὲ μικρὰ κατ' ἔτος· κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Παναθηναίων ἐτελοῦντο καὶ ἀγῶνες.

Παφλαγονία, ας, ἡ, χώρα τῆς Μ. Ἀσίας ἐν τῇ νοτίᾳ παραλίᾳ τοῦ Εὐξείνου πόντου· οἱ κάτοικοι: **Παφλαγόνες, ων**.

Πελληνεύς, ἑως, δ, ὁ ἐκ τῆς Πελλήνης, πόλεως τῆς Ἀχαΐας.

Πέργαμος, ου, ἡ, Αἰολικὴ πόλις τῆς Τευθρανίας, χώρας τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμὸν.

Πήγασος, ου, δ, πετρωτὸς ἵππος, ἀναπηδήσας ἐκ τοῦ αἵματος τῆς Μεδούσης, τῆς ἀποκεφαλισθείσης ὑπὸ τοῦ Περσέως καὶ ἀνελθὼν ἀμέσως εἰς τὸν οὐρανόν. Κατὰ τινὰ μῦθον πλήξας ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος τὸ ἔδαφος διὰ τῆς ὀπλῆς του ἦνοιξε τὴν ἱερὰν ταῖς μούσαις πηγὴν Ἰπποκρήνην· ὁ μῦθος οὗτος ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἐκλαμβάνηται ὁ Πήγασος ὡς ἵππος τῶν μουσῶν ἢ ποιητῶν ἐν γενεῖ.

Πισιδαι, ὦν, οἱ, κάτοικοι τῆς Πισιδίας, χώρας τῆς νοτίου Μ. Ἀσίας πρὸς Β. τῆς Παμφυλίας.

Πνύξ, Πνυκός, ἡ, τόπος ἐν Ἀθήναις, ἐνθα ἐγένοντο αἱ **ἐκκλησίαι** ἢ συνελεύσεις τοῦ λαοῦ· ἦτο δὲ οὗτος καταλλήλως ἐσκαμμένος ἐπὶ τῆς πλευρᾶς μικροῦ λόφου πρὸς Δ. τῆς ἀκροπόλεως (παρὰ τὸ νῦν Ἀστεροσκοπεῖον) καὶ εἶχε σχῆμα ἡμικυκλίου μετὰ καθισμάτων πεπελεκημένων ἐπὶ τοῦ βράχου.

Πολύκλειτος, ου, δ, περίφημος ἀγαλματοποιός, γεννηθεὶς ἐν Σικυῶνι περὶ τὸ 480 π. Χ., διαγαγὼν δὲ τὸν βίον ἐν Ἀργεῖ. Τὰ περιφημότερα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦσαν ὁ **δορυφόρος** καὶ ὁ **διαδόμενος**· ὡσαύτως ἀξιοθαύμαστον ἦτο καὶ τὸ χρυσελεφάντινον ἀγαλμα τῆς Ἥρας ἐν τῷ ἐν Ἀργεῖ ναφ τῆς θεᾶς.

Πραξιτέλης, ους, δ, ὀνομαστὸς Ἀθηναῖος γλύπτης ἀκμίαςας περὶ τὰ ἔτη 365/355 π. Χ. Ἐκ τῶν ἔργων του ἐπληεῖτο ἰδίᾳ ἡ **Κνιδία Ἀφροδίτη**· τούτου ἔργον εἶναι καὶ ὁ **Ἐρμῆς**, εὐρε-

θεις κατὰ τὰς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφὰς (ἐν ἔτει 1877) καὶ ἀποκείμενος νῦν ἐν τῷ ἐκεῖ μουσεῖῳ.

Ποιήνη, ης, ἡ, πόλις ἐν τῇ Δ. παραλίᾳ τῆς Καρίας ἐπὶ τῶν προπόδων τοῦ ὄρους Μυκάλης.

Πυθῶ, οῦς, ἡ=οἱ Δελφοί, πόλις ἐν Φωκίδι, ἔνθα τὸ περίφημον μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος.

Σ

Σάρδεεις, εων, αἱ, πρωτεύουσα πόλις τῆς Λυδίας· ἐπίθετον: **Σαρδιανός** (τόπος).

Σεύθης, ου, ὁ, βασιλεὺς τῶν Ὀδρουσῶν ἐν Θράκῃ.

Σικυώνιος, ου, ὁ, ὁ ἐκ Σικυῶνος, πόλεως ἐν Πελοποννήσῳ πλησίον τῆς Κορίνθου.

Σίσυφος, ου, ὁ, ἐπώνυμον τοῦ Δερκυλίδου ὡς πανούργου, διότι ὁ Σίσυφος — υἱὸς τοῦ Αἰόλου καὶ Ἰδρυτῆς τῆς ἀρχαιοτάτης Κορίνθου, τῆς καλουμένης Ἐφύρης—ἐθεωρεῖτο ὡς διαβόητος πανούργος· διὰ τὰς πανουργίας του δὲ λέγεται ὅτι κατεδικάσθη ἐν τῷ Ἄθῃ νὰ κυλιῆ ἀκαταπαύστως βράχον ἐπὶ ὑψηλοῦ ὄρους, ὅστις ἐπιπτεν ὀπίσω προτοῦ φθάσῃ εἰς τὴν κορυφήν.

Σκῆψις, εως, ἡ, πόλις τῆς Τρωικῆς χώρας· οἱ κάτοικοι: **Σκῆψιοι, ων**.

Σκυθία, ας, ἡ, χώρα περιλαμβάνουσα τὰ πρὸς Β. ἔσχατα μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας· ὁ κάτοικος: **Σκύθης, ου**· ἐπίθετον **Σκυθικός, ἡ, ὄν**.

Σόλων, ωνος, ὁ, υἱὸς τοῦ Ἐξηκεστίδου, νομοθέτης τῶν Ἀθηναίων, γεννηθεὶς περὶ τὸ 640 π. Χ.

Συρακόσιος, ου, ὁ, ὁ ἐκ τῶν Συρακουσῶν, πόλεως τῆς Σικελίας.

Σωκράτης, ους, ὁ, εἷς τῶν μεγίστων Ἑλλήνων φιλοσόφων, υἱὸς τοῦ λιθοξόου Σωφρονίσκου καὶ τῆς μαίας Φαιναρέτης, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις τῷ 469 π. Χ.

Τ

Τευθρανία, ας, ἡ, πόλις καὶ χώρα τῆς Μυσίας παρὰ τὸν Κάϊκον ποταμόν.

Τιθραύσις, ου, ὁ, Πέρσης σατράπης ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ διάδοχος τοῦ Τισσαφέρνου.

Τισσαφέρνης, ους, ὁ, Πέρσης σατράπης τῆς Λυδίας, Καρίας καὶ Ἰωνίας.

Τράλλεις, εων, αί, πόλις τῆς Καρίας κειμένη παρὰ τὴν νῦν πόλιν Ἀϊδίνιον ἐπὶ κλιτύος τοῦ ὄρους Μεσώγιδος.

Τριπτόλεμος, ου, δ, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Ἐλευσίως Κελεοῦ καὶ τῆς Μετανείρας· φιλοξενηθεῖσα ἡ Δήμητρα παρὰ τῆς μητρὸς τῆς ἐξεδήλωσε τὴν ἐπὶ τούτῳ εὐγνωμοσύνην τῆς διδάξασα τὸν Τριπτόλεμον τὴν γεωργίαν καὶ δοῦσα αὐτῷ ἄρμα συρόμενον ὑπὸ δρακόντων, ἐφ' οὗ ὀχοῦμενος καθ' ἅπασαν τὴν οἰκουμένην ἔρριπτε πανταχοῦ σπόρους σίτου καὶ οὕτω διέδωκε τὴν γεωργίαν.

Τροία, ας, ἡ, τὸ Ἴλιον, ἡ πρωτεύουσα δηλ. τῆς Τρωάδος, βορειοδυτικῆς χώρας τῆς Μ. Ἀσίας.

Υ

Υδρα, ας, ἡ, ὁ περιβόητος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους φονευθεὶς Λερναῖος (=ζῶν ἐν τῇ Λέρνῃ-λίμνῃ ἐν Ἀργολίδι-) ὄφις.

Φ

Φαρνάβαζος, ου, δ Πέρσης σατραπῆς τῆς Βιθυνίας καὶ μικρᾶς Φρυγίας, ἀντίζηλος τοῦ Τισσαφέρνηου.

Φειδίας, ου, δ, διασημώτατος γλύπτης γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις περὶ τὸ 488 π. Χ. Τὰ περιφημότερα τῶν ἔργων αὐτοῦ ἦσαν τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς καὶ τὸ ἐν τῷ Παρθενῶνι — χρυσελεφάντινον ὡσαύτως — ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς.

Φίλιππος, ου, δ, υἱὸς Ἀμύντου τοῦ Β', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, γεννηθεὶς τῷ 382 π. Χ.

Φοινίκη, ης, ἡ, χώρα ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Μεσογείου θαλάσσης· ἐπίθετον: **Φοίνισσαι** (τριήρεις).

Φρυγία, ας, ἡ, (ἡ μικρά), χώρα εἰς τὰ ΒΔ. τῆς Μ. Ἀσίας παρὰ τὴν Προποντίδα.

Χ

Χερρόνησος, ου, ἡ, ἡ Θρακικὴ χερσόνησος, ἡ μεταξὺ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου· οἱ κάτοικοι: **Χερρονηῖται, ὦν.**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς

τοὺς ἐκδότας κ. κ. Ἰωάν. Δ. Κολλάρον καὶ Σίαν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 8 τοῦ νόμου 3438 περὶ διδακτικῶν βιβλίων καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ 6, 28 Μαΐου 1928 πράξιν τῆς οἰκείας ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν ἐγκεκριμένων διδακτικῶν βιβλίων ἐπιτροπῆς, ἐγκρίνομεν διὰ τὸ ἀπὸ σήμερον μέχρι τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1930 - 1931 χρονικὸν διάστημα τὸ ὑφ' ὑμῶν ἐκδοθὲν καὶ ὑπὸ *Κυριάκου Κοσμᾶ* συγγραφέν διδακτικὸν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν βιβλίον τρίτον καὶ τέταρτον κατ' ἐκλογὴν καὶ Λουκιανῶ Ἐνύπνιον καὶ Ἀνάχαρσις*» διὰ τὴν Γ' τάξιν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἐν μελλούσῃ ἐκδόσει τοῦ βιβλίου ἐπιφέρητε τὰς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ὑποδεικνυομένας τροποποιήσεις.

Ὁ Ὑπουργὸς

Κ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ

Ὁ Τμηματάρχης
Κ. ΚΑΜΠΕΡΗΣ

---

*ΑΡΘΡΟΝ 9 τοῦ ἀπὸ 26ης Ἰουλίου 1929
Προεδρικοῦ Διατάγματος*

Τὰ διδακτικά βιβλία τὰ πωλοῦμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 20 % τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθεῖσης ἅνευ βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς, τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ ἐξωφύλλου ἐκτυποῦται τὸ παρὸν ἄρθρον.